

Noty objaśniające do sprawozdania finansowego

1. Informacje o Grupie mBanku S.A.

Grupę Kapitałową mBanku S.A. („Grupa”, „Grupa mBanku”) stanowią podmioty, nad którymi mBank S.A. („Bank”, „mBank”) sprawuje kontrolę i mające dla Banku charakter:

- **strategiczny** - akcje i udziały w spółkach wspierających poszczególne pionery biznesowe mBanku S.A. (pion korporacji i rynków finansowych, bankowości detalicznej oraz pozostałe) o horyzoncie inwestowania nie krótszym niż 3 lata. Utworzenie lub nabycie tych spółek miało na celu rozszerzenie oferty dla klientów Banku;
- **inny** – akcje i udziały spółek nabyte za wierzitelności, powstałe w wyniku ugód i układów z dłużnikami, mające na celu odzyskanie części lub całości należności kredytowych oraz spółek postawionych w stan likwidacji lub upadłości.

Jednostką dominującą Grupy jest mBank S.A. będący spółką akcyjną zarejestrowaną w Polsce, wchodzącą w skład Grupy Commerzbank AG.

Siedziba centrali Banku mieści się w Warszawie przy ul. Senatorskiej 18.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa Kapitałowa mBanku S.A. objęta skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym składała się z następujących spółek:

mBank S.A.: podmiot dominujący

mBank S.A. został powołany pod nazwą Bank Rozwoju Eksportu SA uchwałą nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku. Bank został zarejestrowany na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy w dniu 23 grudnia 1986 roku w Rejestrze Handlowym pod numerem RHB 14036. IX Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 4 marca 1999 roku podjęło uchwałę o zmianie nazwy Banku na BRE Bank SA. Nowa firma Banku została wpisana do rejestru w dniu 23 marca 1999 roku. W dniu 11 lipca 2001 roku Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o wpisie Banku do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237.

W dniu 22 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego dokonał rejestracji zmian Statutu Banku wynikających z uchwał nr 26 oraz 27 XXVI Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia mBanku S.A., które odbyło się dnia 11 kwietnia 2013 roku. Wraz z rejestracją zmian w Statucie zmieniła nazwa Banku z dotychczasowej BRE Bank Spółka Akcyjna na mBank Spółka Akcyjna (w skrócie mBank S.A.).

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności Bank posiada numer 6419Z „Pozostałe pośrednictwo pieniężne”. Zgodnie z Cedułą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Zgodnie ze Statutem Banku, przedmiotem jego działalności jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie określonym w Statucie. Bank prowadzi działalność w zakresie obsługi klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych (w tym private banking) na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową i inwestycyjną, a także działalność maklerską.

Bank świadczy usługi na rzecz osób prawnych i fizycznych, krajowych i zagranicznych, zarówno w złotych jak i walutach obcych.

Bank może otwierać i posiadać rachunki w bankach polskich i zagranicznych oraz ma prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu nimi.

W ramach bankowości detalicznej mBanku, działalność prowadzą oddziały zagraniczne w Czechach i na Słowacji.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku zatrudnienie w mBanku S.A. wynosiło 5 364 etaty, a w Grupie 6 528 etatów (31 grudnia 2015 r.: Bank 5 151 etatów; Grupa 6 540 etatów).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku zatrudnienie w mBanku S.A. wynosiło 6 313 osób, a w Grupie 8 401 osób (31 grudnia 2015 r.: Bank 6 336 osób; Grupa 8 587 osób).

Działalność Grupy realizowana jest w następujących segmentach, szczegółowo opisanych w Nocie 5.

Segment Korporacji i Rynków Finansowych, w tym:**Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna**

■ mFactoring S.A. – podmiot zależny

Spółka prowadzi działalność na rynku polskim w zakresie usług faktoringowych, obsługując transakcje krajowe oraz w eksporcie i imporcie. Jest członkiem Polskiego Związku Faktorów oraz Factors Chain International.

■ mLeasing Sp. z o.o. – podmiot zależny (segment korporacyjny działalności spółki)

Przedmiotem działalności spółki jest głównie leasing ruchomości, takich jak: maszyny, urządzenia, linie technologiczne, samochody osobowe, samochody ciężarowe oraz dostawcze, ciągniki siodłowe, naczepy, przyczepy, autobusy, pojazdy, sprzęt specjalistyczny, statki, samoloty, tabor kolejowy, wyposażenie biurowe, sprzęt komputerowy. Szczególne miejsce w ofercie mLeasing dla klientów korporacyjnych zajmuje leasing nieruchomości, przede wszystkim nieruchomości biurowych, hoteli, magazynów i centrów logistycznych, stacji benzynowych, budynków użyteczności publicznej, infrastruktury komunalnej. Spółka posiada sieć oddziałów zlokalizowanych w największych miastach Polski.

■ Garbary Sp. z o.o. – podmiot zależny

Jedyną działalnością spółki jest administrowanie nieruchomością gruntową położoną przy ul. Garbary 101/111 w Poznaniu, zabudowaną kompleksem zakładów mięsnych obecnie nie użytkowanych.

■ Tele-Tech Investment Sp. z o.o. – podmiot zależny

Przedmiotem działania spółki jest lokowanie środków w papiery wartościowe i obrót wierzytelnościami, transakcje w zakresie obrotu papierami wartościowymi dokonywane na własny rachunek, zarządzanie przedsiębiorstwami kontrolowanymi, doradztwo w zakresie działalności związanej z prowadzeniem interesów i zarządzaniem. Spółka nie zatrudnia pracowników.

■ mBank Hipoteczny S.A. – podmiot zależny (segment korporacyjny działalności spółki).

Rynki Finansowe

■ mFinance France S.A. – podmiot zależny

Przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie dla Banku środków finansowych z rynków międzynarodowych poprzez emisje euroobligacji. W 2012 roku spółka dokonała emisji euroobligacji o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR o terminie wykupu w 2015 roku, która została w całości wykupiona. W 2013 roku spółka dokonała emisji kolejnych transzy euroobligacji o terminie wykupu w 2018 roku: o wartości nominalnej 200 000 tys. CHF oraz o wartości nominalnej 500 000 tys. CZK. W 2014 roku miały miejsce dwie emisje euroobligacji, o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR każda i terminach wykupu w 2019 roku i w 2021 roku. W 2016 roku miała miejsce kolejna emisja o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR i terminie wykupu w 2020 roku.

■ mBank Hipoteczny S.A. – podmiot zależny (w zakresie działalności związanej z pozyskiwaniem finansowania).

■ mLeasing Sp. z o.o. – podmiot zależny (w zakresie działalności związanej z pozyskiwaniem finansowania)

Segment Bankowości Detalicznej (w tym Private Banking)

■ mFinance S.A. (poprzednio Aspiro S.A.) – podmiot zależny

mFinance S.A. oferuje produkty mBanku S.A. oraz banków trzecich. Oferta obejmuje kredyty hipoteczne, produkty biznesowe, kredyty gotówkowe, produkty ubezpieczeniowe i leasing. Dystrybucja odbywa się na terenie całego kraju w 43 placówkach sieci naziemnej mFinance i 98 mKioskach ulokowanych w centrach handlowych.

■ mBank Hipoteczny S.A. – podmiot zależny

Przedmiotem działalności mBanku Hipotecznego S.A. jest udzielanie kredytów hipotecznych na finansowanie nieruchomości komercyjnych, projektów mieszkaniowych oraz inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Spółka jest emitentem hipotecznych i publicznych listów zastawnych, za pośrednictwem których refinansuje swoją działalność kredytową. W segmencie detalicznym Spółka udziela kredytów hipotecznych dla osób fizycznych, oferowanych we współpracy z mBankiem.

■ mLeasing Sp. z o.o. – podmiot zależny (segment detaliczny działalności spółki).

Pozostałe

- mCentrum Operacji Sp. z o.o. – podmiot zależny

Przedmiotem działania spółki jest między innymi świadczenie usług z zakresu zarządzania danymi i dokumentami, a także archiwum elektronicznego, archiwum tradycyjnego oraz obsługi procesów biznesowych i bankowości transakcyjnej.

- mLocum S.A. – podmiot zależny

mLocum S.A. jest spółką deweloperską działającą na pierwotnym rynku nieruchomości mieszkaniowych. Spółka opracowuje i kwalifikuje projekty inwestycyjne, organizuje, nadzoruje i prowadzi prace projektowe i wykonawcze w zakresie budownictwa, sprawuje funkcję inwestora zastępczego, organizuje finansowanie inwestycji.

- BDH Development Sp. z o.o. – podmiot zależny

Przedmiotem działalności spółki jest realizacja i dokończenie przedsięwzięć deweloperskich na bazie nieruchomości mieszkaniowych przejętych przez podmioty z Grupy mBanku S.A. w drodze restrukturyzacji i windykacji kredytów inwestycyjnych, w celu odzyskania jak największej wartości z przejętych nieruchomości.

Pozostałe informacje o spółkach Grupy

Z dniem 30 września 2016 roku Spółka Aspiro S.A. zmieniła nazwę na mFinanse S.A.

W dniu 20 maja 2016 roku nastąpił podział Domu Maklerskiego mBanku S.A. („mDM”) oraz mWealth Management S.A. („mWM”), spółek wchodzących w skład Grupy.

Podział mDM został dokonany w trybie art. 529 §1 pkt 1 Kodeksu Spółek Handlowych („KSH”), tj. przez przeniesienie na:

- Bank części majątku (aktywów i pasywów) mDM w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa mDM związanej ze świadczeniem usług maklerskich;
- mCentrum Operacji sp. z o.o. części majątku (aktywów i pasywów) mDM w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa mDM związanej z obsługą oraz świadczeniem usług kadrowych oraz płacowych.

Podział mWM został dokonany w trybie art. 529 §1 pkt 1 ksh, tj. przez przeniesienie na:

- Bank części majątku (aktywów i pasywów) mWM w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa mWM związanej ze świadczeniem usług maklerskich, a także pozostałej działalności niestanowiącej Działalności Biura Rynku Nieruchomości oraz Inwestycji Alternatywnych opisanej poniżej; oraz
- poprzez przeniesienie na BRE Property Partner sp. z o.o., spółkę zależną od mBanku pośrednio poprzez mWM, części majątku (aktywów i pasywów) mWM w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa mWM związanej z doradztwem oraz pośrednictwem w zakresie nabywania oraz inwestowania w nieruchomości oraz inne inwestycje alternatywne (złoto inwestycyjne, srebro inwestycyjne, dzieła sztuki) na rzecz osób fizycznych, jak również wykonywaniem analiz w zakresie rynku nieruchomości.

W związku z podziałem mDM i podziałem mWM, w dniu 20 maja 2016 roku, nastąpiło wykreślenie:

- mDM z Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego,
- mWM z Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego.

Tym samym, zgodnie z art. 530 § 1 ksh, spółka mDM oraz spółka mWM w wyniku odpowiednio podziału mDM oraz podziału mWM zostały rozwiązane bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego w dniu wykreślenia ich z rejestru, natomiast ich działalność została przejęta i jest kontynuowana przez mBank oraz inne spółki Grupy.

Opisany powyżej podział mDM oraz mWM został rozliczony w oparciu o wartości księgowe i nie miał wpływu na wynik netto mBanku i skonsolidowany wynik netto Grupy mBanku za 2016 rok ani na aktywa netto mBanku oraz Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2016 roku. Zastosowane zostało ujęcie prospektywne - rachunek zysków i strat oraz bilans mDM i mWM zostały włączone do danych finansowych mBanku od daty podziału, natomiast dane porównawcze nie zostały przekształcone.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Informacje dotyczące rodzaju prowadzonej przez spółki działalności znajdują się w Nocie 5 Segmenty działalności niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Bank obejmuje następujące spółki:

Nazwa spółki	31.12.2016		31.12.2015	
	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji
mFinanse S.A. (poprzednio Aspiro S.A.)	100%	pełna	100%	pełna
BDH Development Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
Dom Maklerski mBanku S.A.	-	-	100%	pełna
Garbary Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
mBank Hipoteczny S.A.	100%	pełna	100%	pełna
mCentrum Operacji Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
mFactoring S.A.	100%	pełna	100%	pełna
mLeasing Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
mWealth Management S.A.	-	-	100%	pełna
Tele-Tech Investment Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
mFinance France S.A.	99,998%	pełna	99,998%	pełna
mLocum S.A.	79,99%	pełna	79,99%	pełna

Spółki Dom Maklerski mBanku S.A. oraz mWealth Management S.A. były konsolidowane do dnia ich podziału opisanego powyżej.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd mBanku S.A. dnia 1 marca 2017 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły.

2.1. Podstawa sporządzenia

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy mBanku S.A. sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku. Zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane porównawcze dotyczą okresu 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy mBanku S.A. sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej, według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wszystkich kontraktów pochodnych oraz zobowiązań z tytułu rozliczanych w środkach pieniężnych płatności w formie akcji własnych, które są wyceniane według wartości godziwej. Składniki aktywów trwałych lub grupy do sprzedaży zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży, wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Grupę zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których w istotnym zakresie wymagany jest profesjonalny osąd, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w Nocie 4.

Sprawozdanie finansowe sporządzane jest zgodnie z zasadą istotności. Pominięcia lub zniekształcenia pozycji sprawozdania finansowego są istotne, jeżeli mogą, pojedynczo lub łącznie, wpłynąć na decyzje gospodarcze podejmowane przez użytkowników sprawozdania finansowego Grupy. Istotność uzależniona jest od wielkości i rodzaju pominięcia lub zniekształcenia pozycji w sprawozdaniu finansowym oraz od kombinacji obu tych czynników. Każdą istotną kategorię podobnych pozycji Grupa prezentuje odrębnie. Pozycje odmienne pod względem rodzaju lub funkcji Grupa prezentuje odrębnie, chyba że są one nieistotne.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

2.2. Konsolidacja

Jednostki zależne:

Jednostki zależne to wszelkie jednostki, niezależnie od charakteru zaangażowania w danej jednostce (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia), w odniesieniu do których Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką, w której dokonano inwestycji. Kontrola ta ma miejsce wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa sprawuje władzę nad jednostką, podlega ekspozycji na zmienne wyniki finansowe, lub gdy ma prawo do zmiennych wyników finansowych oraz ma możliwość wywierania wpływu na wysokość tych wyników finansowych poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką. W przypadku, gdy Grupa nie posiada większości praw głosu w jednostce, w której dokonano inwestycji bierze pod uwagę inne fakty i okoliczności ustalając czy sprawuje władzę nad jednostką, ze szczególnym uwzględnieniem ustaleń umownych pomiędzy Grupą a innymi posiadaczami praw głosu, praw wynikających z innych ustaleń umownych, praw głosu posiadanych przez Grupę oraz potencjalnych praw głosu. Jeżeli fakty i okoliczności wskazują, że nastąpiły zmiany w przypadku co najmniej jednego z trzech elementów kontroli wymienionych powyżej, Grupa ponownie ocenia czy sprawuje kontrolę nad daną jednostką. Grupa zaczyna konsolidować jednostkę zależną, kiedy rozpoczyna sprawowanie kontroli nad tą jednostką i zaprzestaje konsolidacji jednostki zależnej, gdy traci kontrolę nad tą jednostką. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe łączy pozycje aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów i kosztów jednostki dominującej i jednostek zależnych wyłączając wartość bilansową inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego każdej z jednostek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej. Stąd powstaje wartość firmy. Jeżeli wartość firmy jest ujemna, ujmuje się ją bezpośrednio w rachunku zysków i strat (zob. Nota 2.20). Zysk lub strata i każdy składnik pozostałych całkowitych dochodów jest przypisywany do właścicieli Grupy oraz do udziałów niekontrolujących nawet wtedy, gdy w rezultacie udziały niekontrolujące przybierają wartość ujemną. Jeżeli Grupa utraci kontrolę nad jednostką zależną, to rozlicza wszelkie kwoty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach związane z tą jednostką zależną na takich zasadach, jakie byłyby wymagane w przypadku, gdy Grupa bezpośrednio zbyła odnośne aktywa lub zobowiązania. W związku z tym, jeżeli zysk lub strata poprzednio ujęte w pozostałych całkowitych dochodach zostałyby przeklasyfikowane do wyniku w momencie zbycia odnośnych aktywów lub zobowiązań, to Grupa dokonuje przeklasyfikowania zysku lub straty z kapitału własnego do wyniku (jako korektę wynikającą z przeklasyfikowania) w momencie utraty kontroli nad jednostką zależną. Jeżeli nadwyżkę z przeszacowania poprzednio ujętą w pozostałych całkowitych dochodach przeniesiono by bezpośrednio do zysków zatrzymanych w momencie zbycia odnośnych aktywów, to Grupa przenosi tę nadwyżkę z przeszacowania bezpośrednio do zysków zatrzymanych w momencie utraty kontroli nad jednostką zależną.

Udziały nie dające kontroli to kapitał własny jednostki zależnej, którego nie można przyporządkować, bezpośrednio lub pośrednio, do jednostki dominującej. Grupa prezentuje udziały nie dające kontroli w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w ramach kapitału własnego, oddzielnie od kapitału własnego właścicieli jednostki dominującej. Zmiany udziału jednostki dominującej w jednostce zależnej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną, są ujmowane jako transakcje kapitałowe (tj. jako transakcje z właścicielami działającymi w ramach uprawnień właścicieli). W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

W przypadku gdy jednostka przejmująca dokonała okazjowego nabycia, które jest połączeniem przedsięwzięć, w wyniku którego powstaje zysk, na dzień przejęcia jednostka przejmująca ujmuje powstały zysk w wyniku. Przed ujęciem zysku z tytułu okazjowego nabycia jednostka przejmująca ponownie ocenia, czy poprawnie zidentyfikowała wszystkie nabyte aktywa i wszystkie przejęte zobowiązania i ujmuje wszelkie dodatkowe aktywa i zobowiązania, które zidentyfikowała w wyniku tego przeglądu. Jednostka przejmująca dokonuje następnie przeglądu procedur stosowanych do określenia wartości, których ujęcie na dzień przejęcia jest wymagane, aby zapewnić, że wycena odzwierciedla wszystkie informacje dostępne na dzień przejęcia.

Transakcje, rozrachunki i niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy zostały w całości eliminowane. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Połączenia jednostek gospodarczych dotyczące jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą rozlicza się metodą poprzednika polegającą na tym, że aktywa i zobowiązania przejmowanych przedsięwzięć nie są wyceniane do wartości godziwej lecz jednostka przejmująca włącza je do swojego sprawozdania finansowego według wartości nabytych przedsięwzięć, wynikających ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki wyższego szczebla, która sporządza skonsolidowane sprawozdania finansowe, pod której wspólną kontrolą transakcja ma miejsce.

Konsolidacją nie objęto spółek, których rozmiary działalności nie są istotne w stosunku do rozmiarów działalności Grupy Kapitałowej.

2.3. Jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje lub współkontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Znaczący wpływ jest to zdolność do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji dotyczących polityki finansowej i operacyjnej jednostki, w której dokonano inwestycje nie polegająca jednak na sprawowaniu kontroli lub współkontroli nad polityką tej jednostki.

Wspólne przedsięwzięcie jest wspólnym ustaleniem umownym, w którym strony sprawujące nad nim współkontrolę mają prawa do aktywów netto ustalenia umownego. Współkontrola jest to umownie określony podział kontroli nad ustaleniem umownym, który występuje tylko wtedy, gdy decyzje dotyczące istotnych działań wymagają jednomyślnej zgody stron sprawujących kontrolę.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach rozlicza się metodą praw własności. Zgodnie z metodą praw własności w momencie początkowego ujęcia inwestycja w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu jest ujmowana w cenie nabycia. Wartość bilansowa inwestycji jest powiększana lub pomniejszana w celu ujęcia udziału inwestora w wyniku jednostki, w której dokonano inwestycji, osiągniętego przez nią po dacie nabycia. Wartość firmy stanowi część wartości bilansowej inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu i nie jest ani amortyzowana, ani nie podlega testowi pod kątem utraty wartości.

Po początkowym zastosowaniu metody praw własności, Grupa szacuje czy konieczne jest ujęcie dodatkowej straty z tytułu utraty wartości w odniesieniu do jej inwestycji netto w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu. Na każdy dzień bilansowy Grupa szacuje czy nastąpiły obiektywne dowody utraty wartości inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu. Jeżeli nastąpiły dowody utraty wartości, Grupa kalkuluje utratę wartości porównując wartość odzyskiwaną inwestycji z jej wartością bilansową.

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w kapitałach od dnia nabycia – w pozostałych całkowitych dochodach. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany udziału w aktywach netto. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, obejmującego ewentualne inne niż zabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia.

Niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą, a jej jednostkami stowarzyszonymi i wspólnymi przedsięwzięciami eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach. Niezrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki stowarzyszone oraz wspólne przedsięwzięcia zostały, tam gdzie było to konieczne, zmienione dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Grupa przestaje stosować metodę praw własności od momentu, w którym jej inwestycja przestaje być jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem. Jeżeli zatrzymane udziały w byłej jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu stanowią składnik aktywów finansowych, Grupa wycenia zatrzymane udziały w wartości godziwej. Wszelkie różnice pomiędzy wartością bilansową inwestycji w dniu zaprzestania stosowania metody praw własności a wartością godziwą wszelkich zatrzymanych udziałów i wszelkich wpływów ze zbycia części udziałów, Grupa ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.4. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych w koszcie zamortyzowanym przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej oraz przychody odsetkowe od aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu i dostępnych do sprzedaży.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Grupa szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek naliczane są od wartości netto aktywa finansowego i wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz inwestycyjnych papierów wartościowych ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym odsetek od kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz drugostronnie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako składnik należności od banków lub pozostałych klientów.

W kalkulacji efektywnej stopy procentowej uwzględniane są przepływy pieniężne wynikające tylko z takich wbudowanych instrumentów pochodnych, które są ściśle powiązane z umową zasadniczą.

Przychody i koszty dotyczące elementu odsetkowego wyniku na instrumentach pochodnych stopy procentowej oraz wynikające z bieżącego naliczania punktów swapowych walutowych instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej wykazywane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej. Do portfela bankowego zalicza się transakcje, które nie są dokonywane w celach handlowych tj. nie mające na celu uzyskania korzyści finansowych w krótkim okresie czasu (do 6 miesięcy) oraz takie, które nie stanowią zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

Przychody i koszty odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej.

Przychody odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

2.5. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną wykorzystane, są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód w momencie zakończenia procesu organizacji konsorcjum, jeżeli Grupa nie zachowała dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachowała część ryzyka o poziomie zbliżonym jak inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są ujmowane na podstawie umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu. Tę samą zasadę stosuje się przy usługach zarządzania majątkiem klientów, planowania finansowego i powiernictwa, które świadczy się nieprzerwanie przez dłuższy okres.

Prowizje i opłaty pobierane przez Grupę z tytułu wydania, odnowienia i zmiany limitu kart kredytowych i płatniczych, udzielonych gwarancji oraz z tytułu otwarcia, przedłużenia i podwyższenia akredytów rozliczane są metodą liniową.

Prowizje i opłaty pobierane przez Grupę z tytułu operacji gotówkowych, prowadzenia rachunków klientów, realizacji przekazów oraz z tytułu działalności maklerskiej rozpoznawane są w rachunku zysków i strat jednorazowo.

Dodatkowo przychody z tytułu opłat i prowizji obejmują przychody z tytułu opłaty pobieranej od produktów ubezpieczeniowych sprzedawanych poprzez platformę internetową za rozłożenie składki na raty. Opłata za rozłożenie składki na raty jest rozliczana w czasie zgodnie z okresem trwania polisy.

Do wyniku z tytułu opłat i prowizji Grupa zalicza także wynagrodzenie uzyskane z tytułu oferowania produktów ubezpieczeniowych podmiotów trzecich. W przypadku sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które nie są powiązane z produktami kredytowymi, przychody te są rozpoznawane jednorazowo lub, w przeważającej większości przypadków, rozliczane na bazie miesięcznej.

2.6. Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Grupa traktuje sprzedawane produkty ubezpieczeniowe jako powiązane z kredytami w szczególności, gdy produkt ubezpieczeniowy jest oferowany klientowi wyłącznie z kredytem, tj. nie ma możliwości zakupu w Grupie produktu ubezpieczeniowego identycznego co do formy prawnej, warunków i treści ekonomicznej bez zakupu kredytu.

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie zaliczane do przychodów odsetkowych rozliczane jest w czasie w ramach kalkulacji efektywnej stopy procentowej dla powiązanego kredytu. Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego są rozliczane w analogiczny sposób do rozliczania przychodów, z zachowaniem zasady współmierności przychodów i kosztów. Część kosztów jest traktowana jako element korygujący wyliczenie przychodów odsetkowych przy użyciu efektywnej stopy procentowej, a pozostała część tych kosztów rozpoznawana jest jednorazowo lub jest rozliczana w czasie w ramach kosztów prowizyjnych.

Grupa dokonuje również szacunku wynagrodzenia, które będzie w przyszłości zwracane z tytułu wcześniejszego zakończenia umowy ubezpieczeniowej i odpowiednio pomniejsza rozpoznawane przychody odsetkowe lub prowizyjne.

W związku z wejściem w życie Rekomendacji U dotyczącej dobrych praktyk w zakresie bancassurance, począwszy od 31 marca 2015 roku Bank nie otrzymuje wynagrodzenia z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych, które byłyby traktowane jako produkty powiązane z kredytami.

2.7. Przypis składki

Przychody z tytułu przypisu składki, osiągane w ramach działalności ubezpieczeniowej, są ujmowane w terminie wystawienia polisy i zarachowywane proporcjonalnie do upływu okresu ochrony ubezpieczeniowej. W skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy przypis składki ujęty jest w pozostałych przychodach operacyjnych.

2.8. Odszkodowania i świadczenia netto

Odszkodowania i świadczenia netto dotyczą działalności ubezpieczeniowej. Obejmują one wszelkie wypłaty i obciążenia dokonywane w okresie sprawozdawczym z tytułu odszkodowań i świadczeń za zdarzenia powstałe w okresie sprawozdawczym i w okresach ubiegłych, łącznie z kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów, pomniejszone o otrzymane zwroty, regresy i wszelkie odzyski, w tym również odzyski ze sprzedaży pozostałości po szkodach i pomniejszone o udział reasekuratorów w tych pozycjach. Koszty likwidacji szkód i windykacji regresów obejmują również koszty postępowania spornego. Pozycja obejmuje również odszkodowania i świadczenia z tytułu koasekuracji, w części przypadającej na udział Grupy. W skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy odszkodowania i świadczenia netto ujęte są łącznie z przypisem składki w pozostałych przychodach operacyjnych.

2.9. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Segment operacyjny jest częścią składową Grupy, która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody i ponosić koszty (w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami składowymi Grupy), oraz której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie oraz wykorzystujący te wyniki przy podejmowaniu decyzji o zasobach alokowanych do segmentu i przy ocenie wyników działalności segmentu, jak również w przypadku której są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Sprawozdawczość segmentów działalności jest przedstawiana na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej (kierownictwa). Kierownictwo oznacza funkcję, która polega na alokacji zasobów do segmentów działalności i przeprowadzaniu oceny ich wyników. Grupa przyjęła, iż rolę „kierownictwa” zgodnie z definicją MSSF 8 pełni Zarząd Banku.

Zgodnie z MSSF 8 Grupa wyodrębniła następujące segmenty operacyjne: „Korporacje i Rynki Finansowe”, w skład którego wchodzi podsegmenty Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna oraz Rynki Finansowe, „Bankowość Detaliczna” (w tym private banking) oraz „Pozostałe”.

2.10. Aktywa finansowe

Grupa klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, pożyczki i należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji aktywów finansowych decyduje kierownictwo w momencie ich początkowego ujęcia.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmuje się na dzień rozliczenia transakcji - dzień, w którym Grupa dostarcza lub otrzymuje dany składnik aktywów. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat lub w innych pozycjach kapitału własnego. Kredyty wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Pochodne instrumenty finansowe są ujmowane począwszy od dnia zawarcia transakcji.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty z bilansu, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy; zazwyczaj ma to miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez spółki Grupy. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia zgodnie z definicją MSR 39.

Rozchód dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu następuje według średniej ważonej metody rozchodu.

Grupa klasyfikuje aktywa finansowe/zobowiązania finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy jeśli spełniony został którykolwiek z poniższych warunków:

- aktywa/zobowiązania kwalifikowane są jako przeznaczone do obrotu, tj.: są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego, faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków lub są instrumentami pochodnymi (z wyjątkiem instrumentów pochodnych wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi oraz umów gwarancji finansowych),
- przy początkowym ujęciu aktywa/zobowiązania zostały zgodnie z MSR 39 wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Jeśli umowa zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, Grupa wyznacza całą hybrydową (łącną) umowę jako składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy, o ile:

- wbudowany instrument pochodny nie zmienia znacząco przepływów pieniężnych, które byłyby wymagane umową, lub
- jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie, że gdyby podobny hybrydowy instrument byłby najpierw rozważany, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego (wbudowanych instrumentów pochodnych) byłoby zabronione, jak na przykład opcja przedpłaty wbudowana w pożyczkę pozwalająca jej posiadaczowi na spłatę pożyczki za kwotę zbliżoną do jej zamortyzowanego kosztu.

Grupa dokonuje również klasyfikacji do aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy klasyfikacja taka prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji, gdyż:

- eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (określaną czasami jako "niedopasowanie księgowo"), która w przeciwnym razie powstałaby z powodu innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań bądź innego ujęcia związanych z nimi zysków i strat, lub
- grupa aktywów finansowych, zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną, natomiast informacje na temat grupy są na tej podstawie przekazywane wewnątrz jednostki kluczowym członkom kierownictwa.

W momencie początkowego ujęcia aktywa i zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej (Nota 2.4), za wyjątkiem instrumentów pochodnych, których sposób ujęcia jest opisany w Nocie 2.17, ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wycena i wynik ze sprzedaży aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej ujęte są w wyniku na działalności handlowej.

W prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych, Grupa nie wyznaczyła żadnych instrumentów finansowych w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu. Pożyczki i należności są wprowadzane do ksiąg w dniu zawarcia transakcji.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności (UDTZ) to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Grupa zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności, notowane na aktywnym rynku.

W przypadku sprzedaży przez Grupę przed terminem zapadalności części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, której nie można uznać za nieistotną, następuje tzw. „zarażenie portfela UDTZ”, a tym samym wszystkie aktywa z tej kategorii są przekwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży.

W prezentowanych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych, w Grupie nie było aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Grupa zamierza utrzymywać przez czas nieokreślony. Mogą one zostać sprzedane, np. w celu poprawy płynności, w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w wyniku na inwestycyjnych papierach wartościowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na koniec okresu sprawozdawczego wyceniane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy są wykazywane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały.

Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone bezpośrednio na pozostałe całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub wystąpienia utraty wartości – wówczas łączna kwota zysków lub strat ujmowanych dotychczas w pozostałych całkowitych dochodach wykazywana jest w rachunku zysków i strat. Jednakże odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Wartość godziwa inwestycji notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej wartości rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny, Grupa ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na

normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Jeżeli poprzez zastosowanie technik wyceny nie można uzyskać wiarygodnej wartości godziwej inwestycji w nienotowane na aktywnym rynku instrumenty kapitałowe, wycenia się je po koszcie nabycia.

2.11. Aktywa reasekuracyjne

Grupa ceduje ryzyka ubezpieczeniowe na reasekuratorów w toku zwykłej działalności operacyjnej w ramach działalności ubezpieczeniowej. Aktywa reasekuracyjne obejmują przede wszystkim udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych.

Kwoty rozliczeń z reasekuratorami są szacowane w sposób zgodny z właściwymi reasekurowanymi polisami i umowami reasekuracyjnymi.

Testy na utratę wartości aktywów reasekuracyjnych są przeprowadzane wtedy, gdy zaistnieją przesłanki wskazujące na utratę wartości. Odpis z tytułu utraty wartości aktywów reasekuracyjnych tworzony jest wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki wskazujące na to, że Grupa może nie otrzymać wszystkich należnych kwot w myśl warunków umów oraz gdy wartość takiego odpisu można określić w wiarygodny sposób.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to odwrócenie uprzednio ujętej straty z tego tytułu ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Odwrócenie nie może spowodować zwiększenia wartości bilansowej składnika aktywów finansowych ponad kwotę, która stanowiłaby zamortyzowany koszt tego składnika na dzień odwrócenia w sytuacji, gdyby ujęcie utraty wartości w ogóle nie miało miejsca.

2.12. Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania. Powyższe warunki uznaje się za niespełnione, a dokonanie kompensaty za niewłaściwe, gdy: różne instrumenty finansowe łączy się tak, aby naśladowały cechy pojedynczego instrumentu, aktywa i zobowiązania finansowe wynikają z instrumentów finansowych obciążonych takim samym ryzykiem ale dotyczą różnych kontrahentów, aktywa finansowe lub inne aktywa stanowią zabezpieczenie zobowiązań finansowych bez prawa regresu, aktywa finansowe są wnoszone przez dłużnika na rachunek powierniczy w celu wywiązania się ze zobowiązania ale nie zostały jeszcze przyjęte przez wierzyciela jako spłata zobowiązania lub gdy oczekuje się, że obowiązki powstałe na skutek zdarzeń powodujących straty zostaną rozliczone przez stronę trzecią na podstawie roszczenia zgłoszonego z tytułu umowy ubezpieczeniowej.

2.13. Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych. Przesłanki niewykonania zobowiązania klienta wobec Grupy podzielono na twarde przesłanki utraty wartości, których zajście jest jednoznaczne z koniecznością klasyfikacji klienta do kategorii default oraz miękkie przesłanki utraty wartości gdzie zajście danego zdarzenia może, ale nie musi, świadczyć o konieczności klasyfikacji klienta do kategorii default.

W przypadku sytuacji specyficznych, dla których przyszłe przepływy są jednoznacznie uwarunkowane zdarzeniami jednostkowymi (zgodnie z metryką dyskretną), Grupa szacuje prawdopodobieństwo takich zdarzeń jako podstawę do wyliczenia kwoty należnych rezerw.

Grupa najpierw ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują indywidualnie lub łącznie dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli Grupa ustali, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (niezależnie od tego, czy składnik ten jest istotny, czy nie), składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych

cechach ryzyka kredytowego, która jest następnie zbiorczo oceniana pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną (po raz pierwszy lub kolejny), nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

Rozpoznanie stanu default w stosunku do jednej ekspozycji klienta powoduje rozpoznanie stanu default w stosunku do wszystkich ekspozycji tego klienta.

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione) zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez konto odpisów aktualizujących, a kwota straty obciąża rachunek zysków i strat. Jeżeli kredyt lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienną stopę procentową, wówczas stopą dyskontową stosowaną do ustalenia utraty wartości jest bieżąca efektywna stopa procentowa ustalona zgodnie z umową.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy przejęcie jest prawdopodobne, czy nie.

W celu weryfikacji utraty wartości ekspozycji dokonywana jest identyfikacja ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości. Następnie przeprowadzane jest porównanie wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowej z wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej, które pozwala stwierdzić czy nastąpiła utrata wartości. W przypadku gdy zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest większa od wartości bilansowej brutto, nie stwierdza się utraty wartości i nie dokonuje się odpisu.

Dla celów zbiorczej oceny utraty wartości ekspozycje kredytowe są grupowane na potrzeby zapewnienia jednorodności ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Do grupowania na jednorodne portfele może zostać użytych wiele parametrów, np.: typ kontrahenta, typ ekspozycji, szacowane prawdopodobieństwa defaultu, typ zabezpieczenia, przeterminowanie, zapadalności oraz ich kombinacje. Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych zbiorczo pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Do wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo zostało wykorzystane prawdopodobieństwo wystąpienia defaultu (PD). Poprzez skalibrowanie wartości PD uwzględniające specyfikę poszczególnych produktów i okresów ujawniania się strat na tych produktach, są to wartości PD pozwalające na wykrycie już zaistniałych strat i obejmujące jedynie okres w jakim straty, które wystąpiły na dzień oceny utraty wartości, powinny się skryzystalizować.

Nieściągalne kredyty są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu przeprowadza się wszystkie wymagane przepisami procedury Grupy i ustala kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, zmniejszana jest wysokość odpisów z tytułu utraty wartości kredytów w rachunku zysków i strat.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez korekty konta odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek”.

Aktywa wyceniane w wartości godziwej dostępne do sprzedaży

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako aktywa dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę m.in. znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej

papieru wartościowego poniżej jego ceny nabycia, wynikający ze zwiększenia ryzyka kredytowego. Jeżeli istnieje tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata – ustalona jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat. Tak wyliczona strata powinna zostać pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazywaną w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych ujęte w rachunku zysków i strat nie są odwracane przez rachunek zysków i strat, lecz przez kapitał własny. Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

Umowy renegotjowane

Grupa traktuje renegotjacje warunków umownych pożyczek i kredytów jako przesłankę utraty wartości, chyba że renegotjacja warunków umownych nie była wymuszona sytuacją dłużnika, a przeprowadzona była na normalnych zasadach biznesowych. Następnie Grupa ocenia, czy utrata wartości takich pożyczek i kredytów powinna zostać rozpoznana na bazie indywidualnej czy grupowej.

2.14. Umowy gwarancji finansowych

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wystawca takiej umowy wycenia ją według wartości wyższej z:

- wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.15. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje zapadalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę i środki w banku centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz zakupione z intencją sprzedaży w krótkim terminie papiery wartościowe Skarbu Państwa. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

2.16. Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse repo określane są jako operacje sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i określonej umownej cenie i są ujmowane na dzień przekazania środków.

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (ang. repos/sell buy back) są reklasyfikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa, na których ustanowiono zabezpieczenie, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikające z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków, depozytach innych banków, innych depozytach lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (ang. reverse repos/buy sell back) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru.

Przy zawieraniu transakcji repo i reverse repo Grupa mBanku S.A. sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie. Transakcje te są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu lub inwestycyjne aktywa finansowe oraz zobowiązania w przypadku dokonania transakcji „sell buy back” i jako należności w przypadku transakcji typu „buy sell back”.

Pożyczonych przez Grupę w transakcjach „buy sell back” papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, chyba że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku, transakcje sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym a przychody ze sprzedaży uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej, a obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej

jako zobowiązania wobec klientów. Nie rozpoznaje się jako aktywów finansowych papierów wartościowych pożyczonych w transakcjach „buy sell back” oraz ponownie wypożyczonych w transakcjach „sell buy back”.

W wyniku zawierania transakcji „sell buy back” na papierach posiadanych przez Grupę, dokonuje się przeniesienia aktywów finansowych w taki sposób, że nie kwalifikują się one do wyłączenia, ponieważ Grupa zachowuje zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów finansowych.

2.17. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji, oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, a o wartości ujemnej – jako zobowiązania.

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty). Jeżeli wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych, wówczas Grupa wykazuje zyski lub straty pierwszego dnia zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.18.

Wbudowane instrumenty pochodne traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne, jeżeli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy. Tego rodzaju wbudowane instrumenty pochodne wycenia się według wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat.

Zgodnie z zapisami MSR 39 OS 30: (i), opcja wcześniejszej spłaty nie musi być wydzielana z instrumentu dłużnego i wyceniana na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego, ponieważ wartość wykonania opcji wcześniejszej spłaty jest w przybliżeniu równa wartości zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego na każdy dzień rozliczania. W przypadku, gdyby wartość opcji wcześniejszej spłaty nie była ściśle związana z instrumentem dłużnym, byłaby ona wyceniona oraz ujawniona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy; (ii), cena wykonania opcji przedpłaty daje pożyczkodawcy zwrot w kwocie w przybliżeniu równej wartości bieżącej utraconych odsetek za pozostały do końca okres zasadniczej umowy. Utracone odsetki są rezultatem pomnożenia kwoty nominalu objętej przedpłatą, przez różnicę stóp procentowych. Różnica stóp procentowych jest to nadwyżka efektywnej stopy procentowej umowy zasadniczej nad efektywną stopą procentową, którą jednostka uzyskałaby na dzień przedpłaty, gdyby dokonała reinwestycji kwoty nominalu objętej przedpłatą w ramach podobnej umowy obejmującej okres pozostały do końca umowy zasadniczej.

Ocena tego, czy opcja kupna lub sprzedaży jest ściśle powiązana z zasadniczym instrumentem dłużnym, dokonywana jest przed wydzieleniem składnika kapitałowego z zasadniczego instrumentu dłużnego zgodnie z MSR 32.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, a jeżeli tak, to także od rodzaju zabezpieczanej pozycji. Grupa wyznacza niektóre instrumenty pochodne albo jako (1) zabezpieczenie wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej), albo (2) zabezpieczenie przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów pieniężnych z tytułu ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub prognozowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych). W odniesieniu do instrumentów pochodnych zabezpieczających pozycje Grupy stosuje się rachunkowość zabezpieczeń pod warunkiem spełnienia określonych w MSR 39 kryteriów tzn.:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem;
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego;

- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat;
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione;
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Grupa dokumentuje cele zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających oraz w momencie zawarcia transakcji, relację między instrumentem zabezpieczającym a zabezpieczaną pozycją. Grupa dokumentuje również własną ocenę efektywności transakcji zabezpieczających przed zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, mierzoną zarówno prospektywnie jak i retrospektywnie od momentu ustalenia oraz przez cały okres trwania relacji instrumentu zabezpieczającego z zabezpieczaną pozycją.

Ze względu na podział instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz zaklasyfikowanych do księgi handlowej, Grupa stosuje odmienne podejście do prezentowania przychodów/kosztów odsetkowych dla każdej z tych grup instrumentów pochodnych, które zostało opisane w Nocie 2.4 Przychody i koszty z tytułu odsetek. Pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej instrumentów ujmuje się w wyniku na działalności handlowej.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego według efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego kapitałowego papieru wartościowego jest wykazywana w pozostałych całkowitych dochodach do czasu zbycia tego papieru wartościowego.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Zysk lub stratę dotyczącą części nieefektywnej wykazuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Kwoty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach przenosi się do rachunku zysków i strat oraz zalicza do przychodów lub kosztów tych samych okresów, w których zabezpieczana pozycja wpłynie na rachunek zysków i strat (np. w momencie zawarcia prognozowanej transakcji sprzedaży, która jest przedmiotem zabezpieczenia).

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający wygasł albo został sprzedany, lub gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wszelkie łączne zyski lub straty wykazywane w tym momencie w pozostałych całkowitych dochodach pozostają w pozostałych całkowitych dochodach, do momentu ujęcia w rachunku zysków i strat prognozowanej transakcji. Jeżeli zawarcie prognozowanej transakcji nie jest już uznawane za prawdopodobne, łączne zyski lub straty wykazane w pozostałych całkowitych dochodach są niezwłocznie przenoszone do rachunku zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie spełniających kryteriów rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Grupa posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko rynkowe:

- Kontrakty futures na obligacje, na indeks
- Opcje na papiery wartościowe i indeksy giełdowe
- Opcje na kontrakty futures
- Transakcje terminowe na papiery wartościowe
- Swapy towarowe

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Forward Rate Agreement (FRA)
- Interest Rate Swap (IRS), Overnight Index Swap (OIS)
- Opcje na stopę procentową

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Walutowe transakcje terminowe, fx swap, fx forward
- Cross Currency Interest Rate Swap (CIRS)
- Opcje walutowe.

2.18. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia

Najlepszym dowodem wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcji (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty), chyba że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji lub przepakowania) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne obejmują wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

W przypadku transakcji, których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane nierynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Grupa zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia („day one profit and loss”), jest rozliczana w czasie.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczone do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych, lub realizowane przez płatności. Instrument finansowy jest od tego momentu wyceniany w wartości godziwej, skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.19. Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte

Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte ujmują się początkowo według wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, kredyty i pożyczki oraz depozyty przyjęte wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej). Wszelkie różnice pomiędzy otrzymaną kwotą (pomniejszoną o koszty transakcyjne) a wartością wykupu ujmują się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania odnośnych umów metodą efektywnej stopy procentowej.

2.20. Wartości niematerialne

Przy początkowym ujęciu Grupa wycenia wartości niematerialne w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o koszty ulepszenia (przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji lub modernizacji) oraz naliczone umorzenie i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy uwzględnieniu oczekiwanych okresów ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej kwotę nadwyżki sumy przekazanej zapłaty, kwoty wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami wartości godziwej na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej nad kwotę netto ustaloną na dzień przejęcia wartości możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań.

Wartość firmy z przejęcia jednostek zależnych ujmuje się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy nie jest amortyzowana, lecz jest testowana corocznie pod kątem utraty wartości oraz gdy istnieją przesłanki na to wskazujące i wykazywana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została przypisana wartość firmy. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwaną tego składnika

aktywów. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwróceniu.

Zyski i straty ze zbycia działalności uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej działalności. W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości wartość firmy jest alokowana do ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Alokację robi się na dzień nabycia dla takich ośrodków bądź grup ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które według oczekiwań będą czerpać korzyści z połączenia, dzięki któremu ta wartość firmy powstała, nie większych niż segmenty operacyjne zgodnie z MSSF 8 bez względu na to, czy zostały do nich przypisane także inne składniki aktywów lub zobowiązania jednostki przejmowanej.

Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-11 lat). Wydatki związane utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia. Wydatki bezpośrednio związane z wytworzeniem dających się zidentyfikować i unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Grupę, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmuje się jako wartości niematerialne. Koszty bezpośrednie obejmują koszty osobowe bezpośrednio przypisane do oprogramowania.

Aktywowane koszty związane z tworzeniem oprogramowania amortyzowane są przez szacowany okres użytkowania (2-11 lat).

Oprogramowanie komputerowe bezpośrednio związane z funkcjonowaniem określonego sprzętu informatycznego jest wykazywane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Koszty zakończonych prac rozwojowych

Grupa identyfikuje koszty zakończonych prac rozwojowych jako wartości niematerialne w związku z uzyskaniem przyszłych korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem warunków określonych w MSR 38, tj. Grupa ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowaniu wytwarzanego składnika oraz może wiarygodnie ustalić wysokość nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzonemu składnikowi wartości niematerialnych.

Ekonomiczny okres użyteczności „Kosztów zakończonych prac rozwojowych” jest określony i nie przekracza 3 lat. Stawki amortyzacyjne są dostosowane do okresu ekonomicznej użyteczności. Grupa wykazuje osobno te koszty, które wynikają z prac rozwojowych we własnym zakresie i z transakcji połączenia jednostek gospodarczych.

Na nakłady na prace rozwojowe składają się wszystkie nakłady, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom rozwojowym.

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania.

2.21. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonej o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

- Budynek i budowle	25-40 lat,
- Urządzenia techniczne i maszyny	2-10 lat,
- Środki transportu	5 lat,
- Sprzęt informatyczny	2-5 lat,
- Inwestycje w obce środki trwałe	10-40 lat nie dłużej niż okres najmu/ dzierżawy/ leasingu,
- Sprzęt biurowy, meble	5-10 lat.

Grunty i budynki obejmują głównie oddziały i biura. Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych oraz metod amortyzacji dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego i w razie potrzeby dokonuje się ich korekty prospektywnie.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości środków trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwaną tych środków trwałych. Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Jeżeli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, Grupa ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).

Wartość bilansowa pozycji rzeczowych aktywów trwałych zostaje usunięta z bilansu w momencie zbycia lub wówczas, gdy nie przewiduje się osiągnięcia przyszłych korzyści ekonomicznych z jego użytkowania i następującego po nim zbycia. Zyski i straty wynikające z faktu usunięcia pozycji rzeczowych aktywów trwałych z bilansu ujmują się w rachunku zysków i strat w momencie usunięcia z bilansu. Zysków nie klasyfikuje się jako przychodu.

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.22. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia bądź kosztu wytworzenia lub ceny sprzedaży netto. Do kosztu wytworzenia zapasów zalicza się koszty bezpośrednie produkcji, odnośną część ponoszonych w procesie wytwarzania stałych pośrednich kosztów produkcji oraz koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu danego składnika. Cena sprzedaży netto to oszacowana cena sprzedaży w normalnym toku działalności, pomniejszona o odnośne zmienne koszty sprzedaży. Kwotę wszelkich odpisów wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania oraz wszelkie straty w zapasach ujmują się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce zaliczając do kosztu pozostałych kosztów operacyjnych. Odwrócenie odpisu wartości zapasów, wynikające ze zwiększenia ich wartości netto możliwej do uzyskania zostaje ujęte jako zmniejszenie kwoty zapasów ujętych jako koszt okresu, w którym odwrócenie odpisu wartości miało miejsce. Wartość rozchodu pozycji zapasów wycenia się w drodze szczegółowej identyfikacji poszczególnych cen nabycia lub kosztów wytworzenia składników, które dotyczą realizacji konkretnych wydzielonych przedsięwzięć. W szczególności do zapasów zalicza się grunty oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów przeznaczone do zagospodarowania w ramach realizowanych inwestycji budownictwa. Obejmują one także środki trwałe przeznaczone do leasingu oraz środki trwałe przejęte z wypowiedzianych umów leasingu.

2.23. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Grupa zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do zbycia) w kwocie niższej z dwóch:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Grupy, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

2.24. Odroczonego podatek dochodowy

Grupa tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną różnicą między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań wykazywaną w sprawozdaniu finansowym a jego wartością podatkową. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto ujmuje się w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Zmianę stanu rezerwy na odroczonego podatku dochodowego oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w stosunku do poprzedniego okresu obrotowego zalicza się do pozycji „Podatek dochodowy”. Do wyliczenia podatku odroczonego stosuje się metodę bilansową.

Zobowiązania lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości, metodą bilansową, w związku z istnieniem różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową. Zobowiązania lub aktywa z tego tytułu ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, i które to stawki zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji aktywów lub regulowania zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu odpisów tworzonych na utratę wartości kredytów i udzielonych gwarancji spłaty kredytów, amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych, leasingu finansowego podatkowo traktowanego jako operacyjny, aktualizacji wyceny niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów na instrumenty pochodne oraz transakcje terminowe, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych przysługujących do odliczenia.

Grupa weryfikuje wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Grupa obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie zysku do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Takie obniżki koryguje się w górę w zakresie, w jakim uzyskanie wystarczającego zysku do opodatkowania staje się prawdopodobne.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane w księgach w wysokości możliwej do zrealizowania. Jeżeli prognozowana kwota dochodu ustalonego dla celów podatkowych nie pozwala na realizację aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w całości lub w części, aktywa te są tworzone w odpowiedniej wysokości. Powyższa zasada dotyczy także ujmowanych w aktywie odroczonej kwot strat podatkowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego Grupa wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie każdej ze spółek podlegającej konsolidacji. Aktywa i rezerwy można kompensować, jeżeli Grupa ma tytuł uprawniający do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

W przypadku Banku, aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Grupa ujawnia oddzielnie kwotę ujemnych różnic przejściowych (głównie z tytułu nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych), w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, a także kwotę różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Grupa ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży i aktualizacji transakcji zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w innych pozycjach kapitału własnego, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat w momencie, gdy dana inwestycja lub pozycja zabezpieczana wpływa na rachunek zysków i strat.

2.25. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi to finansowe i niefinansowe aktywa przejęte przez Bank w celu rozliczenia przeterminowanych należności kredytowych. Aktywa te wycenia się w momencie początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej i klasyfikuje jako rzeczowe aktywa trwałe, aktywa finansowe lub inne aktywa w zależności od rodzaju aktywów i intencji Banku odnośnie sposobu realizacji korzyści z tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

W późniejszym okresie aktywa przejęte za długi są ujmowane i wyceniane zgodnie z polityką przewidzianą dla aktywów danej kategorii.

2.26. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów ujmuje się, jeśli wydatki dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono. Czynne rozliczenia międzyokresowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się koszty z tytułu świadczeń wykonywanych na rzecz Grupy, lecz jeszcze nie stanowiących jej zobowiązań. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz przychody przyszłych okresów prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Do przychodów przyszłych okresów zalicza się prowizje reasekuracyjne i koasekuracyjne z tytułu wystawionych umów ubezpieczeniowych objętych umowami reasekuracji oraz koasekuracji, podlegające rozliczeniu w czasie, w części przypadającej na przyszłe okresy sprawozdawcze.

Koszty akwizycji w części przypadającej na następne okresy sprawozdawcze podlegają rozliczeniu w czasie proporcjonalnie do długości trwania umów ubezpieczenia, których dotyczą.

2.27. Leasing

Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu finansowego, jeżeli następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści wynikających z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. Ostateczne przeniesienie tytułu prawnego może, lecz nie musi nastąpić. Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu operacyjnego, jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu.

Grupa dokonuje ustalenia czy umowa jest umową leasingu bądź umową, która zawiera leasing, w oparciu o istotę umowy i o ocenę czy wywiązanie się z umowy jest uzależnione od korzystania z określonego składnika aktywów oraz czy umowa przenosi prawo do użytkowania składnika aktywów.

Grupa mBanku S.A. jako leasingodawca

Dla aktywów używanych na podstawie umowy leasingu finansowego wartość równą inwestycji leasingowej netto ujmuje się jako należności w pozycji „kredyty i pożyczki udzielone klientom”. Różnicę pomiędzy kwotą należności brutto a wartością bieżącą należności ujmuje się jako niezrealizowane przychody finansowe.

Przychody z tytułu leasingu ujmuje się w następujący sposób:

■ **Odsetki z tytułu leasingu finansowego**

Przychody z tytułu leasingu finansowego ujmowane są według zasady memoriałowej, w oparciu o stałą stopę zwrotu skalkulowaną na podstawie wszystkich przepływów pieniężnych związanych z realizacją danej umowy leasingu, zdyskontowanych według stopy procentowej leasingu.

■ **Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego**

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego oraz koszty amortyzacji środków trwałych oddanych przez Grupę w leasing operacyjny, poniesione w celu uzyskania tych przychodów, ujmuje się w wartości netto jako pozostałe przychody operacyjne w rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako przychód metodą liniową przez okres leasingu, chyba że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie zmniejszania się korzyści czerpanych z oddanego w leasing składnika aktywów.

Grupa mBanku S.A. jako leasingobiorca

Większość dotychczasowych umów leasingowych Grupy to umowy leasingu operacyjnego. Całość opłat leasingowych dokonywanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej.

2.28. Rezerwy

Rezerwy na zobowiązania warunkowe o charakterze niewykorzystanych gwarancji i akredytyw (własnych), jak również na niewykorzystane, nieodwołalne, bezwarunkowo przyznane limity kredytowe, są wyceniane zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”.

Rezerwy zgodnie z MSR 37 są tworzone wówczas, gdy na Grupie ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W odniesieniu do działalności ubezpieczeniowej występują rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, które obejmują rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerwy składek.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tworzona jest w wysokości odpowiadającej ustalonej lub przewidywanej ostatecznej wartości przyszłych wypłat odszkodowań i świadczeń związanych ze zdarzeniami, które zaszły przed datą okresu sprawozdawczego wraz z kosztami likwidacji z nimi związanymi.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, które zostały zgłoszone ubezpieczycielowi i dla których posiadane informacje nie pozwalają na ocenę wysokości odszkodowań i świadczeń ustalana jest metodą ryczałtową.

Rezerwa składek tworzona jest indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia, jako składka przypisana przypadającą na następne okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu, na jaki składka została przypisana na bazie dziennej, przy czym w przypadku umów ubezpieczenia, których ryzyko nie jest rozłożone równomiernie w okresie trwania ubezpieczenia, rezerwa tworzona jest proporcjonalnie do przewidywanego ryzyka w następnych okresach sprawozdawczych.

W każdym dniu sprawozdawczym Grupa wykonuje test adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, którego celem jest upewnienie się czy rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o odroczone koszty akwizycji są wystarczalne. Test adekwatności przeprowadzany jest przy wykorzystaniu aktualnych oszacowań przyszłych przepływów środków pieniężnych wynikających z umów ubezpieczenia, w tym kosztów likwidacji szkód oraz kosztów obsługi polis.

Jeżeli ocena wykaże, że wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych jest niewystarczalna w stosunku do oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, wówczas cała różnica jest bezzwłocznie ujmowana w skonsolidowanym rachunku zysków i strat poprzez utratę wartości odroczonego kosztów akwizycji lub/i utworzenie dodatkowych rezerw.

2.29. Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia i inne świadczenia pracownicze

Świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

Grupa tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia ustalone w oparciu o oszacowania tego typu zobowiązań, na podstawie modelu aktuarialnego. Grupa stosuje zasadę ujmowania zysków i strat aktuarialnych z wyceny świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia dotyczących zmian w założeniach aktuarialnych w pozostałych całkowitych dochodach, które

nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat. Natomiast koszty zatrudnienia oraz odsetki netto od zobowiązań z tytułu określonych świadczeń Grupa ujmuje odpowiednio w „Ogólnych kosztach administracyjnych” i w pozostałych kosztach z tytułu odsetek.

Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych

Grupa prowadzi programy wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami własnymi oraz opartych na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla i rozliczanych w środkach pieniężnych. Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych są rozliczane zgodnie z MSSF 2 „Płatności związane z akcjami”. Wartość godziwa świadczona przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji i akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z kapitałami własnymi. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji i akcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznaną opcji i akcji. Nie występują warunki rynkowe nabywania uprawnień, które byłyby uwzględnione przy szacowaniu na dzień wyceny wartości godziwej opcji na akcje oraz akcji. Warunki nabycia uprawnień inne niż warunki rynkowe nie są uwzględniane przy szacowaniu wartości godziwej opcji na akcje i akcji, lecz są uwzględniane przez korektę liczby instrumentów kapitałowych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank koryguje szacunek co do poziomu liczby opcji i akcji, co do których oczekuje się, że będą możliwe do wykorzystania. Zgodnie z MSSF 2, w trakcie trwania programów nie jest konieczne ujmowanie zmiany wartości godziwej płatności opartej na akcjach.

Świadczenia oparte na akcjach rozliczane w środkach pieniężnych

W przypadku transakcji opartych na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla rozliczanych w środkach pieniężnych, wartość godziwa świadczona przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie praw do opcji i akcji/praw do udziału we wzroście akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z zobowiązaniami. Do czasu, gdy zobowiązanie wynikające z transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych zostanie uregulowane, Bank na każdy dzień sprawozdawczy, a także na dzień rozliczenia wycenia zobowiązanie w wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w zysku lub stracie danego okresu.

Inne świadczenia pracownicze

W mBanku Hipotecznym od września 2012 roku funkcjonuje program motywacyjny, oparty na akcjach fantomowych tego banku, który traktowany jest jako program motywacyjny zgodnie z MSR 19.

2.30. Kapitał

Kapitały stanowią kapitały i fundusze własne przypadające na akcjonariuszy Banku i kapitały przypadające na udziały niekontrolujące, tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami, statutem lub umową Spółek Grupy.

Zarejestrowany kapitał akcyjny

Zarejestrowany kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

■ Akcje własne

W przypadku nabycia akcji Banku przez Bank, zapłacona kwota pomniejsza kapitał własny jako akcje własne do momentu ich anulowania. W przypadku sprzedaży lub powtórnego przydziału tych akcji, otrzymana zapłata wykazywana jest w kapitale własnym.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ten tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednio koszty z nią związane.

Koszty bezpośrednio związane z emisją nowych akcji, emisją opcji, pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Ponadto kapitał zapasowy uwzględnia rozliczenia z tytułu programów motywacyjnych opartych na akcjach Banku.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych,
- wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Ponadto w pozostałym kapitale rezerwowym ujmuje się wycenę programów motywacyjnych opartych na akcjach Banku.

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

Inne pozycje kapitałów

Inne pozycje kapitałów tworzone są w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii „dostępne do sprzedaży”,
- różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych,
- zysków i strat aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia,
- wyceny instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do efektywnej części zabezpieczenia.

2.31. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy, w tym oddziałów zagranicznych Banku, wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą prezentacji Grupy i walutą funkcjonalną Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji pieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji pieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, uwzględnia się w pozostałych całkowitych dochodach.

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia zawarcia transakcji, natomiast pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została wyceniona.

W przypadku, gdy zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w pozostałych całkowitych dochodach, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. I odwrotnie, jeżeli zysk lub strata z tytułu pozycji niepieniężnych jest ujęta w wyniku, każdy element tego zysku lub straty dotyczący różnic kursowych ujmuje się w wyniku.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według zamortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oddziałów zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej z zastosowaniem kursu średniego na koniec okresu sprawozdawczego. Pozycje rachunku zysków i strat tych jednostek przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w pozostałych całkowitych dochodach.

Spółki wchodzące w skład Grupy

Wyniki i sytuację finansową wszystkich jednostek Grupy, z których żadna nie prowadzi działalności w warunkach hiperinflacji, których waluty funkcjonalne różnią się od waluty prezentacji, przelicza się na walutę prezentacji w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania w każdym prezentowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej przelicza się według kursu średniego NBP obowiązującego na koniec tego okresu sprawozdawczego,

- przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat przelicza się według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów NBP na ostatni dzień każdego z 12 miesięcy prezentowanych okresów obrachunkowych,
- wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik pozostałych całkowitych dochodów.

Przy konsolidacji, różnice kursowe z tytułu przeliczenia inwestycji netto w jednostkach działających za granicą ujmuje się pozostałych całkowitych dochodach. Przy sprzedaży jednostki prowadzącej działalność za granicą, takie różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku lub straty ze sprzedaży.

Działalność leasingowa

Do rachunku zysków i strat zalicza się ujemne bądź dodatnie różnice kursowe z tytułu wyceny zobowiązań kredytowych finansujących zakup przedmiotów w leasingu operacyjnym. W umowach leasingu operacyjnego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej środki trwałe będące przedmiotem tych umów wykazuje się na moment rozpoczęcia umowy w przeliczeniu na złote, zaś kredyty w walucie obcej, z których je sfinansowano, podlegają wycenie kursowej.

W przypadku umów leasingu finansowego różnice kursowe z wyceny należności leasingowych, jak i zobowiązań w walucie obcej, na koniec okresu sprawozdawczego odnosi się na rachunek zysków i strat.

2.32. Działalność powiernicza

mBank S.A. prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych.

Aktywa te nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie należą do Grupy.

Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej nie prowadzą działalności powierniczej.

2.33. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Niniejsze sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji, które zostały wydane i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2016 roku.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane i obowiązują Grupę za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2016 roku:

Standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- MSR 19 (Zmieniony), Programy określonych świadczeń: składki pracownicze, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 21 listopada 2013 roku, zatwierdzony przez Unię Europejską 17 grudnia 2014 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie, w Unii Europejskiej ma zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lutego 2015 roku lub później.

Poprawka do standardu odnosi się jedynie do składek na programy określonych świadczeń wnoszonych przez pracowników lub strony trzecie. Celem zmiany do standardu jest wyjaśnienie i uproszczenie wymogów rachunkowych dotyczących składek niezależnych od okresu zatrudnienia pracowników, tj. składki stanowiące stały procent wynagrodzenia, stałą kwotę w okresie zatrudnienia oraz składki zależne od wieku pracownika. Zgodnie ze zmianą do standardu składki takie powinny być ujmowane jako zmniejszenie kosztu zatrudnienia w okresie, w którym pracownik wykonuje pracę.

- Poprawki do MSSF 2010 – 2012, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 grudnia 2013 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 17 grudnia 2014 roku. Niektóre ze zmian obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2014 roku lub później, a niektóre perspektywnie dla transakcji mających miejsce dnia 1 lipca 2014 roku lub później, w Unii Europejskiej mające zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lutego 2015 roku lub później.

W trakcie cyklu wprowadzono zmiany do następujących standardów: MSSF 2 w zakresie zmiany definicji „warunku nabywania uprawnień” oraz „warunku rynkowego” oraz dodania definicji „warunku świadczenia usług” oraz „warunku związanego z dokonaniem gospodarczymi jednostek”, MSSF 3 w zakresie obowiązków klasyfikacji warunkowej zapłaty przez jednostkę przejmującą, MSSF 8 w zakresie obowiązku ujawniania informacji na temat osądów kierownictwa związanych z kryteriami przy agregowaniu segmentów operacyjnych oraz ujawnianiu uzgodnienia sumy aktywów segmentów

sprawozdawczych z całkowitą sumą aktywów, MSSF 13 w zakresie wyjaśnienia wątpliwości w odniesieniu do możliwości uproszczonej wyceny należności i zobowiązań krótkoterminowych z pominięciem efektu dyskontowego w przypadku gdy efekt niedyskontowania jest niematerialny, MSR 16 oraz MSR 38 w zakresie proporcjonalnego przeliczenia wartości skumulowanego umorzenia środka trwałego bądź wartości niematerialnej w sytuacji, gdy składnik środków trwałych bądź wartości niematerialnych podlega przeszacowaniu, zmiany do MSR 24 w zakresie identyfikacji jednostki powiązanej zapewniającej jednostce sprawozdawczej lub podmiotowi dominującemu usługi kluczowego personelu kierowniczego.

- Zmiany do MSR 1, Inicjatywa w zakresie ujawniania informacji, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 grudnia 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 18 grudnia 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 1 obejmują wyjaśnienia w zakresie istotności informacji ze szczególnym uwzględnieniem ograniczenia nieistotnych informacji w sprawozdaniu finansowym. Ponadto, określone pozycje sprawozdania finansowego mogą podlegać zarówno agregowaniu, jak i dezagregacji w sprawozdaniu finansowym w zależności od ich istotności. MSR 1 został również uzupełniony o wymogi dotyczące prezentacji sum pośrednich w sprawozdaniu finansowym. Dodatkowo informacje ujawniane w notach do sprawozdania finansowego mogą być prezentowane w kolejności ustalonej przez jednostkę, jednakże ustalając kolejność prezentowania informacji dodatkowej jednostka powinna uwzględnić zrozumiałość i porównywalność informacji w sprawozdaniu finansowym. W zmianach do MSR 1 usunięto też wytyczne dotyczące identyfikacji znaczących obszarów polityki rachunkowości.

- Zmiany do MSR 16 i do MSR 38, Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 maja 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 2 grudnia 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmieniony standard MSR 16 zabrania stosowania metody amortyzacji w oparciu o metodę przychodową dla rzeczowych aktywów trwałych. Wykorzystanie metody naliczenia umorzenia wartości składnika aktywów opartej na przychodach jednostki nie jest właściwe, ponieważ przychody generowane z działalności, w której wykorzystywany jest dany składnik aktywów odzwierciedla inne czynniki niż konsumowanie korzyści ekonomicznych generowanych przez dany składnik aktywów.

Zmieniony standard MSR 38 wprowadza założenie, że metoda amortyzacji aktywów niematerialnych w oparciu o metodę przychodową jest niewłaściwa z tych samych powodów, co w przypadku rzeczowych aktywów trwałych przedstawionych w zmianach do standardu MSR 16. Założenie to można jednak w odniesieniu do zmienionego standardu MSR 38 odrzucić w dwóch przypadkach: jeżeli można wykazać, że przychody z danego składnika są silnie skorelowane z konsumpcją korzyści ekonomicznych zawartych w tych aktywach oraz jeżeli składnik aktywów niematerialnych jest wyrażony jako prawo do uzyskania określonej kwoty przychodów.

- Zmiany do MSR 16 i do MSR 41 Rolnictwo: rośliny produkcyjne, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 30 czerwca 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 23 listopada 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmieniony standard MSR 16 i MSR 41 wprowadza obowiązek ujmowania roślin produkcyjnych w taki sam sposób jak rzeczowych aktywów trwałych i stosowania do nich regulacji MSR 16 wyceniając je według kosztu lub w wartości przeszacowanej. Produkty rolne wytwarzane przez rośliny produkcyjne będą nadal wyceniane w wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży zgodnie z MSR 41. Zwierzęta hodowlane nie są objęte zmianami.

- Zmiany do MSR 27, Metoda praw własności w jednostkowych sprawozdaniach finansowych, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 sierpnia 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 18 grudnia 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmieniony standard MSR 27 przywraca możliwość zastosowania metody praw własności przy ujmowaniu inwestycji w jednostki zależne, wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone w jednostkowym sprawozdaniu finansowym. Jednostka może teraz ujmować inwestycje w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach i jednostkach stowarzyszonych w jednostkowym sprawozdaniu finansowym po koszcie lub zgodnie z MSSF 9 lub metodą praw własności w sposób opisany w MSR 28. Dywidendę od jednostek zależnych, stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięć ujmuje się w rachunku zysków i strat lub jako korektę wartości bieżącej inwestycji, gdy inwestycja ujmowana jest przy zastosowaniu metody praw własności.

- MSSF 11 (Zmieniony), Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 6 maja 2014 roku, zatwierdzony przez Unię Europejską 24 listopada 2015 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmieniony standard przy rozliczaniu transakcji nabycia udziałów we wspólnej działalności, w których wspólna działalność stanowi przedsięwzięcie zgodnie z definicją w MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć, wprowadza wymóg stosowania wszystkich zasad ujmowania połączenia przedsięwzięć zawartych w MSSF 3 i w innych standardach za wyjątkiem tych zasad, które są sprzeczne z wytycznymi w tym MSSF. Ujęcie takie ma obowiązywać nie tylko w odniesieniu do nabycia początkowych udziałów, ale również dodatkowych udziałów we wspólnej działalności. Ponadto, nabywający udziały we wspólnej działalności jest zobowiązany do ujawnienia informacji wymaganych przez MSSF 3 i inne standardy dotyczące połączenia przedsięwzięć.

- Roczne poprawki do MSSF 2012-2014, zmieniające 4 standardy, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 25 września 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 15 grudnia 2015 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

W trakcie cyklu wprowadzono zmiany do następujących standardów: MSSF 5 w sytuacji kiedy składnik aktywów zostaje przeklasyfikowany z kategorii „przeznaczony do sprzedaży” do kategorii „przeznaczony do dystrybucji” lub odwrotnie, nie stanowi to zmiany planu sprzedaży lub dystrybucji i wobec tego dotychczasowe wymogi dotyczące klasyfikacji nie ulegną zmianie. Dodatkowo, kiedy aktywa przestały spełniać kryterium przeznaczonych do dystrybucji nie spełniając kryteriów przeznaczonych do sprzedaży, należy zaprzestać stosowania zasad obowiązujących dla przeznaczonych do dystrybucji w ten sam sposób w jaki zaprzestaje się stosowania zasad kiedy aktywa nie spełniają dłużej kryteriów przeznaczonych do sprzedaży; MSSF 7 w zakresie ujawnienia, w przypadku, gdy jednostka przekazuje składnik aktywów finansowych osobie trzeciej zatrzymując prawo do obsługi tego aktywa za określoną opłatą zawartą w umowie o obsługę, czy dana umowa o obsługę stanowi kontynuację zaangażowania w przekazany składnik aktywów. Dodatkowo MSSF 7 wyjaśnia, że ujawnienia dotyczące kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych nie są wymagane dla wszystkich okresów śródrocznych, chyba że wymaga tego MSR 34; MSR 19 w zakresie wyjaśnienia, że wysokiej jakości obligacje przedsiębiorstw wykorzystywane do szacowania stopy dyskonta zobowiązań z tytułu świadczeń po okresie zatrudnienia powinny być wyemitowane w tej samej walucie, co zobowiązania z tytułu tych świadczeń. Ocena czy występuje rozwinięty rynek takich obligacji przedsiębiorstw powinna być więc dokonana na poziomie konkretnej waluty, a nie danego kraju; MSR 34 w zakresie wyjaśnienia co oznacza odwołanie do informacji ujawnionych „w innym miejscu w śródrocznym raporcie finansowym” oraz dodatkowo wprowadza wymóg zawarcia w śródrocznym sprawozdaniu finansowym odnośnika do innego sprawozdania, w którym znajdują się te informacje.

- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28, Jednostki inwestycyjne: zastosowanie wyjątku w zakresie konsolidacji, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 18 grudnia 2014 roku, zatwierdzone przez Unię Europejską 22 września 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 28 zwalniają z wymogu sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jednostki dominującej, jeżeli jej jednostka dominująca średniego lub najwyższego szczebla sporządza sprawozdanie finansowe dostępne do publicznej wiadomości zgodne z MSSF, w którym jednostki zależne są konsolidowane lub wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Dodatkowo, wymóg konsolidacji został ograniczony do sytuacji, gdy jednostka inwestycyjna ma jednostkę zależną, która sama nie jest jednostką inwestycyjną oraz której głównym celem jest świadczenie usług związanych z działalnością inwestycyjną jednostki dominującej. Ponadto, przy zastosowaniu metody praw własności w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu będącej jednostką inwestycyjną, inwestor może nadal stosować wycenę w wartości godziwej, które jednostka stowarzyszona lub wspólne przedsięwzięcie stosowała w odniesieniu do własnych jednostek zależnych.

Niniejsze sprawozdanie finansowe nie uwzględnia wymienionych poniżej standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

W odniesieniu do standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym, Bank nie skorzystał z możliwości ich wcześniejszego zastosowania.

Standardy i interpretacje, które nie są jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską:

- Zmiany do MSSF 10 i MSR 28, Ujmowanie transakcji sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 11 września 2014 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie, przy czym termin ten został wstępnie odroczony przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 eliminują istniejącą niespójność pomiędzy wymogami tych standardów i wyjaśniają ujęcie księgowo utraty kontroli nad spółką zależną, która jest wniesiona do spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia. Ujęcie księgowo zależy od tego czy aktywa sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia spełniają definicję przedsięwzięcia zgodnie z MSSF 3 Połączenia przedsięwzięć. Jeżeli aktywa spełniają definicję przedsięwzięcia, zmiany wprowadzają wymóg pełnego ujęcia zysku lub straty na transakcji. Gdy transakcja dotyczy aktywów nie stanowiących przedsięwzięcia, nastąpi częściowe ujęcie zysku lub straty do wysokości zaangażowania kapitałowego innych podmiotów.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- MSSF 14, Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 30 stycznia 2014 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie.

Standard zezwala jednostce stosującej Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy na kontynuację stosowania, zarówno przy pierwszym zastosowaniu MSSF jak i w kolejnych sprawozdaniach finansowych, dotychczasowych zasad rachunkowości odnośnie ujmowania, wyceny, utraty wartości oraz zaprzestania rozpoznawania regulacyjnych rozliczeń międzyokresowych. Standard wymaga ujawnień sald regulacyjnych rozliczeń międzyokresowych w osobnych pozycjach sprawozdania z sytuacji finansowej, ujawniania zmiany stanu sald na tych kontach w oddzielnej pozycji rachunku zysków i strat oraz całkowitych dochodach. Wymagane są również ujawnienia dotyczące natury, ryzyk oraz stawki regulacyjnej, która spowodowała ujęcie sald na kontach regulacyjnych rozliczeń międzyokresowych.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane

Standardy i interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- MSSF 9, Instrumenty finansowe, opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 24 lipca 2014 roku, zatwierdzony przez Unię Europejską 22 listopada 2016 roku, stanowi ostateczną wersję standardu zastępującą wcześniejsze publikowane wersje MSSF 9 i kończy projekt Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości zastąpienia MSR 39 Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena. Nowy standard odnosi się do klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, metodologii utraty wartości oraz rachunkowości zabezpieczeń. MSSF 9 nie obejmuje rachunkowości zabezpieczeń portfela aktywów lub zobowiązań finansowych, co stanowi osobny projekt Rady Międzynarodowych Standardów Rachunkowości. Grupa w stosunku do portfelowego zabezpieczenia aktywów lub zobowiązań finansowych nadal jest zobowiązana stosować zapisy MSR 39 w tym zakresie. Nowy standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Informacje na temat wpływu zastosowania standardu na prezentację i wycenę tych instrumentów w sprawozdaniu finansowym przedstawiono na końcu niniejszej noty.

- MSSF 15, Przychody z tytułu umów z klientami, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 28 maja 2014 roku, zatwierdzony przez Unię Europejską 22 września 2016 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 15 zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 11 września 2015 roku zatwierdzone przez Unię Europejską 22 września 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

MSSF 15 wprowadza nowe zasady ujmowania przychodów. Główną zasadą jest, że jednostka rozpoznaje przychód w taki sposób, aby wskazać transfer towarów lub usług na rzecz klienta w takiej kwocie, która odzwierciedla wysokość wynagrodzenia, tj. płatność, którego spółka spodziewa się w zamian za te towary lub usługi. Zgodnie z nowym MSSF 15 przychód powstaje w momencie, gdy kontrola nad towarami lub usługami przechodzi w ręce klienta. W zależności od spełnienia określonych

warunków przychody są albo rozkładane w czasie w sposób odzwierciedlający wykonanie umowy przez jednostkę, albo ujmowane jednorazowo w momencie przeniesienia kontroli nad towarami lub usługami na klienta.

Standardy i interpretacje, które nie są jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską:

- Zmiany do MSSF 15, Wyjaśnienia do MSSF 15 Przychody z tytułu umów z klientami, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 kwietnia 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 15 precyzują wytyczne dotyczące identyfikacji obowiązków spełnienia świadczeń, rachunkowości licencji dotyczących własności intelektualnej oraz oceny „mocodawca czy agent” w kontekście prezentowania przychodów w kwotach brutto czy netto. Dodano również praktyczne rozwiązania ułatwiające wdrożenie nowego standardu.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 12, Ujęcie podatku odroczonego z tytułu niezrealizowanych strat, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 19 stycznia 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 12 doprecyzowują wymogi ujmowania aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych wycenianych do wartości godziwej. Zmiany wprowadzają wytyczne dotyczące identyfikacji ujemnych różnic przejściowych. W szczególności standard potwierdza, że spadek poniżej kosztu w wartości bilansowej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej wycenianych w wartości godziwej, dla których podstawa opodatkowania pozostaje na poziomie kosztu powoduje powstanie ujemnych różnic przejściowych, niezależnie od tego czy posiadacz instrumentu zamierza go utrzymywać czy sprzedać.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 7, Inicjatywa dotycząca ujawnień, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 29 stycznia 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2017 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 7 wprowadzają wymóg ujawnienia zmian w zobowiązaniach wynikających z działalności finansowej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, włączając w to zmiany zarówno będące przepływami pieniężnymi oraz zmianami niepieniężnymi. Aby spełnić wymóg standard nakazuje uzgodnienie sald otwarcia i sald zamknięcia poszczególnych zobowiązań przedstawionych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, które kwalifikują się jako działalność finansowa w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- MSSF 16, Leasing, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

MSSF 16 wprowadza nowe zasady ujmowania leasingu. Główną zmianą jest wyeliminowanie klasyfikacji leasingu na leasing operacyjny i leasing finansowy, a zamiast tego wprowadzenie jednego modelu księgowego leasingu. Stosując jeden model leasingobiorca jest zobowiązany rozpoznać aktywa będące przedmiotem leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz odpowiadające im zobowiązania, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących małych składników aktywów. Leasingobiorca jest również zobowiązany rozpoznać koszty amortyzacji aktywa będącego przedmiotem leasingu oddzielnie od kosztów odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku zysków i strat.

Aktualne ujęcie księgowie przez leasingodawcę pozostanie w znacznej mierze niezmienione przez MSSF 16. Oznacza to, że leasingodawca kontynuuje klasyfikację leasingów jako leasing operacyjny lub leasing finansowy oraz ich ujęcie księgowie jako dwa oddzielne typy leasingu.

Grupa uważa, że zastosowanie nowego standardu będzie miało wpływ na ujmowanie, prezentację, wycenę oraz ujawnienia aktywów będących przedmiotem leasingu operacyjnego oraz odpowiadających im zobowiązań w sprawozdaniu finansowym Grupy jako leasingobiorcy. Bank uważa, że zastosowanie nowego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na ujmowanie dotychczasowego leasingu finansowego w sprawozdaniu finansowym Banku.

- Zmiany do MSSF 2, Klasyfikacja i wycena transakcji płatności na bazie akcji, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 20 czerwca 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 2 wprowadzają dodatkowe wytyczne w zakresie ujmowania płatności w formie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych oraz dodają wyjątek zezwalający na ujęcie rozliczenia w formie instrumentów kapitałowych, jeśli rozliczenie płatności w formie akcji zostało podzielone na instrumenty kapitałowe wydane pracownikowi i płatność środków pieniężnych na rzecz organów skarbowych.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSSF 4, Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty Finansowe wraz z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 12 września 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSSF 4 zapewniają tymczasowe zwolnienie ze stosowania wymogów MSSF 9 przez ubezpieczyciela tylko wówczas, gdy jednostka nie stosowała wcześniej MSSF 9 oraz gdy działalność jednostki jest głównie związana z ubezpieczeniami. Alternatywnie jednostka może wdrożyć MSSF 9 stosując podejście nakładkowe, które ma na celu rozwiązanie części niedopasowań rachunkowych i tymczasowych wahań w rachunku zysków i strat dla desygnowanych aktywów finansowych, do których mogłoby dojść stosując MSSF 9, a przed wdrożeniem nowego standardu dotyczącego umów ubezpieczeniowych.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Zmiany do MSR 40, Przeniesienie nieruchomości inwestycyjnych, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 8 grudnia 2016 roku i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Zmiany do MSR 40 doprecyzowują, że sama zmiana zamiarów kierownictwa co do użytkowania nieruchomości nie stanowi dowodu na zmianę sposobu użytkowania. Poprawiono również przykłady odnoszące się do zmiany użytkowania tak, aby odnosiły się również do nieruchomości w budowie lub w trakcie rozwoju. Zmiany do MSR 40 pozwalają też jednostce na zastosowanie jednego z dwóch rozwiązań przejściowych oraz wymagają ujawnienia informacji o wszelkich reklasyfikacjach nieruchomości na moment zastosowania uproszczonego rozwiązania przejściowego.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Interpretacja KIMSF 22, Transakcje w walucie obcej i zaliczki, została opublikowana przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 8 grudnia 2016 roku i obowiązuje za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

Interpretacja KIMSF 22 wyjaśnia moment ustalenia daty transakcji dla potrzeb określenia kursu walutowego do przeliczenia na moment początkowego ujęcia składnika aktywów, kosztów lub przychodów, gdy jednostka ujmuje przekazaną przedpłatę lub otrzymaną zaliczkę w walucie obcej. Interpretacja dotyczy sytuacji, gdy transakcja jest wyrażona w walucie obcej i jednostka ujmuje przekazaną przedpłatę lub otrzymaną zaliczkę w walucie obcej wcześniej niż ujęcie składnika aktywów, kosztów lub przychodów związanych z daną transakcją

Grupa uważa, że zastosowanie interpretacji nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- Roczne poprawki do MSSF 2014-2016, zmieniające 3 standardy (MSSF 1, MSSF 12, MSR 28), zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 8 grudnia 2016 roku, i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2017 roku lub z dniem 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

W trakcie cyklu wprowadzono zmiany do następujących standardów: MSSF 1 w zakresie usunięcia krótkoterminowych wyłączeń dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy, MSSF 12 w zakresie wyjaśnienia zakresu wymogów informacji finansowych dla spółki zależnej, spółki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia zaklasyfikowanej jako przeznaczony do sprzedaży lub działalność zaniechana zgodnie z MSSF 5, MSR 28 w zakresie doprecyzowania, że jednostka, która sama nie jest podmiotem inwestycyjnym, ale posiada zaangażowania w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, która to jednostka jest podmiotem inwestycyjnym może, stosując metodę praw własności, pozostać przy wycenie do wartości godziwej stosowanej przez jednostkę stowarzyszoną lub

wspólne przedsięwzięcie w odniesieniu do udziałów inwestycji jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia w spółki zależne.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

MSSF 9, Instrumenty finansowe

W dniu 24 lipca 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) wydała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej – MSSF 9: „Instrumenty finansowe”, obowiązujący dla rocznych okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku, który zastąpi istniejący Międzynarodowy Standard Rachunkowości 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. Komisja Europejska Rozporządzeniem nr 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 roku przyjęła MSSF 9 w wersji opublikowanej przez RMSR 24 lipca 2014 roku.

MSSF 9 wprowadza nowy model utraty wartości aktywów finansowych oparty na koncepcji „straty oczekiwanej”, zmiany w zakresie zasad klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych (w szczególności aktywów finansowych) jak również nowe podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Grupa w czerwcu 2015 roku uruchomiła projekt wdrożenia MSSF 9, angażujący aktywnie jednostki organizacyjne Banku i spółek Grupy odpowiedzialne za obszar rachunkowości i sprawozdawczości finansowej oraz zarządzenia ryzykiem, jak również departamenty biznesowe, informatyczne oraz departament organizacji.

Grupa jest na etapie implementacji niezbędnych rozwiązań dla poszczególnych wymogów w oparciu o wyniki przeprowadzonej analizy luki oraz zdefiniowane założenia metodologiczne. Grupa planuje zakończenie prac projektowych w grudniu 2017 roku.

Podsumowanie kluczowych założeń MSSF 9

Klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych

Aktywa finansowe

Zgodnie z MSSF 9, aktywa finansowe w momencie ich początkowego ujęcia kwalifikuje się do następujących kategorii wyceny:

1. aktywa finansowe wyceniane zamortyzowanym kosztem,
2. aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
3. aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy.

Klasyfikacja aktywów finansowych do jednej z powyższych kategorii wyceny odbywa się w momencie jego początkowego ujęcia w bilansie na podstawie:

- modelu biznesowego Grupy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi, który określany jest na poziomie odzwierciedlającym sposób, w jaki zarządza się łącznie grupami aktywów finansowych aby zrealizować określony cel biznesowy, oraz
- charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych składnika aktywów finansowych, mającej na celu weryfikację, czy warunki umowy powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (tzw. kryterium SPPI – ang. solely payments of principal and interest).

Aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. W takim przypadku przeklasyfikowaniu podlegają te aktywa, na który zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

Zobowiązania finansowe

MSSF 9 nie wprowadza istotnych zmian w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych, w stosunku do zasad wprowadzonych przez MSR 39.

Utrata wartości

MSSF 9 zastępuje obowiązujący zgodnie z postanowieniami MSR 39 model utraty wartości funkcjonujący w oparciu o pojęcie „straty poniesionej”, nowym modelem opartym o pojęcie „oczekiwanych strat kredytowych” (ang. expected credit loss, dalej: ECL). Bezpośrednią konsekwencją tej zmiany będzie konieczność liczenia odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględniania prognoz i spodziewanych przyszłych warunków ekonomicznych w kontekście oceny ryzyka kredytowego ekspozycji, co było niedopuszczalne zgodnie z MSR 39.

Nowy model utraty wartości będzie miał zastosowanie do składników aktywów finansowych zakwalifikowanych, zgodnie z postanowieniami MSSF 9, jako aktywa finansowe wyceniane zamortyzowanym kosztem lub do wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, z wyjątkiem instrumentów kapitałowych.

Zmiana koncepcji straty poniesionej (MSR 39) na rzecz straty oczekiwanej, będzie miała istotne konsekwencje w zakresie modelowania parametrów ryzyka kredytowego oraz ostatecznej wysokości utworzonych odpisów. Stosowany obecnie okres identyfikacji straty (ang. Loss Identification Period) nie będzie występował, a wraz z nim wyeliminowana zostanie kategoria odpisów IBNR (ang. Incurred But Not Reported).

Zgodnie z MSSF 9, w miejsce odpisów z tytułu IBNR oraz odpisów dla ekspozycji niepracujących, odpis z tytułu utraty wartości będzie wyznaczany w następujących kategoriach:

1. Koszyk 1 – oczekiwana strata w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego dla klientów, u których nie stwierdzono istotnego wzrostu ryzyka kredytowego,
2. Koszyk 2 – oczekiwana strata kredytowa w okresie życia aktywa finansowego dla klientów, u których od momentu początkowego ujęcia do daty bilansowej zidentyfikowano znaczny wzrost ryzyka kredytowego, ale na dzień sprawozdawczy nie stwierdzono utraty wartości.
3. Koszyk 3 – oczekiwana strata kredytowa w okresie życia aktywa finansowego dla klientów w statusie default.

Sposób kalkulacji utraty wartości aktywów finansowych będzie miał również wpływ na sposób rozpoznania przychodu odsetkowego. Przychód od aktywów znajdujących się w koszykach 1 i 2 będzie wyznaczany na bazie brutto ekspozycji, natomiast w koszyku 3 na bazie netto (podobnie jak dla aktywów ze stwierdzoną utratą wartości w MSR 39).

Rachunkowość zabezpieczeń

Zgodnie z postanowieniami MSSF 9, Grupa wyłącznie w dniu wdrożenia MSSF 9 może podjąć decyzję stanowiącą element polityki rachunkowości o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

MSSF 9 wymaga aby Grupa zapewniła spójność stosownych powiązań zabezpieczających ze strategią zarządzania ryzykiem stosowaną przez Grupę oraz jej celami. MSSF 9 wprowadza nowe postanowienia w zakresie, między innymi oceny efektywności powiązania zabezpieczającego oraz mechanizmu przywracania równowagi powiązania zabezpieczającego (ponownego bilansowania powiązania zabezpieczającego), jak również znosi możliwość zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń w wyniku subiektywnej decyzji Grupy (tzn. przy braku przesłanek do zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń, określonych w Standardzie).

Potencjalny wpływ MSSF 9 na sytuację finansową oraz fundusze własne Grupy

Ilościowe oszacowania wpływu MSSF 9 na sytuację finansową oraz fundusze własne Grupy

Na dzień 31 grudnia 2016 roku całościowy wpływ wdrożenia wymogów MSSF 9 na sytuację finansową oraz fundusze własne Grupy nie jest możliwy do oszacowania. W opinii Grupy, ujawnienie danych ilościowych nieodzwierciedlających potencjalnego wpływu wszystkich aspektów MSSF 9 na sytuację finansową oraz fundusze własne Grupy mogłoby mieć negatywny wpływ na wartość informacyjną sprawozdania finansowego dla jego odbiorców. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę obecne przepisy prawne, zmiany w wymaganiach dotyczących klasyfikacji i wyceny oraz tworzenia rezerw z tytułu utraty wartości będą miały umiarkowanie negatywny wpływ na poziom funduszy własnych Grupy. Jednakże efekty zmian będą możliwe do oszacowania w sposób ostateczny i wiarygodny dopiero w późniejszym terminie.

W związku z powyższym Grupa zdecydowała się ujawnić jedynie informacje jakościowe dotyczące podejścia do sposobu zaimplementowania wymogów MSSF 9, które, w opinii Grupy, pozwolą odbiorcom sprawozdania finansowego na zrozumienie wpływu MSSF 9 na pozycję finansową Grupy oraz na zarządzanie kapitałem.

Dane jakościowe umożliwiające odbiorcom sprawozdania finansowego zrozumienie wpływu MSSF 9 na pozycję finansową Grupy oraz zarządzanie kapitałem

Klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych

Aktywa finansowe

W celu zapewnienia możliwości podjęcia decyzji klasyfikacyjnej w zakresie posiadanych przez Grupę składników aktywów finansowych zgodnie z MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku, w ramach

prowadzonego projektu wdrożenia MSSF 9 Grupa dokonuje przeglądu posiadanych składników aktywów finansowych, które będą znajdowały się w jej posiadaniu po 31 grudnia 2017 roku, poprzez:

1. określenie oraz przypisanie grup składników aktywów finansowych do odpowiedniego modelu biznesowego na podstawie oceny przyjętego sposobu zarządzania portfelami aktywów finansowych dokonywanej poprzez m.in.:
 - a) przegląd oraz ocenę istotnych i obiektywnych danych jakościowych mających wpływ na przyporządkowanie portfeli aktywów do odpowiedniego modelu biznesowego (takich jak, np.: sposób oceny dochodowości danych portfeli aktywów finansowych oraz sposób raportowania wyników takiej oceny do kluczowej kadry zarządzającej Banku, analiza typów ryzyka mających wpływ na efektywność danych portfeli aktywów finansowych oraz sposób zarządzania zidentyfikowanym ryzykiem, zasady wynagradzania zarządzających portfelami aktywów finansowych oraz przyczyny dokonanych w przeszłości sprzedaży aktywów finansowych w ramach danych portfeli),
 - b) przegląd oraz ocenę istotnych i obiektywnych danych ilościowych mających wpływ na przyporządkowanie portfeli aktywów do odpowiedniego modelu biznesowego (takich jak, np.: wartość sprzedaży aktywów finansowych dokonanych w ramach danych portfeli dokonanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych (o ile sprzedaże wystąpiły) oraz częstotliwość dokonanych sprzedaży aktywów finansowych w ramach danych portfeli (o ile sprzedaże wystąpiły);
 - c) analizę oczekiwań, co do planowanych przyszłych wartości sprzedaży aktywów finansowych oraz ich częstotliwości w ramach danych portfeli;
2. określenie, poprzez identyfikację i analizę zapisów kontraktowych składnika aktywów finansowych mogących mieć wpływ na niespełnienie przez dany składnik aktywów finansowych kryterium SPPI, czy warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych (utrzymywanego zgodnie z modelem biznesowym, którego cel zakłada utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy lub utrzymywanego zgodnie z modelem biznesowym, którego cel zakłada zarówno utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych) pozwalają na stwierdzenie, że dany składnik aktywów finansowych spełnia kryterium SPPI.

Grupa przewiduje zmiany w zakresie klasyfikacji części portfela kredytów detalicznych (wybrane portfele kredytów gotówkowych, kredytów odnawialnych oraz kredytów kartowych) oraz nieznaczącej liczby kredytów korporacyjnych (np. kredyty konsorcjalne), wycenianych zamortyzowanym kosztem zgodnie z MSR 39, które w wyniku wdrożenia wymogów MSSF 9 będą musiały być wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy w związku z niespełnieniem kryterium SPPI.

Ponadto, dla części portfela papierów wartościowych klasyfikowanych zgodnie z MSR 39 do kategorii „Dostępne do sprzedaży” Grupa rozważa zastosowanie przewidzianego postanowieniami MSSF 9 modelu biznesowego, którego cel zakłada utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych, co skutkowałoby zmianą sposobu wyceny tych aktywów z wyceny do wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody na wycenę zamortyzowanym kosztem.

Dane ilościowe, w tym wpływ na wynik finansowy i fundusze własne Grupy, dostępne będą po zakończeniu prac nad metodologią wyceny części portfela kredytów do wartości godziwej oraz po podjęciu finalnych decyzji w zakresie części portfela papierów wartościowych, który może zostać przypisany do modelu biznesowego, którego cel zakłada utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa nie identyfikuje składników aktywów finansowych, które zamierzałaby wyznaczyć 1 stycznia 2018 roku do kategorii wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy celem zmniejszenia niedopasowania księgowego, które w przeciwnym razie powstałoby na skutek wyceny aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa posiada instrumenty kapitałowe (akcje i udziały), które kwalifikowane są według MSR 39 jako „aktywa finansowe dostępne do sprzedaży”. Zgodnie z MSSF 9 w przypadku akcji i udziałów innych niż akcje i udziały w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, Grupa będzie mogła zaklasyfikować je do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy (o ile zgodnie z intencją zarządzających nimi jednostek nie stanowią inwestycji strategicznej) lub dokonać nieodwołalnego wyboru ujmowania ich w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. W przypadku wyboru przez Grupę ujmowania instrumentów kapitałowych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wynik z tytułu wyceny do wartości godziwej będzie ujmowany w innych całkowitych dochodach, odpis z tytułu utraty wartości nie będzie rozpoznawany w rachunku wyników, a w przypadku sprzedaży zysk/strata nie będzie

przeklasyfikowana do rachunku wyników. Na moment sporządzenia sprawozdania finansowego Grupa nie podjęła decyzji w tym zakresie.

Zobowiązania finansowe

W wyniku wdrożenia wymogów MSSF 9, Grupa nie przewiduje zmian w klasyfikacji zobowiązań finansowych w stosunku do dotychczasowej klasyfikacji zgodnej z MSR 39, które mogłyby mieć istotny wpływ na bilans i/lub na wynik finansowy Grupy.

Utrata wartości

Grupa zakłada, że wprowadzenie nowego modelu liczenia utraty wartości opartego na koncepcji ECL spowoduje umiarkowany wzrost wysokości rezerw z tytułu utraty wartości w Grupie, szczególnie w zakresie ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 2. Standard MSSF 9, w odróżnieniu od MSR 39, nie wymaga zidentyfikowania przesłanek utraty wartości w celu oszacowania strat w horyzoncie dożywotnym w koszyku 2. W zamian za to, Grupa jest zobowiązana do stałego oszacowania wysokości strat kredytowych od momentu rozpoznania danego aktywa, do momentu usunięcia go z bilansu. W przypadku znacznego zwiększenia ryzyka kredytowego w porównaniu do momentu rozpoznania aktywa w bilansie, występuje konieczność liczenia strat w horyzoncie dożywotnym – koszyk 2. Takie podejście spowoduje, że oczekiwane straty kredytowe zostaną wcześniej rozpoznane, co przełoży się ostatecznie na zwiększenie wysokości odpisów i tym samym docelowo wpłynie na wynik finansowy. W zakresie ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 1 w obszarze detalicznym Grupa nie oczekuje zmian w poziomie rezerw z tytułu utraty wartości. Z kolei w obszarze korporacyjnym w wyniku zaprzestania stosowania parametru LIP Grupa oczekuje wzrostu rezerw z tytułu utraty wartości.

Należy podkreślić, że na moment wdrożenia standardu MSSF 9 jednorazowa zmiana wynikająca z przyjęcia nowych modeli nie będzie uwzględniona w wyniku roku bieżącego i zostanie ujęta w wyniku z lat ubiegłych.

Grupa, w ramach prowadzonego projektu wdrożenia MSSF 9, pracuje nad wdrożeniem nowej metodyki kalkulacji odpisów oraz nad implementacją odpowiednich zmian w systemach IT oraz procesach funkcjonujących w Grupie, w szczególności nad założeniami modelu utraty wartości, pozyskaniem niezbędnych danych jak również projektowaniem procesu i narzędzi oraz przeprowadzeniem szczegółowego oszacowania wpływu wymogów MSSF 9 na poziom odpisów. Prace metodologiczne koncentrują się na rozbudowie stosowanych obecnie rozwiązań, jak również nad wdrożeniem elementów zupełnie nowych. W zakresie rozbudowy mają miejsce prace dostosowujące obecne modele PD, LGD, EAD i CCF, tak by mogły zostać wykorzystane w oszacowaniach straty oczekiwanej. W zakresie rozwiązań nowych prace przede wszystkim obejmują opracowanie kryteriów transferów pomiędzy koszykami, jak również uwzględnienie prognoz ekonomicznych przy szacowaniu wartości odpisów.

Ocena wpływu nowego standardu na pozycję finansową Grupy oraz zarządzanie kapitałem jest na chwilę obecną istotnie utrudniona. Trudności te wynikają z faktu toczących się prac metodologicznych nad dostosowaniem modeli ryzyka kredytowego do wymogów nowego standardu, jak również z braku jednoznacznych interpretacji nowych przepisów i utartej praktyki rynkowej. Na poziomie legislacyjnym organy nadzoru oraz ciała regulacyjne pracują nad aktualizacją wymagań ostrożnościowych, które będą miały wiążący dla Grupy charakter. Prace te znajdują się na zbyt wczesnym etapie, aby móc jednoznacznie wskazać wpływ MSSF 9 na pozycję finansową i wskaźniki adekwatności kapitałowej.

Rachunkowość zabezpieczeń

Na chwilę obecną Grupa zakłada, że w oparciu o zapisy MSSF 9.7.2.21 Grupa będzie kontynuowała stosowanie wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9.

W związku z powyższym, w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, wejście w życie MSSF 9 najprawdopodobniej nie będzie miało wpływu na sytuację finansową Grupy.

2.34. Dane porównawcze

Dane skonsolidowane sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku, są porównywalne z danymi bieżącego okresu obrotowego i w związku z tym nie wymagały przekształceń za wyjątkiem sposobu prezentacji kwoty podatku od pozycji bilansowych Grupy, co opisano poniżej.

W związku z wejściem w życie w dniu 1 lutego 2016 roku Ustawy o podatku od niektórych instytucji finansowych, w danych porównawczych w rachunku zysków i strat za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku Grupa dokonała przeniesienia z ogólnych kosztów administracyjnych (z pozycji „Podatki i opłaty”) do nowej pozycji „Podatki od pozycji bilansowych Grupy” kwoty 3 650 tys. zł z tytułu podatku zapłaconego przez Oddział mBanku na Słowacji od łącznej kwoty zobowiązań, co było efektem przyjęcia przez Grupę zasady prezentacji tej pozycji poza wynikiem na działalności operacyjnej. Zmiana ta nie miała wpływu na wynik netto i kapitały własne Grupy.

3. Zarządzanie ryzykiem

Grupa mBanku zarządza ryzykiem w oparciu o wymagania nadzorcze oraz najlepsze praktyki rynkowe, formułując strategię, polityki oraz wytyczne w zakresie zarządzania ryzykiem. Funkcje i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem występują na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej począwszy od Rady Nadzorczej a na jednostkach biznesowych Grupy skończywszy. Zarządzanie ryzykiem jest ujęte w jednolity proces realizowany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne.

3.1. Informacje ogólne**Lokalizacja informacji dotyczących zarządzania ryzykiem**

Informacje dotyczące zarządzania ryzykiem w Grupie mBanku w 2016 roku zawarte są w Raporcie Rocznym Grupy mBanku oraz w Ujawnieniach dotyczących adekwatności kapitałowej.

Poniższa tabela wskazuje lokalizację informacji dotyczących poszczególnych aspektów zarządzania ryzykiem w powyższych raportach.

Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej Grupy mBanku S.A. na dzień 31 grudnia 2016 roku i Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy mBanku S.A. w 2016 roku nie stanowią części Skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A.

Rodzaj ryzyka	Informacja	Lokalizacja informacji za rok 2016		
		Raport Roczny Grupy mBanku		Ujawnienia dotyczące adekwatności kapitałowej
		Sprawozdanie Zarządu	Skonsolidowane sprawozdanie finansowe	
Informacje ogólne	Lokalizacja informacji dotyczących zarządzania ryzykiem	-	str. 43	str. 3
	Słownik stosowanych pojęć	-	str. 44	-
	Uwarunkowania zewnętrzne – standardy regulacyjne	-	str. 46	-
Zasady zarządzania ryzykiem	Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem	-	str. 47	-
	Kultura zarządzania ryzykiem	-	str. 51	-
	Dokumentacja procesu zarządzania ryzykiem	-	str. 53	-
	Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)	-	str. 54	str. 27
	Apetyt na ryzyko	-	str. 57	-
	Testy warunków skrajnych w ramach ICAAP	-	str. 58	str. 29
	Planowanie kapitału	-	str. 59	str. 9
Ryzyko kredytowe	Organizacja zarządzania ryzykiem	str. 60	str. 60	-
	Polityka kredytowa	str. 65	str. 61	-
	Stosowane zabezpieczenia	-	str. 62	str. 63, 66
	System ratingowy	-	str. 63	-
	Monitoring i walidacja modeli	-	str. 64	-
	Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości	str. 66	str. 65	str. 69
	Polityka Grupy mBanku w zakresie forbearance	-	str. 68	-
	Ryzyko kontrahenta wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych	-	str. 74	-
Ryzyko rynkowe	Ryzyko koncentracji	-	str. 76	str. 68
	Strategia ryzyka rynkowego	-	str. 78	-
	Narzędzia i miary	str. 71	str. 79	-
	Pomiar ryzyka	str. 73	str. 81	-
	Ryzyko stopy procentowej portfela bankowego	str. 74	str. 85	-
Ryzyko płynności i źródła finansowania	Ryzyko walutowe	-	str. 84	-
	Strategia ryzyka płynności	str. 76	str. 88	-
	Pomiar, limitowanie i raportowanie ryzyka płynności	str. 77	str. 91	-
Ryzyko operacyjne	Źródła finansowania	-	str. 93	-
	Narzędzia i miary	str. 79	str. 97	str. 80
	Straty operacyjne	-	str. 97	-
	Ryzyko braku zgodności	-	str. 98	-

Pozostałe rodzaje ryzyka	Ryzyko biznesowe	-	str. 99	-
	Ryzyko modeli	-	str. 99	-
	Ryzyko reputacji	-	str. 100	-
	Ryzyko kapitałowe	-	str. 101	-
Adekwatność kapitałowa		str. 80	str. 180	str. 9
Wskaźnik dźwigni		str. 37, 82, 98, 99	str. 45, 46, 180	str. 58

Słownik stosowanych pojęć

Add-on – potencjalna zmiana wyceny w przyszłości.

Collateral – aktywo, które ma być zapłacone lub otrzymane w zależności od aktualnej wyceny portfela instrumentów pochodnych w celu ograniczenia potencjalnego ryzyka kredytowego w przyszłości. Obecnie głównym zabezpieczeniem jest gotówka.

CCF (Credit Conversion Factor) – współczynnik konwersji kredytowej, tj. szacowany stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych w dniu zaistnienia defaultu.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko (Earnings at risk - EaR) – potencjalny spadek wyniku odsetkowego Banku w perspektywie 1 roku, przy założeniu określonego scenariusza zmiany stóp procentowych, niezmienności wolumenów i struktury pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz niezmienności konstrukcji oprocentowania poszczególnych pozycji, w tym marży odsetkowej.

Dyrektywa CRD IV - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE, z późniejszymi zmianami (Capital Requirements Directive IV, CRD IV).

EAD (Exposure at Default) – szacowana wysokość ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania.

EL (Expected Loss) – statystycznie oczekiwana strata w wyniku niewykonania zobowiązania.

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) – proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego.

Kapitał ekonomiczny – szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia nieoczekiwanych strat (przy założonym poziomie ufności, dla rocznego horyzontu czasowego) z tytułu:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka rynkowego,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka biznesowego.

Kapitał wewnętrzny – szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia nieoczekiwanych strat z tytułu wszystkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy w ramach procesu inwentaryzacji ryzyka. Kapitał wewnętrzny jest sumą kapitału ekonomicznego oraz kapitału na pokrycie pozostałych, w tym trudno mierzalnych, rodzajów ryzyka.

KNF – Komisja Nadzoru Finansowego.

LCR (Liquidity Coverage Ratio) – wskaźnik określający relację aktywów płynnych bufora płynności do spodziewanych odpływów netto w przeciągu 30 dni kalendarzowych.

LGD (Loss Given Default) – szacowana strata w przypadku niewykonania zobowiązania.

LtV (Loan to Value) – relacja kwoty kredytu do wartości rynkowej nieruchomości.

Luka płynności krótkoterminowej (Miara M1) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako suma podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności pomniejszona o niestabilne środki obce.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko (TREA) – suma kwoty ekspozycji ważonej ryzykiem dla ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta oraz pomnożonej przez 12,5 kwoty wymogów w zakresie funduszy własnych dla innych rodzajów ryzyka tj.:

- ryzyka rynkowego,
- ryzyka operacyjnego,

- pozostałych rodzajów ryzyka, np. ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej, dużych ekspozycji zaliczonych do portfela bankowego, itp.

Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) – fundusze własne wyrażone jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

NSFR (Net Stable Funding Ratio) – wskaźnik określający relację funduszy własnych i stabilnych pasywów banku zapewniających stabilne finansowanie do aktywów niepiętnych i należności wymagających stabilnego finansowania.

PD (Probability of Default) – prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania.

RBC (Risk Bearing Capacity) - zdolność do absorpcji ryzyka, tj. relacja potencjału pokrycia ryzyka (RCP) do kapitału wewnętrznego – miara wewnętrzna.

RCP (Risk Coverage Potential) - potencjał pokrycia ryzyka, tj. kwota funduszy własnych skorygowana o specjalne czynniki korygujące, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi obowiązującymi w mBanku – miara wewnętrzna.

Rozporządzenie CRR - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późniejszymi zmianami (Capital Requirements Regulation, CRR).

Wartość zagrożona ryzykiem (Value at risk – VaR) – miara potencjalnej straty wartości rynkowej (instrumentu finansowego, portfela, instytucji), na jaką narażony jest instrument finansowy, portfel, instytucja w przeciągu określonego czasu, dla danego poziomu ufności, w normalnych warunkach rynkowych.

Wskaźnik dźwigni – stosunek kapitału podstawowego Tier I do miary całkowitej ekspozycji instytucji, rozumianej jako suma wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych nieodliczonych przy wyznaczaniu kapitału Tier I.

Współczynnik kapitału podstawowego Tier I (współczynnik CET1) – kapitał podstawowy Tier I wyrażony jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

Współczynnik kapitału Tier I (współczynnik T1) – kapitał Tier I wyrażony jako procent łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (TREA).

Współczynnik płynności krótkoterminowej (Miara M2) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz sumy podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności oraz niestabilnych środków obcych.

Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi (Miara M3) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz funduszy własnych pomniejszonych o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego, wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta do sumy aktywów niepiętnych.

Współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i stabilnymi środkami obcymi (Miara M4) – wskaźnik zdefiniowany w Uchwale Nr 386/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalania wiążących banki norm płynności, określony jako iloraz sumy funduszy własnych pomniejszonych o sumę wartości wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego i wymogu z tytułu ryzyka rozliczenia dostawy oraz ryzyka kontrahenta i stabilnych środków obcych do sumy aktywów o ograniczonej płynności i aktywów niepiętnych.

3.2. Zarządzanie ryzykiem Grupy mBanku w 2016 roku – uwarunkowania zewnętrzne

Standardy regulacyjne Bazylei III

Od dnia 1 stycznia 2014 roku na terenie Unii Europejskiej obowiązują przepisy dotyczące wymogów ostrożnościowych dla banków, czyli Rozporządzenie CRR w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (*Capital Requirement Regulation*) oraz Dyrektywa CRD IV (*Capital Requirement Directive IV*) w sprawie warunków dopuszczenia banków do działalności i nadzoru ostrożnościowego, będące implementacją postanowień Bazylei III. Zmiany w ramach Bazylei III dotyczyły w szczególności:

- określenia uniwersalnej definicji i składowych posiadanego przez banki kapitału oraz wprowadzenia wskaźnika kapitałowego określonego dla funduszy najwyższej jakości,

- wprowadzenia wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka związanego z korektą wyceny kredytowej,
- wprowadzenia wskaźnika dźwigni finansowej,
- wprowadzenia dodatkowych buforów kapitałowych, m.in. kapitałowego bufora ochronnego, bufora antycyklicznego, bufora ryzyka globalnej instytucji o znaczeniu systemowym oraz bufora ryzyka systemowego,
- określenia wymogów płynnościowych, mierzonych wskaźnikami LCR (Liquidity coverage ratio) i NSFR (Net stable funding ratio).

Przepisy regulacyjne z zakresu Dyrektywy CRD IV wymagały implementacji do prawodawstwa krajowego, co zakończyło się w 2015 roku przyjęciem Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym oraz stosowną aktualizacją Prawa Bankowego. Natomiast Rozporządzenie CRR obowiązuje bezpośrednio od 1 stycznia 2014 roku, bez konieczności przystosowania prawodawstwa krajowego do jego wymogów.

Wskaźnik dźwigni finansowej

W październiku 2014 roku Parlament Europejski zatwierdził akt delegowany, który obowiązuje od 2015 roku, w którym zostały określone modyfikacje w zakresie obliczania wskaźnika dźwigni finansowej. Bank wdrożył stosowne zmiany w zakresie kalkulacji wskaźnika dźwigni finansowej jednak ze względu na wytyczne europejskich i lokalnych organów nadzoru raportowanie ostrożnościowe dotyczące wskaźnika dźwigni finansowej według przepisów aktu delegowanego zostało wdrożone w Polsce od września 2016 roku. Wcześniej odbywało się ono według przepisów Rozporządzenia CRR, Bank równolegle kalkulował wskaźnik dźwigni finansowej według przepisów Rozporządzenia CRR oraz przepisów aktu delegowanego.

Wskaźniki płynnościowe

W październiku 2015 roku zaczęło obowiązywać Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013. Począwszy od sprawozdania według stanu na dzień 31 października 2015 roku kalkulacja LCR z zastosowaniem zmian wynikających z treści wspomnianego rozporządzenia delegowanego przekazywana jest do KNF w formie specjalnie przygotowanych przez KNF ankiet. Oprócz tego, do 30 września 2016 roku Bank raportował do NBP według standardów ustanowionych w 2014 roku.

Począwszy od raportu za wrzesień 2016 roku Bank raportuje wg nowego standardu zgodnego z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku.

W zakresie NSFR Bank raportuje do NBP według standardów ustanowionych przez EBA w 2014 roku, a także raportuje do KNF w formie specjalnie przygotowanej ankiety.

Rekomendacje KNF

W 2016 roku weszła w życie Rekomendacja W KNF dotycząca zarządzania ryzykiem modeli w bankach. Rekomendacja określa standardy procesu zarządzania ryzykiem modeli, w tym zasady budowy modeli oraz oceny jakości ich działania, przy zapewnieniu właściwych rozwiązań w ramach ładu korporacyjnego. Celem rekomendacji jest określenie oczekiwań nadzorczych w zakresie efektywnego procesu zarządzania ryzykiem modeli, w szczególności określenie poziomu tolerancji banku na ten rodzaj ryzyka, a także ograniczenie stopnia narażenia sektora bankowego na ryzyko modeli.

W maju 2016 roku KNF opublikowała zaktualizowaną Rekomendację C dotyczącą zarządzania ryzykiem koncentracji (która zastąpiła Rekomendację C dotyczącą zarządzania ryzykiem koncentracji zaangażowań wydaną przez nadzór bankowy w 2002 roku). Zaktualizowana rekomendacja określa zasady identyfikacji, pomiaru, monitorowania i ograniczania ryzyka koncentracji oraz obowiązuje banki od 1 stycznia 2017 roku.

3.3. Zasady zarządzania ryzykiem

3.3.1. Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem

1. **Rada Nadzorcza**, poprzez **Komisję ds. Ryzyka**, sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku w obszarze podejmowania ryzyka, co obejmuje m.in. zatwierdzanie Strategii Zarządzania Ryzykiem Grupy i nadzorowanie jej realizacji.
2. **Zarząd Banku** przyjmuje Strategię Zarządzania Ryzykiem Grupy i jest odpowiedzialny za określanie i wdrażanie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz za ich spójność ze Strategią. Ponadto Zarząd określa strukturę organizacyjną Banku, dbając o oddzielenie ról oraz przydziela zadania i obowiązki poszczególnym jednostkom.

Zarząd podejmuje działania w celu zapewnienia, że Bank prowadzi politykę umożliwiającą zarządzanie wszystkimi rodzajami ryzyka w zakresie niezbędnym dla działalności operacyjnej Banku oraz posiada w tym celu stosowne procedury, w szczególności odpowiada za przygotowanie i wdrożenie pisemnych strategii i procedur dotyczących: systemu kontroli wewnętrznej, systemu zarządzania ryzykiem, procesu szacowania kapitału wewnętrznego, zarządzania kapitałem i planowania kapitału.

3. Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (Chief Risk Officer – CRO) jest odpowiedzialny za zintegrowane zarządzanie ryzykiem i kapitałem Banku i Grupy w zakresie: definiowania strategii i polityk, pomiaru, kontroli i niezależnego raportowania wszystkich rodzajów ryzyka (w szczególności ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności i niefinansowego, w tym ryzyka operacyjnego), zatwierdzania (zgodnie z regulacjami wewnętrznymi) modeli ryzyka i limitów oraz za procesy zarządzania ryzykiem detalicznego portfela kredytowego i portfela korporacyjnego.

4. Komitety:

a/ **Forum Biznesu i Ryzyka** jest oficjalną platformą decyzyjno-informacyjną dla obszaru zarządzania ryzykiem i jednostek organizacyjnych poszczególnych linii biznesowych Grupy.

Forum Biznesu i Ryzyka tworzą następujące komitety:

- Komitet Ryzyka Bankowości Detalicznej (KRD),
- Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK),
- Komitet Ryzyka Rynków Finansowych (KRF).

W skład tych komitetów wchodzi przedstawiciele linii biznesowych i właściwych departamentów zarządzania ryzykiem.

Każdy komitet jest odpowiedzialny za wszystkie rodzaje ryzyka powstające wskutek prowadzenia działalności w ramach danej linii biznesowej.

Główną funkcją wyżej wymienionych komitetów jest kształtowanie zasad zarządzania ryzykiem kredytowym, ryzykiem rynkowym i ryzykiem płynności oraz apetytu na ryzyko, poprzez podejmowanie decyzji i wydawanie rekomendacji dotyczących w szczególności:

- polityk ryzyka kredytowego,
- procesów i narzędzi oceny ryzyka,
- systemu limitowania ryzyka kredytowego,
- oceny jakości i efektywności portfela ekspozycji wobec klientów,
- kwestii związanych z ryzykiem płynności, takich jak metodologie i limity.

Wewnętrzne przepisy Banku określają szczegółowe kompetencje i zadania komitetów Forum Biznesu i Ryzyka.

b/ **Komitet Ryzyka Modeli**, funkcjonujący jako dedykowany organ odpowiedzialny za nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem modeli, pełniący funkcje: informacyjną, dyskusyjną, decyzyjną oraz legislacyjną. W szczególności Komitet:

- zatwierdza nowe i przebudowane modele, a także wprowadzane do nich zmiany, decydując również o ewentualnej rezygnacji ze stosowania modelu,
- podejmuje decyzje odnośnie zakresu stosowania modeli grupowych oraz zewnętrznych, w tym modeli centralnych w procesach bankowych,
- rekomenduje poziom tolerancji na ryzyko modeli i przekazuje swoje ustalenia do decyzji Zarządu oraz Rady Nadzorczej,
- podejmuje finalną decyzję w zakresie zatwierdzenia istotności przypisanej danemu modelowi,
- aprobuje działania zaradcze i naprawcze wskazane w ramach wyników monitoringu,
- akceptuje harmonogram walidacji modeli oraz wyniki poszczególnych walidacji modeli.

Funkcjonowanie Komitetu zapewnia adekwatny poziom niezależności poszczególnych uczestników procesu zarządzania ryzykiem modeli oraz pozwala uniknąć konfliktu interesów między nimi. Ponadto gwarantuje jednostce walidacyjnej możliwość wydawania wiążących zaleceń o adekwatnym priorytecie.

- c/ **Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami** Grupy mBanku (ALCO) jest w szczególności odpowiedzialny za kształtowanie, monitorowanie i zarządzanie strukturą aktywów i pasywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych w celu optymalizacji alokacji funduszy.
- d/ **Komitet ds. Zarządzania Kapitałem** jest w szczególności odpowiedzialny za zarządzanie kapitałem. Na podstawie podjętych decyzji Komitet wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w sprawie:
- działań z zakresu zarządzania kapitałem oraz poziomu i struktury kapitału,
 - zwiększania efektywności wykorzystania kapitału,
 - procedur wewnętrznych dotyczących zarządzania kapitałem i planowania kapitału.
- e/ **Komitet Kredytowy Grupy mBanku** jest w szczególności odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru nad ryzykiem koncentracji i dużymi zaangażowaniami na poziomie Grupy mBanku poprzez podejmowane decyzje oraz wydawane rekomendacje. Komitet podejmuje również decyzje w ramach Banku dotyczące konwersji długu na akcje, udziały, itp. oraz decyzje dotyczące przejęcia nieruchomości w zamian za długi.
- f/ **Komitet Kredytowy Bankowości Detalicznej** jest w szczególności odpowiedzialny za:
- podejmowanie indywidualnych decyzji kredytowych dotyczących klientów detalicznych, jeżeli całkowita ekspozycja wobec takiego klienta, wartość transakcji lub wartość parametrów ryzyka AIRB (PD/LGD/EL) ustalona dla klienta lub transakcji osiągnie określony próg, przyjęty dla tego poziomu decyzyjnego,
 - przyznanie, zmianę lub cofnięcie uprawnień decyzyjnych poszczególnym pracownikom Banku.
- g/ **Komitet ds. Jakości Danych i Rozwoju Systemów Informacyjnych**, realizujący zadania oraz posiadający uprawnienia decyzyjne w zakresie zasad i struktury funkcjonowania systemu zarządzania jakością danych, zatwierdzania standardów działania dotyczących zarządzania danymi, przeprowadzania oceny skuteczności systemu zarządzania jakością danych, inicjowania działań mających na celu poprawę jakości danych w skali całego Banku w szczególności z uwzględnieniem potrzeb związanych z wyliczaniem regulacyjnego wymogu kapitałowego Banku według metody AIRB.
- h/ **Komitet ds. Nadzoru nad Oddziałami Zagranicznymi mBanku** m.in. wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w sprawie zatwierdzenia strategii działania oraz zasad stabilnego i ostrożnego zarządzania danego oddziału zagranicznego Banku, w szczególności w odniesieniu do ryzyka kredytowego.

Pozostałe jednostki:

1. Jednostki organizacyjne obszaru zarządzania ryzykiem

Funkcja zarządzania na poziomie strategicznym i funkcja kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności, operacyjnego i ryzyka modeli wykorzystywanych do kwantyfikacji wymienionych rodzajów ryzyka jest realizowana w ramach obszaru zarządzania ryzykiem nadzorowanego przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

Poniższy schemat prezentuje strukturę organizacyjną tego obszaru:

*jednostka organizacyjna tworząca integralne struktury oddziałów zagranicznych mBanku S.A.

Poszczególne jednostki mają ściśle określone role w procesie identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka, w tym oceny indywidualnego ryzyka kredytowego klientów oraz określania reguł selekcji klientów. Jednostki te opracowują w ramach swoich kompetencji metodologie i systemy wspierające wymienione obszary. Zadaniem jednostek kontroli ryzyka jest także raportowanie ryzyka i wsparcie naczelnych organów Banku.

Departament Procesów Kredytowych i Oceny Ryzyka Detalicznego

- podejmowanie decyzji kredytowych dotyczących produktów bankowości detalicznej,
- monitoring umów kredytowych i realizacja czynności administracyjnych,
- zapewnienie rozwoju i efektywne wykorzystanie systemów i narzędzi antywyłudzeniowych,
- przeciwdziałanie nadużyciom kredytowym oraz sprawowanie kontroli nad ryzykiem operacyjnym w procesie kredytowym dla produktów bankowości detalicznej i korporacyjnej, a także tworzenie metodyki dla tych procesów,
- identyfikowanie w procesach, produktach i systemach luk, zwiększających ekspozycję Banku na wyłudzenia i podejmowanie działań zmierzających do ich usunięcia.

Departament Zarządzania Ryzykiem Detalicznym

- opracowywanie zasad i procesów zarządzania ryzykiem,
- akceptacja produktów bankowości detalicznej, z uwzględnieniem wpływu na różne typy ryzyka oraz wymogi kapitałowe,
- tworzenie raportów dla potrzeb monitorowania zasad zarządzania ryzykiem,
- rozwój i zarządzanie systemami wspierającymi proces oceny ryzyka i podejmowania decyzji.

Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klientów Detalicznych:

- realizacja procesów restrukturyzacji i windykacji w zakresie detalicznych produktów kredytowych na rynku polskim,
- przeprowadzanie transakcji sprzedaży wierzytelności w zakresie windykowanych portfeli detalicznych.

Departament Procesów Ryzyka Korporacyjnego:

- opracowywanie i wdrażanie zasad dotyczących korporacyjnego procesu kredytowego, monitorowanie jego efektywności,
- opracowywanie strategii korporacyjnego ryzyka kredytowego Grupy mBanku, a także polityk kredytowych, w tym polityk dotyczących sektorowego apetytu na ryzyko,
- przygotowywanie analiz portfelowych i raportowanie dla potrzeb zarządzania korporacyjnym ryzykiem kredytowym,
- rozwój i monitorowanie jakości modeli ratingowych klientów detalicznych, korporacyjnych, i instytucji finansowych (modelowanie ryzyka kredytowego),
- prowadzenie rozliczeń i obsługi księgowej transakcji finansowania strukturalnego i mezzanine oraz należności objętych windykacją,
- weryfikacja wartości, płynności i atrakcyjności nieruchomości i ruchomości proponowanych na zabezpieczenie, oraz analiza inwestycji finansowanych przez Bank.

Departament Oceny Ryzyka Korporacyjnego:

- realizacja polityki kredytowej Banku w odniesieniu do klientów obszaru bankowości korporacyjnej, krajów i instytucji finansowych,
- zarządzanie ryzykiem kredytowym w Banku i spółkach Grupy w wyżej wymienionych obszarach.

Departament Ryzyka Rynków Finansowych:

- identyfikacja, pomiar, kontrola i monitorowanie ryzyka rynkowego, stopy procentowej księgi bankowej, płynności oraz ryzyka kontrahenta,
- rozwój metod pomiaru ryzyka rynkowego, stopy procentowej księgi bankowej, płynności oraz ryzyka kontrahenta,
- rozwój metod wyceny instrumentów finansowych,
- wycena i kontrola transakcji oraz analiza wyniku jednostek front-office,
- administracja merytoryczna systemami front-office oraz systemem do pomiaru ryzyka,
- kontrola uczestnictwa Banku w ustalaniu jednolitych stawek WIBID/WIBOR.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem:

- integracja zarządzania ryzykiem i kapitałem w ramach ICAAP,
- kontrola adekwatności kapitałowej i zdolności do absorpcji ryzyka oraz planowanie i limitowanie kapitału na ryzyko,
- formułowanie apetytu na ryzyko oraz koordynacja procesu wyznaczania strategicznych limitów ryzyka,
- integracja wyceny ryzyka (kapitał ekonomiczny, rezerwy, testy warunków skrajnych),
- integracja systemu kontroli niefinansowych rodzajów ryzyka (w tym ryzyka operacyjnego) i Samoocena Efektywności Zarządzania Ryzykiem,
- integracja zarządzania modelami oraz walidacja modeli ilościowych.

Departament Zarządzania Projektami i Architekturą Ryzyka:

- zarządzanie portfelem projektów obszaru zarządzania ryzykiem,
- pełnienie funkcji centrum kompetencji w obszarze zarządzania procesami,
- rozwój i optymalizacja architektury procesów i aplikacji IT obszaru zarządzania ryzykiem,

- zarządzanie aplikacjami IT obszaru zarządzania ryzykiem (biznesowe utrzymanie i rozwój),
- zarządzanie danymi obszaru zarządzania ryzykiem i współpraca z obszarem finansów w zakresie zcentralizowanego systemu informacji zarządczej.

Departament Ryzyka Oddziałów Zagranicznych Banku:

- obsługa procesu oceny ryzyka kredytowego i udział w podejmowaniu decyzji kredytowych klientów w oddziałach zagranicznych Banku,
- administrowanie i rozliczanie kredytów w oddziałach zagranicznych Banku,
- obsługa procesu windykacji należności w oddziałach zagranicznych Banku.

2. Jednostki organizacyjne spoza obszaru zarządzania ryzykiem odpowiadają za zarządzanie i kontrolę pozostałych rodzajów ryzyka identyfikowanych w działalności Grupy mBanku (ryzyko biznesowe, kapitałowe, reputacji, prawne, działania systemów informatycznych, kadrowe i organizacyjne, bezpieczeństwa i braku zgodności).

3. Jednostki biznesowe biorą udział w zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka poprzez uwzględnianie ryzyka w decyzjach biznesowych, przy budowie oferty produktowej oraz w procesie akwizycji klientów. Jednostki te ponoszą ostateczną odpowiedzialność za podejmowanie ryzyka w ramach przyznanego limitów oraz za kształtowanie wyników Banku.

4. Jednostki kontrolne:

- **Departament Audytu Wewnętrznego (DAW)** dokonuje niezależnego przeglądu procesu identyfikacji, podejmowania, pomiaru, monitoringu i kontroli ryzyka w ramach realizowanej funkcji kontroli i audytu wewnętrznego.
- **Departament Compliance (DC)** odpowiada za tworzenie standardów w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności regulacji wewnętrznych oraz standardów działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa.

3.3.2 Kultura zarządzania ryzykiem

Linie obrony

W Grupie mBanku role i zadania w zakresie zarządzania ryzykiem zorganizowano w oparciu o schemat trzech linii obrony:

- Pierwszą linią obrony stanowi **Biznes** (linie biznesowe), odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem i kapitałem. Zadaniem Biznesu jest uwzględnianie aspektów związanych z ryzykiem i kapitałem przy podejmowaniu wszystkich decyzji i w granicach apetytu na ryzyko określonego dla Grupy.
- Druga linia obrony, przede wszystkim **Ryzyko** (obszar zarządzania ryzykiem), **IT**, **Bezpieczeństwo oraz funkcja Compliance**, wspiera Biznes, tworząc strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz odpowiednie polityki określające wytyczne dla Biznesu odnoszące się do decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka przez Biznes. Głównym celem drugiej linii obrony jest wspieranie Biznesu we wdrażaniu strategii i polityk oraz nadzorowanie funkcji kontrolnych w Grupie i ekspozycji na ryzyko.
- Trzecią linią obrony jest **Audyt Wewnętrzny**, dokonujący niezależnych ocen zarówno pierwszej jak i drugiej linii obrony.

Filary zarządzania ryzykiem

Ramy zarządzania ryzykiem w Grupie mBanku wywodzą się z koncepcji trzech filarów:

- **Koncentracja na Kliencie** – dążenie do zrozumienia i zrównoważenia szczególnych potrzeb różnych interesariuszy Ryzyka (Biznes, Zarząd Banku, Rada Nadzorcza, akcjonariusze i organy nadzoru).
- **Jedno ryzyko** rozumiane, jako zintegrowane podejście do zarządzania ryzykiem i odpowiedzialność wobec klientów za wszystkie rodzaje ryzyka (określone w Katalogu Ryzyka Grupy mBanku).
- Perspektywa **ryzyko vs. stopa zwrotu** – wsparcie procesu podejmowania decyzji biznesowych na bazie długoterminowych relacji między ryzykiem a stopą zwrotu, unikając ryzyka zdarzeń skrajnych (tail risks).

Wizja Ryzyka

Wykorzystujemy szanse w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu, stosując innowacyjne metody zarządzania ryzykiem.

Dbając o efektywność i bezpieczeństwo Banku tworzymy wartość dla klienta w partnerskim dialogu z biznesem.

Misja Ryzyka

Obszar zarządzania ryzykiem aktywnie uczestniczy w realizacji inicjatyw i działań podejmowanych w ramach realizacji nowej strategii Grupy mBanku. Wsparcie to jest zorganizowane wokół pięciu wyzwań stojących przed obszarem zarządzania ryzykiem w najbliższych latach:

- **Empatia** rozumiana w obszarze zarządzania ryzykiem jako aktywne dostosowywanie zarządzania ryzykiem do zmieniających się potrzeb różnych grup klientów.
- Promowanie doświadczenia **mobilności**.
- **Efektywność** oznaczająca: mierzenie, doskonalenie i automatyzację procesów ryzyka w kulturze Lean; kształtowanie - w partnerskim dialogu - apetytu na ryzyko zapewniającego bezpieczny i dochodowy bilans banku.
- **Zaangażowani ludzie**. Filar będzie rozwijany poprzez budowę środowiska pracy, które sprzyja innowacjom, przyciąga, utrzymuje i rozwija ludzi o wiedzę z zakresu biznesu i ryzyka, dociekliwych w poszukiwaniu rozwiązań, otwarcie się komunikujących.
- **Przewaga technologiczna** oznaczająca wdrażanie zarządzania ryzykiem w oparciu o wspólną zintegrowaną platformę danych (CDL) oraz poszukiwanie rozwiązań technologicznych pozwalających na innowacyjne zarządzanie ryzykiem.

Kluczowe zmiany w obszarze zarządzania ryzykiem w 2016 roku

Grupa mBanku stale doskonali proces kontroli i zarządzania ryzykiem z naciskiem na usprawnienie zintegrowanego zarządzania ryzykiem z perspektywy koncentracji na kliencie.

Poniżej opisane są wybrane projekty realizowane w 2016 roku:

■ **Samooceńca Efektywności Zarządzania Ryzykiem**

Zakończono wdrażanie procesu Samooceny Efektywności Zarządzania Ryzykiem w Spółkach Grupy. W 2015 roku zakończył się proces wdrażania procesu Samooceny w Banku. Tym samym proces Samooceny został wdrożony w całej Grupie mBanku. Proces Samooceny wykonywany jest w cyklu rocznym i ma na celu kompleksową ocenę ryzyka operacyjnego poprzez: identyfikację istotnych ryzyk operacyjnych, inwentaryzację mechanizmów kontrolnych służących do ograniczania tych ryzyk, ocenę adekwatności i efektywności mechanizmów kontrolnych, a następnie ocenę poziomu ryzyka oraz opracowanie i wdrożenie niezbędnych planów działań naprawczych.

■ **Zakończono prace dostosowawcze do wymogów Rekomendacji W** dotyczącej zarządzania ryzykiem modeli w bankach (opublikowanej przez KNF w lipcu 2015 roku). Ich głównym celem było:

- opracowanie zasad klasyfikacji modeli oraz pomiaru i monitoringu ryzyka modeli, zgodnych z wymogami Nadzoru,
- wdrożenie wymaganego systemu raportowego, dotyczącego ryzyka modeli na różnych szczeblach organizacji,
- uzupełnienie dotychczasowego procesu zarządzania modelami, w szczególności w zakresie kwestii dokumentacyjnych, o elementy wskazane w Rekomendacji.

W rezultacie powyższych prac dokonano między innymi aktualizacji Polityki Zarządzania Modelami, uzupełniając jej zapisy o wymogi wynikające z Rekomendacji W oraz zdefiniowano poziom tolerancji na ryzyko modeli. Zaktualizowana Polityka, a także poziom tolerancji na ryzyko modeli zostały zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku. Ponadto w mBanku został powołany Komitet Ryzyka Modeli, będący odbiorcą między innymi informacji zarządczej dotyczącej ryzyka modeli.

- **Polityka wobec deweloperów** - Przyjęto „Politykę kredytową finansowania deweloperskich projektów mieszkaniowych przez Grupę mBanku S.A.”, która jest kolejną, po polityce dotyczącej finansowania nieruchomości przychodowych, wspólną polityką na poziomie Grupy mBanku. W formie dialogu z Biznesem ustalone zostały ramy apetytu na ryzyko i rozwoju akwizycji Grupy mBanku na tym rynku, wypracowana została definicja deweloperskiego projektu mieszkaniowego, zostały

zidentyfikowane ryzyka i określone mitygantę tych ryzyk, a także wprowadzony został limit koncentracji dla portfela deweloperskich projektów mieszkaniowych.

- Kontynuowano rozpoczęty w 2015 roku program stałego zwiększania efektywności pracy w obszarze zarządzania ryzykiem oparty na zasadach **Lean Management**, ze szczególnym naciskiem na wdrożenie kultury odpowiedzialności i mechanizmów ciągłego doskonalenia procesów. Celem programu jest umożliwienie absorpcji rosnącej liczby zadań wynikających z rozwoju biznesu i zwiększających się wymagań regulacyjnych, bez konieczności znacznego powiększania zasobów.
- W Banku prowadzono **projekt wdrożeniowy Standardu MSSF 9**. W ramach projektu prowadzono m.in. prace analityczne w zakresie oceny wpływu Standardu MSSF 9 na metodykę kalkulacji rezerw w Grupie oraz rozpoczęto wdrażanie niezbędnych zmian. Więcej informacji na temat projektu zamieszczono w Nocie 2.33.

3.3.3 Dokumentacja procesu zarządzania ryzykiem

Proces zarządzania ryzykiem w Banku i Grupie jest udokumentowany. Kluczowe dokumenty w tym zakresie zostały przedstawione poniżej:

Strategie i polityki:

- **Strategia Zarządzania Ryzykiem Grupy mBanku**

Dokument opracowany w powiązaniu ze strategią rozwojową oraz planem średniookresowym Grupy mBanku określa apetyt na ryzyko w Grupie, w tym kluczowe, jakościowe i ilościowe, wytyczne dotyczące ryzyka, jak również identyfikuje zagrożenia wynikające z przyjętego modelu biznesowego wychodzące poza obszar strategii.

- **Strategia Zarządzania Korporacyjnym Ryzykiem Kredytowym Grupy mBanku**

Dokument opisuje zagadnienia związane z ryzykiem kredytowym w obszarze bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej; określa poziom apetytu na ryzyko oraz ogólne zasady zarządzania i limitowania korporacyjnego ryzyka kredytowego w Grupie.

- **Strategia Zarządzania Detalicznym Ryzykiem Kredytowym Grupy mBanku**

Dokument określa generalne, kierunkowe założenia dotyczące procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w obszarze detalicznym, w tym kwestie: formalnej organizacji i odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem kredytowym, apetytu na ryzyko, ogólnych założeń funkcjonujących procesów kredytowych, wykorzystywanych modeli decyzyjnych oraz systemów raportowych.

- **Strategia Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w Grupie mBanku**

Dokument opisuje zasady i elementy systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie mBanku, w tym kwestie: organizacji i odpowiedzialności za zarządzanie ryzykiem operacyjnym, profilu ryzyka operacyjnego, apetytu na ryzyko operacyjne oraz metod i narzędzi kontroli ryzyka operacyjnego.

- **Strategia Zarządzania Ryzykiem Rynkowym Grupy mBanku**

Dokument opisuje kluczowe kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem rynkowym w Grupie, w tym: określa uwarunkowania mające wpływ na profil ryzyka rynkowego, definiuje apetyt na ryzyko rynkowe oraz wyznacza ramy dla zarządzania ryzykiem rynkowym w Grupie poprzez określenie organizacji, ról i odpowiedzialności, zdefiniowanie procesu zarządzania ryzykiem rynkowym, a także podejścia do zarządzania ryzykiem rynkowym w spółkach Grupy.

- **Strategia Zarządzania Ryzykiem Płynności Grupy mBanku**

Dokument opisuje kluczowe kwestie związane z zarządzaniem ryzykiem płynności w Grupie, w tym: określa uwarunkowania mające wpływ na profil ryzyka płynności, definiuje apetyt na ryzyko płynności oraz wyznacza ramy dla zarządzania ryzykiem płynności w Grupie poprzez określenie organizacji, ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, zdefiniowanie procesu zarządzania ryzykiem płynności, a także podejścia do zarządzania ryzykiem płynności w spółkach Grupy.

- **Strategia Zarządzania Ryzykiem Reputacji w Grupie mBanku**

Dokument określa zasady i elementy zarządzania ryzykiem reputacji, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii profilu ryzyka reputacji oraz organizacji i metod zarządzania tym ryzykiem.

■ Polityka Zarządzania Kapitałem Grupy mBanku

Polityka określa organizację procesu zarządzania kapitałem, w tym podstawowe cele, zasady i metody stosowane w ramach tego procesu, a także cele strategiczne Grupy w obszarze kapitału.

■ Polityka Zgodności w mBanku S.A.

Dokument stanowi zbiór wytycznych postępowania i zasad organizacyjnych, które Bank realizuje spełniając wymogi polskiego prawa oraz uwzględniając zasady compliance w Grupie Commerzbanku, z zastrzeżeniem polskich wymogów prawnych, a także określa podstawowe zasady działania pracowników Banku oraz główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem na wszystkich szczeblach organizacji Banku.

■ Polityka Zarządzania Modelami

Dokument określa uczestników oraz ramowe zasady procesu zarządzania modelami, obejmujące zagadnienia dotyczące budowy modeli w Grupie mBanku, ich zatwierdzania, wdrażania, walidacji, monitorowania, dokonywania zmian i związanego z tym procesu raportowania.

System limitowania:**■ Księga limitów. Zasady limitowania ryzyka w Grupie mBanku**

Dokument zawiera opis systemu limitów stosowanych w kontroli i zarządzaniu ryzykiem Grupy zapewniających przełożenie apetytu na ryzyko na konkretne ograniczenia poziomu ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku i spełnienie wymogów regulacyjnych.

Testy warunków skrajnych:**■ Księga testów warunków skrajnych. Zasady przeprowadzania analiz warunków skrajnych w Grupie mBanku**

Dokument określa uczestników oraz ramowe zasady procesu przeprowadzania testów warunków skrajnych, w tym zagadnienia dotyczące: tworzenia scenariuszy warunków skrajnych i ich zatwierdzania, przeprowadzania testów warunków skrajnych oraz wykorzystywania wyników testów warunków skrajnych i ich integracji w procesie zarządzania ryzykiem.

Dokumentacja ICAAP:**■ Proces Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego (ICAAP) w Grupie mBanku – Kluczowe Zasady**

Dokument zawiera opis realizowanego w Grupie procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (w tym koncepcji zdolności absorpcji ryzyka) oraz przebiegu poszczególnych etapów tego procesu.

■ Dokument opisujący koncepcję wyznaczania kapitału na pokrycie trudno mierzalnych rodzajów ryzyka**■ Koncepcja potencjału pokrycia ryzyka****3.3.4 Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP)**

Grupa mBanku dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jakie jest narażona oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu Grupa mBanku stosuje proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. ICAAP (ang. Internal Capital Adequacy Assessment Process), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka ponoszonego w działalności Grupy mBanku.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w Grupie mBanku składa się z sześciu etapów realizowanych przez jednostki organizacyjne mBanku i spółki Grupy mBanku. Są to:

- inwentaryzacja ryzyka w działalności Grupy mBanku,
- szacowanie kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka,
- agregacja kapitału,
- testy warunków skrajnych,
- planowanie i alokacja kapitału ekonomicznego na linie biznesowe i spółki Grupy,
- monitorowanie polegające na stałej identyfikacji ryzyka występującego w działalności Grupy mBanku oraz analizie poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Proces podlega regularnym przeglądom realizowanym przez Zarząd Banku i nadzorowanym przez Radę Nadzorczą Banku.

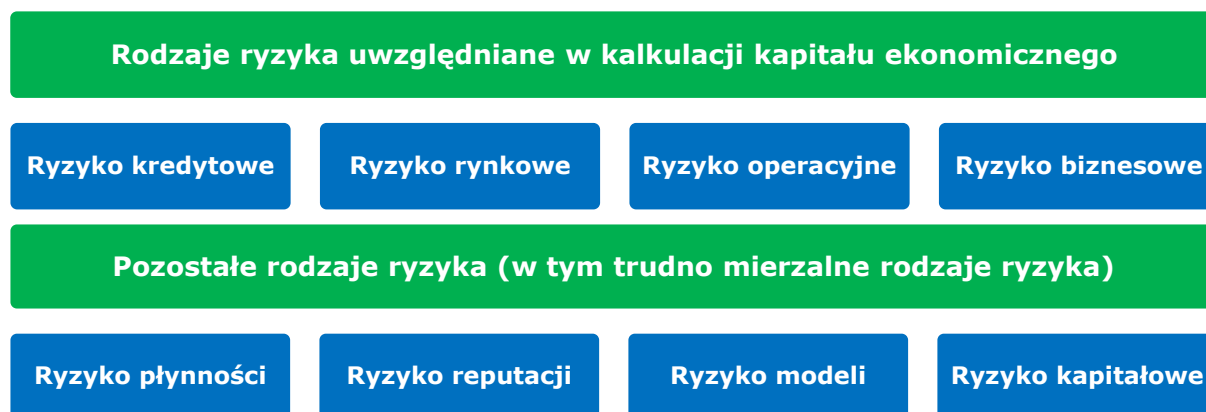
Istotne rodzaje ryzyka w działalności Grupy mBanku

Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie, że Bank zarządza wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka, wynikającymi z realizacji przyjętej strategii biznesowej.

Istotne rodzaje ryzyka, zidentyfikowane w działalności Grupy w ramach funkcjonującego w niej procesu inwentaryzacji ryzyka realizowanego na podstawie zasad określonych w ramach ICAAP, są klasyfikowane do jednej z dwóch grup:

- do pierwszej grupy zaliczane są rodzaje ryzyka uwzględniane w procesie szacowania kapitału ekonomicznego,
- drugą grupę stanowią pozostałe rodzaje ryzyka (w tym trudno mierzalne rodzaje ryzyka), które są zarządzane z zastosowaniem odpowiednich procesów. Ponadto, zgodnie z zasadami ICAAP obowiązującymi dla Grupy, dla pozostałych rodzajów ryzyka może zostać oszacowany bufor kapitałowy.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku za istotne w działalności Grupy mBanku uznawane były następujące rodzaje ryzyka:

Kapitał wewnętrzny

Kapitał wewnętrzny to szacowana przez Bank wartość kapitału niezbędna do pokrycia istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy mBanku. Kapitał wewnętrzny jest sumą:

- kapitału ekonomicznego na pokrycie rodzajów ryzyka uwzględnianych w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego,
- kapitału niezbędnego na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka).

Kapitał ekonomiczny wyznacza się za pomocą metod ilościowych pozwalających w sposób adekwatny odzwierciedlić poziom ryzyka.

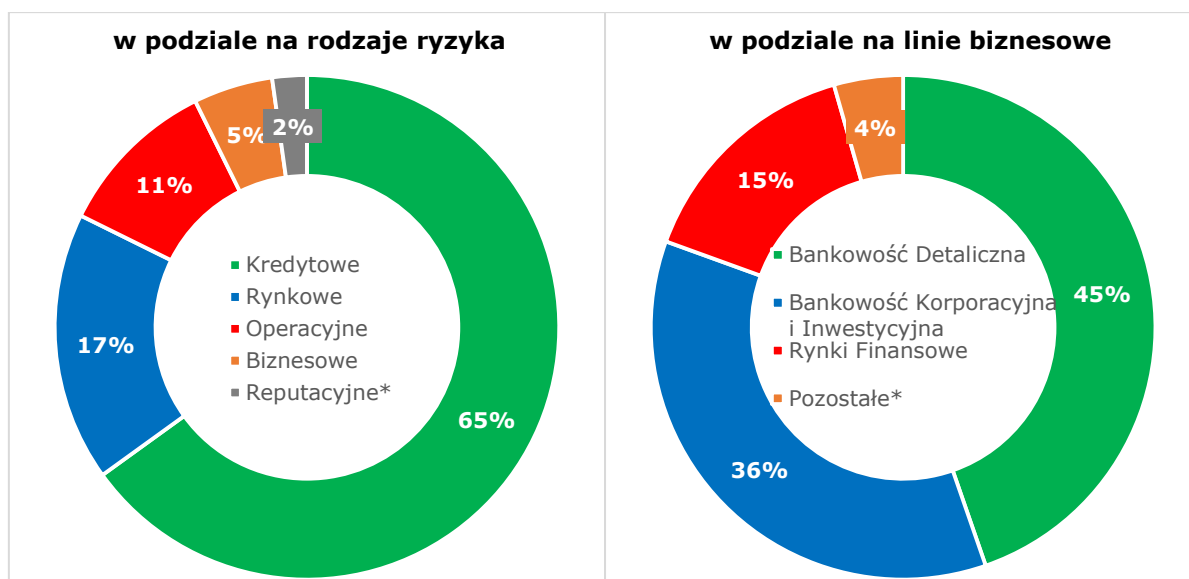
Analogicznie jak w 2015 roku, w roku 2016 mBank kalkulował kapitał ekonomiczny dla wszystkich rodzajów ryzyka przy poziomie ufności wynoszącym 99,91% w rocznym horyzoncie czasowym. Przy kalkulowaniu łącznego kapitału ekonomicznego Bank nie uwzględniał efektu dywersyfikacji pomiędzy różnymi rodzajami ryzyka.

Zgodnie z obowiązującymi regulacjami, decyzję dotyczącą wysokości kapitału na pokrycie trudno mierzalnych rodzajów ryzyka podejmuje Komitet ds. Zarządzania Kapitałem. W 2016 roku Bank utrzymywał kapitał na pokrycie ryzyka reputacji.

Struktura kapitału wewnętrznego i całkowitego wymogu kapitałowego

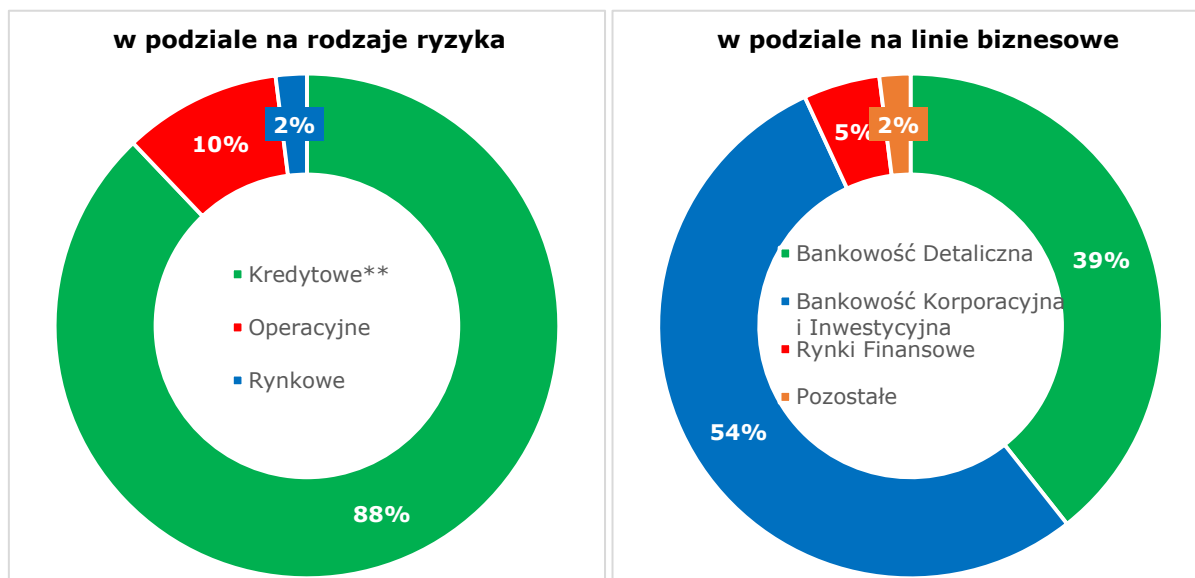
Na poniższych wykresach przedstawiono strukturę kapitału wewnętrznego oraz całkowitego wymogu kapitałowego Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2016 roku w podziale na poszczególne rodzaje ryzyka oraz linie biznesowe.

Struktura kapitału wewnętrznego Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2016 roku

*Kapitał na pokrycie trudno mierzalnych rodzajów ryzyka (ryzyko reputacji) nie jest alokowany na linie biznesowe. Na wykresie prezentującym strukturę kapitału wewnętrznego wg linii biznesowych kapitał na ryzyko reputacyjne jest uwzględniony w pozycji „Pozostałe”

Struktura całkowitego wymogu kapitałowego Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2016 roku

**W pozycji przedstawiającej ryzyko „Kredytowe” uwzględniony został także tzw. floor nadzorczy występujący dla portfeli ekspozycji kredytowych objętych metodą AIRB: ekspozycji wobec banków oraz ekspozycji detalicznych mBanku wobec mikrofirm zabezpieczonych hipotecznie

Wyższy udział ryzyka rynkowego w strukturze kapitału wewnętrznego (w stosunku do udziału w strukturze wymogu kapitałowego) wynika z faktu, że model kapitału ekonomicznego na ryzyko rynkowe obejmuje dodatkowe czynniki ryzyka, które zgodnie z obowiązującą metodą nie generują wymogu kapitałowego (przede wszystkim ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym oraz tzw. spread kredytowy na portfelu papierów rządowych w portfelu bankowym).

Istotnie niższy udział kapitału wewnętrznego przypisanego Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (w porównaniu do udziału tej linii biznesowej w strukturze wymogu kapitałowego), wynika z efektu dywersyfikacji rozpoznawanego w modelu kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe. Odwrotny efekt w przypadku Bankowości Detalicznej wynika z uwzględnienia horyzontu zapadalności produktów hipotecznych (w szczególności kredytów mieszkaniowych) w modelu kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe (przy braku korekty ze względu na termin zapadalności w regulacyjnej wadze ryzyka).

3.3.5 Apetyt na ryzyko

Grupa mBanku definiuje apetyt na ryzyko jako maksymalny poziom ryzyka, pod względem zarówno wartości, jak i struktury, jaki Grupa jest skłonna i zdolna zaakceptować w toku realizacji przyjętych celów biznesowych w ramach scenariusza kontynuacji działalności gospodarczej. Apetyt na ryzyko wynikający z dostępnej bazy kapitałowej i dostępnego finansowania stanowi punkt wyjścia dla zarządzania ryzykiem Grupy i dlatego wpływa na proces budżetowania i proces alokacji kapitału.

Ramy zarządzania apetytem na ryzyko

Przebieg wdrożonego w Grupie mBanku procesu zarządzania apetytem na ryzyko ilustruje poniższy schemat.

Apetyt na ryzyko jest oparty na ocenie profilu ryzyka Grupy oraz poziomie zasobów na pokrycie ryzyka (ang. risk capacity) z punktu widzenia:

- kapitału,
- finansowania,
- ryzyk niefinansowych,
- miar efektywności skorygowanych o ryzyko (ang. Risk Adjusted Performance Measures).

Apetyt na ryzyko jest punktem wyjścia do ciągłego dialogu o profilu ryzyka wewnątrz organizacji. Podczas strategicznych dyskusji Zarząd określa ogólne kierunki rozwoju Grupy i poszczególnych linii biznesowych. Sformułowane ogólne wytyczne stanowią podstawę stałego dialogu między kierownictwem i Zarządem, który materializuje się w postaci wytycznych specyficznych dla danego portfela. Wytyczne dotyczące apetytu na ryzyko podlegają dalszej dekompozycji na kluczowe mierniki i cele w trakcie procesu zintegrowanego, strategicznego planowania, które są następnie kaskadowane na niższe szczeble organizacji w operacyjnej fazie planowania. Dokumentacja apetytu na ryzyko i jego monitoring tworzą właściwy mechanizm kontroli chroniący cele Grupy.

Bufory kapitałowe

Apetyt na ryzyko jest ustalany poniżej zasobów na pokrycie ryzyka (risk capacity), określonych na podstawie minimalnych standardów adekwatności kapitałowej i płynności przyjętych w przepisach europejskich i polskich, w celu zapewnienia przetrwania Grupy w razie niekorzystnych zmian w samej Grupie lub jej otoczeniu, umożliwiając w ten sposób zapewnienie zdolności absorpcji ryzyka. Zasoby na pokrycie ryzyka i apetyt na ryzyko określa się z uwzględnieniem poziomu źródeł finansowania i pozycji kapitałowej Grupy zarówno dla kapitału regulacyjnego, jak i wewnętrznego. Bank utrzymuje kapitał i płynne aktywa na poziomach zapewniających spełnianie wymogów regulacyjnych w warunkach normalnych oraz w warunkach skrajnych, ale prawdopodobnych.

W przypadku Grupy mBanku apetyt na ryzyko uwzględnia wszystkie istotne rodzaje ryzyka i ich kluczowe koncentracje wynikające z przyjętej strategii biznesowej, ustalając odpowiednie bufory kapitałowe, niezbędne w przypadku materializacji wybranych czynników ryzyka, dotyczących istniejących portfeli oraz planowanej działalności, a także uwzględniające nowe wymagania regulacyjne, jak również potencjalne niekorzystne zmiany makroekonomiczne.

Zdolność do absorpcji ryzyka

Zdolność do absorpcji ryzyka jest wyrażona w kapitale i źródłach finansowania, które mogą być alokowane celem zapewnienia bezpieczeństwa w scenariuszu normalnym i scenariuszu ryzyka. Maksymalne ryzyko, jakie Grupa mBanku jest skłonna i zdolna ponieść, przy akceptacji zagrożeń wynikających ze strategii biznesowej Grupy mBanku, określa się z uwzględnieniem następujących warunków:

- zapewnienie adekwatnej ekonomicznej zdolności absorpcji ryzyka (przestrzeganie limitów obowiązujących w normalnych warunkach),
- przestrzeganie wewnętrznych ograniczeń ustalonych dla regulacyjnych wskaźników kapitałowych,
- zapewnienie płynności finansowej oraz adekwatnej płynności strukturalnej Grupy.

Podejście Grupy mBanku do oceny i kontroli zdolności do absorpcji ryzyka Grupy uwzględnia wymogi wewnętrzne i regulacyjne.

System limitowania ryzyka

W celu zapewnienia efektywnej alokacji apetytu na ryzyko Grupa mBanku wdrożyła system limitowania ryzyka. Struktura limitów przekłada apetyt na ryzyko na konkretne ograniczenia dotyczące rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy. Koncepcję struktury limitów i proces zarządzania limitami opisano w dokumencie „Księga limitów. Zasady limitowania ryzyka w Grupie mBanku S.A.”, przyjętym przez Radę Nadzorczą. Zaakceptowane wartości limitów są przedstawione w dokumencie „Księga Limitów – rejestr limitów”.

3.3.6 Testy warunków skrajnych w ramach ICAAP

Testy warunków skrajnych są istotnym elementem procesu ICAAP wykorzystywanym w zarządzaniu Bankiem i Grupą oraz planowaniu kapitałowym. Testy warunków skrajnych pozwalają ocenić odporność Grupy w kontekście ekstremalnych, ale wiarygodnych scenariuszy wydarzeń zewnętrznych i wewnętrznych.

Zintegrowane testy warunków skrajnych są przeprowadzane przy założeniu scenariusza niekorzystnych warunków makroekonomicznych, które mogą negatywnie wpłynąć na sytuację finansową Banku w horyzoncie co najmniej dwóch pełnych lat kalendarzowych (dla ryzyka płynności - w horyzoncie rocznym). Scenariusz ryzyka, tj. najbardziej prawdopodobny (w horyzoncie co najmniej dwóch pełnych lat kalendarzowych) scenariusz negatywnych odchyłeń od scenariusza bazowego, wyrażony za pomocą wskaźników makroekonomicznych i finansowych, jest wspólny dla wszystkich rodzajów ryzyka oraz zgodny ze scenariuszem przyjętym na poziomie grupy podmiotu dominującego wobec Banku. Scenariusz może uwzględniać zdarzenia o charakterze swoistym (idiosynkratycznym).

Zintegrowany scenariusz makroekonomiczny umożliwia kompleksową analizę wszystkich rodzajów ryzyka pokrytych kapitałem wewnętrznym oraz analizę jego wpływu na adekwatność kapitałową i płynność Banku oraz Grupy.

Wyniki testów warunków skrajnych obejmują następujące miary:

- 1/ kapitał ekonomiczny w warunkach skrajnych (obejmujący kapitał na ryzyko kredytowe, ryzyko rynkowe, ryzyko operacyjne i ryzyko biznesowe),
- 2/ potencjał pokrycia ryzyka (RCP) w warunkach skrajnych,
- 3/ normy płynnościowe w warunkach skrajnych.

Kapitał wewnętrzny w warunkach skrajnych jest wyznaczany jako wynik kalkulacji przeprowadzanych zgodnie z obowiązującą metodyką wyliczania kapitału wewnętrznego, ale z wykorzystaniem parametrów wejściowych typowych dla warunków skrajnych.

Scenariusze makroekonomiczne w warunkach skrajnych są aktualizowane z częstotliwością kwartalną lub doraźnie, o ile zaistnieje taka konieczność. Bazując na scenariuszach testów warunków skrajnych szacuje się zapotrzebowanie na kapitał wewnętrzny oraz negatywny wpływ niekorzystnego scenariusza makroekonomicznego na wynik finansowy.

Dodatkowo, raz w roku, Bank przeprowadza **uzupełniające testy warunków skrajnych** stosując bardziej dotkliwy scenariusz ryzyka i/lub wpływ wybranych zdarzeń. Dla Banku i Grupy przeprowadzane są tzw. **odwrócone testy warunków skrajnych**, których celem jest identyfikacja zdarzeń mogących spowodować zagrożenie dla kontynuacji funkcjonowania Banku i Grupy. Odwrócone testy warunków skrajnych są wykorzystywane do weryfikacji awaryjnych planów kapitałowych i płynnościowych Grupy oraz służą do podejmowania decyzji strategicznych dotyczących akceptowanego profilu ryzyka Banku. Odwrócone testy warunków skrajnych są przeprowadzane w trybie odwrotnym do klasycznych testów warunków skrajnych – od efektu do przyczyny – i stanowią ich uzupełnienie. Odwrócone testy warunków skrajnych są dodatkowym elementem analizy odporności Banku i Grupy na negatywne czynniki makroekonomiczne i swoiste.

Bank i Grupa uczestniczą w przeprowadzanych corocznie przez Komisję Nadzoru Finansowego (KNF) **regulacyjnych testach warunków skrajnych**, w celu określenia wpływu zakładanych

makroekonomicznych scenariuszy w warunkach skrajnych na bilans oraz rachunek wyników Grupy, jak również na zewnętrzne normy ostrożnościowe.

3.3.7 Planowanie kapitału

Planowanie wymaganego kapitału – faza strategiczna

Faza strategiczna planowania kapitałowego ma formę dialogu strategicznego pomiędzy Zarządem, obszarem zarządzania ryzykiem, obszarem finansów i liniami biznesowymi, w wyniku którego ustala się pożądane kierunki rozwoju działalności, które mają wspierać realizację celów biznesowych Grupy mBanku.

Grupa planuje swoją działalność i związany z nią apetyt na ryzyko w granicach swojej zdolności do absorpcji ryzyka oraz ograniczeń wynikających z wymogów regulacyjnych, których spełnienie jest wymagane zarówno w warunkach normalnych, jak też w warunkach skrajnych.

W świetle powyższego, planowane zmiany wielkości i struktury działalności gospodarczej Grupy, jak również przewidywane zmiany w otoczeniu regulacyjnym, są uwzględniane przy szacowaniu wymaganego kapitału w procesie planowania. Wymagany kapitał jest szacowany z użyciem parametrów ryzyka, które odzwierciedlają oczekiwania makroekonomiczne przyjęte w procesie planowania, z uwzględnieniem planowanych zmian w metodologii.

W sytuacji, gdy kapitał potrzebny do realizacji celów biznesowych Grupy przekracza kwotę zasobów kapitałowych dostępnych do alokacji, konieczna jest weryfikacja celów biznesowych.

Po ustaleniu kierunków strategicznych analizowane są kluczowe koncentracje ryzyka, wynikające z obecnego oraz planowanego profilu ryzyka, a Zarząd określa akceptowalny poziom związanych z nimi czynników ryzyka. Kluczowe koncentracje ryzyka są identyfikowane w oparciu o analizę odwróconych testów warunków skrajnych. Cele kapitałowe są wyznaczane z uwzględnieniem potrzeb kapitałowych wynikających z potencjalnej materializacji kluczowych czynników ryzyka rozpoznanych w procedurze odwróconych testów warunków skrajnych i ustalonych na poziomie uznanym za zgodny z docelowym poziomem tolerancji ryzyka. Wpływ czynników ryzyka na pozycję kapitałową Grupy określany jest na podstawie symulacji warunków skrajnych.

Procesowi ustalenia strategicznych celów finansowych towarzyszy strategiczna alokacja zasobów kapitałowych na poszczególne obszary działalności, z uwzględnieniem długoterminowego zwrotu z kapitału.

Planowanie wymaganego kapitału – faza operacyjna

Na podstawie kierunków strategicznych ogólne cele bilansowe zostają doprecyzowane na etapie operacyjnym planowania kapitałowego (proces oddolny). Na tym etapie dostępny kapitał jest porównywany z zapotrzebowaniem na kapitał (wynikającym z rozwoju działalności i rezultatów testów warunków skrajnych), w celu określenia efektywnej alokacji kapitału na niższe poziomy.

Jednostki biznesowe tworzą własne plany cząstkowe na podstawie przyjętych założeń makroekonomicznych, celów finansowych oraz oceny możliwości rozwoju działalności.

W celu określenia akceptowalnego z punktu widzenia konsumpcji kapitału profilu ryzyka, prognozowane wolumeny (plany cząstkowe) i wynikające z nich zapotrzebowanie na kapitał regulacyjny i kapitał ekonomiczny porównywane są, w procesie iteracyjnym, z dostępnymi zasobami i strategicznymi wytycznymi.

Limity wspierające plan kapitałowy

Aby zapewnić adekwatne wykorzystanie dostępnych zasobów w celu realizacji celów biznesowych ustala się corocznie aktualizowane limity. Wielopoziomowa struktura limitów ma na celu zapewnienie przełożenia apetytu na ryzyko na konkretne ograniczenia nałożone na ryzyka występujące w poszczególnych obszarach działalności Grupy.

Dostępna baza kapitałowa

Efekt końcowy procesu planowania polega na ustaleniu docelowego poziomu regulacyjnej (fundusze własne) i ekonomicznej (RCP) bazy kapitałowej, potrzebnej na pokrycie koncentracji ryzyka w działalności bieżącej oraz działalności planowanej, wyrażonej przez całkowity wymóg kapitałowy i łączną kwotę kapitału wewnętrznego.

3.4. Ryzyko kredytowe

3.4.1. Organizacja zarządzania ryzykiem

Grupa aktywnie zarządza ryzykiem kredytowym mając na celu optymalizację poziomu zysku uwzględniającą koszt ponoszonego ryzyka. Analiza ryzyka występującego w funkcjonowaniu Grupy ma charakter ciągły. W celu identyfikacji i monitorowania ryzyka kredytowego, w strukturze Banku oraz spółek zależnych stosuje się jednolite zasady zarządzania ryzykiem kredytowym, których podstawą jest między innymi oddzielenie funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji sprzedażowych na wszystkich szczeblach do poziomu Zarządu włącznie. Analogiczne podejście Bank stosuje w odniesieniu do administrowania ekspozycjami niosącymi ryzyko kredytowe, które jest realizowane w obszarze zarządzania ryzykiem oraz w obszarze operacyjnym, w pełnej niezależności od funkcji sprzedażowych. Przyjęty model zarządzania ryzykiem w ramach Grupy zakłada uczestnictwo w tym procesie jednostek organizacyjnych Banku wchodzących w skład obszaru zarządzania ryzykiem, a także Komitetu Kredytowego Grupy (KKG). Podział zadań w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym wygląda następująco:

- **Departament Procesów Kredytowych i Oceny Ryzyka Detalicznego (DPK)** odpowiada za: zapewnienie efektywności i bezpieczeństwa udzielania kredytów oraz obsługi posprzedażowej, w tym monitoringu w zakresie produktów detalicznych na rynku polskim oraz zapobieganie wyłudzeniom i oszustwom w obszarze bankowości detalicznej, korporacyjnej, a także tworzenia metodyki w tym zakresie.
- **Departament Zarządzania Ryzykiem Detalicznym (DZR)** odpowiada za zarządzanie ryzykiem kredytowym oraz innymi rodzajami ryzyka w ramach bankowości detalicznej mBanku. Główną funkcją operacyjną DZR (realizowaną na rynku polskim) jest nadzór nad zautomatyzowanym procesem kredytowym. Ponadto w Departamencie opracowywane są zasady oceny ryzyka kredytowego, kalkulacji zdolności kredytowej klientów detalicznych oraz inne elementy polityki kredytowej przedstawiane do akceptacji Komitetu Ryzyka Bankowości Detalicznej. Rozwiązania funkcjonujące na rynku polskim są adaptowane także w oddziałach zagranicznych (w Czechach i na Słowacji). Departament odpowiada również za implementację zasad oceny w narzędziach wspierających podejmowanie decyzji kredytowych, raportuje jakość portfela kredytowego oraz monitoruje jakość danych używanych w procesie oceny ryzyka. W zakresie, w jakim pozwalają na to regulacje zewnętrzne DZR uczestniczy w procesie zarządzania ryzykiem spółek Grupy posiadających w ofercie produkty detaliczne obciążone ryzykiem kredytowym.
- **Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klientów Detalicznych (DWD)** odpowiada za zapewnienie realizacji procesu odzyskiwania wymagalnych wierzytelności Banku wynikających z udzielonych kredytów detalicznych na rynku polskim, a także spójności i kompletności regulacji wewnętrznych oraz środowiska raportowego w obszarze windykacji kredytowej. Działalność obszaru skupia się na realizacji procesów windykacji polubownej, restrukturyzacji, windykacji po wypowiedzeniu umowy kredytowej, windykacji sądowo-egzekucyjnej oraz wykonywaniu procesu sprzedaży wierzytelności detalicznych.
- **Departament Oceny Ryzyka Korporacyjnego (DOR)** odpowiada za zarządzanie jakością portfela kredytowego Banku oraz jednostek zależnych Grupy mBanku w odniesieniu do zaangażowań wobec przedsiębiorców, w tym także względem zaangażowań podlegających restrukturyzacji. Kluczowymi funkcjami realizowanymi przez DOR są: podejmowanie lub udział w podejmowaniu decyzji kredytowych dotyczących ekspozycji regularnych i nieregularnych, z uwzględnieniem wpływu na ryzyko operacyjne, reputacyjne, płynności oraz na wymogi kapitałowe i zwrot z zaangażowanego kapitału; analiza, ocena i kontrola ryzyka kredytowego krajów, banków, międzynarodowych instytucji finansowych oraz klientów niefinansowych Banku i spółek Grupy z obszaru bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej; kontrola przestrzegania limitów kredytowych na kraje, banki, międzynarodowe instytucje finansowe; zarządzanie rezerwami na ryzyko kredytowe Banku w obszarze bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej.
- **Departament Procesów Ryzyka Korporacyjnego (DPR)** odpowiada za: opracowywanie strategii korporacyjnego ryzyka kredytowego, kształtowanie polityki kredytowej w obszarze bankowości korporacyjnej, opracowywanie przekrojowych analiz portfelowych, w tym branżowych, produktowych, koncentracji ekspozycji; sporządzanie raportów i sprawozdawczości na potrzeby organów nadzoru, organów Banku oraz jednostek organizacyjnych Banku z zakresu portfela ekspozycji kredytowych Banku oraz spółek Grupy. DPR opracowuje i wdraża zasady korporacyjnego procesu kredytowego oraz monitoruje jego efektywność, administruje aplikacjami wspierającymi korporacyjny proces kredytowy oraz wspiera ich użytkowników. W obszarze

działania DPR pozostaje również rozwój i kontrola jakości modeli ratingowych dla klientów detalicznych, korporacyjnych i instytucji finansowych w Banku oraz spółkach Grupy mBanku. DPR administruje rezerwami na ryzyko kredytowe w obszarze bankowości korporacyjnej, prowadzi rozliczenia i obsługę księgową kredytów i gwarancji udzielonych przez Departament Finansowania Strukturalnego i Mezzanine oraz należności windykowanych będących w portfelu Departamentu Restrukturyzacji i Windykacji. W ramach DPR odbywa się również weryfikacja nieruchomości i ruchomości przedstawianych przez Klientów na zabezpieczenie kredytów pod kątem ich wartości, płynności i atrakcyjności, jak również weryfikacja poprawności inwestycji finansowanych przez Bank.

- **Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (DKR)** odpowiada za: opracowywanie metodyki i kalkulację wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, przeprowadzanie kalkulacji portfelowych rezerw kredytowych Banku oraz kapitału ekonomicznego na ryzyko kredytowe; przeprowadzanie testów warunków skrajnych w obszarze ryzyka kredytowego (rezerwy, wymóg kapitałowy, kapitał ekonomiczny); organizowanie procesu zarządzania modelami stosowanymi dla potrzeb zarządzania i wyceny ryzyka kredytowego oraz przeprowadzanie walidacji modeli stosowanych w zarządzaniu ryzykiem kredytowym; koordynowanie i udział w procesie określania apetytu na ryzyko kredytowe; przygotowywanie raportów i informacji dla organów Banku oraz na potrzeby nadzoru skonsolidowanego w zakresie ryzyka kredytowego (rezerwy, wymóg kapitałowy, kapitał ekonomiczny, testy warunków skrajnych).

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze korporacyjnym.

Decyzje kredytowe podejmowane są zgodnie z przyjętymi zasadami Polityki Ryzyka Kredytowego. Poziom kompetencji decyzyjnych określony jest w postaci macierzy decyzyjnej. Na jej podstawie, w zależności od EL-ratingu (ratingu oczekiwanej straty) oraz łącznego zaangażowania na klienta/grupę podmiotów powiązanych, ustalany jest szczebel decyzyjny odpowiedzialny za podjęcie decyzji kredytowej. W łącznym zaangażowaniu uwzględniane są również zaangażowania spółek Grupy mBanku na klienta/grupę podmiotów powiązanych.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze detalicznym.

Ze względu na profil klientów detalicznych, wielkość dopuszczalnych zaangażowań na pojedynczego klienta oraz standaryzację oferowanych produktów, proces podejmowania decyzji jest inny, niż w przypadku klientów korporacyjnych. Proces decyzyjny w znacznej mierze jest zautomatyzowany, zarówno w zakresie pozyskiwania danych o kredytobiorcy z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł danych, jak i oceny ryzyka wykonywanej przy użyciu technik scoringowych oraz wystandaryzowanych kryteriów decyzyjnych. Obszar uznaniowości dotyczy głównie czynności związanych z weryfikacją dokumentacji kredytowej oraz obsługi ewentualnych odstępstw, kiedy to decyzja podejmowana jest z zastosowaniem reguł podwyższenia poziomu decyzyjnego. W przypadku kredytowania hipotecznego dla firm dodatkowo dokonywana jest wycena wartości zabezpieczenia (lub weryfikacja wyceny dostarczonej z zewnątrz) oraz przeprowadzana jest ocena z punktu widzenia zgodności wartości zabezpieczeń z przyjętą polityką kredytową, w tym – z akceptowanymi poziomami LtV. Czynności te w całości wykonywane są przez komórki operacyjne umiejscowione w Departamencie Procesów Kredytowych i Oceny Ryzyka Detalicznego i Departamencie Procesów Ryzyka Korporacyjnego, w pełnej niezależności od funkcji sprzedaży.

W ramach Grupy mBanku kredyty hipoteczne udzielane są klientom detalicznym przez mBank Hipoteczny. Główna różnica w stosunku do kredytów hipotecznych dla firm udzielanych w mBanku polega na innym sposobie wyceny nieruchomości, tj. zastosowaniu wartości bankowo-hipotecznej (ustalonej zgodnie z zapisami Ustawy o listach zastawnych i bankach hipotecznych) zamiast wartości rynkowej.

3.4.2 Polityka kredytowa

Bank zarządza ryzykiem kredytowym w oparciu o wymagania nadzorcze oraz najlepsze praktyki rynkowe. W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym główną rolę odgrywają polityki kredytowe, ustalone osobno dla obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej. Polityki kredytowe określają między innymi:

- docelowe grupy klientów,
- minimalne akceptowalne poziomy ratingów definiowane wielkością oczekiwanej straty,
- kryteria akceptacji przedmiotów finansowania oraz zabezpieczeń,
- zasady ograniczania ryzyka koncentracji,
- reguły odnoszące się do wybranych branż lub segmentów klientów.

3.4.3 Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenia stosowane w ramach udzielania produktów kredytowych. Ważnym elementem polityki kredytowej jest polityka zabezpieczeń, która zakłada, że Bank, podejmując decyzję o przyznaniu produktu niosącego ryzyko kredytowe, dąży do uzyskania zabezpieczenia adekwatnego do podejmowanego ryzyka. Jakość zaproponowanych zabezpieczeń rzeczowych ocenia się według ich płynności i wartości rynkowej, natomiast zabezpieczeń osobistych według sytuacji finansowej zabezpieczającego. Ponadto w ocenie jakości zabezpieczenia istotne znaczenie ma jego wpływ na ograniczenie utraty wartości portfela kredytowego. Jakość akceptowanych zabezpieczeń jest powiązana z kwotą produktu obciążonego ryzykiem kredytowym oraz z poziomem ryzyka związanego z udzieleniem danego produktu. Do najczęściej stosowanych form zabezpieczeń należą:

- hipoteka na nieruchomości,
- przelew wierzytelności (cesja praw),
- zastaw rejestrowy,
- przewłaszczenie (częściowe lub warunkowe),
- kaucja pieniężna,
- depozyt gwarancyjny lub blokada pieniężna,
- weksel,
- gwarancje i poręczenia,
- list patronacki wystawiony przez firmę, której wiarygodność i rzetelność znana jest na międzynarodowych rynkach finansowych.

W przypadku zabezpieczeń typu osobistego (np. poręczenie, gwarancja) dokonywana jest ocena kondycji i wiarygodności podmiotu wystawiającego takie zabezpieczenie przy zastosowaniu takich samych standardów, jakie obowiązują przy ocenie kredytobiorców.

Zabezpieczenia rzeczowe podlegają ocenie na podstawie wewnętrznych przepisów Banku. Wartość środków trwałych (innych niż pojazdy samochodowe) ustanowionych jako zabezpieczenia ustalana jest najczęściej na podstawie operatu szacunkowego, sporządzonego przez uprawnionego rzeczoznawcę. Przedłożony w Banku operat jest weryfikowany przez zespół specjalistów usytuowany w obszarze zarządzania ryzykiem, który sprawdza poprawność przyjęcia wartości rynkowej oraz ocenia płynność zabezpieczenia z punktu widzenia Banku. W procesie weryfikacji brane są pod uwagę m.in. następujące czynniki:

a) dla zabezpieczeń na nieruchomościach:

- rodzaj nieruchomości,
- status prawny,
- przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- charakterystyka techniczna budynków i budowli,
- charakterystyka gruntu,
- sytuacja na lokalnym rynku,
- inne czynniki cenotwórcze,

b) dla zabezpieczeń na maszynach i urządzeniach:

- ogólne przeznaczenie i funkcja w procesie technologicznym/możliwości alternatywnego wykorzystania,
- charakterystyka techniczna i parametry,
- warunki eksploatacji i utrzymania ruchu,
- zgodność z obowiązującymi normami,
- dostępność podobnych maszyn i urządzeń,
- aktualna sytuacja rynkowa,
- prognozowane trendy zapotrzebowania na określone maszyny w powiązaniu z sytuacją w sektorach przemysłowych stosujących te maszyny,

c) dla zabezpieczeń ustanowionych na zapasach:

- wymagania formalno-prawne dotyczące określonych produktów,
- możliwości sprzedaży,
- wymagane warunki magazynowania,
- ochrona i ubezpieczenia zarówno obiektu magazynowego jak i przechowywanych w nim towarów.

Zabezpieczenia stosowane w ramach obrotu instrumentami pochodnymi. Bank zarządza ryzykiem związanym z instrumentami pochodnymi. Ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z zawartych transakcji pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, uwzględniając potencjalny

wpływ na wartość ekspozycji zmian parametrów rynkowych. Stosowane porozumienia ramowe z kontrahentami zobowiązują Bank do codziennego monitorowania wartości ekspozycji wobec kontrahenta i wprowadzają konieczność dodatkowego zabezpieczenia ekspozycji przez klienta w przypadku wzrostu wartości ekspozycji lub przypadku przekroczenia kwoty limitu. Jednocześnie wspomniane porozumienia ramowe w przypadku naruszenia warunków umowy pozwalają na przedterminowe rozliczenie transakcji z klientem. mBank wykorzystuje Proces Wczesnego Ostrzegania (Early Warning) w celu monitorowania wykorzystania limitu na transakcje pochodne i możliwości reakcji Banku w stosunku do klienta, w przypadku gdy wycena otwartych transakcji zbliża się do maksymalnego poziomu limitu. Ponadto, uwzględniając ryzyko kredytowe związane z limitem na transakcje pochodne konkretnego klienta, Bank może stosować dodatkowe zabezpieczenia tego limitu, w ramach standardowego katalogu zabezpieczeń produktów ryzyka kredytowego.

Zabezpieczenia na papierach wartościowych wynikające z transakcji buy-sell-back. Bank przyjmuje zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych z tytułu zawartych transakcji buy-sell-back. W zależności od umowy zabezpieczenie to może być sprzedane lub ponownie zastawione.

Zabezpieczenia akceptowane przez Spółki Grupy mBanku. Spółki Grupy mBanku akceptują różne formy prawnych zabezpieczeń produktów obciążonych ryzykiem kredytowym. Ich katalog uzależniony jest od specyfiki prowadzonej działalności, rodzaju oferowanych produktów i ryzyka transakcji.

mBank Hipoteczny jako podstawowe zabezpieczenie stosuje hipotekę na finansowanej nieruchomości. Dodatkowymi zabezpieczeniami mogą być poręczenia wekslowe lub cywilne właścicieli spółki kredytobiorcy, bądź zastaw na akcjach lub udziałach w spółce kredytobiorcy. Na okres niezbędny do skutecznego ustanowienia zabezpieczenia może zostać przyjęte ubezpieczenie kredytu w zaakceptowanym przez Bank zakładzie ubezpieczeniowym.

mLeasing stosuje katalog zabezpieczeń najbardziej zbliżony do katalogu zabezpieczeń stosowanych w mBanku. Akceptuje zarówno standardowe zabezpieczenia osobiste: poręczenia wekslowe i według prawa cywilnego, listy patronackie, gwarancje, przystąpienia i przejęcia długu, jak i rzeczowe: hipoteki, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia na zabezpieczenie, przelewy wierzytelności, cesje należności i cesje praw z polis ubezpieczeniowych oraz kaucje. mLeasing przyjmuje również oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji.

mFactoring akceptuje jedynie formy zabezpieczeń o dużej płynności. Obok weksli własnych in blanco są to przede wszystkim poręczenia wekslowe właścicieli spółki klienta, cesje wierzytelności z rachunków bankowych (głównie prowadzonych przez mBank), ubezpieczenia należności, cesje praw z polis ubezpieczeniowych należności zawartych przez klientów. W przypadku prowadzenia obsługi kilku spółek wchodzących w skład jednej grupy kapitałowej, zwyczajowym zabezpieczeniem jest pełnomocnictwo do krzyżowego zarachowania środków z umów zawartych z poszczególnymi spółkami.

3.4.4 System ratingowy

Kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym **w obszarze bankowości korporacyjnej** jest system ratingowy, oparty na dwóch podstawowych elementach:

- ratingu dłużnika (PD-rating) - określającym prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań,
- ratingu kredytowym (EL-rating) - określającym oczekiwaną stratę (EL), i biorącym pod uwagę zarówno ryzyko związane z klientem (PD) jak i specyfikę transakcji (LGD – strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań). EL wyrażone jest w postaci iloczynu $PD * LGD$. Wskaźnik EL wykorzystywany jest głównie na etapie podejmowania decyzji kredytowej.

Rating dostarcza względne miary ryzyka kredytowego zarówno w skali procentowej (PD% i EL%) jak też według umownej skali od 1.0 do 6.5 (PD-rating, EL-rating) dla korporacji (obroty powyżej 50 mln zł) i SME (obroty poniżej 50 mln zł). Kalkulacja PD jest ściśle zdefiniowanym procesem obejmującym siedem elementów tj. analizę finansową raportów rocznych, analizę finansową danych śródrocznych, ocenę terminowości składania sprawozdań finansowych, ocenę ryzyk jakościowych, wskaźniki ostrzegawcze, ocenę stopnia integracji grupy dłużnika oraz dodatkowe kryteria uznaniowe. Rating kredytowy oparty na oczekiwanej stracie (EL) powstaje poprzez nałożenie na ocenę ryzyka klienta analizy ryzyka transakcyjnego wynikającego z wielkości zaangażowania (EAD) oraz z charakteru i stopnia zabezpieczenia transakcji zawartych z danym klientem (LGD). LGD wyrażone jako procent EAD jest funkcją możliwej do realizacji wartości zabezpieczeń rzeczowych i finansowych, zależnej od typu oraz wartości zabezpieczenia, typu transakcji oraz współczynnika odzysku należności z innych źródeł, niż zabezpieczenia.

System ratingowy generuje prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań przez kredytobiorców bezpośrednio w postaci PD wyrażonych w procentach (skala ciągła). Klasy ratingowe tworzone są w oparciu o procedury dzielenia na grupy PD wyrażonego w procentach na podstawie drabinki

geometrycznej. W sprawozdawczości zewnętrznej Bank stosuje mapowanie wewnętrznej skali ratingowej PD do ratingów zewnętrznych. Sposób mapowania przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Pod-portfel	1				2				3		4				5			6	7		8	
PD rating	1,0 - 1,2	1,4	1,6	1,8	2	2,2	2,4 - 2,6	2,8	3	3,2 - 3,4	3,6	3,8	4	4,2 - 4,6	4,8	5	5,2 - 5,4	5,6 - 5,8	Brak ratingu		6,1 - 6,5	
S&P	AAA	AA+	AA, AA-	A+, A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B+	B	B-	B-	CCC+	CCC bis CC-	Nie dotyczy		C, D-I, D-II	
	Stopień inwestycyjny								Stopień nieinwestycyjny										Default			

W obszarze bankowości detalicznej funkcjonują następujące modele, wchodzące w skład systemu ratingowego:

- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący cały portfel detaliczny. W ujęciu tego modelu strata zdefiniowana jest jako funkcja zależna od poziomu odzysku ze spłat własnych klienta oraz możliwej, zrealizowanej w postępowaniu egzekucyjnym wartości zabezpieczenia na nieruchomości,
- model współczynnika konwersji kredytowej CCF obejmujący cały portfel detaliczny. Model ten bazuje na danych historycznych. Współczynnik konwersji kredytowej jest integralną częścią modelu EAD,
- model parametru PD o konstrukcji modułowej integrujący funkcjonujące w obszarze detalicznym modele aplikacyjne, behawioralne oraz bazujące na danych z Biura Informacji Kredytowej (BIK).

Wszystkie spółki Grupy mBanku, których działalność obarczona jest ryzykiem kredytowym, przed zawarciem transakcji i w trakcie jej trwania – w trybie monitoringu – przeprowadzają ocenę ryzyka opierając się przy tym na systemach ratingowych stosowanych przez Grupę mBanku. Zastosowany system ratingowy wynika z charakteru prowadzonej działalności, przy czym spółka faktoringowa i leasingowa używają ratingu dłużnika (PD-rating), zaś leasing dodatkowo ratingu kredytowego (EL-rating). W przypadku kredytów hipotecznych i leasingu nieruchomości stosowany jest rating oparty na miarach nadzorczych (slotting approach).

3.4.5. Monitoring i walidacja modeli

Wszystkie modele parametrów ryzyka w mBanku oraz w spółkach Grupy, w tym między innymi modele scoringowe, prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD), oraz współczynnika konwersji kredytowej (CCF) podlegają szczegółowemu i corocznemu procesowi monitoringu przez jednostki modelujące oraz walidacji przez niezależną jednostkę walidacyjną mBanku.

W trakcie monitoringu przeprowadzane są testy sprawdzające moc dyskryminacyjną modeli lub poszczególnych ich komponentów, stabilność w czasie, istotność poszczególnych odchyłeń empirycznych realizacji od wartości teoretycznych oraz wpływ na parametry portfelowe. W przypadku identyfikacji pewnych niedopasowań jednostka modelująca przeprowadza rekalkulacje przedmiotowych modeli.

Raporty z przeprowadzonych monitoringów/backtestów przedstawiane są do wiadomości użytkowników modelu oraz niezależnej jednostki walidacyjnej.

Walidacja

Walidacja jest wewnętrznym, kompleksowym procesem niezależnej i obiektywnej oceny funkcjonowania modelu, spełniającym wymogi Rekomendacji W, a także - w przypadku metody AIRB - wytyczne nadzoru określone w Rozporządzeniu CRR. Zasady walidacji zostały ramowo określone w „Polityce Zarządzania Modelami” („PZM”) i uszczegółowione w innych regulacjach wewnętrznych Banku. Walidacji podlegają modele bezpośrednio lub pośrednio wykorzystywane w ocenie adekwatności kapitałowej z wykorzystaniem metody AIRB oraz inne wskazane w prowadzonym w Banku Rejestrze Modeli PZM.

W przypadku modeli AIRB zachowana jest niezależność jednostki walidacyjnej w strukturach organizacyjnych Banku lub spółki Grupy w stosunku do jednostek zaangażowanych w proces budowy/utrzymania modelu, tzn. jego właściciela oraz użytkowników. W mBanku za walidację odpowiedzialny jest Wydział Walidacji w Departamencie Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (Jednostka Walidacyjna).

Walidacja przeprowadzana przez Jednostkę Walidacyjną obejmuje ocenę:

- modeli,
- ich implementacji,

- procesu ich stosowania.

W zależności od istotności i złożoności modelu, a także rodzaju przeprowadzanego badania, walidacja ma charakter zaawansowany (obejmuje zarówno elementy ilościowe, jak i jakościowe) lub podstawowy (jest skoncentrowana głównie na analizach ilościowych oraz wybranych elementach jakościowych). Wyniki walidacji są udokumentowane w formie raportu walidacyjnego, który zawiera ocenę modelu m.in. na potrzeby dalszego zatwierdzenia modelu oraz ewentualne zalecenia, w postaci działań zaradczych bądź naprawczych, dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości.

Zadania walidacyjne realizowane są zgodnie z rocznym planem walidacji. Zarówno plan walidacji, jak i wyniki przeprowadzonych zadań walidacyjnych zatwierdzane są przez Komitet Ryzyka Modeli.

Polityka zmian metody IRB

Bank posiada zatwierdzoną przez Zarząd i wdrożoną „Politykę zmian metody IRB”. Zawiera ona wewnętrzne zasady zarządzania zmianami w ramach stosowanej metody IRB, oparte na wytycznych władz nadzorczych i uwzględniające własną specyfikę organizacyjną. Polityka określa etapy procesu zarządzania zmianami, definiuje role i odpowiedzialności, szczegółowo charakteryzuje zasady klasyfikacji zmian, w szczególności kryteria klasyfikacji w oparciu o wytyczne Europejskiego Banku Centralnego.

3.4.6. Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych

Sposób wyznaczania odpisów aktualizujących i rezerw zgodny jest z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej.

W celu rozpoznania utraty wartości dokonywana jest identyfikacja ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości.

3.4.6.1 Przesłanki utraty wartości - należności korporacyjne

Przesłanki utraty wartości podzielono na twarde, których wystąpienie determinuje klasyfikację klienta do kategorii default oraz miękkie, gdy dane zdarzenie może, ale nie musi spowodować przeklasyfikowania klienta do kategorii default. Analityk kredytowy dokonuje dodatkowej oceny, czy wydarzenie miało istotny negatywny wpływ na zdolność dłużnika do wywiązywania się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych. Celem wprowadzenia miękkich przesłanek utraty wartości jest zasygnalizowanie sytuacji, które mogą skutkować istotnym zwiększeniem ryzyka kredytowego dłużnika, prowadzącym do niemożności wywiązania się dłużnika w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku.

Lista twardej przesłanek utraty wartości:

1. Okres przeterminowania którejkolwiek ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika przekracza 90 dni (dla banków - 14 dni) oraz kwota przeterminowania przekracza 3 000 zł.
2. Zbycie przez Bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną z obniżeniem wiarygodności kredytowej dłużnika.
3. Dokonanie przez Bank wymuszonej restrukturyzacji ekspozycji, czego następstwem jest zmiana harmonogramu obsługi kredytu/transakcji z uwagi na brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z umowy kredytowej/transakcji według jej pierwotnych założeń, prowadząca do:
 - a) umorzenia części zobowiązania lub
 - b) odroczenia istotnej części spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeżeli dotyczy) prowizji, pod warunkiem, że brak zgody na restrukturyzację skutkowałby opóźnieniem dłużnika w płatności powyżej 90 dni kalendarzowych dotyczącym istotnej części zobowiązania.
4. Złożenie przez Bank, podmiot dominujący wobec Banku lub podmiot zależny od Banku wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.
5. Postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.
6. Wypowiedzenie przez Bank umowy w części lub całości i wszczęcie procedur restrukturyzacyjnych /windykacyjnych.
7. Oszustwo (wyłudzenie) ze strony klienta.

Lista miękkich przesłanek utraty wartości jest przygotowana oddzielnie dla każdego z następujących typów podmiotów:

- a) rządów i banków centralnych,

- b) banków,
- c) korporacji, w tym kredytowania specjalistycznego,
- d) jednostek samorządu terytorialnego,
- e) ubezpieczycieli,
- f) funduszy PTE, TFI.

Określenie oddzielnych miękkich przesłanek utraty wartości dla poszczególnych typów podmiotów ma na celu odzwierciedlenie specyfiki działalności poszczególnych podmiotów w procesie identyfikacji przypadków niewykonania zobowiązania.

W celu weryfikacji utraty wartości ekspozycji dokonywana jest identyfikacja ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości. Następnie przeprowadzane jest porównanie wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowej z wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej, które pozwala stwierdzić czy nastąpiła utrata wartości. W przypadku gdy zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest większa od wartości bilansowej brutto, nie stwierdza się utraty wartości i nie dokonuje się odpisu.

W przypadku sytuacji specyficznych, dla których przyszłe przepływy są jednoznacznie uwarunkowane zdarzeniami jednostkowymi (zgodnie z metryką dyskretną), Bank szacuje prawdopodobieństwo takich zdarzeń jako podstawę do wyliczenia kwoty należnych rezerw.

3.4.6.2 Przesłanki utraty wartości – należności detaliczne

W przypadku Banku w Polsce przesłanki utraty wartości rozpoznawane są na poziomie klienta, tj. z uwzględnieniem wszystkich jego zobowiązań wobec Banku. W oddziałach Banku w Czechach i na Słowacji stosuje się podejście transakcyjne, w którym każda ekspozycja kredytowa klienta analizowana jest niezależnie od innych.

Najczęściej występującą przesłanką utraty wartości jest opóźnienie w spłacie, które wyznaczone jest w różny sposób w zależności od wyżej wymienionego podejścia. W oddziale polskim przesłanka utraty wartości ma miejsce, gdy kwota wymagalna wszystkich ekspozycji klienta, przeterminowanych powyżej 30 dni, przekracza 500 PLN, a największe opóźnienie w spłacie jest większe niż 90 dni.

W oddziałach Banku w Czechach i na Słowacji przesłankę utraty wartości stanowi zaległość przekraczająca odpowiednio 3 000 CZK lub 120 EUR, opóźniona powyżej 90 dni.

Dodatkowo we wszystkich oddziałach przesłankę utraty wartości stanowią poniższe zdarzenia:

- a. restrukturyzacja danego zobowiązania kredytowego,
- b. upadłość dłużnika,
- c. uznanie przez Bank danej transakcji jako wyłudzenie,
- d. sprzedaż wierzytelności kredytowej ze znaczną stratą ekonomiczną,
- e. stwierdzenie przez Bank nieściągalności zobowiązania,
- f. wypłata przez towarzystwo ubezpieczeniowe świadczenia z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (NWW).

3.4.6.3 Wyznaczanie odpisów aktualizujących oraz rezerw – należności korporacyjne

Narzędziem do wyliczania odpisów aktualizujących dla zaangażowań z utratą wartości udzielonych klientom korporacyjnym oraz bankom jest intranetowa aplikacja IMPAIRMENT-Korpo. Proces identyfikacji klientów z utratą wartości i kalkulacji odpisów aktualizacyjnych przebiega następująco:

- a) identyfikacja w podejściu indywidualnym przesłanek utraty wartości (ang. loss events), a w przypadku wystąpienia przesłanki – klasyfikacja klienta do kategorii default,
- b) oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych zarówno z zabezpieczeń, jak i z bieżącej działalności klienta,
- c) kalkulacja utraty wartości uwzględniająca bieżącą wartość szacowanych przyszłych odzysków zdyskontowanych efektywną stopą procentową,
- d) ewidencja księgowa odpisów aktualizujących oraz rezerw.

W przypadku klientów z rozpoznaną przesłanką utraty wartości przeprowadzane jest porównanie wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowej z wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku, gdy

zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest niższa od wartości bilansowej brutto, uznaje się, że wystąpiła utrata wartości. Skutkuje to koniecznością dokonania odpisu aktualizującego bilansową ekspozycję kredytową i/lub zawiązaniem rezerwy na pozabilansową część ekspozycji kredytowej.

W przypadku ekspozycji dla których zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest wyższa od wartości bilansowej brutto nie stwierdza się utraty wartości i klasyfikuje się ekspozycję do portfela IBNR (*Incurring But Not Reported loss*), zaistniałych lecz niezareportowanych strat. Rezerwa portfelową IBNR dla tego portfela tworzona jest w ujęciu grupowym w wysokości 5% w wartości bilansowej brutto.

3.4.6.4 Wyznaczanie rezerwy IBNR dla portfela bez rozpoznanych przesłanek utraty wartości - należności korporacyjne

Wielkość tworzonego odpisu/rezerwy odpowiada szacowanej wartości poniesionej straty i jest założona na poziomie oczekiwanego zaangażowania w momencie wystąpienia utraty wartości z uwzględnieniem przewidywanej wartości straty księgowej (w ujęciu procentowym) oraz prawdopodobieństwa wystąpienia zdarzenia utraty wartości ekspozycji.

Prawdopodobieństwo ujawnienia się straty jest modelowane przy pomocy regresji logistycznej opartej na wskaźnikach finansowych i danych jakościowych na temat finansowanego podmiotu. Model jest kalibrowany na wewnętrznych danych Banku obejmujących kilkuletni okres obserwacji portfela korporacyjnego. W oparciu o istniejący w Banku okres monitoringowy oszacowano, że średni okres, jaki upływa między zaistnieniem negatywnego zdarzenia ekonomicznego a możliwością jego rejestracji przez Bank, wynosi 6–8 miesięcy (w zależności od wielkości firmy) – jest to tzw. okres identyfikacji straty (ang. LIP: Loss Identification Period). Zatem w obliczeniach przyjęto dla parametru PD horyzont obserwacji równy 6-8 miesięcy, a jego wartość uzyskiwana jest w wyniku przeskalowania oryginalnej wartości 12-miesięcznego PD-ratingu pochodzącego z modelu ratingowego dla korporacji. Wielkość poniesionej straty jest założona na poziomie oczekiwanego zaangażowania w przypadku zaistnienia stanu default (EAD) pomnożonego przez PD oraz LGD.

Charakterystyka korporacyjnego systemu ratingowego jako modelu wrażliwego na zmiany cyklu koniunkturalnego (ang. Point-in-Time), jak też uwzględnienie w modelu finansowych danych śródrocznych oraz wskaźników ostrzegawczych, w ocenie Zarządu Banku zapewnia adekwatną reakcję wyliczonych kwot rezerw portfelowych na zmieniające się warunki rynkowe.

3.4.6.5 Wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw – należności detaliczne

W obszarze detalicznym odpisy aktualizacyjne oraz rezerwy wyznaczane są portfelowo dla ekspozycji zarówno ze stwierdzoną jak i bez stwierdzonej utraty wartości. Do celów pomiaru utraty wartości stosuje się dwa sposoby wyznaczania parametrów ryzyka kredytowego. W przypadku rynku polskiego wykorzystywane są parametry analogiczne do pochodzących z metodyki AIRB (zaawansowanej metody ratingów wewnętrznych kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego), po niezbędnej eliminacji różnic pomiędzy podejściem wynikającym z AIRB i MSR 39. W przypadku rynku czeskiego i słowackiego parametry ryzyka szacowane są w oparciu o macierze migracji.

Do szacowania prawdopodobieństwa wystąpienia utraty wartości wykorzystywany jest 12-miesięczny okres identyfikacji straty (LIP) wyznaczony w oparciu o bieżące dane wewnętrzne dotyczące bankowych procesów i możliwości detekcji zaistniałych strat.

3.4.6.6 Pokrycie rezerwami poszczególnych pod-portfeli

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy pozycji bilansowych i pozabilansowych Grupy, odnoszących się do kredytów i pożyczek oraz gwarancji i akredytyw udzielonych klientom indywidualnym, korporacyjnym i budżetowym oraz pokrycia ekspozycji odpisem z tytułu utraty wartości dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony w Nocie 3.4.4).

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Pod-portfel	31.12.2016		31.12.2015	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	13,76	0,01	4,95	0,02
2	27,01	0,06	37,38	0,04
3	22,78	0,16	20,22	0,17
4	20,57	0,33	22,02	0,28
5	6,14	0,81	5,53	0,87
6	0,37	1,83	0,64	1,54
7	1,23	3,03	1,80	3,61
8	0,07	1,24	1,03	0,02
pozostałe *)	2,88	0,04	2,40	-
kategoria default	5,19	53,92	4,03	57,57
Razem	100,00	3,02	100,00	2,55

*) pozostałe dotyczą spółek, które nie stosują systemów analogicznych jak mBank S.A.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku 40,77% portfela kredytów i pożyczek (dla zaangażowania bilansowego i pozabilansowego) jest klasyfikowane na dwóch najwyższych poziomach wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2015 r. – 42,33%).

Rozkład pokrycia rezerwą portfela z kategorii non-default pozostał bez istotnych zmian w porównaniu do roku 2015. Udział pokrycia rezerwą portfela z kategorii default nieznacznie spadł (z 57,57% do 53,92%).

3.4.6.7 Przejęte zabezpieczenia

Grupa klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w punkcie 2.25. Aktywa przejęte za długi zaklasyfikowane jako aktywa do zbycia zostaną wystawione na sprzedaż na właściwym dla nich rynku oraz zbyte w najszybszym możliwym terminie. Proces sprzedaży przejętych przez Bank zabezpieczeń jest zorganizowany zgodnie z polityką i procedurami określonymi przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji oraz Departament Restrukturyzacji i Windykacji Klientów Detalicznych dla poszczególnych rodzajów przejmowanych zabezpieczeń.

Polityką spółek Grupy jest sprzedaż przejętych aktywów lub – jak to ma miejsce w przypadku leasingu – oddanie w ponowny leasing innemu klientowi. Do rzadkości należą przypadki zagospodarowania przejętych aktywów na potrzeby własne – czynność taka musi być ekonomicznie uzasadniona i odzwierciedlać pilną potrzebę spółek Grupy oraz musi uzyskać każdorazowo aprobatę ich Zarządów. W 2016 roku i w 2015 roku Grupa nie posiadała żadnych trudnozbywalnych aktywów przejętych jako zabezpieczenia. Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość przejętych zabezpieczeń wyniosła 6 588 tys. zł i obejmowała głównie nieruchomości stanowiące zabezpieczenie kredytów hipotecznych oraz przedmioty leasingu (31 grudnia 2015 rok – 6 768 tys. zł). Wartość przejętych zabezpieczeń została ujęta w pozycji zapasy w Nocie 26.

3.4.7 Polityka Grupy mBanku w zakresie forbearance**Definicja**

Polityka Grupy mBanku w zakresie forbearance oznacza zdefiniowany regulacjami wewnętrznymi zestaw działań związanych z renegocjacją i restrukturyzacją warunków umów kredytowych.

Grupa oferuje klientom, którzy są tymczasowo w trudnej sytuacji finansowej i nie są w stanie sprostać pierwotnym warunkom spłaty, łagodniejsze warunki obsługi zobowiązań, pozwalające na utrzymanie bieżącej ich obsługi, bez których problemy finansowe klientów uniemożliwiłyby spłatę w terminie określonym pierwotną umową. Umowy te mogą być inicjowane przez klienta lub podmiot finansujący z Grupy i obejmują m.in. restrukturyzację zadłużenia, nowy harmonogram spłaty oraz odroczenie terminu płatności rat kapitałowych przy utrzymaniu płatności odsetek.

Grupa nie traktuje kredytów ze zmienionymi warunkami, jako podlegających polityce forbearance w przypadkach, gdy zmiany wynikają z wniosku klienta, oraz nie występują bieżące, lub nie są przewidywane trudności finansowe klienta, a ponadto modyfikacje warunków umowy spełniają kryteria polityki decyzyjnej dla zdrowego portfela.

Typ oferowanej ulgi jest dostosowywany do charakteru i przewidywanego czasu trwania trudnej sytuacji finansowej klienta. Do zawarcia porozumienia z klientem konieczne jest przekonanie po stronie podmiotu finansującego z Grupy o zdolności i gotowości klienta do spłaty. Przed udzieleniem ulgi przeprowadzana jest ocena jej wpływu na poprawę zdolności klienta do spłaty.

Grupa renegotjuje umowy kredytowe z klientami mającymi trudności finansowe w celu maksymalizacji możliwości odzyskania należności oraz minimalizacji ryzyka defaultu (niewywiązania się klienta ze swoich zobowiązań).

Ekspozycje ze zmodyfikowanymi warunkami podlegającymi polityce forbearance (dalej - ekspozycje forborne) są przedmiotem raportowania regulacyjnego oraz wewnętrznego.

Stosowane instrumenty

Grupa prowadzi otwartą komunikację z klientem w celu jak najwcześniejszego rozpoznania trudności finansowych oraz poznania ich przyczyn. Działania pomocowe oferowane klientom indywidualnym, których trudności finansowe w ocenie Banku mają krótkoterminowy charakter, koncentrują się na czasowej redukcji wysokości rat i mogą mieć charakter zawieszenia spłat kapitału przy utrzymaniu spłat odsetek.

Klientom, których problemy finansowe mają charakter długoterminowy, może być oferowane wydłużenie terminu spłaty zobowiązań, które może obejmować zmniejszenie wysokości spłacanych rat.

W przypadku refinansowania długu jako regułę stosuje się przeklasyfikowanie klienta do kategorii default.

Wobec klientów korporacyjnych będących w trudnej sytuacji finansowej ulgi oferowane przez Grupę, począwszy od standstill (zaniechania działań, do których bank jest upoważniony w przypadku naruszenia warunków umownych bądź covenantów) a na restrukturyzacji umów kończąc, mają na celu wsparcie procesu biznesowego. Umowy restrukturyzacyjne mogą zwiększyć bezpieczeństwo Grupy poprzez zamianę finansowania otwartego (kredyt w rachunku bieżącym) na faktoring lub dyskonto faktur. Umowy restrukturyzacyjne mogą uchylać lub łagodzić warunki dodatkowe zawarte w umowie pierwotnej, jeżeli jest to optymalna strategia przetrwania biznesu klienta.

Poniższa lista nie wyczerpuje wszystkich dostępnych działań podlegających polityce forbearance, ale obejmuje te najczęściej stosowane.

- zwiększenie kwoty kredytu,
- zmiana harmonogramu spłat,
- wydłużenie ostatecznej daty spłaty/ przedłużenie czasu trwania kredytu,
- restrukturyzacja (średnio lub długoterminowe refinansowanie),
- kapitalizacja odsetek,
- odroczenia spłat odsetek,
- odroczenia spłat rat kapitałowych,
- zawieszenie, odstąpienie od realizacji działań wynikających z dodatkowych warunków zawartych w umowie (tzw. covenantów),
- standstills.

Zarządzanie ryzykiem

Działania z zakresu forbearance są w Grupie od wielu lat integralną częścią działalności obszaru zarządzania ryzykiem. Portfele forbearance podlegają regularnemu przeglądowi i raportowaniu do kierownictwa obszaru. Ocenie podlega skuteczność podejmowanych działań, regularność obsługi zrestrukturyzowanych transakcji w zależności od typu produktu oraz segmentu klienta. Analiza ryzyka związanego z detalicznym portfelem forbearance ma charakter portfelowy, zaś portfela korporacyjnego oparta jest na podejściu indywidualnym.

W bankowości korporacyjnej procesowi udzielania ulgi towarzyszy przeprowadzanie testu impairmentowego. Rozpoznanie utraty wartości należności skutkuje przejściem obsługi klienta przez wyspecjalizowaną jednostkę ds. restrukturyzacji i windykacji. Wszystkie produkty kredytowe udzielone klientom obsługiwanym w obszarze restrukturyzacji mają status forbearance. Klienci bez rozpoznanej utraty wartości, którzy otrzymali ulgę, podlegają szczególnemu monitoringowi (Watch List – WL) przez wszystkie jednostki uczestniczące w procesie kredytowania. Monitorowana jest ich bieżąca sytuacja finansowa oraz kontrolowane jest wystąpienie przesłanek trwałej utraty wartości należności Grupy.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Grupa nie stosuje odrębnych modeli do wyznaczania poziomu rezerwy portfelowej bądź celowej na produktach pomocowych podlegających polityce forbearance.

Warunki wyjścia z forbearance

Grupa zaprzestaje wykazywania produktu pomocowego jako forborne w przypadku spełnienia łącznie wszystkich poniższych warunków:

- umowa jest uważana jako niezagrożona (performing),
- przeprowadzono analizę kondycji finansowej dłużnika, która potwierdziła wyjście klienta z trudności finansowych,
- minęły co najmniej 2 lata próby od uznania ekspozycji za niezagrożoną (performing),
- co najmniej od połowy okresu próby wystąpiły regularne wpływy z tytułu należności lub odsetek (na kontrakcie nie występowały opóźnienia w spłacie przekraczające 31 dni) zgodnie z harmonogramem ustalonym w momencie udzielenia ulgi,
- na koniec okresu żadna ekspozycja dłużnika nie jest przeterminowana powyżej 31 dni w kwocie wyższej niż 500 zł.

Charakterystyka portfela

Poniższa tabela przedstawia zmiany wartości bilansowej ekspozycji forborne w 2016 roku.

31.12.2016	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Opisy aktualizacyjne	Wartość netto
Saldo na 31.12.2015	2 206 911	1 323 411	656 609	1 550 302
Wyjścia z forbearance	(614 673)	(521 732)	(315 503)	(299 170)
Wejścia do forbearance	360 638	213 182	70 953	289 685
Zmiana salda na kontynuowanych umowach	(62 574)	2 235	34 089	(96 663)
Saldo na 31.12.2016	1 890 302	1 017 096	446 148	1 444 154

Poniższa tabela przedstawia zmiany wartości bilansowej ekspozycji forborne w 2015 roku.

31.12.2015	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Opisy aktualizacyjne	Wartość netto
Saldo na 31.12.2014	2 281 718	1 749 003	745 806	1 535 912
Wyjścia z forbearance	(418 141)	(358 851)	(187 837)	(230 304)
Wejścia do forbearance	505 926	156 103	71 516	434 410
Zmiana salda na kontynuowanych umowach	(162 592)	(222 844)	27 124	(189 716)
Saldo na 31.12.2015	2 206 911	1 323 411	656 609	1 550 302

Portfel forbearance według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	Wartość netto
Należności od banków	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	1 890 302	1 017 096	446 148	1 444 154
Klienci indywidualni:	754 958	215 094	76 335	678 623
- Należności bieżące	48 261	7 739	2 580	45 681
- Kredyty terminowe, w tym:	706 697	207 355	73 755	632 942
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	624 017	142 537	45 875	578 142
Klienci korporacyjni	1 135 344	802 002	369 813	765 531
udzielone dużym klientom	402 874	258 838	83 683	319 191
udzielone średnim i małym klientom	732 470	543 164	286 130	446 340
Klienci budżetowi	-	-	-	-
Razem	1 890 302	1 017 096	446 148	1 444 154

Portfel forbearance według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

31.12.2015	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	Wartość netto
Należności od banków	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	2 206 911	1 323 411	656 609	1 550 302
Klienci indywidualni:	696 427	187 684	69 770	626 657
- Należności bieżące	52 130	5 871	2 472	49 658
- Kredyty terminowe, w tym:	644 297	181 813	67 298	576 999
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	515 660	116 469	36 393	479 267
Klienci korporacyjni	1 510 484	1 135 727	586 839	923 645
udzielone dużym klientom	572 640	436 131	244 646	327 994
udzielone średnim i małym klientom	937 844	699 596	342 193	595 651
Klienci budżetowi	-	-	-	-
Razem	2 206 911	1 323 411	656 609	1 550 302

Udział portfela forborne stanowi 2,23% całego portfela (2015 r. – 2,71%). W kategorii default wykazywane jest 54% portfela forborne (2015 r. – 60%). Portfel ten w 44% jest pokryty rezerwą celową (2015 r. – 50%), a ponadto ryzyko braku spłaty jest mitygowane przyjętymi zabezpieczeniami w wartości nominalnej 1,29 mld zł (2015 r. – 1,32 mld zł).

Ekspozycje forborne według charakteru udzielonej ulgi według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016 Typ ulgi	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Refinansowanie	178 883	100 785	41 988	136 895
Zmiana warunków	1 711 419	916 311	404 160	1 307 259
Razem	1 890 302	1 017 096	446 148	1 444 154

Ekspozycje forborne według charakteru udzielonej ulgi według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015 Typ ulgi	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Refinansowanie	404 615	300 604	193 030	211 585
Zmiana warunków	1 802 296	1 022 807	463 579	1 338 717
Razem	2 206 911	1 323 411	656 609	1 550 302

Ekspozycje forborne według struktury geograficznej według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Polska	1 609 140	735 934	232 784	1 376 356
Zagranica	281 162	281 162	213 364	67 798
Razem	1 890 302	1 017 096	446 148	1 444 154

Ekspozycje forborne według struktury geograficznej według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Polska	1 780 493	896 993	400 842	1 379 651
Zagranica	426 418	426 418	255 767	170 651
Razem	2 206 911	1 323 411	656 609	1 550 302

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Ekspozycje forborne bez rozpoznanej utraty wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	762 762	37 313	342	762 420
do 30 dni	116 796	1 642	16	116 780
od 31 dni do 90 dni	27 763	3 093	168	27 595
powyżej 90 dni	2 691	2 684	29	2 662
Razem	910 012	44 732	555	909 457

Ekspozycje forborne bez rozpoznanej utraty wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	803 512	37 483	4 986	798 526
do 30 dni	92 803	4 490	2 479	90 324
od 31 dni do 90 dni	21 788	3 388	626	21 162
powyżej 90 dni	10 360	10 360	62	10 298
Razem	928 463	55 721	8 153	920 310

Ekspozycje forborne z rozpoznaną utratą wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	195 429	188 728	40 802	154 627
do 30 dni	71 446	70 620	8 534	62 912
od 31 dni do 90 dni	29 784	29 384	11 948	17 836
powyżej 90 dni	683 631	683 632	384 309	299 322
Razem	980 290	972 364	445 593	534 697

Ekspozycje forborne z rozpoznaną utratą wartości według długości przeterminowania według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015 Okres przeterminowania	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Nieprzeterminowane	421 074	415 503	200 536	220 538
do 30 dni	47 575	43 235	11 104	36 471
od 31 dni do 90 dni	36 698	35 848	17 434	19 264
powyżej 90 dni	773 101	773 104	419 382	353 719
Razem	1 278 448	1 267 690	648 456	629 992

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Ekspozycje forborne według struktury branżowej według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku

31.12.2016 Branża	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Branża drzewna	220 378	220 378	164 622	55 756
Branża finansowa	313	313	16	297
Branża spożywcza	6 227	4 467	830	5 397
Budownictwo	92 330	79 316	6 854	85 476
Działalność profesjonalna	4	4	4	-
Edukacja	5 053	5 053	699	4 354
Energetyka i ciepłownictwo	68 693	-	-	68 693
Górnictwo	2 108	2 108	659	1 449
Handel detaliczny	6 183	6 183	2 979	3 204
Handel hurtowy	51 908	37 409	28 840	23 068
Hotele i restauracje	51 364	43 950	2 395	48 969
Informacja i komunikacja	15 605	15 603	13 871	1 734
Kultura i rozrywka	49 597	49 597	37 345	12 252
Materiały budowlane	33 907	16 121	12 150	21 757
Metale	2 744	2 744	264	2 480
Opieka zdrowotna	17 432	7 155	4 386	13 046
Pozostałe przetwórstwo przemysłowe	10 202	10 202	9 387	815
Obsługa rynku nieruchomości	386 805	245 687	73 188	313 617
Rolnictwo	1 737	1 737	1 621	116
Tkaniny i odzież	881	881	44	837
Transport i logistyka	6 057	3 024	558	5 499
Usługi	34 177	34 177	1 721	32 456
Usługi komunalne	4 129	94	94	4 035
Inne	822 468	230 893	83 621	738 847
Razem	1 890 302	1 017 096	446 148	1 444 154

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Ekspozycje forborne według struktury branżowej według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku

31.12.2015 Branża	Wartość brutto	Z tego w kategorii default	Odpisy aktualizacyjne	Wartość netto
Branża drzewna	231 521	215 010	161 051	70 470
Branża finansowa	1 837	423	89	1 748
Branża spożywcza	32 832	31 971	9 853	22 979
Budownictwo	124 264	104 228	17 845	106 419
Działalność profesjonalna	50 834	13 136	8 313	42 521
Edukacja	1 714	1 316	81	1 633
Elektronika i AGD	96 706	5 980	6 876	89 830
Energetyka i ciepłownictwo	100 013	100 013	25 876	74 137
Handel detaliczny	82 086	62 017	22 189	59 897
Handel hurtowy	84 844	50 527	38 909	45 935
Hotele i restauracje	65 051	53 027	6 998	58 053
Informacja i komunikacja	65 647	63 792	33 316	32 331
Kultura i rozrywka	47 718	47 303	35 451	12 267
Metale	207 192	205 038	157 336	49 856
Opieka zdrowotna	4 720	4 513	614	4 106
Paliwa i chemia	13 390	7 631	4 288	9 102
Pozostałe przetwórstwo przemysłowe	13 583	12 612	6 764	6 819
Obsługa rynku nieruchomości	284 304	121 374	44 256	240 048
Rolnictwo	3 799	3 788	3 320	479
Tkaniny i odzież	5 156	3 353	947	4 209
Transport i logistyka	10 410	6 295	2 980	7 430
Usługi	62 860	56 831	16 098	46 762
Usługi komunalne	257	197	116	141
Inne	616 173	153 036	53 043	563 130
Razem	2 206 911	1 323 411	656 609	1 550 302

3.4.8 Ryzyko kontrahenta wynikające z transakcji na instrumentach pochodnych

Ekspozycja kredytowa na portfelu mBanku jest kalkulowana jako suma kosztu zastąpienia poszczególnych transakcji (netowanie pozycji kredytowej - NPV) i potencjalnej zmiany wyceny w przyszłości (Add-on). Bank korzysta z metod ograniczania ryzyka takich jak kompensowanie (netting) i kolateralizacja (uwzględnienie zabezpieczeń). Netowanie ekspozycji kredytowej jest stosowane po podpisaniu z klientem tzw. umowy kompensacyjnej (netting agreement), zaś kolateralizacja wymaga podpisania tzw. umowy CSA (Credit Support Annex). Umowa CSA pozwala na wezwanie klienta do wpłacenia zabezpieczenia jeśli wycena portfela transakcji klienta przekroczy określony poziom kwotowy (tzw. threshold). Ekspozycja kredytowa na instrumentach pochodnych jest korygowana o otrzymane lub wniesione zabezpieczenie (collateral) zgodnie z podpisanymi umowami między Bankiem a kontrahentami.

Kontrola tej ekspozycji dokonywana jest systemowo w czasie rzeczywistym. W szczególności, kontrolowane i monitorowane jest na bieżąco wykorzystanie przyznanych poszczególnym kontrahentom limitów ekspozycji kredytowej z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych. Limity na ekspozycję kredytową z tytułu transakcji pochodnych są dekomponowane na określone grupy produktów i tenory transakcji. W przypadku centralnych izb rozliczeniowych uwzględniane są dodatkowo wniesione rodzaje zabezpieczeń (initial margin, default fund).

Rozkład ekspozycji kredytowej mBanku z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ kontrahenta przedstawia się w następujący sposób:

- 37% z bankami,
- 33% z centralnymi izbami rozliczeniowymi (CCP),
- 21% z klientami korporacyjnymi,
- 9% z instytucjami finansowymi.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Rozkład ekspozycji kredytowej z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na typ klienta:

Typ klienta	Ekspozycja kredytowa 2016 (w mln zł)	Ekspozycja kredytowa 2015 (w mln zł)
Banki z umowa zabezpieczającą	1 267	1 608
Banki bez umowy zabezpieczającej	93	226
Centralne izby rozliczeniowe	1 242	445
Korporacje z ekspozycją zabezpieczoną gotówką	(8)	(12)
Korporacje z limitem	794	670
Niebankowe instytucje finansowe	324	254
Klienci Private Banking	0	(1)

W porównaniu do końca roku 2015 miał miejsce istotny wzrost ekspozycji z centralnymi izbami rozliczeniowymi (CCP): 1 242 mln zł na koniec roku 2016 wobec 445 mln zł na koniec roku 2015, co wynika ze zmian podyktowanych regulacją EMIR (clearing obligation).

Ekspozycja kredytowa mBanku z tytułu zawartych transakcji pochodnych w podziale na bieżącą wycenę i Add-on została przedstawiona w poniższej tabeli:

(w mln zł)	Banki		CCP		Korporacje i pozostali klienci	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
NPV	56,31	107,20	0,07	0,09	321,96	246,06
add-on	1 303,79	1 726,76	1 241,97	444,84	828,70	695,21
collateral	(38,95)	(1,35)	(99,21)	(14,26)	41,06	30,28

W celu odzwierciedlenia ryzyka kredytowego zawartego w instrumentach pochodnych Grupa stosuje korektę ich wartości godziwej, która uwzględnia ryzyko kredytowe kontrahenta. Korekta z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta bazuje na oczekiwanej stracie do terminu zapadalności instrumentu i jest wyliczana na poziomie Banku zgodnie z przyjętą metodyką kalkulacji CVA/DVA. Kwota korekty jest następnie alokowana na poszczególne transakcje. Wartość tej korekty ujęta jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy instrumentów pochodnych razem z korektą z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta, stanowiących składnik aktywów finansowych w łącznej wartości bilansowej dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Grupę (opis modelu ratingu jest przedstawiony w Nocie 3.4.4).

Pod-portfel	31.12.2016		31.12.2015	
	Wartość godziwa %	Pokrycie rezerwą (%)	Wartość godziwa %	Pokrycie rezerwą (%)
1	46,95	0,11	29,31	0,16
2	31,00	0,18	34,07	0,10
3	6,39	2,70	29,46	0,53
4	12,78	0,50	3,04	1,63
5	1,21	2,58	3,05	0,74
6	0,07	1,42	0,03	4,21
7	1,32	0,54	0,03	3,11
8	0,09	0,00	1,00	0,05
kategoria default	0,19	2,02	0,01	5,53
Razem	100,00	0,39	100,00	0,31

3.5. Instrumenty dłużne: obligacje skarbowe i inne uznane papiery wartościowe

31 grudnia 2016 r.	Przeznaczone do obrotu			Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	2 884	1 987 820	1 990 704
AA- do AA+	-	-	-	-	-
A- do A+	3 503 029	-	-	28 519 753	32 022 782
BBB+ do BBB-	-	-	83 867	372 290	456 157
BB+ do BB-	-	-	144 822	340 024	484 846
B+ do B-	-	-	21 395	21 601	42 996
poniżej B-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	40 460	85 764	126 224
Razem	3 503 029	-	293 428	31 327 252	35 123 709

31 grudnia 2015 r.	Przeznaczone do obrotu			Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	-	46 353	46 353
AA- do AA+	-	-	-	827 919	827 919
A- do A+	178 492	-	24 313	28 913 377	29 116 182
BBB+ do BBB-	-	-	219 484	388 301	607 785
BB+ do BB-	-	-	128 406	361 620	490 026
B+ do B-	-	-	-	-	-
poniżej B-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	-	-	-
Razem	178 492	-	372 203	30 537 570	31 088 265

96,84% inwestycji w dłużne papiery wartościowe uzyskało przynajmniej rating kredytowy A- (31 grudnia 2015 r. – 96,47%).

Informacja o odpisach z tytułu utraty wartości inwestycyjnych kapitałowych papierów wartościowych znajduje się w Nocie 23.

3.6. Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych**Ryzyko koncentracji geograficznej**

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji na kraje Grupa:

- przestrzega sformalizowanych procedur mających na celu identyfikację, pomiar oraz monitorowanie tego ryzyka,
- przestrzega sformalizowanych limitów ograniczających ryzyko na kraje oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia tych limitów,
- posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka na kraje, wspierający proces decyzyjny dotyczący zarządzania,
- utrzymuje kontakty z wyselekcjonowaną grupą największych banków o dobrym ratingu, aktywnych w obsłudze transakcji zagranicznych. Na niektórych rynkach, których ryzyko jest trudne do oszacowania, Bank korzysta z usług swoich zagranicznych banków korespondentów, na przykład Commerzbanku, oraz z ubezpieczenia w KUKIE pokrywającego ryzyko ekonomiczne i polityczne.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku nie występował istotny poziom koncentracji geograficznej w portfelu kredytowym Grupy mBanku. W zakresie ekspozycji odnoszących się do krajów innych niż Polska nie stwierdzono istotnego udziału ekspozycji z utratą wartości.

Ryzyko koncentracji branżowej

Monitoring zaangażowań w branże, zdefiniowane zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności, dokonywany jest w poszczególnych spółkach Grupy, zgodnie z wewnętrznymi przepisami.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

mBank dokonuje analizy ryzyka koncentracji branżowej w celu bezpiecznego i efektywnego budowania portfela korporacyjnego.

Monitorowaniu i analizie podlegają branże, na które Bank posiada zaangażowanie powyżej 5% łącznej kwoty zaangażowania na koniec danego okresu sprawozdawczego, a także branże dodatkowo wskazane przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

mBank zarządza ryzykiem koncentracji branżowej wyznaczając limity branżowe. O ile Komitet Ryzyka Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (KRK) nie postanowi inaczej, ustala się limit zaangażowania mBanku w dowolną branżę na poziomie nie wyższym niż:

- 12% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o niskim ryzyku,
- 10% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o średnim ryzyku,
- 5% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o wysokim ryzyku.

W przypadku przekroczenia limitu branżowego lub przewidywania, że taki limit może być przekroczony w następnym okresie sprawozdawczym, wprowadzane są działania zapobiegające przekroczeniu limitów, a wszelkie decyzje w tym zakresie są podejmowane przez KRK.

Poniższa tabela prezentuje strukturę koncentracji zaangażowania bilansowego Grupy mBanku w poszczególne branże.

Struktura koncentracji zaangażowania Grupy mBanku

Lp	Branże	Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł)	%	Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł)	%
		31.12.2016		31.12.2015	
1.	Osoby fizyczne	48 949 829	57,87	46 258 683	56,82
2.	Obsługa rynku nieruchomości	6 082 294	7,19	4 975 227	6,11
3.	Budownictwo	3 793 386	4,48	3 743 369	4,60
4.	Handel hurtowy	3 412 977	4,04	3 141 017	3,86
5.	Handel detaliczny	2 247 432	2,66	2 244 062	2,76
6.	Transport i logistyka	1 980 326	2,34	1 858 064	2,28
7.	Branża spożywcza	1 815 208	2,15	1 899 778	2,33
8.	Paliwa i chemia	1 661 718	1,96	1 789 636	2,20
9.	Metale	1 594 922	1,89	1 395 689	1,71
10.	Informacja i komunikacja	1 388 191	1,64	1 032 953	1,27
11.	Branża drzewna	1 197 826	1,42	1 552 832	1,91
12.	Energetyka i ciepłownictwo	1 157 807	1,37	1 472 862	1,81
13.	Usługi	938 423	1,11	538 987	0,66
14.	Branża finansowa	930 683	1,10	934 170	1,15
15.	Administracja publiczna	909 234	1,08	1 161 955	1,43
16.	Działalność profesjonalna	729 065	0,86	734 330	0,90
17.	Hotele i restauracje	728 771	0,86	645 710	0,79
18.	Elektronika i AGD	492 716	0,58	517 183	0,64
19.	Motoryzacja	484 696	0,57	489 478	0,60
20.	Przemysł	416 432	0,49	438 525	0,54
21.	Usługi komunalne	414 243	0,49	369 308	0,45
22.	Górnictwo	394 503	0,47	498 312	0,61
23.	Kultura i rozrywka	309 057	0,37	448 834	0,55

Łączne zaangażowanie Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku w wyżej wymienione branże (poza osobami fizycznymi) wynosi 39,12% portfela kredytowego (31 grudnia 2015 roku – 39,16%).

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Ryzyko inwestycyjne tych branż (w 3-stopniowej skali tj.: niskie , średnie, wysokie) według stanu na koniec 2016 roku i na koniec 2015 roku zostało oszacowane przez analityków sektorowych Banku, zgodnie z poniższą tabelą

Lp	Branże	31.12.2016	31.12.2015
1.	Obsługa rynku nieruchomości	średnie	średnie
2.	Budownictwo	średnie	średnie
3.	Handel hurtowy	średnie	średnie
4.	Handel detaliczny	średnie	średnie
5.	Transport i logistyka	średnie	średnie
6.	Branża spożywcza	średnie	średnie
7.	Paliwa i chemia	średnie	średnie
8.	Metale	wysokie	wysokie
9.	Informacja i komunikacja	średnie	średnie
10.	Branża drzewna	średnie	średnie
11.	Energetyka i ciepłownictwo	średnie	średnie
12.	Usługi	średnie	średnie
13.	Branża finansowa	średnie	średnie
14.	Administracja publiczna	niskie	niskie
15.	Działalność profesjonalna	średnie	średnie
16.	Hotele i restauracje	średnie	średnie
17.	Elektronika i AGD	średnie	średnie
18.	Górnictwo	wysokie	wysokie
19.	Motoryzacja	średnie	średnie
20.	Przemysł	średnie	średnie
21.	Usługi komunalne	średnie	średnie
22.	Kultura i rozrywka	wysokie	wysokie

Ryzyko koncentracji dużych ekspozycji

Celem procesu zarządzania ryzykiem koncentracji dużych ekspozycji jest bieżący monitoring poziomu limitów określonych w Rozporządzeniu CRR. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem przekroczenia regulacyjnych limitów w Banku:

- ustalane są limity wewnętrzne, mniejsze niż określone w Rozporządzeniu CRR,
- prowadzony jest codzienny monitoring dużych ekspozycji oraz obowiązuje niezwłoczne informowanie uczestników procesów, kredytowego i inwestycyjnego, w przypadku zanotowania przekroczeń limitów wewnętrznych.

Działania te mają bezpośredni wpływ na decyzje podejmowane w Banku dotyczące nowych ekspozycji lub zwiększania istniejących wobec klientów i grup podmiotów powiązanych (GPP).

mBank przykłada szczególną wagę do prawidłowej identyfikacji skali ryzyka wobec znaczących ekspozycji kredytowych, które są zdefiniowane w wewnętrznych przepisach Banku. W przypadku przekroczenia określonej kwoty ekspozycji/limitu na klienta/GPP identyfikowanej jako „bulk risk” finansowanie wymaga dodatkowej decyzji Zarządu Banku niezależnie od PD-ratingu i poziomu szczebla decyzyjnego.

Bank monitoruje duże zaangażowania podlegające limitowi koncentracji, tj. ekspozycje po uwzględnieniu skutków ograniczenia ryzyka kredytowego (art. 401-403 Rozporządzenia CRR) oraz wyłączeń (art. 390 ust. 6, art. 400, art. 493 ust. 3 Rozporządzenia CRR), które są równe lub przekraczają 10% uznanego kapitału. Według stanu na koniec 2016 roku nie zanotowano żadnego dużego zaangażowania podlegającego limitowi koncentracji.

W Banku funkcjonuje Komitet Kredytowy Grupy mBanku, który jest odpowiedzialny za sprawowanie nadzoru na ryzykiem koncentracji i dużymi ekspozycjami na poziomie spółek zależnych mBanku.

3.7. Ryzyko rynkowe**3.7.1 Organizacja zarządzania ryzykiem**

Organizując procesy zarządzania ryzykiem rynkowym mBank kieruje się zasadami i wymaganiami określonymi w uchwałach oraz rekomendacjach KNF, które dotyczą zarządzania ryzykiem rynkowym, w szczególności Rekomendacjami A oraz I.

Naczelną zasadą organizacji procesu zarządzania ryzykiem rynkowym jest oddzielenie funkcji monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego od funkcji związanych z podejmowaniem i utrzymywaniem otwartych pozycji ryzyka rynkowego. Funkcje monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego są realizowane przez Departament Ryzyka Rynków Finansowych (DRR) nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem (CRO), podczas gdy operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka rynkowego odbywa się w Departamencie Rynków Finansowych (DFM), w Wydziale Transakcji Własnych w Biurze Maklerskim (BM_WTW) oraz w Departamencie Skarbu (DS), które podlegają Wiceprezesowi Zarządu ds. Rynków Finansowych. W I półroczu 2016 roku mDom Maklerski włączony został do mBanku. W wyniku połączenia jednostek prowadzących działalność operacyjną skoncentrowaną na instrumentach finansowych podlegających obrotowi na giełdach papierów wartościowych, z obu podmiotów wyodrębniony został Wydział Transakcji Własnych w Biurze Maklerskim, który zastąpił w mBanku dotychczasowe Biuro Maklerskie. Wzrost miar ryzyka rynkowego z tego powodu był nieznaczny.

Departament Emisji Papierów Dłużnych (DCM) jest jednostką organizacyjną odpowiedzialną za emisję instrumentów dłużnych oraz zarządzanie pozycjami nieskarbowych papierów dłużnych pozostających w księdze bankowej. Ponadto, pozycje inwestycyjne wrażliwe na czynniki ryzyka rynkowego (na ceny akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych) oraz pozycje w instrumentach dłużnych emitentów nierządowych są zarządzane w Departamencie Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS). DCM i DFS funkcjonują w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym jest realizowane w ramach jednolitego procesu w Departamencie Ryzyka Rynków Finansowych (DRR), który odpowiada za pomiar ekspozycji na ryzyko rynkowe portfeli jednostek front-office Banku za pomocą miar ryzyka rynkowego: wartości zagrożonej (VaR) oraz wartości testów warunków skrajnych. DRR odpowiada za kontrolę wykorzystania limitów dla miar ryzyka rynkowego ustanowionych przez Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych Grupy mBanku (KRF) oraz zapewnia bieżące i okresowe raportowanie ekspozycji na ryzyko rynkowe dla menadżerów zarządzających portfelami jednostek front-office Banku, dla członków KRF oraz bezpośrednio dla CRO. DRR prowadzi również prace rozwojowe metodologii pomiaru ryzyka rynkowego, ryzyka przedrozdliczeniowego transakcji na instrumentach pochodnych oraz opracowuje modele wyceny instrumentów finansowych. Za nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem modeli odpowiada Komitet Ryzyka Modeli.

Ponadto Departament Ryzyka Rynków Finansowych odpowiada za ustalanie i uzgadnianie wyniku finansowego na transakcjach dokonywanych przez front-office oraz dostarczanie codziennych informacji dotyczących wycen instrumentów finansowych do obszaru finansów. Wyceny transakcji pochodnych z klientami Banku są również przekazywane do jednostek biznesowych zajmujących się obsługą klientów (obszar Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej). Wyceny przygotowywane w DRR są podstawą do zarządzania zabezpieczeniami związanymi z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych.

Departament administruje systemami informatycznymi wykorzystywanymi przez front-office i w tym zakresie do jego kompetencji należy między innymi administracja uprawnieniami użytkowników, parametryzacja w systemach instrumentów finansowych, a także kontrahentów i emitentów papierów wartościowych oraz zasilanie tych systemów danymi rynkowymi. Do kompetencji DRR należy również kontrola wykorzystania limitów kredytowych kontrahenta (obejmujących limity na ryzyko przedrozdliczeniowe, rozliczeniowe oraz limity na ryzyko emitenta i ryzyko kraju) i eskalacja przekroczeń. Ponadto DRR weryfikuje, czy transakcje zawierane przez front-office są wykonane po cenach rynkowych obowiązujących w momencie zawarcia transakcji oraz kontroluje proces modyfikacji i usuwania transakcji z systemów front-office.

3.7.2 Narzędzia i miary

W prowadzonej działalności mBank jest narażony na ryzyko rynkowe, czyli ryzyko niekorzystnej dla Banku zmiany bieżącej wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Banku następującej w wyniku zmian czynników ryzyka rynkowego - stóp procentowych, kursów walutowych, cen akcji i kwotowań indeksów, implikowanych zmienności instrumentów opcyjnych, oraz spreadów kredytowych.

mBank identyfikuje ryzyko rynkowe na pozycjach zaliczanych do księgi handlowej wycenianych do wartości godziwej (metodą wyceny bezpośredniej lub metodą wyceny z modelu), które może się zmaterializować stratami mającymi swoje odzwierciedlenie w wyniku finansowym mBanku. Ponadto, Bank przypisuje ryzyko rynkowe pozycjom księgi bankowej, niezależnie od zasad kalkulacji wyniku na tych pozycjach stosowanych na potrzeby sprawozdawczości rachunkowej. W szczególności, w celu odwzorowania ryzyka stóp procentowych produktów obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej o nieokreślonym terminie przeliczania odsetek lub o stopach administrowanych przez mBank, Bank stosuje modele tak zwanych portfeli replikujących. Bank przyjmuje również aktywne podejście do zarządzania kapitałem, które w przypadku miar ryzyka rynkowego odzwierciedlone jest poprzez modelowanie kapitału w horyzoncie inwestycyjnym 5 lat. Miary ryzyka rynkowego pozycji odsetkowych księgi bankowej są wyznaczone modelami wartości bieżącej (NPV – net present value).

Kwantyfikacja ekspozycji na ryzyko rynkowe odbywa się poprzez:

- pomiar wartości zagrożonej (VaR),
- pomiar oczekiwanej straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES – Expected Shortfall),
- pomiar wartości zagrożonej w niekorzystnych warunkach rynkowych (Stressed VaR),
- pomiar kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego,
- wyznaczanie wartości testów warunków skrajnych.

Wartość zagrożona (VaR) wyznaczana jest za pomocą metody historycznej, w trybie dziennym, dla 1-dniowego i 10-dniowego horyzontu czasowego dla poziomów ufności 95%, 97,5% oraz 99%. W metodzie symulacji historycznej brane są pod uwagę dane historyczne dotyczące czynników ryzyka z ostatnich 254 dni roboczych. Od września 2015 roku wprowadzony został pomiar wartości zagrożonej w niekorzystnych warunkach rynkowych. W przypadku tej miary kalkulacja jest analogiczna do kalkulacji wartości zagrożonej, a jedyną różnicą jest okres występowania warunków skrajnych, który wyznaczany jest na podstawie 7-letniego szeregu wartości zagrożonej, opartego na kolejnych dwunastomiesięcznych oknach zmian czynników ryzyka z ostatnich 8 lat. W 2016 roku obejmował on rok kończący się w czerwcu 2009 roku. Okres ten podlega weryfikacji co najmniej raz w roku.

W kalkulacji wartości zagrożonej uwzględniane są następujące czynniki ryzyka:

- stopy procentowe,
- kursy walutowe,
- ceny akcji i wartości indeksów oraz ich zmienności,
- spready kredytowe (w części odpowiadającej za rynkową fluktuację cen papierów dłużnych, odzwierciedlając wartość spreadu kredytowego dla obligacji korporacyjnych oraz wartość spreadu pomiędzy krzywą rentowności obligacji rządowych oraz krzywą swap - dla obligacji rządowych).

Na podstawie dziennej kalkulacji wartości zagrożonej obliczana jest oczekiwana wartość straty pod warunkiem, że strata przekracza wartość zagrożoną (ES), jako średnia z sześciu hipotetycznych największych strat.

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego to kapitał na pokrycie strat w skali jednego roku z tytułu zmian wyceny instrumentów finansowych tworzących portfele Banku, wynikających ze zmian cen i wartości parametrów rynkowych.

Dodatkowymi miarami ryzyka rynkowego, uzupełniającymi pomiar wartości zagrożonej, są testy warunków skrajnych, które pokazują hipotetyczną zmianę bieżącej wyceny portfeli mBanku, która nastąpiłaby wskutek wystąpienia tzw. scenariuszy testów warunków skrajnych, czyli przyjęcia przez czynniki ryzyka wyszczególnionych skrajnych wartości, przy założeniu utrzymywania statycznego portfela.

Testy warunków skrajnych składają się z dwóch części: standardowych testów warunków skrajnych wyznaczonych dla standardowych czynników ryzyka: kursy wymiany walut, stopy procentowe, ceny akcji oraz ich zmienności, a także testu warunków skrajnych, który obejmuje zmiany spreadów kredytowych. W ten sposób zaadresowano między innymi potrzebę pokrycia w analizach testów warunków skrajnych niezależnego wpływu ryzyka bazowego (spreadu pomiędzy stopami obligacji rządowych oraz stopami IRS), na które wyeksponowany jest Bank z tytułu utrzymywania portfela obligacji Skarbu Państwa.

Ryzyko rynkowe, w szczególności ryzyko stóp procentowych księgi bankowej, jest kwantyfikowane również przez wyznaczanie wartości zagrożonego dochodu odsetkowego (ang. Earnings at Risk - EaR) dla portfela bankowego, co szerzej opisane zostało w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko rynkowe decyzjami Rady Nadzorczej (w odniesieniu do portfela Grupy mBanku), Zarządu Banku (w odniesieniu do portfela mBanku) oraz Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych (w odniesieniu do portfeli jednostek biznesowych) ustanawiane są limity VaR na poziomie ufności 97,5% w 1-dniowym horyzoncie czasowym oraz limity na test warunków skrajnych.

3.7.3 Pomiar ryzyka

Wartość zagrożona, Expected Shortfall

W 2016 roku ryzyko rynkowe Banku mierzone wartością zagrożoną VaR (w horyzoncie jednodniowym, na poziomie ufności 97,5%) utrzymywało się na umiarkowanym poziomie w relacji do limitów VaR. Średnie wykorzystanie limitów wartości zagrożonej dla portfela Departamentu Rynków Finansowych (DFM), składającego się z pozycji portfela handlowego wynosiło 46% (2,5 mln zł), dla portfela Wydziału Transakcji Własnych w Biurze Maklerskim (BM_WTW) 20% (0,2 mln zł), natomiast dla portfela Departamentu Skarbu (DS), którego pozycje są klasyfikowane wyłącznie do portfela bankowego wynosiło 79% (33,3 mln zł) dla portfela bez modelowania kapitału oraz 60% (25,1 mln zł) w przypadku portfela z modelowaniem kapitału.

Średnie wykorzystanie limitu wartości zagrożonej pozycji Departamentu Emisji Papierów Dłużnych (DCM) wynosiło 43% (0,8 mln PLN). Limit wartości zagrożonej pozycji Departamentu Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS) był wykorzystany średnio w 16% (8 tys. zł).

W 2016 roku na wysokość wartości zagrożonej (VaR) portfela Banku miały wpływ w przeważającej mierze portfele instrumentów wrażliwych na stopę procentową oraz na wyodrębniony spread kredytowy – portfele skarbowych papierów dłużnych zarządzane przez DS na księdze bankowej oraz zarządzane przez DFM na pozycjach księgi handlowej łącznie z pozycjami wynikającymi z transakcji wymiany stóp procentowych.

Portfele DFM instrumentów wrażliwych na zmiany kursów walutowych, takich jak transakcje wymiany walut oraz opcje walutowe, a także ekspozycja portfeli BM_WTW na ryzyko cen akcji oraz na ryzyko zmienności implikowanych opcji giełdowych obracanych na GPW miały relatywnie mniejszy wpływ na profil ryzyka Banku.

Poziom VaR i ES dla mBanku

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały statystyki poziomów miar wartości zagrożonej oraz oczekiwanej straty pod warunkiem, że przekroczy ona wartość zagrożoną portfela mBanku:

w tys. zł	2016 rok				2015 rok			
	31.12.2016	średnia	maksimum	minimum	31.12.2015	średnia	maksimum	minimum
VaR IR	12 903	13 721	18 454	11 042	13 688	16 085	23 329	12 739
VaR FX	772	547	816	351	496	685	1 096	453
VaR EQ	199	214	791	62	79	5 170	6 588	67
VaR CS	21 249	27 172	30 150	19 856	26 320	23 916	26 345	20 426
VaR	28 037	35 306	40 726	27 124	29 943	27 877	34 881	21 266
ES	42 093	42 983	49 041	38 046	40 007	37 576	45 102	28 954

VaR IR – ryzyko stopy procentowej (bez wyodrębnionego ze stopy spreadu kredytowego)

VaR FX - ryzyko walutowe

VaR EQ – ryzyko akcyjne

VaR CS – ryzyko spreadu kredytowego

Poziom VaR i ES dla Grupy mBanku

Zasadniczym źródłem ryzyka rynkowego Grupy mBanku są pozycje mBanku. Poniższe tabele przedstawiają statystyki poziomów miar wartości zagrożonej (przy poziomie ufności 97,5% dla jednodniowego okresu utrzymywania pozycji) oraz wartości oczekiwanej straty pod warunkiem, że przekroczy ona wartość zagrożoną Grupy mBanku w 2016 roku dla poszczególnych podmiotów należących do Grupy, w których zidentyfikowano pozycje ryzyka rynkowego (tj. portfeli mBanku, mBanku Hipotecznego, mLeasingu) oraz miary wartości zagrożonej w rozbiciu na wartości zagrożone odpowiadające poszczególnym głównym rodzajom ryzyka – ryzyka stóp procentowych (VaR IR), ryzyka kursów walutowych (VaR FX) i ryzyka cen akcji/wartości indeksów (VaR EQ) oraz ryzyka spreadu kredytowego (VaR CS). Wartości miar VaR na koniec 2016 roku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing
VaR IR średni	14 143	13 721	187	278
VaR FX średni	558	547	29	17
VaR EQ średni	224	214	0	0
VaR CS średni	27 352	27 172	197	0
VaR średni	35 879	35 306	330	273
VaR max	41 393	40 726	770	339
VaR min	27 515	27 124	100	192
VaR	28 438	28 037	459	212

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Dla porównania, na koniec roku 2015 VaR dla Grupy mBanku wyniósł 30 158 tys. zł, w tym dla mBanku – 29 943 tys. zł, mBanku Hipotecznego – 99 tys. zł i mLeasingu – 273 tys. zł.

Wartość miar VaR na koniec 2015 roku przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing	DM mBanku
VaR IR średni	16 437	16 085	29	348	7
VaR FX średni	687	685	23	17	22
VaR EQ średni	5 192	5 170	0	0	98
VaR CS średni	23 916	23 916	0	0	0
VaR średni	28 265	27 877	40	349	100
VaR max	35 005	34 881	492	462	161
VaR min	21 591	21 266	12	241	47
VaR	30 158	29 943	99	273	56

Wartości miar oczekiwanej straty pod warunkiem, że przekroczy ona wartość zagrożoną na koniec 2016 roku przedstawione zostały w poniższej tabeli:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing
ES średni	43 508	42 983	426	335
ES max	49 923	49 041	936	398
ES min	38 769	38 046	117	256
ES (31.12.2016)	42 779	42 093	612	273

Dla porównania wartości oczekiwanej straty pod warunkiem, że przekroczy ona wartość zagrożoną na koniec 2015 roku przedstawione zostały w poniższej tabeli:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing	DM mBanku
ES średni	37 822	37 576	55	440	139
ES max	45 275	45 102	558	584	208
ES min	29 198	28 954	16	325	74
ES (31.12.2015)	40 232	40 007	114	365	95

Wartość zagrożona w niekorzystnych warunkach

Od września 2015 roku wprowadzona została nowa miara - wartość zagrożona w niekorzystnych warunkach (jest to miara obserwowana). Poniższa tabela przedstawia statystyki tej miary dla mBanku za ostatni kwartał 2015 roku oraz w roku 2016:

w tys. zł	2016 rok				2015 rok			
	31.12.2016	średnia	maksimum	minimum	31.12.2015	średnia	maksimum	minimum
Stressed VaR IR	45 288	43 671	50 339	36 293	37 742	35 742	39 293	31 053
Stressed VaR FX	2 339	1 363	2 655	576	1 338	1 376	2 933	516
Stressed VaR EQ	422	342	1 495	2	4	8 721	13 074	4
Stressed VaR CS	87 930	87 516	96 278	74 731	73 992	75 255	77 899	73 530
Stressed VaR	124 833	119 771	130 662	105 462	103 060	111 038	116 945	102 035

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Poniższa tabela przedstawia statystyki tej miary dla Grupy mBanku w 2016 roku:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing
Stressed VaR IR	45 394	43 671	763	757
Stressed VaR FX	1 371	1 363	96	54
Stressed VaR EQ	347	342	0	0
Stressed VaR CS	88 045	87 516	686	0
Stressed VaR średni	121 382	119 771	1 295	745
Stressed VaR max	133 795	130 662	2 400	924
Stressed VaR min	106 046	105 462	381	628
Stressed VaR	128 079	124 833	2 241	731

Poniższa tabela przedstawia statystyki tej miary dla Grupy mBanku za ostatni kwartał 2015 roku:

w tys. zł	Grupa mBanku	mBank	mBH	mLeasing	DM mBanku
Stressed VaR IR	36 600	35 742	119	728	42
Stressed VaR FX	1 384	1 376	103	41	88
Stressed VaR EQ	8 768	8 721	0	0	75
Stressed VaR CS	75 255	75 255	0	0	0
Stressed VaR średni	111 503	111 038	192	730	91
Stressed VaR max	117 341	116 945	411	811	124
Stressed VaR min	102 454	102 035	86	667	57
Stressed VaR	103 580	103 060	406	720	113

Kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego

Dla Grupy mBanku średnie wykorzystanie limitu na kapitał ekonomiczny na pokrycie ryzyka rynkowego w 2016 roku wyniosło 52% (681,5 mln zł). Średni poziom kapitału ekonomicznego na pokrycie ryzyka rynkowego dla mBanku wynosił 668,9 mln zł. Na koniec 2016 roku kapitał ekonomiczny na ryzyko rynkowe wynosił dla Grupy mBanku 783,0 mln zł, natomiast dla Banku 767,3 mln zł. Dla porównania na koniec 2015 roku wartości tej miary kształtowały się odpowiednio na poziomie 655,8 mln zł oraz 643,5 mln zł.

Testy warunków skrajnych

Dla Grupy mBanku średnie wykorzystanie limitu na wyniki testów warunków skrajnych wyniosło w 2016 roku 59% (797,2 mln zł) dla portfela bez modelowania kapitału, natomiast 58% (788,1 mln zł) dla portfela z modelowaniem kapitału.

Dla mBanku średnie wykorzystanie limitu na wyniki testów warunków skrajnych wyniosło w 2016 roku 60% (776,6 mln zł) dla portfela bez modelowania kapitału.

Średnie wykorzystanie limitów na wyniki testów warunków skrajnych, wyniosło w 2016 roku na portfelu DS 69% (655,3 mln zł) oraz 72% (692,0 mln zł), odpowiednio bez modelowania oraz z modelowaniem kapitału. Z kolei na portfelu DFM średnie wykorzystanie limitu wyniosło 37% (91,8 mln zł), na portfelu BM 17% (1,3 mln zł), na portfelu DCM 55% (33,2 mln zł), a na portfelu DFS 33% (232 tys. zł). Największą część prezentowanych wyników testów warunków skrajnych stanowi wartość testu z tytułu zmiany spreadu kredytowego dla portfeli obligacji skarbowych, ponieważ w scenariuszach stresowych uwzględniony został przeciętnie wzrost spreadu kredytowego o 100 punktów bazowych.

Poniższa tabela przedstawia wyniki testów warunków skrajnych dla Grupy mBanku (bez modelowania kapitału) w 2016 roku w porównaniu do roku 2015:

w mln zł	2016 rok				2015 rok			
	31.12.2016	średnia	maksimum	minimum	31.12.2015	średnia	maksimum	minimum
Base ST	102	87	125	26	78	111	139	72
CS ST	767	710	798	639	647	691	772	613
Total ST	869	797	914	679	725	802	905	705

Base stress test – standardowy test warunków skrajnych

CS stress test – test warunków skrajnych dla scenariuszy obejmujących zmiany spreadów kredytowych

Total stress test – całkowity test warunków skrajnych (suma standardowego testu warunków skrajnych i testu warunków skrajnych dla scenariuszy obejmujących zmiany spreadów kredytowych)

3.8. Ryzyko walutowe

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Grupa jest narażona na wpływ zmian kursów walutowych z tytułu posiadanych aktywów finansowych i zaciągniętych zobowiązań w walutach innych niż PLN. Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku. Tabele te przedstawiają aktywa i zobowiązania Grupy według wartości bilansowej, w podziale walutowym.

31.12.2016	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	5 828 681	2 276 894	30 065	8 197	996 597	23 847	9 164 281
Należności od banków	1 980 646	656 428	271 818	9 008	86 170	78 785	3 082 855
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	3 800 634	-	-	-	-	-	3 800 634
Pochodne instrumenty finansowe	1 284 798	386 238	34 762	90 807	2 199	10 043	1 808 847
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	42 951 808	14 866 150	1 460 161	19 086 645	3 246 761	151 752	81 763 277
Inwestycyjne papiery wartościowe	29 705 654	941 402	38 392	-	707 904	-	31 393 352
Wartości niematerialne	581 632	388	-	-	643	-	582 663
Rzeczowe aktywa trwałe	746 192	5 283	-	-	5 896	-	757 371
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	1 312 910	45 631	1 382	485	29 811	3	1 390 222
A k t y w a r a z e m	88 192 955	19 178 414	1 836 580	19 195 142	5 075 981	264 430	133 743 502
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	1 197 354	895 929	211 975	6 181 492	-	3	8 486 753
Pochodne instrumenty finansowe	1 349 787	210 152	29 249	-	-	10 078	1 599 266
Zobowiązania wobec klientów	65 662 053	16 448 676	2 343 112	641 887	5 714 824	607 410	91 417 962
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 365 898	8 385 687	-	826 810	81 994	-	12 660 389
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	104 050	-	12 414	407	-	116 871
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	2 029 261	105 629	78 685	5 232	59 241	6 949	2 284 997
Rezerwy	173 113	7 939	698	349	654	1	182 754
Zobowiązania podporządkowane	1 263 940	-	-	2 679 409	-	-	3 943 349
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	75 041 406	26 158 062	2 663 719	10 347 593	5 857 120	624 441	120 692 341
Pozycja bilansowa netto	13 151 549	(6 979 648)	(827 139)	8 847 549	(781 139)	(360 011)	13 051 161
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	19 765 074	2 093 193	461 548	338	366 855	5 183	22 692 191
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	4 439 452	1 236 242	182 679	-	2 766	20 307	5 881 446

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

31.12.2015	PLN	EUR	USD	CHF	CZK	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	5 581 797	158 265	47 965	14 535	78 932	56 639	5 938 133
Należności od banków	891 088	674 235	167 265	2 341	107 015	55 390	1 897 334
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	557 541	-	-	-	-	-	557 541
Pochodne instrumenty finansowe	2 912 454	328 614	48 001	56 263	3 996	-	3 349 328
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	37 075 852	16 805 432	1 749 824	19 760 541	2 845 762	196 135	78 433 546
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	-	-	-	130	-	130
Inwestycyjne papiery wartościowe	29 046 825	862 205	-	-	827 919	-	30 736 949
Inwestycje we wspólne przedsięwzięcia	7 359	-	-	-	-	-	7 359
Wartości niematerialne	518 006	261	-	-	782	-	519 049
Rzeczowe aktywa trwałe	735 131	3 592	-	-	5 799	-	744 522
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	1 199 624	70 311	56 062	16	3 707	9 410	1 339 130
A k t y w a r a z e m	78 525 677	18 902 915	2 069 117	19 833 696	3 874 042	317 574	123 523 021
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	2 251 356	491 733	198 557	9 069 323	61	8 301	12 019 331
Pochodne instrumenty finansowe	2 945 888	164 737	63 013	-	-	-	3 173 638
Zobowiązania wobec klientów	61 949 417	12 092 703	1 752 010	532 631	4 498 170	315 935	81 140 866
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	2 558 597	5 519 934	-	788 687	78 977	-	8 946 195
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	78 672	-	20 659	767	-	100 098
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	1 575 093	121 568	62 356	4 960	42 205	9 016	1 815 198
Rezerwy	219 471	4 614	695	354	280	2	225 416
Zobowiązania podporządkowane	1 263 940	-	-	2 563 375	-	-	3 827 315
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	72 763 762	18 473 961	2 076 631	12 979 989	4 620 460	333 254	111 248 057
Pozycja bilansowa netto	5 761 915	428 954	(7 514)	6 853 707	(746 418)	(15 680)	12 274 964
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	18 776 300	1 448 173	454 856	-	330 750	2 486	21 012 565
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	3 746 579	1 150 464	161 334	-	3 542	19 981	5 081 900

3.9. Ryzyko stopy procentowej**mBank S.A.**

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej funkcje monitoringu i kontroli ryzyka realizowane są przez Departament Ryzyka Rynków Finansowych, nadzorowany przez Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem, a operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka przez Departament Skarbu, podlegający Wiceprezesowi Zarządu ds. Rynków Finansowych. W ten sposób zapewniona została niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej zajmowaniem pozycji przez Bank.

Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej to ryzyko wynikające z narażenia wyniku odsetkowego oraz kapitału Banku na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Kierując się rekomendacjami KNF, a w szczególności Rekomendacją G, Bank monitoruje strukturę księgi bankowej zarówno w zakresie niedopasowania terminów przeszacowania, jak również ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Podstawowymi miarami stosowanymi do kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej są:

- luka niedopasowania terminów przeszacowania (różnica między aktywami, pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi księgi bankowej wyznaczana w określonych przedziałach przeszacowania w oparciu o najbliższą datę możliwej zmiany oprocentowania produktów odsetkowych);
- dochód odsetkowy narażony na ryzyko (ang. Earnings at Risk – potencjalny spadek dochodu odsetkowego w perspektywie 1 roku wskutek niekorzystnej zmiany rynkowych stóp procentowych. Miara zakłada stałą wartość i strukturę księgi bankowej, niezmienną konstrukcję oprocentowania, stałą wysokość marży oraz równoległe przesunięcie krzywej dochodowości. EaR liczony jest dla 5 głównych walut - PLN, CHF, EUR, CZK, USD).

Grupa mBanku ustanowiła limit BPV (basis point value +1bp) dla całkowitej ekspozycji Grupy mBanku na stopę procentową w tenorach powyżej 20 lat oraz powyżej 30 lat. Na koniec 2016 roku wykorzystanie tego limitu w tenorach powyżej 20 lat wynosiło 2% (2,3 tys. zł), natomiast limit w tenorach powyżej 30 lat wynosi zero i nie został przekroczony.

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Wykonywane są również analizy typu stres test, mające na celu oszacowanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych na dochód odsetkowy oraz na wartość ekonomiczną portfela bankowego. Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej kwantyfikowane jest również poprzez miary ryzyka rynkowego – wartość zagrożoną (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej jest ograniczana dla portfela bankowego limitami (mającymi charakter poziomów kontrolnych) niedopasowania terminów przeszacowania, a także limitami dla ryzyka rynkowego – nałożonymi na wartość zagrożoną (VaR) oraz testy warunków skrajnych. Wykorzystanie tych limitów jest monitorowane i kontrolowane w trybie dziennym.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku nagła, trwała i o niekorzystnym kierunku zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów zapadalności spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego, w okresie 12 miesięcy następujących po dniu bilansowym (EaR) o:

w mln zł	2016				2015			
	31.12.2016	średnia	maksimum	minimum	31.12.2015	średnia	maksimum	minimum
PLN	171,8	78,3	180,0	34,7	99,4	55,4	122,2	8,4
USD	9,3	7,5	13,8	1,2	3,7	2,4	7,5	0,7
EUR	64,9	70,6	142,3	50,2	52,5	37,3	63,1	0,0
CHF	0,0	4,1	21,6	0,0	2,4	8,1	38,8	0,0
CZK	3,1	4,1	7,5	2,4	2,7	2,3	4,8	1,3

Do wyliczenia tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu według stanu na prezentowane powyżej daty, będzie niezmienna przez okres roku, a Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany związanej z nimi ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej. W kalkulacjach uwzględniono pozycje wynikające z modelowania okresu przeszacowania zgodnie z metodologią portfeli replikujących.

Testy warunków skrajnych

Bank przeprowadza również szereg kalkulacji zmian wartości ekonomicznej portfela bankowego o charakterze scenariuszy testu warunków skrajnych. Zmiana wartości ekonomicznej portfela bankowego w wyniku stres testu, który zakłada scenariusz negatywnej zmiany stóp procentowych dla danej waluty o 200 punktów bazowych wynosiła na koniec 2016 roku 658,12 mln zł (na koniec 2015 roku 497,92 mln zł). Przy kalkulacji tych wartości nie uwzględnia się korelacji pomiędzy walutami oraz zakłada się brak możliwości spadku oprocentowania klientowskiego poniżej 0.

W portfelu bankowym istotną pozycją wycenianą do wartości godziwej jest portfel papierów wartościowych w złotych (bony pieniężne, bony oraz obligacje skarbowe). Ryzyko zmian stóp procentowych w odniesieniu do tego portfela jest kalkulowane także przy wykorzystaniu metodologii testów warunków skrajnych (opisanej powyżej w pkt 3.7). Uwzględnia ona zarówno scenariusze zmian rynkowych stóp procentowych oraz spreadu kredytowego, co w przypadku papierów skarbowych może odzwierciedlać ryzyko bazowe (zmiany spreadu pomiędzy krzywą rządową oraz krzywą swapową).

mBank Hipoteczny S.A.

Podstawowymi miarami ryzyka stopy procentowej w mBanku Hipotecznego S.A. są luka niedopasowania terminów przeszacowania oraz liczony na jej bazie dochód odsetkowy narażony na ryzyko („EaR”).

Według stanu na 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku, nagła zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów przeszacowania, w przypadku, gdyby miała charakter trwały i o niekorzystnym kierunku, spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego o:

EaR (w tys. zł)	31.12.2016	31.12.2015
dla pozycji wyrażonych w PLN	5 732	7 518
dla pozycji wyrażonych w USD	3	5
dla pozycji wyrażonych w EUR	772	312

Przy wyliczeniu tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i pasywów ujętych w sprawozdaniu finansowym według stanu na prezentowane powyżej daty nie ulegnie zmianie w trakcie najbliższego roku ani że mBank Hipoteczny nie podejmie żadnych działań w celu zmiany ekspozycji narażonej na ryzyko.

mLeasing Sp. z o.o.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Ryzyko rynkowe oznacza dla Spółki potencjalną stratę wywołaną niekorzystnymi zmianami cen rynkowych lub parametrów, na które ceny rynkowe mają wpływ. Spółka jest narażona w tym zakresie na ryzyko wynikające z otwartych pozycji walutowych oraz z niedopasowania produktów obciążonych ryzykiem stopy procentowej w zakresie terminów zapadalności i/lub terminów przeszacowań.

Spółka stosuje globalną miarę dla mierzenia wartości portfela bankowego zagrożonego ryzykiem walutowym i stopy procentowej jaką jest VaR.

Suma VaR ryzyka stopy procentowej oraz VaR ryzyka kursowego stanowi VaR globalny Spółki. VaR ryzyka stopy procentowej prezentuje wpływ zmian stopy procentowej na wartość portfela Spółki. VaR ryzyka kursowego prezentuje wpływ zmian kursów walut na wycenę pozycji bilansowych zobowiązań i aktywów do dnia ich przeszacowania (zmiany oprocentowania).

Zgodnie z decyzją Komitetu Ryzyka mBanku S.A. dotyczącą zasad monitorowania poziomu ryzyka rynkowego w podmiotach zależnych należących do Grupy mBanku, mBank przekazuje wyznaczone wartości miar ryzyka dla portfela mLeasing.

Wysokość VaR (97,5% poziom ufności, okres przetrzymania 1 dzień) nie może przekraczać podstawowego limitu VaR na mLeasing stosowanego przez mBank S.A. w danym okresie (1 mln PLN na koniec 2015 roku).

Poniższa tabela przedstawia wartości VaR na dzień 31 grudnia 2016 roku oraz na dzień 31 grudnia 2015 roku, wyliczone przy zastosowaniu opisanych powyżej parametrów.

w tys. zł	VaR	
	31.12.2016	31.12.2015
Ryzyko stopy procentowej	207	267
Ryzyko walutowe	5	6
VaR ogółem	212	273

Ryzyko stopy procentowej Grupy mBanku S.A.

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Grupy na ryzyko stopy procentowej. Tabele te przedstawiają instrumenty finansowe Grupy według wartości bilansowej, w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianego w umowie lub terminu wymagalności.

31.12.2016	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 785 777	-	-	-	-	6 378 504	9 164 281
Należności od banków	2 799 230	45 974	54 617	-	-	183 034	3 082 855
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu i inwestycyjne)	9 592 263	301 557	3 418 204	20 835 269	980 593	66 100	35 193 986
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	59 237 924	15 495 698	3 837 415	2 827 716	21 099	343 425	81 763 277
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	285 088	357 374	501 965	426 719	54 179	1 031 678	2 657 003
A k t y w a r a z e m	74 700 282	16 200 603	7 812 201	24 089 704	1 055 871	8 002 741	131 861 402
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	3 538 050	4 947 423	-	-	-	1 280	8 486 753
Zobowiązania wobec klientów	74 151 303	9 896 991	5 925 878	1 054 478	171 284	218 028	91 417 962
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 225 139	1 853 415	1 155 470	7 885 228	541 137	-	12 660 389
Zobowiązania podporządkowane	1 465 581	1 977 101	500 667	-	-	-	3 943 349
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	339 827	306 309	569 860	357 572	50 642	2 153 846	3 778 056
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	80 719 900	18 981 239	8 151 875	9 297 278	763 063	2 373 154	120 286 509
Luka bilansowa	(6 019 618)	(2 780 636)	(339 674)	14 792 426	292 808		

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

31.12.2015	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 558 894	-	-	-	-	3 379 239	5 938 133
Należności od banków	1 462 615	131 653	119 035	10 056	-	173 975	1 897 334
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu i inwestycyjne)	11 839 915	407 071	4 500 509	13 445 724	895 046	206 225	31 294 490
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	57 686 531	12 893 190	3 907 016	3 464 555	239 563	242 691	78 433 546
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	738 581	653 572	1 190 512	680 643	101 110	956 102	4 320 520
A k t y w a r a z e m	74 286 536	14 085 486	9 717 072	17 600 978	1 235 719	4 958 232	121 884 023
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	5 604 991	6 390 976	21 310	-	-	2 054	12 019 331
Zobowiązania wobec klientów	64 014 736	9 217 228	6 566 507	1 028 305	196 722	117 368	81 140 866
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	809 068	1 350 802	1 402 511	2 952 326	2 431 488	-	8 946 195
Zobowiązania podporządkowane	1 435 282	1 891 372	500 661	-	-	-	3 827 315
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	607 593	670 412	1 223 740	618 912	86 002	1 731 070	4 937 729
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	72 471 670	19 520 790	9 714 729	4 599 543	2 714 212	1 850 492	110 871 436
Luka bilansowa	1 814 866	(5 435 304)	2 343	13 001 435	(1 478 493)		

3.10. Ryzyko płynności**Źródła ryzyka płynności**

Ryzyko płynności jest rozumiane jako ryzyko utraty zdolności finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań płatniczych wynikających z posiadanych przez Bank pozycji bilansowych i pozabilansowych na dogodnych dla Banku warunkach i po cenie rynkowej zobowiązań.

Przyczyny problemów z płynnością mogą pojawić się po dwóch stronach bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych.

Po stronie **aktywnej** ich głównym źródłem jest ryzyko płynności rynku oraz ryzyko nieterminowej spłaty kredytów. Ryzyko płynności rynku jest to rodzaj zagrożenia, którego objawem jest całkowity bądź częściowy brak możliwości upłynnienia posiadanych aktywów lub możliwość zbycia tych aktywów jedynie po niekorzystnej cenie. Jest on uwzględniony w analizach płynności poprzez przyjęcie ostrożnościowych założeń dotyczących stopnia płynności aktywów (w szczególności Rezerw Płynności) i możliwości ich upłynnienia odzwierciedlonej w profilu upłynnienia (w scenariuszu ANL Stress). Z tego powodu w scenariuszu kryzysu rynkowego (ANL Stress Market) i scenariuszu połączonym (ANL Stress Combined) zakłada się korzystanie z kredytu lombardowego oraz transakcji repo oferowanych przez NBP pod zastaw dopuszczalnych papierów wartościowych z uwzględnieniem odpowiednich korekt stosowanych przez NBP. Ryzyko nieterminowej spłaty kredytów związane jest z gwałtowną materializacją się ryzyka kredytowego powiązanego np. z rynkiem nieruchomości mieszkalnych czy komercyjnych.

Po stronie **pasywnej** najczęstszym źródłem ryzyka płynności jest ryzyko finansowania i ryzyko wycofania środków przez klientów. Pierwsze z nich jest rodzajem zagrożenia, w którym w przypadku kryzysu pozyskanie środków finansujących może odbyć się jedynie po znacznie wyższej cenie, a w sytuacji skrajnej pozyskanie lub odnowienie zapadającego finansowania wcale nie jest możliwe. Drugi rodzaj zagrożenia jest związany z niepewnością w zakresie zachowania klientów, których decyzje (np. dotyczące wycofania zdeponowanych środków) mogą zachwiać zdolnością Banku do bieżącej obsługi zobowiązań.

Źródłem ryzyka dla **zobowiązań pozabilansowych** są, związane z zachowaniem klientów, niespodziewane ciągnięcia przyznanych linii. Odnosi się to również do wykorzystywania przyznanych linii intraday i overdraft dla klientów powierniczych i korporacyjnych. Materializacja tego rodzaju ryzyka może być szczególnie dotkliwa w sytuacji występowania wysokich koncentracji zobowiązań. W odniesieniu do instrumentów pochodnych zawartych w ramach umów CSA (Credit Support Annex) lub rozliczanych przez centralnego kontrahenta, ryzyko płynności może materializować się na skutek niekorzystnych, skrajnych zmian w warunkach rynkowych powodujących zmianę wyceny instrumentów pochodnych i związanej z tym konieczności uzupełnienia zabezpieczenia.

Bieżąca działalność Banku wymaga rozliczania operacji płatniczych. Tego typu działalność generuje wysokie zapotrzebowanie na płynność w ciągu dnia. Na poziomie systemu NBP oferuje narzędzie wspierające płynne rozliczanie transakcji (kredyt techniczny). Bank posiada odpowiedniej wielkości portfel płynnych papierów wartościowych spełniających określone wymagania w celu bieżącego korzystania z kredytu technicznego.

Biorąc pod uwagę **Grupę mBanku** ryzyko płynności identyfikowane jest również jako możliwość nieoczekiwanego wzrostu istotnych potrzeb płynnościowych spółek zależnych mBanku. Zgodnie z decyzją Zarządu Banku z dnia 25 listopada 2014 roku zostało wprowadzone scentralizowane podejście do

zarządzania finansowaniem Grupy w celu zwiększenia efektywności wykorzystywanych zasobów płynnościowych oraz bardziej efektywnego dopasowania struktury terminowej zapadalności finansowania i aktywów. Finansowanie spółek zależnych odbywa się za pośrednictwem Departamentu Skarbu (DS), z wyjątkiem mBanku Hipotecznego i mLeasing, które dodatkowo pozyskują finansowanie na rynku poprzez emisję listów zastawnych (mBank Hipoteczny) i krótkoterminowych papierów dłużnych (mBank Hipoteczny i mLeasing). Ryzyko nieoczekiwanego wzrostu istotnych potrzeb płynnościowych spółek zależnych mBanku może powstać wskutek np. braku możliwości pozyskania finansowania zewnętrznego (mBank Hipoteczny i mLeasing) lub nieoczekiwanego wzrostu materializowania się ryzyka kredytowego.

Ryzyko płynności może ujawnić się także w wyniku stosowania nieadekwatnych modeli na potrzeby analiz płynności (np. modelu osadu bazy depozytowej) i może w konsekwencji polegać na niedoszacowaniu ryzyka płynności. Jest ono monitorowane poprzez weryfikację i back-testy zgodnie z Polityką Zarządzania Modelami.

Organizacja zarządzania ryzykiem

W celu zapewnienia efektywnego procesu zarządzania ryzykiem płynności Zarząd Banku określa adekwatną strukturę organizacyjną oraz deleguje kompetencje na dedykowane jednostki i Komitety. Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w oparciu o model trzech linii obrony. W ramach istniejącego procesu można wyodrębnić obszar zarządzania ryzykiem płynności zarówno na poziomie strategicznym jak i operacyjnym (I linia obrony), obszar pomiaru i kontroli ryzyka płynności (II linia obrony) oraz Audyt Wewnętrzny (III linia obrony) dokonujący niezależnych ocen zarówno pierwszej jak i drugiej linii obrony.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku i Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Na proces zarządzania płynnością składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie, redukcję oraz określenie akceptowanego poziomu ekspozycji na ryzyko. W procesie tym można wydzielić, w sensie operacyjnym, dwa podstawowe elementy – składnik obejmujący wszelkie formy zarządzania oraz składnik kontroli i monitorowania ryzyka płynności. Za zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie strategicznym odpowiadają Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku, Komitet Ryzyka Rynków Finansowych mBanku oraz Zarząd Banku. W procesie kontroli i zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą poniższe jednostki.

- **Departament Skarbu (DS)** – I linia obrony, pełni w Banku funkcje skarbowe, odpowiada za zapewnienie środków do rozliczeń na rachunkach Banku w ramach zarządzania ryzykiem płynności w wymiarze śróddziennym, realizację strategicznych zaleceń Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku, kształtowanie struktury przyszłych przepływów pieniężnych w ramach limitów nałożonych przez Radę Nadzorczą Banku, Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych mBanku, utrzymywanie odpowiedniego poziomu rezerw, stanowiących zabezpieczenie płynności w ramach limitów nałożonych przez Radę Nadzorczą Banku, Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Rynków Finansowych. Funkcję wpiernającą dla Departamentu Skarbu przy realizacji opisanych wyżej zadań pełnią: Departament Instytucji Finansowych w zakresie aranżacji finansowania od banków krajowych i zagranicznych oraz międzynarodowych instytucji finansowych oraz Departament Rynków Finansowych w zakresie aranżacji emisji papierów dłużnych Banku. Dodatkowo do zadań DS należy monitorowanie ryzyka płynności i finansowania spółek Grupy mBanku pod kątem zgodności z wewnętrzną dokumentacją Banku, uczestniczenie, jako obserwator z ramienia Banku, w posiedzeniach komitetów ALCO spółek Grupy mBanku (w szczególności mBanku Hipotecznego S.A.).
- **Departament Obsługi i Rozliczeń Rynków Finansowych (DOF)** – I linia obrony, odpowiada za operacyjny nadzór nad prawidłowością przepływów na rachunkach.
- **Departament Usług Powierniczych (DCU)** – I linia obrony, pełni funkcje w zakresie rozliczeń transakcji na papierach wartościowych.
- **Departament Ryzyka Rynków Finansowych (DRR)** – II linia obrony, odpowiada za kontrolę i bieżące monitorowanie ryzyka płynności Banku na poziomie strategicznym i raportuje do Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem, do Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych mBanku oraz Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami. DRR monitoruje płynność finansową w trybie dziennym wykorzystując metody oparte o analizę przepływów pieniężnych. Pomiar ryzyka płynności bazuje na modelu nadzorczym oraz wewnętrznym, który został zbudowany na podstawie analiz specyfiki Banku, zmienności bazy depozytowej, koncentracji finansowania oraz planowanego rozwoju poszczególnych portfeli.
- **Departament Audytu Wewnętrznego (DAW)** – III linia obrony, dokonuje niezależnych ocen zarówno pierwszej jak i drugiej linii obrony.

mBank S.A.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań. Bank realizuje ten cel poprzez dywersyfikację stabilnych źródeł finansowania w odniesieniu do grup klientów (od których pozyskuje depozyty), produktów i walut przy jednoczesnej optymalizacji bilansu pod kątem rentowności. Długoterminowe działania mBanku w tym zakresie realizowane są przy uwzględnieniu uwarunkowań co do możliwości pozyskania finansowania oraz dochodowości biznesu.

W 2016 roku sytuacja płynnościowa była monitorowana i utrzymywana na adekwatnym do potrzeb poziomie poprzez dostosowywanie poziomu bazy depozytów i uruchamianie dodatkowych źródeł finansowania w zależności od rozwoju akcji kredytowej i pozostałych potrzeb płynnościowych.

Narzędzia i miary wykorzystywane w pomiarze ryzyka płynności

W ramach zarządzania ryzykiem płynności analizie poddawany jest szereg miar ryzyka, z których podstawową jest luka niedopasowania. Obejmuje ona wszystkie aktywa, pasywa oraz pozycje pozabilansowe Banku dla wszystkich walut w horyzontach czasowych ustalonych przez Bank. W 2016 roku Bank utrzymywał poziom nadwyżki płynnościowej adekwatny do prowadzonej działalności operacyjnej i aktualnej sytuacji rynkowej w postaci portfela płynnych papierów skarbowych i pieniężnych, dla których istnieje możliwość zastawu bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Bank kalkuluje zdefiniowane w Uchwale nadzorcze miary płynności. W 2016 roku nadzorcze limity na miary płynności, zarówno krótkoterminowej, jak i długoterminowej, nie były przekraczane. Ponadto zgodnie z wymogami Uchwały, Bank dokonuje pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz ustala wewnętrzne limity (o charakterze poziomów kontrolnych) zaangażowania w aktywa długoterminowe. Badana jest również stabilność i struktura źródeł finansowania, w tym poziom osadu i koncentracji dla depozytów terminowych i rachunków bieżących. Dodatkowo Bank przeprowadza analizy zmienności pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności otwartych linii kredytowych i wykorzystania limitów w rachunkach.

Bieżącej analizie podlega nie tylko płynność w warunkach normalnych, ale również przy założeniu scenariuszy mogących skutkować potencjalnym zagrożeniem jej utraty. W celu określenia wytrzymałości Banku na niekorzystne, istotne zdarzenia mogące prowadzić do utraty płynności przeprowadzane są analizy scenariuszowe obejmujące skrajne założenia dotyczące zarówno funkcjonowania rynków finansowych, zjawisk behawioralnych dotyczących klientów Banku, jak i połączenie obu wymienionych czynników. W tym celu regularnie przeprowadzane są trzy scenariusze: ANL Stress odzwierciedlający scenariusz kryzysu wewnątrz banku, ANL Stress Market odzwierciedlający kryzys rynkowy oraz ANL Stress Combined łączący oba poprzednio wymienione.

Główne założenia scenariusza ANL Stress:

- odpływ depozytów klientów,
- materializacja udzielonych niewykorzystanych zobowiązań pozabilansowych,
- sprzedaż na rynku płynnych papierów w oszacowanych przez Bank kwotach,
- wykorzystanie finansowania zabezpieczonego z banku centralnego dla niesprzedanej kwoty papierów wartościowych.

Główne założenia scenariusza ANL Stress Market:

- odpływ depozytów klientów,
- materializacja udzielonych niewykorzystanych zobowiązań pozabilansowych,
- brak możliwości sprzedaży na rynku papierów wartościowych Rezerw Płynności,
- wykorzystanie finansowania zabezpieczonego z banku centralnego dla niesprzedanej kwoty papierów wartościowych.

Scenariusz ANL Stress Combined łączy założenia ANL Stress i ANL Stress Market.

Dodatkowo raz do roku w Banku przeprowadzany jest scenariusz odwrócony dla ryzyka płynności (reverse stress test) oraz z częstotliwością miesięczną scenariusz kryzysowy dla ryzyka płynności śróddziennej.

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w Banku do bieżącego zarządzania ryzykiem płynności oraz są raportowane do Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych, Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku (ALCO) oraz Rady Nadzorczej Banku. Dodatkowo scenariusze wykorzystane w istniejącym w Banku Planie Awaryjnym są spójne z testami warunków skrajnych.

Bank posiada ustalone procedury działania na wypadek zagrożenia utraty płynności finansowej. W zależności od dotkliwości występujących czynników oraz stopnia zagrożenie utratą płynności zdefiniowane są odpowiednie działania w Planie Awaryjnym na wypadek zagrożenia utraty płynności przez Grupę mBanku (Plan Awaryjny) lub w Planie Naprawy Grupy mBanku (Plan Naprawy).

Realizacja strategii zapewnienia płynności polega na aktywnym zarządzaniu strukturą bilansu, przyszłych przepływów pieniężnych oraz utrzymywaniu rezerw płynności adekwatnych do potrzeb płynnościowych, wynikających z aktywności Banku i struktury bilansu, zobowiązań wobec spółek zależnych i aktualnej sytuacji rynkowej oraz zapotrzebowania na środki płynne wynikające z przeprowadzanych testów warunków skrajnych. W tym celu Bank utrzymuje zapas nieobciążonych aktywów płynnych stanowiących Rezerwy Płynności, dla których istnieje możliwość zastawu, transakcji na rynku repo bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości. W skład Rezerw Płynności wchodziły polskie obligacje skarbowe w PLN i EUR, bony pieniężne emitowane przez Narodowy Bank Polski oraz czeskie obligacje skarbowe w CZK. Wartości tych Rezerw wynosiły:

Wartość Rezerw Płynności (w mln zł)	
31.12.2016	31.12.2015
25 034	22 900

W ramach Grupy Rezerwy Płynności utrzymuje również mBank Hipoteczny S.A.. Zarówno mBank S.A., jak i mBank Hipoteczny S.A. podlegają wymogowi spełniania tych samych miar regulacyjnych nałożonych na banki. Rezerwy Płynności mBanku Hipotecznego S.A. składały się z polskich obligacji skarbowych w PLN oraz bonów pieniężnych emitowanych przez Narodowy Bank Polski i wynosiły:

Wartość Rezerw Płynności (w mln zł)	
31.12.2016	31.12.2015
1 023	675

W celu wsparcia procesu zarządzania ryzykiem płynności został wypracowany system wskaźników wczesnego ostrzegania. Składa się on ze wskaźników monitorujących poziom wykorzystania limitów regulacyjnych i wewnętrznych oraz dodatkowo wskaźników monitorujących istotne zmiany czynników rynkowych, a także zmiany struktury bilansu Banku. Przekroczenie wartości progowych przez zdefiniowane wskaźniki może być przesłanką do uruchomienia Planu Awaryjnego lub Planu Naprawy.

W związku ze stosowaniem przez Bank instrumentów FX swap i CIRS do zamiany nadwyżek walut lokalnych na waluty obce, w Banku obowiązują wewnętrzne limity na wykorzystanie tych instrumentów. Dodatkowo, w celu ograniczenia ryzyka koncentracji transakcji FX swap monitorowana jest wielkość pozyskiwanych kwot w okresie do 1 roku w przedziałach miesięcznych.

W Banku obliczane są i raportowane również inne miary ryzyka płynności obejmujące:

- koncentrację źródeł finansowania,
- stabilność bazy depozytowej,
- zrywalność depozytów,
- wskaźnik finansowania rynku nieruchomości.

Bank w zarządzaniu ryzykiem płynności uwzględnia również ryzyko płynności produktu. Odzwierciedlone jest ono w zakresie pomiaru płynności rynku papierów wartościowych, które tworzą Rezerwy Płynności. Bank, w odstępach miesięcznych, analizuje płynność rynkową obligacji Skarbu Państwa, uwzględniając determinanty płynności rynkowej takie jak: obrót rynkowy, głębokość arkusza zleceń, spread transakcji kupna/sprzedaży i wielkość emisji. Badanie płynności rynkowej uwzględnione jest w mierze ryzyka ANL Base i ANL Stress, w których konstrukcja scenariuszy uwzględnia upłynnianie obligacji Skarbu Państwa będących w posiadaniu Banku na poszczególnych seriach obligacji. Badanie potencjału rynkowego wykonywane jest również w kontekście potencjału zastawienia poszczególnych serii obligacji.

Pomiar, limitowanie i raportowanie ryzyka płynności

W Banku funkcjonuje proces cyklicznego raportowania ryzyka płynności. Obejmuje ono zarówno dostarczanie informacji dziennej dla jednostek zajmujących się zarządzaniem ryzykiem płynności oraz osób kontrolujących zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie operacyjnym, jak i cykliczne raportowanie dla wyższych szczebli zarządzania na potrzeby podejmowania decyzji strategicznych dotyczących ryzyka płynności.

W cyklu dziennym raportowane są:

- miary regulacyjne,

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

- luki płynności w scenariuszach kryzysowych dla mBanku, Grupy mBanku oraz istotnych z punktu widzenia ryzyka płynności spółek zależnych wraz z wykorzystaniem limitów nałożonych na te miary,
- płynność śróddzienna,
- inne miary wewnętrzne ryzyka płynności.

W cyklu tygodniowym raportowane są:

- Wskaźniki Wczesnego Ostrzegania (EWI).

W cyklu miesięcznym raportowane są:

- miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla członków Zarządu Banku i Komitetu Ryzyka Rynków Finansowych (KRF),
- miary regulacyjne, wewnętrzne miary płynności oraz prognozy miar płynności uwzględniające prognozy rozwoju biznesu dla Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy mBanku (ALCO).

W cyklu kwartalnym raportowane są miary regulacyjne i wewnętrzne miary płynności dla Rady Nadzorczej Banku.

Dla potrzeb bieżącego monitorowania płynności Bank kalkuluje wartości urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych. Luka urealniona jest kalkulowana na bazie przepływów kontraktowych (Nota 3.10.1). Urealniane są przede wszystkim przepływy w portfelu depozytów klientów niebankowych, w portfelu kredytów w rachunkach bieżących oraz przepływy portfela kredytów terminowych. Przy kalkulacji miar płynności Bank bierze pod uwagę potencjalne możliwości uzyskania środków finansowych z tytułu upłynnienia bądź zastawienia papierów wartościowych należących do Rezerw Płynności Banku.

Wartość urealnionej, przedziałowej i skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)				
Przedział czasowy	luka - 31.12.2016		luka - 31.12.2015	
	przedziałowa	skumulowana	przedziałowa	skumulowana
do 1 dnia roboczego	8 024	8 024	10 494	10 494
do 3 dni roboczych	7 421	15 445	(5 946)	4 548
do 7 dni kalendarzowych	380	15 825	(5 946)	4 548
do 15 dni kalendarzowych	(838)	14 987	3 610	8 158
do 1 miesiąca	2 605	17 592	775	8 933
do 2 miesięcy	1 003	18 595	1 637	10 570
do 3 miesięcy	(993)	17 602	442	11 012
do 4 miesięcy	139	17 741	427	11 439
do 5 miesięcy	133	17 874	(256)	11 183
do 6 miesięcy	88	17 962	74	11 257
do 7 miesięcy	197	18 159	247	11 504
do 8 miesięcy	181	18 340	196	11 700
do 9 miesięcy	118	18 458	52	11 752
do 10 miesięcy	(797)	17 661	(516)	11 236
do 11 miesięcy	182	17 843	(1 674)	9 562
do 12 miesięcy	(1 998)	15 845	588	10 150

Powyższe wartości należy interpretować jako nadwyżki/niedobory płynności w wymienionych przedziałach czasowych. Od dnia 21 maja 2016 roku dane uwzględniają Dom Maklerski mBanku, który z tym dniem został włączony do struktur mBanku S.A. Dzięki pozytywnej dynamice wzrostu niebankowych depozytów terminowych i rachunków bieżących (10 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2016 roku) przewyższającej dynamikę rozwoju działalności kredytowej (1,3 mld zł, w przeliczeniu po kursie z dnia 31 grudnia 2016 roku) zanotowany został wzrost poziomu płynności na koniec roku 2016.

W roku 2016 miał miejsce wzrost płynności związany z emisją 500 mln EUR obligacji w ramach Programu Emisji Obligacji (EMTN) prowadzonego w spółce mFF. Spadek zadłużenia wobec głównego akcjonariusza, Commerzbanku AG wynika ze spłaty 800 mln CHF kredytów. Jednocześnie w skumulowanej luce niedopasowania przepływów pieniężnych na koniec 2016 roku uwzględnione zostało zadłużenie wobec Commerzbanku AG, pozostające do spłaty w 2017 roku w kwocie równej 750 mln CHF kredytów i 400 mln CHF pożyczek podporządkowanych.

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Metodyka ANL zawiera dodatkowy element, którego celem jest przygotowanie Banku na wypadek znacznych zmian kursów walutowych skutkujących negatywną wyceną transakcji CIRS i Fx-Swap przekładającą się na powstanie potrzeb płynnościowych wynikających z konieczności uzupełniania zabezpieczenia wobec kontrahentów (wartość odpływu za koniec roku 2016 – 966 mln PLN).

Ponadto Bank oblicza kwotę dodatkowego wymogu depozytów zabezpieczających, wynikającego z zawartych umów z kontrahentami, które musiałyby dostarczyć kontrahentom w przypadku potencjalnego obniżenia ratingu kredytowego. Według stanu na 31 grudnia 2016 roku Bank nie musiałby wносить dodatkowego zabezpieczenia ze względu na pozytywną wycenę transakcji.

W 2016 roku płynność Banku kształtowała się na bezpiecznym poziomie, co było odzwierciedlone w kwocie nadwyżki środków płynnych nad zobowiązaniami krótkoterminowymi w terminach miar ANL oraz w poziomach miar regulacyjnych.

Niedopasowanie luk ANL w terminach do 1 miesiąca oraz do 1 roku w ciągu 2016 roku oraz wartości miar regulacyjnych M1, M2 oraz LCR przedstawia poniższa tabela:

Miara*	2016			
	31.12.2016	średnia	maksimum	minimum
ANL Base 1M**	20 428	16 767	21 088	12 252
ANL Base 1Y**	18 694	16 597	20 837	12 392
ANL Stress 1M**	17 579	14 473	18 903	10 377
ANL Stress 1Y**	15 845	14 303	18 473	10 109
ANL Market 1M**	17 436	13 310	18 405	9 650
ANL Combined 1M**	16 411	12 437	17 404	8 706
M1	15 117	13 570	17 974	7 681
M2	1,42	1,40	1,54	1,26
M3	4,79	4,82	5,20	4,03
M4	1,41	1,34	1,41	1,28
LCR	200%	154%	200%	126%
LCR Grupa ***	181%	179%	187%	173%

* Miary ANL Base, ANL Stress, ANL Stress Market, ANL Stress Combined oraz M1 są wyrażone w mln zł, podczas gdy M2 jest miarą relatywną wyrażoną w postaci ułamka dziesiętnego. Miara ANL Stress jest limitowana do 1 roku, natomiast miary ANL Stress Market i ANL Stress Combined są limitowane do 1 miesiąca.

** Średnie, maksima i minima są obliczone za okres począwszy od dnia 1 lutego 2016 r.

*** Średnia, maksimum i minimum są obliczone za okres począwszy od dnia 30 września 2016 r.

Nadzorcze miary płynności krótkoterminowej (M1, M2) w 2016 roku kształtowały się na bezpiecznym poziomie z minimalną wartością 7,7 mld PLN (M1) powyżej limitu wynoszącego 0. Miary pokrycia długoterminowego (M3, M4) odznaczały się wysoką stabilnością na bezpiecznym poziomie, powyżej minimum określonego przez regulatora równego 1. W szczególności M3 oscylowało w zakresie od 4,03 do 5,20 w 2016 roku, podczas gdy M4 w zakresie od 1,28 do 1,41. Miara LCR pozostawała na bezpiecznym poziomie, znacznie przekraczającym 100%.

Źródła finansowania

Założenia strategiczne dotyczące dywersyfikacji źródeł finansowania i rentownej struktury bilansu odzwierciedlone są w planie finansowym Grupy mBanku za pomocą wybranych mierników między innymi wskaźnika L/D (Loans to Deposits). Mierzy on określoną relację kredytów do depozytów w celu utrzymania stabilnej struktury bilansu. W ciągu roku 2016 wartość wskaźnika L/D uległa poprawie z poziomu 96,6% do poziomu 89,4%. Bank buduje stabilną bazę depozytową poprzez oferowanie klientom produktów depozytowych, inwestycyjnych oraz programów regularnego i celowego oszczędzania, jak również w ramach depozytów operacyjnych spółek zależnych. Środki pozyskiwane od klientów Banku stanowią główne źródło finansowania działalności. Drugim pod względem wielkości źródłem finansowania, jest portfel długoterminowych pożyczek od banków (powyżej 1 roku), w tym głównie od Commerzbanku (Nota 27). Wspomniane pożyczki, łącznie z pożyczkami podporządkowanymi (Nota 30) stanowią podstawowe źródło finansowania portfela kredytów hipotecyjnych w CHF. W związku z zawieszeniem sprzedaży kredytów hipotecyjnych w CHF następuje sukcesywne zmniejszanie się należności Banku w tej walucie wynikające ze stopniowego spłacania się portfela. Środki uzyskane ze spłaty wspomnianych kredytów są wykorzystywane do pomniejszenia zadłużenia Banku w CHF w stosunku do głównego akcjonariusza. W roku 2016 zadłużenie wobec Commerzbanku AG zostało zredukowane o 800 mln CHF - spłata kredytów.

Ponadto do finansowania się (w tym w walutach obcych) Bank wykorzystuje średnioterminowe i długoterminowe instrumenty, w tym finansowanie w postaci linii kredytowych zarówno w ramach Grupy Commerzbanku, jak i na rynku międzynarodowym (pozostające do spłaty kredyty z EBI – równowartość 4,2 mld zł na koniec 2016 roku) oraz transakcje FX swap i CIRS. W 2016 roku Grupa wyemitowała

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

w ramach Programu Emisji Obligacji (EMTN) obligacje w kwocie 500 mln EUR (zobowiązanie na koniec 2016 roku – 1,5 mld EUR), jednocześnie w roku 2016 Bank zanotował wzrost zobowiązań netto z tytułu transakcji FX swap i CIRS w CHF.

W ramach Grupy poza mBankiem z finansowania zewnętrznego korzystają mBank Hipoteczny za pośrednictwem emisji listów zastawnych oraz krótkoterminowych papierów dłużnych i mLeasing za pośrednictwem krótkoterminowych papierów dłużnych.

Przy podejmowaniu decyzji co do finansowania, mając na celu optymalne dostosowanie struktury terminowej źródeł finansowania do struktury długoterminowych aktywów, Grupa bierze pod uwagę poziomy nadzorczych miar płynności oraz wewnętrznie ustanowione limity płynności.

Grupa mBanku S.A.

Ryzyko płynności w Grupie mBanku generowane jest głównie przez pozycje mBanku. Niemniej jednak monitorowaniu podlega również poziom ryzyka płynności w spółkach Grupy mBanku, gdzie ryzyko płynności zostało uznane za istotne. W spółkach generujących największe ryzyko płynności (mHipoteczny i mLeasing) Bank monitoruje poziom ryzyka płynności w trybie dziennym. Dane przekazywane przez powyższe spółki pozwalają na raportowanie kontraktowego niedopasowania przepływów pieniężnych jak również kalkulację urealnionej luki przepływów pieniężnych konstruowanej na bazie modelu ANL Stress i opartej o założenia modelowania wybranych produktów zgodnie z profilami ryzyka, możliwościami finansowania i specyfiką produktów danej spółki. Kształtowanie się poziomów urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych dla Grupy mBanku przedstawione zostały w poniższej tabeli:

Wartość urealnionej, przedziałowej i skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)				
Przedział czasowy	luka - 31.12.2016		luka - 31.12.2015	
	przedziałowa	skumulowana	przedziałowa	skumulowana
do 1 dnia roboczego	8 968	8 968	12 064	12 064
do 3 dni roboczych	8 224	17 192	(5 686)	6 378
do 7 dni kalendarzowych	324	17 516	(5 686)	6 378
do 15 dni kalendarzowych	(901)	16 615	3 610	9 988
do 1 miesiąca	2 551	19 166	761	10 749
do 2 miesięcy	1 022	20 188	1 506	12 255
do 3 miesięcy	(1 181)	19 007	426	12 681
do 4 miesięcy	33	19 040	327	13 008
do 5 miesięcy	193	19 233	(230)	12 778
do 6 miesięcy	41	19 274	80	12 858
do 7 miesięcy	243	19 517	253	13 111
do 8 miesięcy	226	19 743	243	13 354
do 9 miesięcy	135	19 878	51	13 405
do 10 miesięcy	(845)	19 033	(485)	12 920
do 11 miesięcy	230	19 263	(1 639)	11 281
do 12 miesięcy	(2 093)	17 170	620	11 901

Dla pozostałych spółek z uwagi na mniejsze sumy bilansowe i prostsze produkty bilansowe wypracowany został sposób monitoringu w oparciu o dwa kryteria: wielkość sumy bilansowej i, w przypadku gdy spółka jest objęta kalkulacją miary LCR dla Grupy zgodnie z Rozporządzeniem Delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 roku, jej udział w wypływach ogółem. W przypadku przekroczenia nałożonych wartości progowych, podejmowana jest decyzja o ewentualnym włączeniu spółki do systemu pomiaru ryzyka płynności.

3.10.1 Przepływy środków pieniężnych z transakcji na niepochodnych instrumentach finansowych

Poniższa tabela zawiera wartości przepływów środków pieniężnych wymaganych do zapłacenia przez Grupę, wynikających z zobowiązań finansowych. Przepływy zaprezentowano na datę bilansową w podziale według pozostałego umownego terminu wymagalności. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Kwoty ujawnione w analizie terminów wymagalności to umowne niezdykontowane przepływy środków pieniężnych.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2016 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	1 502 129	53 182	3 127 552	3 897 537	-	8 580 400
Zobowiązania wobec klientów	73 659 555	7 638 904	5 898 982	10 367 203	2 400 626	99 965 270
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	25 742	20 346	584 774	11 228 472	1 589 222	13 448 556
Zobowiązania podporządkowane	34 420	1 649 178	34 768	198 036	2 422 238	4 338 640
Pozostałe zobowiązania	1 331 257	31 009	184 222	9 164	3 504	1 559 156
Zobowiązania razem	76 553 103	9 392 619	9 830 298	25 700 412	6 415 590	127 892 022
Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)						
Aktywa razem	22 413 252	6 044 273	20 650 467	66 515 360	46 865 870	162 489 222
Luka płynności netto	(54 139 851)	(3 348 346)	10 820 169	40 814 948	40 450 280	34 597 200

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2015 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	2 851 640	96 521	3 222 019	6 185 231	-	12 355 411
Zobowiązania wobec klientów	63 745 088	7 217 641	6 974 481	5 357 648	4 754 575	88 049 433
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	5 958	15 659	576 440	5 444 067	3 865 127	9 907 251
Zobowiązania podporządkowane	1 018 826	1 596	39 277	1 774 492	1 441 788	4 275 979
Pozostałe zobowiązania	1 169 584	17 687	197 087	10 046	654	1 395 058
Zobowiązania razem	68 791 096	7 349 104	11 009 304	18 771 484	10 062 144	115 983 132
Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)						
Aktywa razem	21 446 385	5 963 310	20 516 069	51 501 499	46 524 777	145 952 040
Luka płynności netto	(47 344 711)	(1 385 794)	9 506 765	32 730 015	36 462 633	29 968 908

Aktywa, zapewniające realizację wszystkich zobowiązań oraz zobowiązań do udzielenia kredytów, obejmują gotówkę, środki pieniężne w banku centralnym, środki w drodze oraz obligacje skarbowe i inne uznane obligacje, należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W normalnej działalności część z kredytów udzielonych klientom, których umowy termin spłaty przypadał w ciągu roku, zostanie przedłużona. Ponadto, część dłużnych papierów wartościowych została zastawiona jako zabezpieczenie zobowiązań. Grupa mogłaby zapewnić środki pieniężne na nieoczekiwane wypływy netto sprzedając papiery wartościowe oraz korzystając z innych źródeł finansowania, takich jak rynek papierów zabezpieczonych aktywami.

3.10.2. Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowychPochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Grupę na bazie netto należą:

- pochodne transakcje futures,
- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje,
- warranty,
- kontrakty swap na stopę procentową (IRS),
- kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS),
- kontrakty forward na papiery wartościowe.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania finansowe Grupy z tytułu transakcji na powyższych instrumentach finansowych, dla których wycena na koniec 2016 roku jest ujemna, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową, prezentowane w wartości nominalnej (niezdyskontowanej) poza pozycjami Inne do 1 miesiąca oraz pozycją Pochodne transakcje futures, które przedstawione zostały w wartościach bieżących (zdyskontowanych). Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

31.12.2016

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszlą stopę procentową (FRA)	2 199	958	3 050	-	-	6 207
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	1 174	798	168	-	-	2 140
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	84 342	205 915	258 092	887 736	215 548	1 651 633
- Kontrakty IRS zabezpieczające	-	370	2 692	15 446	29 607	48 115
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	22 017	(5 020)	(35 874)	(35 365)	1 331	(52 911)
Opcje	7 508	502	(5 854)	(4 070)	(120)	(2 034)
Pochodne transakcje futures	-	(1)	-	-	-	(1)
Inne	2 477	6 844	12 605	850	-	22 776
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	119 717	209 996	232 187	849 151	216 759	1 627 810

31.12.2015

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszlą stopę procentową (FRA)	4 405	12 096	2 815	505	-	19 821
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	78	331	616	93	-	1 118
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	74 196	360 473	692 750	1 645 746	279 670	3 052 835
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	14 888	(2 452)	(18 874)	(8 278)	984	(13 732)
Opcje	(2 766)	1 377	(11 212)	(141)	(2)	(12 744)
Inne	113	2 064	3 576	381	-	6 134
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	90 914	373 889	669 671	1 638 306	280 652	3 053 432

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Grupę na bazie brutto należą pochodne walutowe instrumenty finansowe: walutowe kontrakty forward oraz walutowe kontrakty swap.

W poniższej tabeli przedstawiono zobowiązania/należności z tytułu instrumentów pochodnych Grupy, które będą rozliczone na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2016

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	18 477 230	5 981 653	6 121 559	932 698	-	31 513 140
- wpływy	18 552 994	6 003 320	6 115 410	915 710	-	31 587 434

31.12.2015

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	15 078 298	4 600 883	8 408 120	1 051 490	-	29 138 791
- wpływy	15 109 535	4 588 461	8 480 786	1 034 073	-	29 212 855

Kwoty ujawnione w tabeli to niezdykontowane umowne wypływy/wpływy pieniężne.

Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli to nominalne kwoty przepływów pozostające do rozliczenia z tytułu pochodnych walutowych instrumentów finansowych, podczas gdy w Nocie 20 zostały zaprezentowane wartości nominalne wszystkich umownie otwartych transakcji pochodnych.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka płynności pozycji pozabilansowych przedstawiono w Nocie 36.

3.11. Ryzyko operacyjne

Przez ryzyko operacyjne mBank rozumie możliwość poniesienia straty wynikającą z nieadekwatnych lub wadliwych wewnętrznych procesów, systemów, błędów lub działań podjętych przez pracownika Banku oraz ze zdarzeń zewnętrznych. Zgodnie z Katalogiem Ryzyka Grupy mBanku, ryzyko operacyjne obejmuje w szczególności następujące podkategorie:

- ryzyko prawne,
- ryzyko działania systemów informatycznych,
- ryzyko kadrowe i organizacyjne,
- ryzyko bezpieczeństwa,

- ryzyko braku zgodności.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka reputacji, jednakże materializacja ryzyka operacyjnego może powodować wzrost ryzyka reputacji.

Organizacja zarządzania ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (DKR) odpowiada za pomiar, kontrolę i monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w Banku i Grupie mBanku.

W ramach sprawowania kontroli ryzyka operacyjnego DKR blisko współpracuje z innymi jednostkami i projektami realizowanymi w Banku i odnoszącymi się do ryzyka operacyjnego, w szczególności z Departamentem Compliance, Departamentem Prawnym, Departamentem Audytu Wewnętrznego oraz Departamentem Bezpieczeństwa. Wyniki kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego są raportowane do Komisji ds. Ryzyka Rady Nadzorczej, Zarządu Banku, komitetów Forum Biznesu i Ryzyka Grupy mBanku oraz Wiceprezesa Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem.

Organizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Bank bierze pod uwagę wymogi regulacyjne, które stanowią punkt wyjścia dla przygotowania ram systemu kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku i Grupie.

Generalną zasadą zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku jest jego minimalizacja – ograniczenie przyczyn występowania zdarzeń operacyjnych, zmniejszanie prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz dotkliwości potencjalnych skutków. Przy podejmowaniu decyzji o akceptowalnym poziomie ryzyka operacyjnego rozważana jest analiza: koszty vs. korzyści.

Narzędzia i miary

Na kontrolę i zarządzanie ryzykiem operacyjnym składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, monitorowanie, pomiar, ocenę, raportowanie, a także redukcję, unikanie, transfer lub akceptację ryzyka operacyjnego, na które Bank jest narażony w poszczególnych obszarach działalności. Podstawą są metody oraz narzędzia ilościowe i jakościowe, służące kontroli ryzyka operacyjnego. Narzędzia stosowane przez Bank zmierzają do ukierunkowanego na przyczynę zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz koncentrują się na podejściu oddolnym w celu identyfikacji ryzyka (bottom-up approach).

Celem narzędzi jakościowych jest ustanowienie w ramach Banku i Grupy mBanku spójnej oceny jakościowej czynników środowiska wewnętrznego i zewnętrznego mających wpływ na proces zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Podstawowym narzędziem jakościowym jest Samoocena Efektywności Zarządzania Ryzykiem, która pozwala na identyfikację i ocenę najważniejszych ryzyk operacyjnych i mechanizmów kontrolnych w Grupie, a następnie opracowanie i wdrożenie niezbędnych planów działań naprawczych.

Ponadto w celu kontroli ryzyka operacyjnego Bank prowadzi rejestr zdarzeń i strat operacyjnych Grupy, zbiera i monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka, a także tworzy i analizuje scenariusze ryzyka operacyjnego w celu identyfikacji zdarzeń, które potencjalnie mogą spowodować bardzo duże straty o charakterze operacyjnym. Jednocześnie utrzymywana jest komunikacja z wszystkimi obszarami działania Banku (zarówno obszarami biznesowymi, jak również wsparcia) w celu monitorowania i podejmowania działań zapobiegawczych w momencie zasygnalizowania ryzyka krytycznych zdarzeń w jakimkolwiek obszarze działania.

Straty operacyjne

Zdecydowana większość strat operacyjnych Grupy dotyczy następujących linii biznesowych (wyodrębnionych zgodnie z Rozporządzeniem CRR): bankowość komercyjna, bankowość detaliczna oraz działalność dealerska.

W podziale strat na kategorie ryzyka, największe straty Grupa ponosi z tytułu trzech kategorii ryzyka operacyjnego: (i) przestępstw popełnionych przez osoby z zewnątrz; (ii) realizacji, dostawy i zarządzania procesem oraz (iii) klientów, produktów i praktyk biznesowych.

Poniższa tabela przedstawia rozkład według strat rzeczywistych netto (po uwzględnieniu odzysków) poniesionych w 2016 roku przez Grupę mBanku wg kategorii ryzyka operacyjnego:

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Kategorie zdarzeń operacyjnych	Rozkład	Wartość strat do wartości zysku brutto
Przestępstwa popełnione przez osoby z zewnątrz	45%	1,3%
Klienci, produkty i praktyki biznesowe	43%	1,3%
Realizacja, dostawa i zarządzanie procesem	2%	0,1%
Pozostałe*	10%	-0,3%
Łącznie	100%	2,4%

*w pozostałych kategoriach odzyski przewyższyły straty

Poziom strat z tytułu ryzyka operacyjnego jest na bieżąco monitorowany i regularnie raportowany do kierownictwa oraz Rady Nadzorczej. Monitorowanie odbywa się na poziomie pojedynczych transakcji oraz na poziomie wielkości sumy strat. W przypadku pojedynczych zdarzeń operacyjnych z wysoką stratą lub sumy strat przekraczającej ustalone progi wymagane jest przeprowadzenie analizy przyczyn i opracowanie planów naprawczych, które ograniczą wystąpienie podobnych strat w przyszłości.

3.11.1 Ryzyko braku zgodności

Zarządzanie ryzykiem braku zgodności w mBanku jest realizowane w szczególności zgodnie z postanowieniami Polityki zgodności w mBanku S.A., stanowiącej zbiór wytycznych postępowania i zasad organizacyjnych, które Bank realizuje spełniając wymogi polskiego prawa oraz uwzględniając zasady compliance właściwe w Grupie Commerzbanku, z zastrzeżeniem polskich wymogów prawnych. Polityka określa także podstawowe zasady działania pracowników Banku oraz główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności i umożliwiające zarządzanie tym ryzykiem na wszystkich szczeblach organizacji Banku.

Przez ryzyko braku zgodności należy rozumieć skutki nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest minimalizowanie ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem i niedostosowaniem działalności Banku do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania. Przez niedostosowanie działalności Banku do przepisów, o których mowa powyżej, należy rozumieć niedostosowanie regulacji wewnętrznych do przepisów prawa i standardów postępowania przyjętych przez Bank, w tym niewykonywanie zaleceń i rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego oraz innych organów nadzoru realizujących swoje zadania wobec instytucji finansowych.

Zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami prawa krajowego i międzynarodowego oraz ze standardami postępowania przyjętymi przez Bank, a także przestrzeganie regulacji wewnętrznych przez pracowników Banku ma na celu zniwelowanie ryzyka braku zgodności oraz zminimalizowanie możliwości jego wystąpienia bądź eliminację ryzyka: prawnego, reputacyjnego, nałożenia sankcji i powstania strat finansowych oraz ryzyka wynikającego z rozbieżności przy interpretacji przepisów prawa.

Za realizację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności są odpowiedzialni wszyscy pracownicy Banku, stosownie do wykonywanego przez nich zakresu obowiązków oraz nadanych im uprawnień.

Za koordynację i nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest odpowiedzialny Departament Compliance. Do zadań Departamentu Compliance należy w szczególności:

- opracowywanie i wdrażanie w Banku wytycznych, zasad oraz standardów działania z obszaru compliance, w tym standardów obowiązujących w Grupie Commerzbanku AG, z uwzględnieniem zastrzeżeń polskich wymogów prawnych,
- sprawowanie nadzoru nad realizowanymi przez jednostki organizacyjne Banku zadaniami z obszaru compliance, w tym doradztwo i instruktaż merytoryczny, jak również przeprowadzanie kontroli w zakresie realizowanych przez jednostki zadań,
- sprawowanie nadzoru, w tym doradztwo i instruktaż merytoryczny, nad wdrażaniem przez właściwe służby compliance w oddziałach zagranicznych Banku i spółkach Grupy mBanku, wspólnych standardów postępowania Grupy mBanku w obszarze compliance,
- identyfikowanie ryzyk w obszarze compliance,
- wprowadzanie polityk i procedur kontroli z zakresu działania Departamentu Compliance, które zapewnią minimalizację ryzyk,
- dostosowanie Polityki zgodności w mBanku S.A. oraz regulacji wewnętrznych, których właścicielem jest Departament Compliance, do zmieniającego się otoczenia prawnego oraz standardów postępowania,

- budowanie kultury compliance w szczególności poprzez organizowanie, przygotowywanie materiałów merytorycznych oraz prowadzenie szkoleń dla pracowników Banku z zagadnień dotyczących procesów compliance,
- utrzymywanie systematycznych kontaktów z jednostką odpowiedzialną za obszar compliance w Grupie Commerzbanku AG w celu uzgadniania implementacji wspólnych standardów.

Nadzór nad wprowadzaniem przez podmioty z Grupy mBanku jednolitych zasad z obszaru compliance jest realizowany w szczególności na podstawie zawartych umów i porozumień dodatkowych z podmiotami zależnymi, określającymi między innymi obowiązki sprawozdawcze podmiotów zależnych z obszaru compliance oraz zasady przeprowadzania wizyt nadzorczych w tych podmiotach, wykonywanych przez uprawnione jednostki organizacyjne Banku.

Dyrektor i pracownicy Departamentu Compliance nie realizują żadnych procesów w Banku, które następnie podlegają kontroli Departamentu Compliance, nie są zaangażowani w działalność, która mogłaby rodzić konflikt interesów z ich obowiązkami w ramach Departamentu Compliance. W szczególności sprawowane przez nich funkcje konsultacyjne w zakresie realizacji zadań z obszaru compliance w stosunku do jednostek organizacyjnych nie mogą być łączone z jakimikolwiek innymi konsultacjami dla tych jednostek.

3.12. Ryzyko biznesowe

Ryzyko biznesowe oznacza ryzyko strat z tytułu odchylenia rzeczywistego wyniku operacyjnego Grupy mBanku od planowanego poziomu. Kalkulacja odchyleń wartości rzeczywistych od planowanych jest rozłączna dla części przychodowej i kosztowej. Ryzyko biznesowe obejmuje w szczególności ryzyko strategiczne, związane z możliwością wystąpienia negatywnych konsekwencji finansowych spowodowanych podjęciem błędnych lub niekorzystnych decyzji lub też wadliwą ich realizacją. Zakłada się przy tym, że skutki realizowanych decyzji strategicznych są odzwierciedlone w odchyleniach wyniku operacyjnego od poziomu planowanego w horyzoncie rocznym.

Ryzyko biznesowe jest uwzględniane w procesie kalkulacji kapitału ekonomicznego mBanku i Grupy mBanku.

Departament Controllingu i Informacji Zarządczej jest odpowiedzialny za opracowywanie metodologii i dokonywanie pomiaru kapitału ekonomicznego na ryzyko biznesowe oraz przygotowywanie informacji na temat zmian jego poziomu, a także za przeprowadzanie testów warunków skrajnych dla ryzyka biznesowego.

W celu efektywnego zarządzania i ograniczania ryzyka biznesowego podejmowane są następujące działania:

- koordynacja procesu planistycznego przez Departament Controllingu i Informacji Zarządczej obejmująca weryfikację zaplanowanych danych,
- regularna analiza przyczyn obserwowanych odchyleń bieżących wyników finansowych jednostek organizacyjnych Grupy mBanku od poziomu zaplanowanego,
- wyniki analizy przytoczonej w powyższym punkcie są dołączane w formie komentarzy do wyników finansowych Grupy mBanku dostarczanych do Zarządu Banku,
- okresowa weryfikacja przyjętej strategii,
- regularna analiza działań konkurencji.

3.13. Ryzyko modeli

Ryzyko modeli jest rozumiane jako ryzyko negatywnych konsekwencji związanych z decyzjami podejmowanymi na podstawie danych wyjściowych modeli, które zostały nieprawidłowo zbudowane bądź są niewłaściwie administrowane. Ryzyko modeli może skutkować stratami finansowymi lub utraconymi potencjalnymi zyskami, błędnymi decyzjami biznesowymi lub strategicznymi, bądź też niekorzystnie zaważyć na renomie Banku.

W ryzyku modeli można wyodrębnić w szczególności następujące specyficzne podkategorie:

- **Ryzyko danych** obejmujące: dostępność, jakość, pozyskiwanie, przetwarzanie, agregowanie, składowanie, zapewnienie właściwej długości szeregów czasowych, zasilanie modelu danymi.
- **Ryzyko założeń** stanowiących o: logice, funkcjonalności w połączeniu z określonymi celami do osiągnięcia, odpowiedniości względem warunków rzeczywistych oraz wykorzystywanych metod/narzędzi/technik, uwzględnieniu czynników wpływających na proces modelowania, zależności między złożonością a odpornością na efekt przeuczenia, integracji uproszczeń z charakterystyką modelowanego zjawiska, wkładzie eksperckim, wykorzystaniu elementów nieobserwowalnych, stabilności oszacowań wraz z właściwym uwzględnieniem błędów oszacowań.
- **Ryzyko administrowania** związane z: jakością dokumentacji oraz regulacji dotyczących procesu zarządzania modelem oraz jego ryzykiem, implementacją, wykorzystaniem modelu, informacjami związanymi z jakością działania modelu oraz procesem ich komunikacji, zarządzaniem zmianami, przełamywaniem wyników modelu.
- **Ryzyko immanentne** nierozzerwalnie związane z ograniczeniami w modelowaniu danego zjawiska – dążąc do osiągnięcia danej efektywności działania modelu należy zbadać podatność danego zjawiska na modelowanie.
- **Ryzyko współzależności** – w przypadku szacowania zagregowanego poziomu ryzyka, wynikające z bazowania na tych samych źródłach, technikach konstrukcji, założeniach, metodach testowania oraz wykorzystywania jako wsadowe części innych modeli, przy założeniu, że modele wsadowe są co najmniej średnioistotne.

Zarządzanie ryzykiem modeli koordynowane jest przez Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem, w którym funkcjonuje Wydział Walidacji.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem (Wydział Walidacji) realizuje w szczególności następujące zadania:

- buduje i rozwija polityki oraz organizuje proces zarządzania modelami ryzyka,
- organizuje i monitoruje proces oceny ryzyka modeli w jednostkach organizacyjnych Banku i spółkach Grupy mBanku, odpowiedzialnych za budowę modelu oraz zapewnia spójność oceny ryzyka modeli w ramach Grupy.

Ryzyko modeli jest zarządzane w mBanku w sposób systemowy poprzez odpowiednie regulacje wewnętrzne dotyczące procesu zarządzania modelami i ich ryzykiem, w szczególności monitorowania i walidacji modeli.

Polityka Zarządzania Modelami określa uczestników oraz ramowe zasady procesu zarządzania modelami, obejmujące zagadnienia dotyczące budowy modeli w Grupie mBanku, ich zatwierdzania, wdrażania, weryfikacji/walidacji, monitorowania, dokonywania zmian i związanego z tym procesu raportowania. Definiuje ona również zasady klasyfikacji istotności modeli oraz pomiaru i monitoringu ryzyka modeli, zgodnych z wymogami Rekomendacji W Komisji Nadzoru Finansowego.

Istotną rolę w procesie zarządzania modelami i ich ryzykiem odgrywa Komitet Zarządzania Modelami, którego funkcje zostały szczegółowo omówione we wcześniejszych rozdziałach niniejszego dokumentu. Rekomenduje on między innymi poziom tolerancji na ryzyko modeli, który jest następnie zatwierdzany przez Zarząd Banku oraz Radę Nadzorczą.

3.14. Ryzyko reputacji

W konkurencyjnym otoczeniu reputacja nabiera coraz większego znaczenia. Od banku, jako instytucji zaufania publicznego, oczekuje się nie tylko rentowności i zwrotu na kapitale, ale również działania w sposób etyczny, ekologiczny i odpowiedzialny społecznie.

Celem zarządzania ryzykiem reputacji, definiowanym jako ryzyko wynikające z negatywnego postrzegania mBanku lub jego spółek zależnych przez interesariuszy, jest identyfikacja, ocena i ograniczanie ryzyka reputacji w ramach szczególnych procesów, aby chronić i wzmocnić dobre imię mBanku i Grupy mBanku.

Wszystkie jednostki organizacyjne banku, oddziały zagraniczne oraz spółki zależne są bezpośrednio odpowiedzialne za ryzyko reputacji wynikające z ich działalności operacyjnej. Kluczową rolę w procesie zarządzania ryzykiem reputacji pełni Departament Komunikacji i Strategii Marketingowej, który odpowiada za kształtowanie wizerunku i marki Banku oraz Grupy mBanku.

Departament Komunikacji i Strategii Marketingowej jest odpowiedzialny za:

- tworzenie strategii komunikacji zewnętrznej Banku oraz Grupy mBanku i jej realizację;
- planowanie i realizację działań marketingowych dla linii biznesowych Banku, z wyłączeniem bankowości detalicznej (gdzie odpowiedzialność ponosi Departament Marketingu Bankowości Detalicznej);
- monitorowanie działań związanych z wizerunkiem, reputacją i rozpoznawalnością Banku;
- zarządzanie w sytuacjach kryzysowych, które niosą ze sobą ryzyko reputacji dla całego Banku i Grupy.

Ponadto istotne role w procesie zarządzania ryzykiem reputacji odgrywają inne jednostki organizacyjne Banku, m.in. Departament Compliance oraz Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem, który jest odpowiedzialny za: rozwój strategii zarządzania ryzykiem reputacji we współpracy z innymi jednostkami organizacyjnymi oraz nadzór nad procesem Samooceny Efektywności Zarządzania Ryzykiem, uwzględniającym również aspekty ryzyka reputacji.

W celu monitorowania i zarządzania ryzykiem reputacji mBank wykorzystuje takie narzędzia jak:

- wartości mBanku (zorientowanie na klienta, prostota, profesjonalizm, zaangażowanie i myślenie zorientowane na przyszłość), które są kodem Banku podczas budowania relacji biznesowych zarówno w ramach Grupy, jak i poza nią,
- badanie kultury zaangażowania – postrzeganie Banku przez pracowników,
- Społeczna Odpowiedzialność Biznesu – podejmowanie odpowiedzialnych działań na rzecz klientów, pracowników, środowiska naturalnego i społeczności lokalnych (w tym wolontariat pracowniczy) oraz udział w projektach Fundacji mBanku,
- monitoring publikacji prasowych, komentarzy w internecie i mediach społecznościowych,
- analiza satysfakcji klientów bankowości detalicznej i korporacyjnej,
- proces wdrażania nowych produktów, gdzie ryzyko reputacji jest jednym z aspektów analizowanych podczas procesu implementacji nowych produktów,
- analiza reklamacji klientów.

Strategia Zarządzania Ryzykiem Reputacji Grupy mBanku określa zasady i poszczególne elementy procesu zarządzania ryzykiem reputacji i podkreśla w szczególności takie aspekty jak: profil ryzyka reputacji oraz organizację i metody zarządzania tym ryzykiem.

3.15. Ryzyko kapitałowe

Zarządzanie ryzykiem kapitałowym realizowane jest w mBanku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie mBanku.

Departament Controllingu i Informacji Zarządczej odpowiada za:

- opracowywanie Polityki zarządzania kapitałem Grupy mBanku;
- dokonywanie pomiaru efektywności wykorzystania kapitału oraz monitorowanie wskaźników zwrotu na kapitale, jak również aktualizowanie metodyki w tym zakresie;
- prognozowanie i planowanie funduszy własnych dla Banku oraz Grupy mBanku.

Departament Zarządzania Zintegrowanym Ryzykiem i Kapitałem odpowiada za:

- monitorowanie adekwatności kapitałowej i zdolności Grupy mBanku do absorpcji ryzyka oraz profilu ryzyka Grupy;
- organizację procesu planowania, prognozowania i monitorowania regulacyjnego i wewnętrznego kapitału na ryzyko;
- rozwój koncepcji oceny zdolności Grupy mBanku do absorpcji ryzyka oraz opracowywanie metodyki limitowania regulacyjnego i wewnętrznego kapitału na ryzyko;
- przeprowadzanie analiz wrażliwości, testów warunków skrajnych oraz analiz wpływu nowych produktów i nowych metod kalkulacji na poziom adekwatności kapitałowej;

- przeprowadzanie monitoringu wymagań regulacyjnych w zakresie zastosowania metody AIRB w procesie kalkulacji wymogów kapitałowych,
- przygotowywanie raportów i informacji dla organów statutowych Banku oraz na potrzeby nadzoru skonsolidowanego w zakresie adekwatności kapitałowej, zdolności do absorpcji ryzyka oraz profilu ryzyka Banku oraz Grupy mBanku.

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem kapitałowym, rozumianym jako ryzyko wynikające z braku zapewnienia odpowiedniego poziomu kapitału na pokrycie nieoczekiwanych strat, w Banku funkcjonuje proces zarządzania kapitałem.

Zarządzanie kapitałem w Grupie mBanku jest zorganizowane jako proces obejmujący planowanie, zarządzanie i monitorowanie kapitału regulacyjnego oraz kapitału wewnętrznego. W ramach procesu zarządzania kapitałem prowadzony jest regularny monitoring adekwatności i efektywności kapitałowej w celu zapewnienia adekwatnego i optymalnego poziomu kapitału w Grupie mBanku. Wsparciem dla tego procesu są procedury związane z prowadzeniem analiz i testów warunków skrajnych, których celem jest przedstawienie dokładnego obrazu aktualnej pozycji kapitałowej oraz możliwych przyszłych zmian.

Zarządzanie kapitałem w Grupie mBanku jest procesem wieloszczeblowym, obejmującym wszystkie podmioty zależne i jednostki organizacyjne Banku, które swym działaniem wpływają na poziom wymogów w zakresie funduszy własnych oraz wartość kapitału wewnętrznego.

Proces zarządzania kapitałem w Grupie mBanku został udokumentowany. Głównym elementem tej dokumentacji jest Polityka zarządzania kapitałem, która jest bezpośrednio powiązana ze Strategią Grupy, Strategią Zarządzania Ryzykiem i ze Średniookresowym Planem Finansowym Grupy mBanku oraz z dokumentacją procesu ICAAP.

Podstawowym założeniem Polityki zarządzania kapitałem jest zapewnienie efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej w ramach mBanku oraz Grupy mBanku, w tym poprzez określenie polityki dywidendowej Banku. Cel ten jest realizowany głównie poprzez stosowanie wytycznych dotyczących apetytu na ryzyko oraz opracowywanie wytycznych zapewniających odpowiednią wielkość kapitału na pokrycie ryzyka identyfikowanego w działalności biznesowej, a także definiowanie ram organizacyjnych dla funkcjonowania efektywnego systemu zarządzania kapitałem.

Polityka zarządzania kapitałem opiera się na dwóch głównych filarach:

- utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych zapewniających utrzymanie współczynników kapitałowych na poziomie wyższym niż założone minimum (przy uwzględnieniu poziomu apetytu na ryzyko określonego przez Zarząd) przy jednoczesnym zabezpieczeniu pokrycia kapitałem wszystkich istotnych rodzajów ryzyka zidentyfikowanych w działalności Grupy mBanku;
- efektywne wykorzystanie bazy kapitałowej, gwarantujące osiągnięcie oczekiwanych stóp zwrotu, w tym zwrotu z kapitału regulacyjnego i zwrotu z kapitału skorygowanego o ryzyko.

Ponadto dokument porusza kwestie zarządzania kapitałowego w sytuacji niedoboru kapitału, w szczególności w przypadku aktywacji planu ochrony kapitału.

3.16. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań

Wartość godziwa jest rozumiana jako cena, która byłaby otrzymana ze sprzedaży składnika aktywów, bądź zapłacona w celu przeniesienia zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny. Wycena wartości godziwej opiera się na założeniu, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania odbywa się:

- na głównym rynku dla danego składnika aktywów bądź zobowiązania,
- w przypadku braku głównego rynku, na najkorzystniejszym rynku dla danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Zarówno główny jak i najbardziej korzystny rynek muszą być dostępne dla Grupy.

Zgodnie z praktykami rynkowymi Grupa wycenia instrumenty finansowe, w których utrzymuje otwarte pozycje, stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, a w nielicznych przypadkach parametrami estymowanymi wewnątrz Grupy. Wszystkie istotne otwarte pozycje w instrumentach pochodnych (walutowych i stopy procentowej) są wyceniane modelami rynkowymi, które są zasilane cenami lub parametrami obserwowalnymi przez rynek. Papiery komercyjne emitentów krajowych są wyceniane głównie z modelu (dyskontowanie przepływów finansowych), który oprócz rynkowej krzywej stóp procentowych używa spreadów kredytowych wyznaczonych wewnątrz Grupy.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Grupa przyjęła założenie, że wartość godziwa zobowiązań finansowych krótkoterminowych (poniżej 1 roku) jest równa ich wartości bilansowej.

Ponadto Grupa przyjęła założenie, że szacunkowa wartość godziwa aktywów finansowych oraz zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy według ich wartości godziwej.

	31.12.2016		31.12.2015	
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wartość księgowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe				
Należności od banków	3 082 855	3 079 257	1 897 334	1 895 673
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	81 763 277	82 917 783	78 433 546	78 962 650
Klienci indywidualni	47 434 490	48 649 710	44 726 181	45 635 346
należności bieżące	5 843 990	5 885 276	5 214 087	5 283 808
kredyty terminowe w tym:	41 590 500	42 764 434	39 512 094	40 351 538
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	34 853 185	35 827 969	33 692 879	34 412 912
Klienci korporacyjni	32 872 882	32 812 343	32 004 393	31 635 612
należności bieżące	3 934 915	3 905 205	3 771 327	3 737 886
kredyty terminowe	27 210 974	27 179 853	25 788 441	25 453 099
- udzielone dużym klientom	5 008 394	4 975 669	5 667 803	5 591 521
- udzielone średnim i małym klientom	22 202 580	22 204 184	20 120 638	19 861 578
transakcje reverse repo /buy sell back	56 676	56 676	1 031 029	1 031 029
pozostałe	1 670 317	1 670 609	1 413 596	1 413 598
Klienci budżetowi	1 227 481	1 227 306	1 519 617	1 508 337
Inne należności	228 424	228 424	183 355	183 355
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	8 486 753	8 509 677	12 019 331	11 813 534
Zobowiązania wobec klientów	91 417 962	91 535 698	81 140 866	81 266 808
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	12 660 389	12 909 157	8 946 195	8 890 686
Zobowiązania podporządkowane	3 943 349	3 853 900	3 827 315	3 919 644

Poniżej zaprezentowane są główne założenia i metody wykorzystane przez Grupę podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych:

Należności od banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom. Wartość godziwa należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom została wyliczona jako wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość spreadu kredytowego oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Poziom spreadu kredytowego został wyznaczony w oparciu notowania rynkowe mediany spreadów kredytowych dla systemu ratingowego Moody's. Przypisanie spreadu kredytowego do danej ekspozycji kredytowej nastąpiło w wyniku zmapowania systemu ratingowego Moody's z wewnętrznym systemem ratingowym Grupy. W celu odzwierciedlenia faktu, że większość ekspozycji Grupy jest zabezpieczona podczas gdy mediana kwotowań rynkowych jest skoncentrowana wokół emisji niezabezpieczonych, Grupa dokonała korekty z tego tytułu.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Notowane instrumenty finansowe Grupy dostępne do sprzedaży są wyceniane według wartości godziwej. Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku ustalana jest przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych z uwzględnieniem spreadu kredytowego dla odpowiedniego emitenta.

Zobowiązania finansowe. Instrumenty finansowe po stronie zobowiązań to:

- Kredyty zaciągnięte
- Depozyty
- Emisje dłużnych papierów wartościowych
- Zobowiązania podporządkowane

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Wartość godziwa dla powyższych zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego. Dla zaciągniętych kredytów od Commerzbanku w CHF Grupa zastosowała krzywą opartą o kwotowania CDS dla Commerzbanku dla ekspozycji w EUR oraz kwotowania wyemitowanych obligacji w ramach programu EMTN w EUR i CHF. Dla kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego w EUR zastosowano krzywą rentowności EBI. W odniesieniu do emisji własnych w ramach programu EMTN zastosowano cenę rynkową z odpowiednich serwisów finansowych.

W przypadku depozytów Grupa zastosowała krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania stóp rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Grupa zastosowała krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Z kolei dla listów zastawnych i obligacji emitowanych przez mBank Hipoteczny do wyceny na potrzeby ujawnień wykorzystano krzywe kontraktów swap oraz prognozowany poziom spreadu emisyjnego dla odpowiednich emisji.

Grupa przyjęła, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów poniżej 1 roku jest równa ich wartości bilansowej.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, wycenianych do wartości godziwej zgodnie z założeniami i metodami opisanymi powyżej, wyłącznie na potrzeby ujawnień według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku.

31.12.2016	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIĘĆ				
Aktywa finansowe				
Należności od banków	3 079 257	-	-	3 079 257
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	82 917 783	-	-	82 917 783
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	8 509 677	-	6 987 831	1 521 846
Zobowiązania wobec Klientów	91 535 698	-	6 048 113	85 487 585
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	12 909 157	7 570 459	-	5 338 698
Zobowiązania podporządkowane	3 853 900	-	3 853 900	-
Aktywa finansowe razem	85 997 040	-	-	85 997 040
Zobowiązania finansowe razem	116 808 432	7 570 459	16 889 844	92 348 129
WYCENY WYŁĄCZNIE NA POTRZEBY UJAWNIĘĆ				
Aktywa finansowe				
Należności od banków	1 895 673	-	-	1 895 673
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	78 962 650	-	-	78 962 650
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	11 813 534	-	9 143 977	2 669 557
Zobowiązania wobec Klientów	81 266 808	-	1 631 894	79 634 914
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	8 890 686	5 144 935	-	3 745 751
Zobowiązania podporządkowane	3 919 644	-	3 919 644	-
Aktywa finansowe razem	80 858 323	-	-	80 858 323
Zobowiązania finansowe razem	105 890 672	5 144 935	14 695 515	86 050 222

Poziom 1

W poziomie 1 Grupa wykazała wartość godziwą obligacji wyemitowanych przez spółkę zależną od Banku mFinance France (Nota 29). Dla wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych Grupa zastosowała ceny bezpośrednio z rynku dla tych papierów.

Poziom 2

Poziom 2 obejmuje wartość godziwą kredytów długoterminowych otrzymanych od banków, wartość godziwą depozytów długoterminowych złożonych przez klientów oraz wartość godziwą kredytu otrzymanego z EBI (Nota 28). Ponadto, w poziomie 2 Grupa wykazała zobowiązania podporządkowane.

Wartość godziwa dla ujętych w poziomie 2 zobowiązań finansowych powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu czynnika dyskontującego. Dla zaciągniętych kredytów w EUR Grupa zastosowała krzywą swapową skorygowaną o spread kredytowy wyznaczony na podstawie kwotowań CDS dla Commerzbanku w EUR oraz na podstawie kwotowania rynkowego wyemitowanych obligacji w ramach programu EMTN. Pozwoliło to na oszacowanie wartości spreadu Grupy, przy założeniu stałej (niezależnie od terminu zapadalności) różnicy spreadu dla ekspozycji Grupy w stosunku do Commerzbanku. Dla zaciągniętych kredytów w innych walutach wykorzystano oszacowanie spreadu dla EUR oraz kwotowania transakcji swapowych cross currency do EUR. W odniesieniu do kredytów otrzymanych z Europejskiego Banku Inwestycyjnego wykorzystano krzywą rentowności EBI oraz wartość marży, jaką Grupa otrzymała w ostatniej zawartej transakcji. Na tej podstawie oszacowano następnie wartość spreadu dla zobowiązań Grupy zaciągniętych w EBI w stosunku do rynkowej krzywej swap. W przypadku depozytów Grupa zastosowała krzywą zbudowaną w oparciu o kwotowania rynku międzybankowego, a także kontraktów FRA i kontraktów IRS dla odpowiednich walut i terminów zapadalności. W przypadku wyceny zobowiązań podporządkowanych Grupa zastosowała krzywe oparte na stawkach swapowych cross currency z uwzględnieniem pierwotnego spreadu na zobowiązaniach podporządkowanych oraz ich terminu zapadalności.

Poziom 3

Poziom 3 obejmuje wartość godziwą należności od banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom, która została wyliczona jako wartość bieżąca przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość spreadu kredytowego oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Poziom spreadu kredytowego został wyznaczony w oparciu o notowania rynkowe mediany spreadów kredytowych dla systemu ratingowego Moody's. Przypisanie spreadu kredytowego do danej ekspozycji kredytowej nastąpiło w wyniku zmapowania systemu ratingowego Moody's z wewnętrznym systemem ratingowym Grupy. W celu odzwierciedlenia faktu, że większość ekspozycji Grupy jest zabezpieczona podczas gdy mediana kwotowań rynkowych jest skoncentrowana wokół emisji niezabezpieczonych, Grupa dokonała korekty z tego tytułu.

Poziom 3 obejmuje również wartość godziwą listów zastawnych i obligacji emitowanych przez mBank Hipoteczny. Do wyceny Grupa zastosowała technikę estymacji przepływów odsetkowych w oparciu o model krzywej swapowej oraz dyskontowania przy użyciu stopy dyskontowej skorygowanej o wartość spreadu jaki jest możliwy do uzyskania w przypadku emisji w uzależnieniu od waluty oraz zapadalności instrumentu finansowego.

Poziom 3 obejmuje także zobowiązania wobec banków oraz wobec klientów o terminie wymagalności do 1 roku, dla których Grupa przyjęła, że ich wartość godziwa jest równa wartości bilansowej.

Ponadto poziom 3 obejmuje wartość godziwą tych zobowiązań wobec banków oraz wobec klientów o terminie wymagalności powyżej 1 roku, w przypadku których w ich wycenie posłużono się metodami wyceny wykorzystującymi przynajmniej jedną istotną daną wejściową nie bazującą na obserwowalnych danych rynkowych.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, które zostały wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy według wartości godziwej.

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

31.12.2016	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ				
AKTYWA FINANSOWE				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, w tym:	3 800 634	3 509 935	155	290 544
Dłużne papiery wartościowe:	3 796 457	3 505 913	-	290 544
- obligacje rządowe	3 503 029	3 503 029	-	-
- certyfikaty depozytowe	16 146	-	-	16 146
- obligacje bankowe	109 904	-	-	109 904
- obligacje korporacyjne	167 378	2 884	-	164 494
Kapitałowe papiery wartościowe	4 177	4 022	155	-
- notowane	4 022	4 022	-	-
- nie notowane	155	-	155	-
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 808 847	-	1 808 847	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	1 584 027	-	1 584 027	-
- instrumenty odsetkowe	1 173 304	-	1 173 304	-
- instrumenty walutowe	369 381	-	369 381	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	41 342	-	41 342	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	224 820	-	224 820	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	196 634	-	196 634	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	28 186	-	28 186	-
Inwestycyjne papiery wartościowe	31 393 352	28 610 129	1 816 077	967 146
Dłużne papiery wartościowe:	31 327 252	28 609 290	1 816 077	901 885
- obligacje rządowe	28 251 321	28 251 321	-	-
- bony pieniężne	1 816 077	-	1 816 077	-
- certyfikaty depozytowe	50 466	-	-	50 466
- obligacje bankowe	140 880	-	-	140 880
- obligacje korporacyjne	1 031 538	357 969	-	673 569
- obligacje komunalne	36 970	-	-	36 970
Kapitałowe papiery wartościowe	66 100	839	-	65 261
- nie notowane	66 100	839	-	65 261
AKTYWA FINANSOWE, RAZEM	37 002 833	32 120 064	3 625 079	1 257 690
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 599 266	-	1 599 266	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	1 580 737	-	1 580 737	-
- instrumenty odsetkowe	1 195 992	-	1 195 992	-
- instrumenty walutowe	353 784	-	353 784	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	30 961	-	30 961	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	18 529	-	18 529	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	19 485	-	19 485	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	(956)	-	(956)	-
Zobowiązania finansowe razem	1 599 266	-	1 599 266	-
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ OGÓŁEM				
AKTYWA FINANSOWE	37 002 833	32 120 064	3 625 079	1 257 690
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	1 599 266	-	1 599 266	-

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2016 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Pochodne instrumenty finansowe	Dłużne inwestycyjne papiery wartościowe	Kapitałowe inwestycyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	371 229	420	816 614	198 624
Łączne zyski lub straty za okres	556	(420)	(12 531)	83 301
Ujęte w rachunku zysków i strat:	556	(420)	-	250 147
- Wynik na działalności handlowej	556	(420)	-	7 959
- Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	-	-	-	242 188
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach:	-	-	(12 531)	(166 846)
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	(12 531)	(166 846)
Nabycie	1 719 767	-	616 264	5 238
Wykupy	(365 693)	-	-	-
Sprzedaże	(4 567 069)	-	(1 110 093)	(221 902)
Emisje	3 130 780	-	552 540	-
Transfery do poziomu 3	974	-	39 091	-
Bilans zamknięcia	290 544	-	901 885	65 261

Transfery pomiędzy poziomami w 2016 roku	Transfer do poziomu 1	Transfer z poziomu 1	Transfer do poziomu 2	Transfer z poziomu 2
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	(974)	-	-
Dłużne	-	(974)	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe	-	(39 091)	-	-
Dłużne	-	(39 091)	-	-

W 2016 roku miały miejsce dwa przeniesienia z poziomu 1 do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej. Jedno przeniesienie było efektem braku ceny rynkowej obligacji komunalnych, a drugie wynikało z niskiej płynności obligacji bankowych.

W odniesieniu do instrumentów finansowych wycenianych w sposób powtarzalny do wartości godziwej, sklasyfikowanych na poziomie 1 i 2 hierarchii wartości godziwej, ewentualne przypadki, w których mogłoby nastąpić przeniesienie pomiędzy tymi poziomami są monitorowane przez Departament Ryzyka Rynków Finansowych na podstawie wewnętrznych zasad. W przypadku jeśli wystąpi brak ceny rynkowej, służącej do wyceny bezpośredniej, przez okres ponad 5 dni roboczych następuje zmiana sposobu wyceny tego instrumentu, czyli przejście z wyceny bezpośredniej na wycenę z modelu, o ile dostępna jest zatwierdzona metoda wyceny z modelu dla tego instrumentu. Powrót do metody wyceny bezpośredniej następuje po okresie co najmniej 10 dni roboczych, w których cena rynkowa była dostępna w sposób ciągły. W przypadku braku ceny rynkowej dla skarbowych papierów dłużnych powyższe terminy wynoszą odpowiednio 2 i 5 dni roboczych.

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

31.12.2015	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywach rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ				
AKTYWA FINANSOWE				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu, w tym:	557 541	183 658	2 654	371 229
Dłużne papiery wartościowe:	550 695	179 466	-	371 229
- obligacje rządowe	178 492	178 492	-	-
- certyfikaty depozytowe	73 124	-	-	73 124
- obligacje bankowe	248 156	974	-	247 182
- obligacje korporacyjne	50 923	-	-	50 923
Kapitałowe papiery wartościowe	6 846	4 192	2 654	-
- notowane	4 192	4 192	-	-
- nie notowane	2 654	-	2 654	-
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	3 349 328	-	3 348 908	420
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	3 151 873	-	3 151 453	420
- instrumenty odsetkowe	2 783 388	-	2 783 388	-
- instrumenty walutowe	348 317	-	348 317	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	20 168	-	19 748	420
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	197 455	-	197 455	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	146 694	-	146 694	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	50 761	-	50 761	-
Inwestycyjne papiery wartościowe	30 736 949	22 279 327	7 442 384	1 015 238
Dłużne papiery wartościowe:	30 537 570	22 278 572	7 442 384	816 614
- obligacje rządowe	22 238 625	22 238 625	-	-
- bony pieniężne	7 442 384	-	7 442 384	-
- obligacje bankowe	233 158	-	-	233 158
- obligacje korporacyjne	583 456	-	-	583 456
- obligacje komunalne	39 947	39 947	-	-
Kapitałowe papiery wartościowe	199 379	755	-	198 624
- nie notowane	199 379	755	-	198 624
AKTYWA FINANSOWE, RAZEM	34 643 818	22 462 985	10 793 946	1 386 887
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	3 173 638	-	3 173 638	-
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu:	3 171 624	-	3 171 624	-
- instrumenty odsetkowe	2 811 493	-	2 811 493	-
- instrumenty walutowe	342 407	-	342 407	-
- instrumenty na ryzyko rynkowe	17 724	-	17 724	-
Pochodne instrumenty zabezpieczające:	2 014	-	2 014	-
- instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	2 014	-	2 014	-
Zobowiązania finansowe razem	3 173 638	-	3 173 638	-
POWTARZALNE POMIARY WARTOŚCI GODZIWEJ OGÓŁEM				
AKTYWA FINANSOWE	34 643 818	22 462 985	10 793 946	1 386 887
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE	3 173 638	-	3 173 638	-

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2015 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Kapitałowe papiery przeznaczone do obrotu	Pochodne instrumenty finansowe	Dłużne inwestycyjne papiery wartościowe	Kapitałowe inwestycyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	527 067	22	469	309 761	30 696
Łączne zyski lub straty za okres	931	(18)	(49)	14 312	160 974
Ujęte w rachunku zysków i strat:	931	(18)	(49)	3 967	1 827
- Wynik na działalności handlowej	931	(18)	(49)	-	99
- Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	-	-	-	3 967	1 728
Ujęte w pozostałych całkowitych dochodach:	-	-	-	10 345	159 147
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	-	-	-	10 345	159 147
Nabycie	1 870 076	-	-	308 663	9 850
Wykupy	(281 307)	-	-	(49 980)	-
Sprzedaże	(7 594 537)	-	-	(984 211)	(2 753)
Emisje	5 848 999	-	-	1 218 069	-
Rozliczenia	-	-	-	-	(381)
Transfery do poziomu 3	-	-	-	-	238
Transfery z poziomu 3	-	(4)	-	-	-
Bilans zamknięcia	371 229	-	420	816 614	198 624

Transfery pomiędzy poziomami w 2015 roku	Transfery do poziomu 1	Transfery z poziomu 1	Transfery do poziomu 2	Transfery z poziomu 2
Inwestycyjne papiery wartościowe	4	(238)	-	-
Kapitałowe	4	(238)	-	-

W 2015 roku miało miejsce jedno przeniesienie z poziomu 1 do poziomu 3 hierarchii wartości godziwej i było efektem zaprzestania notowań papierów kapitałowych, w związku z procesem likwidacji emitenta.

Ponadto w 2015 roku miało miejsce jedno przeniesienie z poziomu 3 do poziomu 1 hierarchii wartości godziwej i było efektem weryfikacji technik wyceny stosowanych w odniesieniu do mniejszościowych pakietów akcji o niewielkiej wartości, będących w posiadaniu Banku.

Na podstawie stosowanych przez Grupę metod ustalania wartości godziwej, aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom 1: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla tego samego instrumentu (bez modyfikacji);
- Poziom 2: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla podobnych instrumentów lub inne metody wyceny, dla których wszystkie istotne dane wejściowe bazują na obserwowalnych danych rynkowych;
- Poziom 3: metody wyceny, dla których przynajmniej jedna istotna dana wejściowa nie bazuje na obserwowalnych danych rynkowych.

Poziom 1

Na dzień 31 grudnia 2016 roku na poziomie 1 hierarchii wartości Grupa wykazała wartość godziwą obligacji rządowych i bonów skarbowych przeznaczonych do obrotu w kwocie 3 503 029 tys. zł (patrz Nota 19) oraz wartość godziwą inwestycyjnych obligacji rządowych i bonów skarbowych w kwocie 28 251 321 tys. zł (patrz Nota 23) (31 grudnia 2015 r. odpowiednio: 178 492 tys. zł i 22 238 625 tys. zł). Poziom 1 obejmuje wartość godziwą obligacji korporacyjnych w kwocie 360 853 tys. zł (31 grudnia 2015 r. – 0). Na dzień 31 grudnia 2015 roku poziom 1 obejmował również wartość obligacji emitowanych przez banki w kwocie 974 tys. zł oraz wartość godziwą obligacji emitowanych przez jednostki budżetu terenowego w kwocie 39 947 tys. zł.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2016 roku poziom 1 obejmuje wartość akcji imiennych uprzywilejowanych Giełdy Papierów Wartościowych w kwocie 839 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: 755 tys. zł) oraz wartość akcji spółek giełdowych w kwocie 4 022 tys. zł, (31 grudnia 2015 r.: 4 192 tys. zł).

Instrumenty te zostały sklasyfikowane do poziomu 1, ponieważ ich wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Poziom 2

Poziom 2 hierarchii obejmuje głównie wartość godziwą bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w kwocie 1 816 077 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: 7 442 384 tys. zł), których wycena oparta jest na modelu NPV (dyskontowania przyszłych przepływów finansowych), który zasilany jest krzywymi stóp procentowych wyznaczonymi w drodze transformacji kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Ponadto do poziomu 2 Grupa zalicza wycenę pochodnych instrumentów finansowych, do wyceny których stosowane są modele, zgodne ze standardami i praktykami rynkowymi w tym zakresie, które są zasilane parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków (np. kursami wymiany walut, zmiennościami implikowanymi opcji walutowych, wartościami indeksów i akcji giełdowych) lub parametrami będącymi

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (np. krzywe stóp procentowych).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku poziom 2 obejmuje również wartość opcji na indeks WIG20. Do wyceny opcji giełdowych na indeks WIG20 stosowany jest model wewnętrzny banku (bazujący na modelu zmienności implikowanej) zasilany parametrami rynkowymi.

Poziom 3

Na poziomie 3 hierarchii wykazana jest wartość godziwa dłużnych komercyjnych papierów wartościowych emitowanych przez krajowe banki i przedsiębiorstwa (obligacje i certyfikaty depozytowe) w kwocie 1 155 459 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: 1 187 843 tys. zł).

Poziom 3 obejmuje również wartość godziwą obligacji emitowanych przez jednostki budżetu terenowego w kwocie 36 970 tys. zł (31 grudnia 2015 r. - 0).

Powyższe instrumenty dłużne zostały zaklasyfikowane do poziomu 3, ponieważ do ich wyceny, oprócz parametrów będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (krzywe stóp procentowych), wykorzystuje się również tzw. spread kredytowy, który jest szacowany przez Bank przy użyciu wewnętrznego modelu ryzyka kredytowego i odzwierciedla ryzyko kredytowe emitenta papieru. Model ten wykorzystuje parametry (np. stopy zwrotu z zabezpieczeń, migracje ratingów, zmienności stóp defaultowości), które nie są obserwowane na aktywnych rynkach i w związku z tym zostały wyznaczone na podstawie analiz statystycznych. W 2016 roku wspomniany model został zmodyfikowany poprzez uwzględnienie dodatkowego czynnika kalibrującego poziom spreadu do poziomów rynkowych.

W poniższej tabeli przedstawiono wpływ zmiany spreadów kredytowych na wycenę papierów dłużnych zaklasyfikowanych do poziomu 3. Zmiana ta odzwierciedla zmianę ryzyka kredytowego w stosunku do dnia zakupu papierów przez Grupę.

Emitent	Zmiana wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	
	31.12.2016	31.12.2015
Institucje kredytowe	3 402	1 549
Przedsiębiorstwa niefinansowe	6 254	2 537
Razem	9 656	4 086

Ponadto poziom 3 obejmuje głównie wartość godziwą kapitałowych papierów wartościowych w kwocie 65 261 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: 198 624 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2016 roku kwota ta obejmuje wartość uprzywilejowanych akcji Visa Inc. w wysokości 38 392 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kwota ta obejmuje wartość udziału w Visa Europe Ltd w wysokości 167 243 tys. zł, który został wyceniony do wartości godziwej na podstawie informacji posiadanych przez Bank w związku z transakcją przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc. Pozostałe kapitałowe papiery wartościowe wykazane w poziomie 3 wyceniane są metodą mnożników rynkowych. Wycena metodą mnożników rynkowych polega na określeniu wartości kapitałów własnych wycenianej spółki poprzez zastosowanie relacji wartości rynkowych kapitałów własnych lub wartości całości zaangażowanych kapitałów (wartości spółki) porównywalnych spółek do wybranych wielkości ekonomiczno-finansowych.

3.17. Pozostała działalność

Grupa świadczy usługi przechowywania aktywów, powiernictwa, zarządzania przedsiębiorstwami, zarządzania inwestycyjnego oraz usługi doradcze na rzecz osób trzecich. W związku z wykonywaniem tych usług Grupa podejmuje decyzje dotyczące alokacji oraz kupna i sprzedaży wielu różnych instrumentów finansowych. Aktywa przechowywane na zasadach powierniczych nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Grupa przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Grupa ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmierzenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości uległa zmianie o +/- 10% to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 41,9 mln zł, lub zwiększeniu o 52,4 mln zł. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków zabezpieczeń. Zasady wyznaczania odpisów aktualizujących oraz rezerw z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych zostały opisane w Nocie 3.4.6.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych i innych instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku. Metody ustalania wartości godziwej instrumentów finansowych zostały opisane w Nocie 3.16. Gdyby stopy procentowe używane do wyceny uległy zmianie o +/- 1 punkt bazowy to wartość godziwa instrumentów finansowych uległaby odpowiednio zmniejszeniu lub zwiększeniu o 9,3 mln zł.

Utrata wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży

Grupa dokonuje przeglądu swoich dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowanych jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży na każdy dzień sprawozdawczy w celu oszacowania czy nastąpiła utrata wartości. Wymaga to podobnego oszacowania jak w odniesieniu do indywidualnej oceny kredytów i należności. Grupa księguje również odpisy aktualizujące wartość inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży w przypadku, gdy nastąpił istotny lub długotrwały spadek wartości godziwej poniżej ich kosztu nabycia. Ustalanie co oznacza „istotny” lub „długotrwały” spadek wartości wymaga profesjonalnego osądu. Dokonując tego oszacowania Grupa ocenia między innymi historyczne ruchy cen akcji oraz czas trwania i zakres, w jakim wartość godziwa inwestycji jest niższa od jej kosztu nabycia.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynikający ze straty podatkowej ujmuje się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie zrealizowany przyszły zysk do opodatkowania, od którego można odpisać straty podatkowe. Oszacowanie jest wymagane do określenia kwoty aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, które może być rozpoznane w oparciu o prawdopodobny moment wystąpienia i poziom przyszłych zysków do opodatkowania.

Przychody i koszty dotyczące sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami

Przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami ujmuje się częściowo w przychodach odsetkowych, a częściowo w przychodach prowizyjnych w oparciu o analizę relatywnej wartości godziwej każdego z tych produktów.

Wynagrodzenie ujmowane w przychodach z tytułu prowizji ujmowane jest częściowo jednorazowo, a częściowo jest liniowo rozkładane w czasie na podstawie analizy stopnia zaawansowania usługi.

Grupa uwzględnia obecnie jako przychód rozpoznawany jednorazowo mniej niż 10% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami gotówkowymi i samochodowymi oraz od 0% do około 25% przychodów z działalności bancassurance związanych z kredytami hipotecznymi. Pozostała część przychodów rozpoznawana jest w czasie przez okres ekonomicznego życia odpowiednich kredytów. Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych rozliczane są w analogiczny sposób.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia

Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia są określone przy użyciu metody wyceny aktuarialnej. Wycena aktuarialna wymaga dokonywania założeń dotyczących stóp dyskontowych, przyszłego wzrostu płac, wskaźnika śmiertelności i innych czynników. Ze względu na długoterminowy charakter tych zobowiązań takie szacunki są obarczone dużym stopniem niepewności.

Klasyfikacja leasingu

Grupa dokonuje osądu klasyfikując umowy leasingowe jako leasing finansowy bądź leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji opartej na profesjonalnym osądzie, czy zasadniczo

wszystkie ryzyka i pożytki wynikające z tytułu posiadania przedmiotu leasingu zostały przeniesione, czy też nie.

5. Segmenty działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 „podejścia zarządczego”, informacje o segmentach są przedstawiane na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku (główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych), którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty wyodrębnione zostały z punktu widzenia określonych grup klientów oraz produktów według jednorodnych cech transakcji. Ten sposób podziału obszarów biznesu jest spójny ze sposobem zarządzania sprzedażą i oferowania klientowi kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym. Powiązanie sposobu prezentowania wyników z modelem zarządzania biznesem zapewnia koncentrację działań Banku na kreowaniu wartości dodanej w relacjach z klientami Banku oraz spółek Grupy i jest podstawowym podziałem służącym do sterowania i postrzegania biznesu przez Grupę.

Działalność Grupy jest realizowana w ramach różnych segmentów biznesowych, które oferują określone produkty i usługi adresowane do konkretnych grup klientów i segmentów rynku. Grupa obecnie prowadzi swoją działalność w ramach następujących segmentów:

- Segment Bankowości Detalicznej, który dzieli swoich klientów na klientów mBanku i klientów Private Banking, oferuje pełną gamę produktów i usług Banku oraz wyspecjalizowanych produktów kilku podmiotów zależnych zaliczanych do Segmentu Bankowości Detalicznej. Najistotniejszymi produktami w tym segmencie są rachunki bieżące i oszczędnościowe (w tym rachunki w walutach obcych), lokaty terminowe, produkty kredytowe (detaliczne kredyty hipoteczne oraz kredyty pozahipoteczne, takie jak kredyty na zakup samochodów, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym, karty kredytowe i inne produkty kredytowe), karty debetowe, produkty ubezpieczeniowe, usługi maklerskie, doradztwo inwestycyjne, usługi zarządzania aktywami oraz usługi leasingowe oferowane zarówno klientom indywidualnym jak i mikroprzedsiębiorstwom. Wyniki Segmentu Bankowości Detalicznej obejmują wyniki oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji. Bankowość Detaliczna obejmuje wynik spółki mFinanse S.A. (poprzednio Aspiro S.A.) oraz wyniki segmentów detalicznych spółek mLeasing Sp. z o.o. oraz mBank Hipoteczny S.A. Ponadto segment ten obejmuje wyniki spółki mWealth Management S.A. oraz segmentu detalicznego spółki Dom Maklerski mBanku S.A. do dnia podziału spółki. W 2015 roku segment ten obejmuje również wyniki spółek BRE Ubezpieczenia TUIR S.A. i AWL I Sp. z o.o. do dnia ich sprzedaży oraz wyniki spółek BRE Ubezpieczenia Sp. z o.o. i BRE Agent Ubezpieczeniowy Sp. z o.o. do dnia ich połączenia z mFinanse S.A. (poprzednio Aspiro S.A.), jak również wynik Grupy na sprzedaży spółki BRE Ubezpieczenia TUIR S.A.
- Segment Korporacji i Rynków Finansowych podzielony na dwa podsegmenty:
 - *Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna*, podsegment skupiający się na małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach oraz podmiotach sektora finansów publicznych. Główne produkty oferowane tym klientom to produkty i usługi bankowości transakcyjnej, w tym rachunki bieżące, wielofunkcyjna bankowość internetowa, dostosowane do indywidualnych potrzeb usługi zarządzania płynnością finansową (ang. cash management) i operacje finansowania transakcji handlowych (ang. trade finance), lokaty terminowe, transakcje walutowe, kompleksowa oferta finansowania krótkoterminowego i kredytów inwestycyjnych, kredyty transgraniczne, produkty project finance, finansowanie strukturalne i finansowanie typu mezzanine, produkty bankowości inwestycyjnej, w tym opcje walutowe, kontrakty forward, instrumenty pochodne na stopę procentową, swapy i opcje towarowe, strukturyzowane produkty depozytowe z wbudowanymi opcjami (oprocentowanie strukturyzowanych produktów depozytowych uzależnione jest bezpośrednio od wyniku na określonych instrumentach finansowych, takich jak opcje walutowe, opcje na stopę procentową i opcje na akcje), organizowanie emisji akcji (IPO, SPO) oraz instrumentów dłużnych dla klientów korporacyjnych, obligacje i bony skarbowe, zadłużenie pozarządowe, transakcje buy sell back i sell buy back oraz transakcje repo, jak również usługi leasingowe, faktoringowe i maklerskie. Podsegment Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej obejmuje wyniki spółek: mFaktoring S.A., Garbary Sp. z o.o., Tele-Tech Investment Sp. z o.o. oraz wyniki segmentów korporacyjnych spółek mLeasing Sp. z o.o. oraz mBank Hipoteczny S.A. Ponadto podsegment ten obejmuje wyniki segmentu korporacyjnego spółki Dom Maklerski mBanku S.A. do dnia podziału spółki.
 - *Rynki Finansowe*, podsegment, który obejmuje głównie działalność w zakresie operacji skarbowych (ang. treasury), rynków finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i walutowym Banku oraz jego portfelem handlowym i inwestycyjnym, a także organizowanie rynku

dla instrumentów pieniężnych i pochodnych denominowanych w PLN. Bank prowadzi współpracę z wieloma bankami-korespondentami, a także nawiązuje relacje z innymi bankami oferując produkty takie jak konta bieżące, zadłużenie w rachunku bieżącym, kredyty udzielane samodzielnie i w ramach konsorcjum oraz kredyty ubezpieczone przez KUKE, mające na celu wspieranie polskiego eksportu. W ramach tego podsegmentu są wykazywane wyniki spółki mFinance France S.A. oraz wyniki segmentów spółek mLeasing Sp. z o.o. i mBank Hipoteczny S.A. w zakresie działalności związanej z pozyskiwaniem finansowania.

- Działalność niesklasyfikowana w ramach Segmentu Bankowości Detalicznej oraz Segmentu Korporacji i Rynków Finansowych została wykazana w pozycji „Pozostałe”. Segment ten obejmuje również wyniki spółek mLocum S.A., mCentrum Operacji Sp. z o.o. i BDH Development Sp. z o.o.

Poniżej przedstawiono zasady przyjęte przy dokonywaniu podziału działalności Grupy na segmenty.

Transakcje pomiędzy segmentami działalności odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zaangażowania w spółki Grupy przydzielane do poszczególnych segmentów powodują transfer kosztów finansowania kapitału. Rozliczenia zaalokowanego kapitału oparte są o średni ważony koszt kapitału Grupy i wykazywane w przychodach operacyjnych.

Wewnętrzny transfer funduszy pomiędzy jednostkami Banku oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Stawki transferowe są określane według tych samych zasad dla wszystkich jednostek organizacyjnych Banku, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury walutowej i terminowej aktywów i zobowiązań. Rozliczenia wewnętrzne z tytułu wewnętrznej wyceny transferu funduszy są uwzględnione w wynikach każdego segmentu.

Aktywa i zobowiązania segmentu obejmują aktywa i zobowiązania operacyjne, stanowiące większą część sprawozdania z sytuacji finansowej, nie obejmują natomiast pozycji takich jak podatki lub pożyczki.

Wydzielenia aktywów i zobowiązań segmentu oraz przychodów i kosztów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych w Banku dla potrzeb zarządczych. Poszczególnym obszarom biznesu zostały przypisane aktywa i pasywa poszczególnych segmentów klientów i związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty. Wynik segmentu uwzględnia wszystkie możliwe do alokacji pozycje przychodów i kosztów.

Działalność poszczególnych spółek Grupy została (uwzględniając korekty konsolidacyjne) w całości przypisana do odpowiednich segmentów.

Podstawowym podziałem jest podział na linie biznesowe. Dodatkowo działalność Grupy prezentowana jest w podziale geograficznym na Polskę i zagranicę ze względu na miejsce powstawania przychodów i kosztów. Segment zagraniczny obejmuje działalność oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji oraz działalność spółki zagranicznej mFinance France S.A. Działalność spółki mFinance France S.A., po wyeliminowaniu przychodów i kosztów oraz aktywów i zobowiązań związanych z emisją obligacji w ramach programu EMTN, zaprezentowana jest w segmencie Zagranica. Koszt programu EMTN oraz aktywa i zobowiązania z nim związane zaprezentowane są w segmencie Polska.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Sprawozdawczość według segmentów działalności Grupy mBanku S.A.

za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2016 roku

(w tys. zł)

	Korporacje i Rynki Finansowe		Bankowość detaliczna (w tym private banking)	Pozostałe	Razem Grupa	Uzgodnienie sprawozdania z sytuacji finansowej/ rachunku zysków i strat
	Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna	Rynki Finansowe				
Wynik z tytułu odsetek	750 522	314 536	1 762 440	5 345	2 832 843	2 832 843
- sprzedaż klientom zewnętrznym	753 889	702 398	1 373 712	2 844	2 832 843	
- sprzedaż innym segmentom	(3 367)	(387 862)	388 728	2 501	-	
Wynik z tytułu opłat i prowizji	378 797	(4 560)	517 665	14 543	906 445	906 445
Przychody z tytułu dywidend	-	410	5	2 912	3 327	3 327
Wynik na działalności handlowej	243 641	(103 253)	100 272	3 971	244 631	244 631
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	20 973	17 280	230 455	(7 427)	261 281	261 281
Udział w zyskach (stratach) inwestycji we wspólne przedsięwzięcia	-	-	-	(107)	(107)	(107)
Pozostałe przychody operacyjne	56 348	83	41 074	146 244	243 749	243 749
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(76 548)	(1 653)	(284 922)	(2 271)	(365 394)	(365 394)
Ogólne koszty administracyjne	(641 582)	(94 940)	(973 052)	(30 069)	(1 739 643)	(1 739 643)
Amortyzacja	(75 442)	(9 480)	(135 573)	(3 146)	(223 641)	(223 641)
Pozostałe koszty operacyjne	(38 015)	(774)	(55 913)	(102 113)	(196 815)	(196 815)
Wynik działalności operacyjnej	618 694	117 649	1 202 451	27 882	1 966 676	1 966 676
Podatki od pozycji bilansowych Grupy	(120 113)	(26 788)	(178 539)	(3 499)	(328 939)	(328 939)
Wynik segmentu (brutto)	498 581	90 861	1 023 912	24 383	1 637 737	1 637 737
Podatek dochodowy					(415 513)	(415 513)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.					1 219 282	1 219 282
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące					2 942	2 942
Aktywa segmentu	34 384 935	46 111 056	51 914 792	1 332 719	133 743 502	133 743 502
Zobowiązania segmentu	32 083 584	32 622 759	55 026 967	959 031	120 692 341	120 692 341
Pozostałe pozycje segmentu						
Nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne	205 793	14 575	164 157	826	385 351	

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Sprawozdawczość według segmentów działalności Grupy mBanku S.A.

za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku

(w tys. zł)

	Korporacje i Rynki Finansowe		Bankowość detailed (w tym private banking)	Pozostałe	Razem Grupa	Uzgodnienie sprawozdania z sytuacji finansowej/ rachunku zysków i strat
	Bankowość Korporacyjna i Inwestycyjna	Rynki Finansowe				
Wynik z tytułu odsetek	755 179	191 746	1 565 578	(1 130)	2 511 373	2 511 373
- sprzedaż klientom zewnętrznym	749 959	607 685	1 151 618	2 111	2 511 373	
- sprzedaż innym segmentom	5 220	(415 939)	413 960	(3 241)	-	
Wynik z tytułu opłat i prowizji	376 722	(1 804)	507 286	14 972	897 176	897 176
Przychody z tytułu dywidend	14 226	139	77	3 098	17 540	17 540
Wynik na działalności handlowej	215 769	(17 419)	95 671	(1 086)	292 935	292 935
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	19 138	5 802	194 032	95 436	314 408	314 408
Udział w zyskach (stratach) inwestycji we wspólne przedsięwzięcia	-	-	-	(141)	(141)	(141)
Pozostałe przychody operacyjne	65 254	708	52 168	127 729	245 859	245 859
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(177 783)	(754)	(224 262)	(18 423)	(421 222)	(421 222)
Ogólne koszty administracyjne	(620 795)	(89 550)	(964 778)	(175 823)	(1 850 946)	(1 850 946)
Amortyzacja	(74 939)	(8 552)	(112 638)	(3 521)	(199 650)	(199 650)
Pozostałe koszty operacyjne	(35 345)	(150)	(48 816)	(101 516)	(185 827)	(185 827)
Wynik działalności operacyjnej	537 426	80 166	1 064 318	(60 405)	1 621 505	1 621 505
Podatki od pozycji bilansowych Grupy	-	-	(3 650)	-	(3 650)	(3 650)
Wynik segmentu (brutto)	537 426	80 166	1 060 668	(60 405)	1 617 855	1 617 855
Podatek dochodowy					(313 727)	(313 727)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.					1 301 246	1 301 246
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące					2 882	2 882
Aktywa segmentu	35 057 604	41 162 527	46 210 195	1 092 695	123 523 021	123 523 021
Zobowiązania segmentu	30 224 844	33 481 611	46 866 764	674 838	111 248 057	111 248 057
Pozostałe pozycje segmentu						
Nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne	157 002	8 922	185 493	4 427	355 844	

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Sprawozdawczość według segmentów geograficznych Grupy mBanku S.A. za okres od 1 stycznia do 31 grudnia	2016			2015		
	Polska	Zagranica	Razem	Polska	Zagranica	Razem
Wynik z tytułu odsetek	2 688 897	143 946	2 832 843	2 383 730	127 643	2 511 373
Wynik z tytułu opłat i prowizji	897 425	9 020	906 445	871 654	25 522	897 176
Przychody z tytułu dywidend	3 327	-	3 327	17 540	-	17 540
Wynik na działalności handlowej	238 867	5 764	244 631	288 215	4 720	292 935
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	216 977	44 304	261 281	314 408	-	314 408
Udział w zyskach (stratach) inwestycji we wspólne przedsięwzięcia	(107)	-	(107)	(141)	-	(141)
Pozostałe przychody operacyjne	235 153	8 596	243 749	242 745	3 114	245 859
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(359 198)	(6 196)	(365 394)	(411 834)	(9 388)	(421 222)
Ogólne koszty administracyjne	(1 618 554)	(121 089)	(1 739 643)	(1 750 584)	(100 362)	(1 850 946)
Amortyzacja	(219 558)	(4 083)	(223 641)	(195 794)	(3 856)	(199 650)
Pozostałe koszty operacyjne	(193 995)	(2 820)	(196 815)	(182 917)	(2 910)	(185 827)
Wynik działalności operacyjnej	1 889 234	77 442	1 966 676	1 577 022	44 483	1 621 505
Podatki od pozycji bilansowych Grupy	(308 055)	(20 884)	(328 939)	-	(3 650)	(3 650)
Wynik segmentu (brutto)	1 581 179	56 558	1 637 737	1 577 022	40 833	1 617 855
Podatek dochodowy			(415 513)			(313 727)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.			1 219 282			1 301 246
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące			2 942			2 882
Aktywa segmentu, w tym:	128 304 364	5 439 138	133 743 502	119 572 565	3 950 456	123 523 021
- aktywa trwałe	1 327 824	12 210	1 340 034	1 253 137	10 434	1 263 571
- aktywa z tytułu podatku odroczonego	538 184	2 572	540 756	366 088	-	366 088
Zobowiązania segmentu	112 706 515	7 985 826	120 692 341	104 825 293	6 422 764	111 248 057

6. Wynik z tytułu odsetek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Przychody z tytułu odsetek		
Kredyty i pożyczki z uwzględnieniem odwrócenia dyskonta dotyczącego odpisu z tytułu utraty wartości	2 753 185	2 584 546
Inwestycyjne papiery wartościowe	707 974	750 745
Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe	57 263	49 855
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	76 957	51 092
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej	196 762	157 511
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	59 936	46 618
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	15 874	14 140
Pozostałe	4 904	5 998
Przychody z tytułu odsetek, razem	3 872 855	3 660 505
Koszty odsetek		
Z tytułu rozliczeń z bankami	(63 678)	(85 177)
Z tytułu rozliczeń z klientami	(638 687)	(696 042)
Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(256 992)	(275 144)
Z tytułu zobowiązań podporządkowanych	(68 661)	(78 966)
Pozostałe	(11 994)	(13 803)
Koszty odsetek, razem	(1 040 012)	(1 149 132)

Przychody z tytułu odsetek związane z aktywami finansowymi, które utraciły wartość, wyniosły 104 128 tys. zł (za okres zakończony 31 grudnia 2015 r.: 109 715 tys. zł).

Wynik z tytułu odsetek w podziale na poszczególne sektory przedstawia się następująco:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Przychody z tytułu odsetek		
Od sektora bankowego	395 611	383 567
Od pozostałych podmiotów, w tym:	3 477 244	3 276 938
- od klientów korporacyjnych	1 120 693	1 109 637
- od klientów indywidualnych	1 621 809	1 445 073
- od sektora budżetowego	734 742	722 228
Przychody z tytułu odsetek, razem	3 872 855	3 660 505
Koszty odsetek		
Od sektora bankowego	(74 768)	(100 490)
Od pozostałych podmiotów, w tym:	(639 591)	(694 138)
- od klientów korporacyjnych	(247 899)	(284 296)
- od klientów indywidualnych	(378 040)	(372 457)
- od sektora budżetowego	(13 652)	(37 385)
Z tytułu emisji własnych i zobowiązań podporządkowanych	(325 653)	(354 504)
Koszty odsetek, razem	(1 040 012)	(1 149 132)

7. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Prowizje za obsługę kart płatniczych	361 907	342 310
Oplaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	308 497	287 273
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych	166 784	149 760
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i za organizację emisji	142 024	122 970
Prowizje za prowadzenie rachunków	170 153	165 764
Prowizje za realizację przelewów	110 584	102 849
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji oraz operacji dokumentowych	58 819	48 977
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży innych produktów zewnętrznych podmiotów finansowych	115 351	113 457
Prowizje z działalności powierniczej	25 017	22 337
Oplaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	13 533	14 915
Prowizje z tytułu obsługi gotówkowej	51 082	39 686
Pozostałe	27 092	23 629
Przychody z tytułu opłat i prowizji, razem	1 550 843	1 433 927
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Koszty obsługi i ubezpieczenia kart płatniczych	(229 856)	(204 864)
Koszty prowizji płacone na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów Banku	(123 010)	(98 449)
Koszty prowizji za pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zewnętrznych podmiotów finansowych	(2 085)	(1 565)
Uiszczone opłaty maklerskie	(56 271)	(31 644)
Koszty z tytułu obsługi gotówkowej	(47 906)	(40 666)
Koszty opłat na rzecz NBP i KIR	(11 453)	(10 614)
Uiszczone pozostałe opłaty	(173 817)	(148 949)
Koszty z tytułu opłat i prowizji, razem	(644 398)	(536 751)

8. Przychody z dywidend

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	415	217
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	2 912	17 323
Przychody z tytułu dywidend, razem	3 327	17 540

9. Wynik na działalności handlowej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Wynik z pozycji wymiany	270 451	288 708
Różnice kursowe netto z przeliczenia	243 698	250 273
Zyski z transakcji minus straty	26 753	38 435
Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń	(25 820)	4 227
Instrumenty odsetkowe	(16 193)	(8 599)
Instrumenty kapitałowe	(57)	1 457
Instrumenty na ryzyko rynkowe	4 859	3 559
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej, w tym:	3 195	11 417
- Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych	(16 903)	2 954
- Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą	20 098	8 463
Nieefektywna część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(17 624)	(3 607)
Wynik na działalności handlowej, razem	244 631	292 935

Wynik z pozycji wymiany obejmuje zyski i straty z transakcji spot i kontraktów terminowych, opcji, kontraktów typu futures i przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych. Wynik z operacji instrumentami odsetkowymi obejmuje wynik z tytułu obrotu instrumentami rynku pieniężnego, wynik z kontraktów swap dla stóp procentowych, opcji i innych instrumentów pochodnych. Wynik z operacji instrumentami kapitałowymi obejmuje wycenę oraz wynik z tytułu globalnego obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi. Wynik z operacji instrumentami na ryzyko rynkowe obejmuje wynik z kontraktów futures na obligacje, na indeks, opcji na papiery wartościowe, indeksy giełdowe i kontrakty futures, wynik z transakcji terminowych na papiery wartościowe oraz wynik z kontraktów futures towarowy i swap towarowy.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje na ten temat zostały zawarte w Nocie 21 „Rachunkowość zabezpieczeń”.

10. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	148 452	141 534
Przychody z działalności ubezpieczeniowej netto	-	23 898
Przychody ze sprzedaży usług	22 224	22 175
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego	7 935	9 533
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	7 765	8 057
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	2 883	4 254
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	281	105
Pozostałe	54 209	36 303
Pozostałe przychody operacyjne, razem	243 749	245 859

Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów obejmują głównie przychody spółki mLocum S.A. uzyskane z działalności deweloperskiej.

Przychody ze sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

W 2015 roku przychody z działalności ubezpieczeniowej obejmują przychody zrealizowane przez BRE Ubezpieczenia TUiR S.A. w I kwartale 2015 roku, to jest do momentu sprzedaży spółki BRE Ubezpieczenia TUiR S.A. przez Grupę mBanku S.A. Na przychody te składały się przychody z tytułu składek, reasekuracji i koasekuracji, pomniejszone o wypłacone odszkodowania i koszty likwidacji oraz skorygowane o zmiany stanu rezerw na odszkodowania, związane z działalnością ubezpieczeniową prowadzoną w ramach Grupy mBanku S.A.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Na kwotę przychodów netto z tytułu leasingu operacyjnego składają się przychody z tytułu leasingu operacyjnego oraz towarzyszące im koszty amortyzacji środków trwałych oddanych przez Grupę w leasing operacyjny, poniesione w celu uzyskania tych przychodów.

Poniżej przedstawiono przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego za 2016 rok i 2015 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego, w tym:		
- Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	56 136	55 308
- Koszty amortyzacji środków trwałych oddanych w leasing operacyjny	(48 201)	(45 775)
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego razem	7 935	9 533

11. Ogólne koszty administracyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Koszty pracownicze	(876 705)	(854 814)
Koszty rzeczowe, w tym:	(671 314)	(633 855)
- koszty logistyki	(337 722)	(334 034)
- koszty IT	(146 112)	(118 842)
- koszty marketingu	(121 965)	(117 168)
- koszty usług konsultingowych	(53 329)	(54 173)
- pozostałe koszty rzeczowe	(12 186)	(9 638)
Podatki i opłaty	(22 836)	(24 689)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(161 748)	(278 155)
Wpłata na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców	-	(52 077)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(7 040)	(7 356)
Ogólne koszty administracyjne, razem	(1 739 643)	(1 850 946)

W 2016 roku w pozycji „Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny” ujęto koszty wpłat mBanku i mBanku Hipotecznego w kwocie 10 936 tys. zł, przeznaczonych na wypłatę środków gwarantowanych deponentom Banku Spółdzielczego w Nadarzynie.

W 2015 roku w pozycji „Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny” ujęto koszty wpłat mBanku i mBanku Hipotecznego w kwocie 141 716 tys. zł, przeznaczonej na wypłatę środków gwarantowanych deponentom Spółdzielczego Banku Rzemiosła i Rolnictwa w Wołominie.

W dniu 9 października 2015 roku Sejm RP przyjął „Ustawę o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy”. Ustawa określa zasady przyznawania zwrotnego wsparcia finansowego osobom fizycznym zobowiązanym do spłaty kredytu mieszkaniowego, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, oraz warunki korzystania ze wsparcia. Źródłem finansowania wsparcia oraz kosztów jego realizacji jest Fundusz Wsparcia Kredytobiorców (Fundusz), na który składają się wpłaty kredytodawców proporcjonalnie do wielkości posiadanego portfela kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 90 dni.

Zgodnie z informacją z dnia 5 stycznia 2016 roku otrzymaną od Rady Funduszu Wsparcia Kredytobiorców wpłaty mBanku i mBanku Hipotecznego na Fundusz wyniosły odpowiednio 51 727 tys. i 350 tys. zł. W 2015 roku Grupa mBanku utworzyła odpowiednie rezerwy z tego tytułu (Nota 32 Rezerwy), a ich koszt został ujęty w skonsolidowanym wyniku finansowym Grupy mBanku za 2015 rok w ogólnych kosztach administracyjnych. Płatność została wniesiona 18 lutego 2016 roku.

Pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszt rat leasingu operacyjnego środków trwałych (głównie nieruchomości) w wysokości 29 133 tys. zł (2015: 27 836 tys. zł).

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Poniżej przedstawiono koszty pracownicze poniesione za 2016 rok i 2015 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Koszty wynagrodzeń	(720 132)	(692 750)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(112 534)	(107 509)
Koszty świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(700)	(522)
Wynagrodzenie dotyczące płatności w formie akcji, w tym:	(11 408)	(19 696)
- płatności w formie akcji rozliczane w opcjach na akcje mBanku S.A.	(9 088)	(14 459)
- płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych	(2 320)	(5 237)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(31 931)	(34 337)
Koszty pracownicze, razem	(876 705)	(854 814)

Płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych dotyczą kosztów programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku oraz programów motywacyjnych funkcjonujących w spółkach Grupy. Szczegółowe informacje na temat programów motywacyjnych, których dotyczą płatności w formie akcji, znajdują się w Nocie 44 „Programy motywacyjne oparte na akcjach”.

12. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	(110 583)	(106 882)
Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	(24 785)	(17 716)
Koszty z tytułu utworzonych rezerw na pozostałe należności (poza kredytowymi)	(2 644)	(4 282)
Przekazane darowizny	(2 621)	(2 624)
Koszty sprzedaży usług	(1 686)	(1 685)
Utrata wartości aktywów niefinansowych	(788)	-
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(1 475)	(2 471)
Koszty z tytułu spisanych należności i zobowiązań przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	(302)	(244)
Koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(1 000)	(2 013)
Pozostałe koszty operacyjne	(50 931)	(47 910)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	(196 815)	(185 827)

W 2016 roku i w 2015 roku koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych dotyczą głównie odpisu z tytułu utraty wartości nieruchomości w kwocie odpowiednio: 1 000 tys. zł i 2 000 tys. zł.

Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów obejmują głównie koszty spółki mLocum związane z działalnością deweloperską.

W 2016 roku odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania obejmują kwotę 17 318 tys. zł rezerw na ryzyko prawne (2015 r. - 8 762 tys. zł)(Nota 32).

Koszty sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

13. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Odpisy netto na należności od banków (Nota 18)	(472)	(212)
Odpisy netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom (Nota 22)	(367 384)	(425 082)
Odpisy netto na zobowiązania warunkowe wobec klientów (Nota 32)	2 462	4 072
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(365 394)	(421 222)

14. Podatek dochodowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Podatek dochodowy bieżący	(485 408)	(408 726)
Podatek dochodowy odroczony (Nota 33)	69 895	94 999
Podatek dochodowy, razem	(415 513)	(313 727)
Zysk przed opodatkowaniem	1 637 737	1 617 855
Podatek zgodnie ze stawką obowiązującą w Polsce w danym roku podatkowym (19%)	(311 170)	(307 392)
Wpływ różnych stawek opodatkowania obowiązujących w innych krajach	(280)	1
Dochody nie podlegające opodatkowaniu	18 282	49 196
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów*)	(121 173)	(50 135)
Inne pozycje wpływające na wysokość obciążenia podatkowego	(482)	959
Podatek odroczony z tytułu strat poniesionych przez Oddział mBank S.A. w Czechach w latach ubiegłych	-	(6 034)
Nieaktywowane straty podatkowe	(690)	(322)
Obciążenie podatkowe, razem	(415 513)	(313 727)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Zysk (strata) brutto	1 637 737	1 617 855
Podatek dochodowy	(415 513)	(313 727)
Efektywna stopa podatkowa	25,37%	19,39%

*) Pozycja zawiera między innymi wpływ podatku od niektórych instytucji finansowych, regulowanego przez ustawę z dnia 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych (Dz. U. z 2016 r. poz. 68), skutkującego dodatkowym obciążeniem w wysokości 61 736 tys. zł oraz wydatków niestanowiących kosztów uzyskania przychodów zgodnie z art. 16 ust.1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 roku (Dz. U. Nr 21, poz.86)

Informacje na temat podatku dochodowego odroczonego przedstawiono w Nocie 33. Podatek dochodowy od dochodów Grupy przed opodatkowaniem różni się od jego teoretycznej wysokości, która powstałaby przy zastosowaniu podstawowej stawki opodatkowania jednostki dominującej tak jak to przedstawiono powyżej.

15. Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję za 12 miesięcy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Podstawowy:		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A.	1 219 282	1 301 246
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 252 790	42 221 351
Podstawowy zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	28,86	30,82
Rozwodniony:		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy mBanku S.A., zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	1 219 282	1 301 246
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 252 790	42 221 351
Korekty na:		
- opcje na akcje	27 496	25 809
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	42 280 286	42 247 160
Rozwodniony zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	28,84	30,80

Zgodnie z MSR 33 Bank sporządza kalkulację rozwodnionego zysku na jedną akcję, uwzględniając akcje emitowane warunkowo w ramach programów motywacyjnych opisanych w Nocie 44. W kalkulacjach nie uwzględniono tych elementów programów motywacyjnych, które miały działanie antyrozwadniające w prezentowanych okresach sprawozdawczych, a które w przyszłości potencjalnie mogą wpłynąć na rozwodnienie zysku na akcję.

Podstawowy zysk na akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się w oparciu o stosunek zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku do średniej ważonej liczby akcji zwykłych skorygowanych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Bank posiada jedną kategorię powodującą rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych: opcje na akcje. Akcje rozwadniające wylicza się jako liczbę akcji, które zostałyby wyemitowane gdyby nastąpiła realizacja wszystkich opcji na akcje po cenie rynkowej ustalonej jako średnioroczna cena zamknięcia akcji Banku.

16. Pozostałe całkowite dochody

Ujawnienia efektu podatkowego dotyczącego poszczególnych elementów pozostałych dochodów całkowitych	Rok kończący się 31 grudnia 2016 r.			Rok kończący się 31 grudnia 2015 r.		
	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto	Kwota brutto	Podatek dochodowy	Kwota netto
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	(550 177)	102 773	(447 404)	(162 456)	47 331	(115 125)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	422	-	422	(4 661)	-	(4 661)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(547 631)	102 209	(445 422)	(153 848)	46 581	(107 267)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(2 968)	564	(2 404)	(3 947)	750	(3 197)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat	344	(65)	279	(1 965)	373	(1 592)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	344	(65)	279	(1 965)	373	(1 592)
Dochody całkowite netto, razem	(549 833)	102 708	(447 125)	(164 421)	47 704	(116 717)

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące pozostałych całkowitych dochodów netto za lata 2016 i 2015.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	(447 404)	(115 125)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	422	(4 661)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	3 151	3 882
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	(2 729)	(3 209)
Reklasyfikacja do zysków/strat zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	-	(5 334)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(445 422)	(107 267)
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	3 686	35 771
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	(299 734)	(110 971)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach dłużnych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(14 292)	729
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	204 247	135 467
Niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	(135 464)	(38 493)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(203 865)	(129 770)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(2 404)	(3 197)
Niezrealizowane zyski ujęte w roku obrotowym (netto)	3	8 256
Niezrealizowane straty ujęte w roku obrotowym (netto)	(2 407)	-
Reklasyfikacja do zysków/strat zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	-	(11 453)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat, w tym:	279	(1 592)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	279	(1 592)
Zyski aktuarialne	331	3
Straty aktuarialne	(52)	(1 595)
Pozostałe dochody całkowite netto	(447 125)	(116 717)

W 2016 roku niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym w kwocie 204 247 tys. zł i reklasyfikacja do zysków na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat w kwocie 203 865 tys. dotyczą głównie transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. Szczegółowe informacje dotyczące tej transakcji zostały przedstawione w Nocie 23.

W 2015 roku reklasyfikacja do zysków na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat w kwocie 129 770 tys. zł dotyczy transakcji sprzedaży akcji PZU S.A.

W 2015 roku niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych obejmują dodatnią wartość wyceny udziału w Visa Europe Ltd (Visa Europe) w wysokości 39 245 tys. EUR brutto – równowartość 167 243 tys. zł (według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2015 roku).

17. Kasa, operacje z bankiem centralnym

	31.12.2016	31.12.2015
Środki pieniężne w kasie (skarbcu)	1 149 698	1 330 045
Środki pieniężne w rachunku bieżącym	8 014 583	4 608 088
Kasa, operacje z bankiem centralnym, razem (Nota 43)	9 164 281	5 938 133

Na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, mBank S.A. i mBank Hipoteczny S.A. utrzymują rezerwę obowiązkową. Średnia arytmetyczna dziennych stanów środków rezerwy obowiązkowej, którą mBank S.A. i mBank Hipoteczny S.A. zobligowane były utrzymać w danym okresie na rachunkach bieżących w NBP, wynosiła:

- 2 677 397 tys. zł dla okresu od 30 listopada 2016 roku do 1 stycznia 2017 roku,
- 2 558 417 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2015 roku do 31 stycznia 2016 roku,

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Na dzień 31 grudnia 2016 roku środki rezerwy obowiązkowej w banku centralnym oprocentowane były stawką 1,35% (31 grudnia 2015 - 1,35%).

18. Należności od banków

	31.12.2016	31.12.2015
Rachunki bieżące	464 765	375 660
Lokaty w innych bankach do 3-ech miesięcy	1 867 974	164 097
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 43)	2 332 739	539 757
Kredyty i pożyczki	203 980	288 215
Lokaty terminowe w innych bankach	-	29 448
Transakcje reverse repo / buy sell back	-	593 465
Inne należności	548 393	448 148
Należności (brutto) od banków, razem	3 085 112	1 899 033
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(2 257)	(1 699)
Należności (netto) od banków, razem	3 082 855	1 897 334
Krótkoterminowe (do 1 roku)	3 081 774	1 867 402
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	1 081	29 932

pozycja „Inne należności” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe (na dzień 31 grudnia 2016 roku w kwocie 429 529 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2015 roku 367 970 tys. zł) złożone przez Grupę pod transakcje pochodne (Nota 37).

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

	31.12.2016	31.12.2015
Należności (brutto) od banków polskich	1 252 296	1 012 331
Rezerwa utworzona na należności od banków polskich	(62)	(152)
Należności (brutto) od banków zagranicznych	1 832 816	886 702
Rezerwa utworzona na należności od banków zagranicznych	(2 195)	(1 547)
Należności (netto) od banków, razem	3 082 855	1 897 334

Na dzień 31 grudnia 2016 roku kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 174 090 tys. zł, a o stałej stopie 29 890 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: - kredyty na zmienną stopę - 272 448 tys. zł, a na stałą - 15 767 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku lokaty w bankach stanowiły lokaty na stałą stopę w kwotach odpowiednio 1 867 974 tys. zł i 193 545 tys. zł. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom wynosiło 1,32% (31 grudnia 2015 r.: 1,33%).

Zmiana stanu rezerw na należności od banków przedstawia się następująco:

	31.12.2016	31.12.2015
Stan rezerw na należności od banków na początek okresu	(1 699)	(1 484)
Utworzenie rezerw (Nota 13)	(3 658)	(5 120)
Rozwiązanie rezerw (Nota 13)	3 186	4 908
Różnice kursowe	(86)	(3)
Stan rezerw na należności od banków na koniec okresu	(2 257)	(1 699)

Na dzień 31 grudnia 2016 roku kwota rezerw utworzonych na należności od banków obejmuje kwotę 1 525 tys. zł rezerwy na należności, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku kwota rezerw utworzonych na należności od banków dotyczy w całości należności bez utraty wartości.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Należności od banków	31.12.2016		31.12.2015	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	3 054 628	99,01	1 899 033	100,00
Przeterminowane, bez utraty wartości	-	-	-	-
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	30 484	0,99	-	-
Razem brutto	3 085 112	100,00	1 899 033	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(2 257)	0,07	(1 699)	0,09
Razem netto	3 082 855	99,93	1 897 334	99,91

Należności od banków, bez utraty wartości

Należności od banków		
Pod-portfel	31.12.2016	31.12.2015
1	1 230 145	423 980
2	1 391 810	1 096 822
3	246 902	173 829
4	64 314	29 263
5	-	45 451
6	-	-
7	1 945	14 336
8	119 112	64 375
pozostałe*	400	50 977
Razem	3 054 628	1 899 033

*) pozostałe dotyczą spółek, które nie stosują systemów ratingowych analogicznych jak mBank.

19. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2016			31.12.2015		
	Papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu
Dłużne papiery wartościowe:	3 042 194	754 263	3 796 457	533 998	16 697	550 695
Emitowane przez rząd	2 748 766	754 263	3 503 029	161 795	16 697	178 492
- obligacje rządowe	2 748 766	754 263	3 503 029	161 795	16 697	178 492
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	293 428	-	293 428	372 203	-	372 203
- obligacje banków	109 904	-	109 904	248 156	-	248 156
- certyfikaty depozytowe	16 146	-	16 146	73 124	-	73 124
- obligacje korporacyjne	167 378	-	167 378	50 923	-	50 923
Kapitałowe papiery wartościowe:	4 177	-	4 177	6 846	-	6 846
- notowane	4 022	-	4 022	4 192	-	4 192
- nie notowane	155	-	155	2 654	-	2 654
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem:	3 046 371	754 263	3 800 634	540 844	16 697	557 541

Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu obejmują papiery wartościowe stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje sell buy back), których wartość rynkowa na dzień 31 grudnia 2016 roku wynosiła 754 263 tys. zł (31 grudnia 2015 r. – 16 697 tys. zł).

20. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa posiada następujące rodzaje instrumentów pochodnych:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące nie zrealizowane transakcje spot. **Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych** to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami

wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczne. **Kontrakty FRA** to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Grupa ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej euroobligacji na stałą stopę wyemitowanych przez mFinance France, podmiot zależny od mBanku, listów zastawnych na stałą stopę wyemitowanych przez mBank Hipoteczny, podmiot zależny od mBanku oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank. Instrumentem zabezpieczającym w obu rodzajach rachunkowości zabezpieczeń jest Interest Rate Swap.

Szczegółowe informacje dotyczące rachunkowości zabezpieczeń zostały zaprezentowane w Nocie 21 poniżej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie – konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Grupą a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Grupa jest narażona na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Transakcje na ryzyko rynkowe obejmują kontrakty futures i opcje na towary oraz opcje na akcje i indeksy giełdowe.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2016				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	17 619 549	17 568 019	211 526	80 443
- Kontrakty FX swap	14 071 946	14 051 750	88 148	104 858
- Kontrakty CIRS	10 064 507	10 157 587	35 145	124 419
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 985 060	2 451 218	34 562	44 064
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	43 741 062	44 228 574	369 381	353 784
- Walutowe kontrakty futures	155 494	155 830	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	43 896 556	44 384 404	369 381	353 784
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	142 353 190	142 353 190	1 339 170	1 376 516
- Kontrakty FRA	13 225 000	15 200 000	7 383	6 204
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	221 806	400 927	1 000	1 089
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	155 799 996	157 954 117	1 347 553	1 383 809
- Kontrakty futures na stopę procentową	110 543	1 473	-	-
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	155 910 539	157 955 590	1 347 553	1 383 809
Transakcje na ryzyko rynkowe	2 161 160	4 297 119	41 342	30 961
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	201 968 255	206 637 113	1 758 276	1 768 554
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej				
- Kontrakty IRS	7 647 486	7 647 486	196 634	26 026
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych				
- Kontrakty IRS	2 665 000	2 665 000	30 926	1 786
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	10 312 486	10 312 486	227 560	27 812
Efekt kompensowania	-	-	(176 989)	(197 100)
Razem rozpoznane pochodne aktywa/zobowiązania	212 280 741	216 949 599	1 808 847	1 599 266
Krótkoterminowe (do 1 roku)	95 706 104	97 390 032	608 038	522 887
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	116 574 637	119 559 567	1 200 809	1 076 379

Efekt kompensacji poza wyceną transakcji pochodnych obejmuje 26 746 tys. zł zabezpieczeń złożonych oraz 6 634 tys. zł zabezpieczeń otrzymanych w związku z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych podlegającymi kompensacji.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2015				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	13 962 295	14 011 671	105 911	118 931
- Kontrakty FX swap	16 318 308	16 195 356	151 039	90 225
- Kontrakty CIRS	6 446 870	6 492 050	43 495	78 674
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	3 439 254	4 097 450	47 872	54 577
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	40 166 727	40 796 527	348 317	342 407
- Walutowe kontrakty futures	80 433	80 339	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	40 247 160	40 876 866	348 317	342 407
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	205 093 783	205 093 783	2 758 408	2 789 736
- Kontrakty FRA	30 032 000	37 839 000	22 713	19 186
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	222 315	326 127	2 267	2 571
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	235 348 098	243 258 910	2 783 388	2 811 493
- Kontrakty futures na stopę procentową	-	738	-	-
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	235 348 098	243 259 648	2 783 388	2 811 493
Transakcje na ryzyko rynkowe	2 582 949	1 471 990	20 168	17 724
Razem pochodne aktywa/zobowiązania przeznaczone do obrotu	278 178 207	285 608 504	3 151 873	3 171 624
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	5 245 822	5 245 822	146 694	2 014
- Kontrakty IRS	5 245 822	5 245 822	146 694	2 014
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych	2 455 000	2 455 000	50 761	-
- Kontrakty IRS	2 455 000	2 455 000	50 761	-
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	7 700 822	7 700 822	197 455	2 014
Razem rozpoznane pochodne aktywa/zobowiązania	285 879 029	293 309 326	3 349 328	3 173 638
Krótkoterminowe (do 1 roku)	142 237 718	148 828 312	854 071	831 002
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	143 641 311	144 481 014	2 495 257	2 342 636

W obu prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

W ramach pochodnych instrumentów finansowych Grupa wykazała instrumenty pochodne na kwotę 1 012 tys. zł (zobowiązania), które zostały wydzielone ze strukturyzowanych lokat inwestycyjnych (31 grudnia 2015 r.: 1 173 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku Grupa nie posiadała żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

21. Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej, w ramach której jedynym rodzajem zabezpieczanego ryzyka jest ryzyko zmiany stóp procentowych.

Na koniec każdego miesiąca Grupa dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Opis relacji zabezpieczające

Grupa zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej:

- euroobligacji o stałym oprocentowaniu, wyemitowanych przez mFinance France (mFF), podmiot zależny od mBanku. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- listów zastawnych wyemitowanych przez mBank Hipoteczny (mBH), podmiot zależny od mBanku. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- kredytu otrzymanego przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.

Pozycje zabezpieczane

Pozycjami zabezpieczanymi są:

- trzy transze euroobligacji wyemitowanych przez mFF o wartości nominalnej 1 500 000 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu,
- euroobligacje wyemitowane przez mFF o wartości nominalnej 200 000 tys. CHF, o stałym oprocentowaniu,
- euroobligacje wyemitowane przez mFF o wartości nominalnej 500 000 tys. CZK, o stałym oprocentowaniu,
- listy zastawne wyemitowane przez mBH o wartości nominalnej 124 000 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu,
- kredyt otrzymany przez mBank z Europejskiego Banku Inwestycyjnego o wartości nominalnej 100 000 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, zamieniające stałą stopę procentową na zmienną.

Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających

Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów i zobowiązań oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej (Nota 6)	59 936	46 618
Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych (Nota 9)	(16 903)	2 954
Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających wartość godziwą (Nota 9)	20 098	8 463
Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujęty w rachunku zysków i strat	63 131	58 035

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych części portfela kredytów na zmienną stopę procentową, indeksowaną do stopy rynkowej, udzielonych przez Bank. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stopę zmienną na stałą. Zabezpieczanym ryzykiem w ramach stosowanej przez Grupę rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest ryzyko stopy procentowej. Nieefektywna część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym zaprezentowana jest w pozycji „Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 9. Część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, zaprezentowana jest w Sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji „Zabezpieczenia przepływów pieniężnych (netto)”.

W poniższej nodzie zaprezentowano pozostałe całkowite dochody z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na dzień 31 grudnia 2016 roku i na dzień 31 grudnia 2015 roku.

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Pozostałe dochody całkowite brutto z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych na początek okresu	1 061	5 008
- niezrealizowane zyski/straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych brutto w okresie sprawozdawczym	(2 968)	(3 947)
Skumulowane pozostałe dochody całkowite brutto na koniec okresu sprawozdawczego	(1 907)	1 061
Podatek odroczone z tytułu skumulowanych pozostałych dochodów całkowitych na koniec okresu sprawozdawczego	362	(202)
Skumulowane pozostałe dochody całkowite netto na koniec okresu sprawozdawczego	(1 545)	859
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (brutto)	(2 968)	(3 947)
Podatek odroczone z tytułu zabezpieczenia przepływów pieniężnych	564	750
Wpływ w okresie sprawozdawczym na pozostałe dochody całkowite (netto)	(2 404)	(3 197)

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Zyski/straty odniesione na dochody całkowite brutto w okresie sprawozdawczym, w tym:		
- niezrealizowane zyski/straty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych brutto	(2 968)	(3 947)
- kwota ujęta w okresie sprawozdawczym w przychodach z tytułu odsetek w rachunku zysków i strat	15 874	14 140
- nieefektywna część zabezpieczenia ujęta w rachunku zysków i strat w wyniku na pozostałej działalności handlowej	(17 624)	(3 607)
Wpływ w okresie sprawozdawczym na dochody całkowite brutto	(4 718)	6 586

Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w rachunku zysków i strat

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (Nota 6)	15 874	14 140
Nieefektywna część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (Nota 9)	(17 624)	(3 607)
Łączny wynik na rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujęty w rachunku zysków i strat	(1 750)	10 533

Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki, to okres od stycznia 2017 roku do listopada 2021 roku.

Poniżej podany został harmonogram sporządzony na dzień 31 grudnia 2016 roku prezentujący okresy w jakich Bank spodziewa się przepływów z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych i ich wpływu na rachunek zysków i strat.

Przepływy pieniężne z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (w tys. zł)		
okres do 3 miesięcy	okres od 3 miesięcy do 1 roku	okres od 1 roku do 5 lat
10 631	16 492	48 498

Poniżej podany został harmonogram sporządzony na dzień 31 grudnia 2015 roku prezentujący okresy w jakich Bank spodziewał się przepływów z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych i ich wpływu na rachunek zysków i strat

Przepływy pieniężne z kredytów zabezpieczonych w ramach rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych (w tys. zł)		
okres do 3 miesięcy	okres od 3 miesięcy do 1 roku	okres od 1 roku do 5 lat
10 294	26 890	19 604

Wartość godziwa (równa wartości księgowej) instrumentów pochodnych zabezpieczających została zaprezentowana w Nocie 20 „Pochodne instrumenty finansowe”.

22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2016	31.12.2015
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym:	48 949 829	46 258 683
- należności bieżące	6 458 369	5 897 129
- kredyty terminowe, w tym:	42 491 460	40 361 554
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	35 369 113	34 184 208
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym:	34 174 289	33 446 644
- należności bieżące	4 125 405	3 976 187
- kredyty terminowe:	28 267 897	26 976 422
- udzielone dużym klientom	5 037 182	5 825 318
- udzielone średnim i małym klientom	23 230 715	21 151 104
- transakcje reverse repo / buy sell back	56 676	1 031 029
- pozostałe	1 724 311	1 463 006
Kredyty i pożyczki udzielone sektorowi budżetowemu	1 228 230	1 520 728
Inne należności	228 424	183 355
Kredyty i pożyczki (brutto) od klientów	84 580 772	81 409 410
Rezerwa utworzona na należności od klientów (wielkość ujemna)	(2 817 495)	(2 975 864)
Kredyty i pożyczki (netto) od klientów	81 763 277	78 433 546
Krótkoterminowe (do 1 roku)	26 909 693	26 169 938
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	54 853 584	52 263 608

Na dzień 31 grudnia 2016 roku kredyty o zmiennej stopie procentowej wyniosły 82 744 657 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wyniosły 1 836 115 tys. zł (31 grudnia 2015 r. odpowiednio: 77 271 986 tys. zł i 4 137 424 tys. zł). Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) wyniosło 3,18% (31 grudnia 2015 r. 3,22%).

W 2016 roku pozycja „pozostałe” obejmuje należności od KDPW CCP w kwocie 135 977 tys. zł w związku z działalnością Biura Maklerskiego.

Ponadto, pozycja „pozostałe” obejmuje zabezpieczenia gotówkowe (na dzień 31 grudnia 2016 roku w kwocie 28 287 tys. zł, na dzień 31 grudnia 2015 roku 32 303 tys. zł) złożone przez Grupę pod transakcje pochodne (Nota 37).

Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek

	31.12.2016	31.12.2015
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie bilansowe brutto	80 043 614	76 777 938
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych portfelowo (IBNI)	(226 430)	(247 198)
Zaangażowanie bilansowe netto	79 817 184	76 530 740
Należności, które utraciły wartość		
Zaangażowanie bilansowe brutto	4 537 158	4 631 472
Rezerwy na należności, które utraciły wartość	(2 591 065)	(2 728 666)
Zaangażowanie bilansowe netto	1 946 093	1 902 806

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości kredytów i pożyczek

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2016	Stan rezerw na 01.01.2016	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Stan rezerw na 31.12.2016
KLIENCI INDYWIDUALNI	(1 532 502)	(889 879)	620 862	(13 980)	300 160	(1 515 339)
Należności bieżące	(683 042)	(326 194)	222 533	(26)	172 350	(614 379)
Kredyty terminowe, w tym:	(849 460)	(563 685)	398 329	(13 954)	127 810	(900 960)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(491 329)	(291 120)	235 741	(9 110)	39 890	(515 928)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 442 251)	(434 161)	335 426	(6 007)	245 586	(1 301 407)
Należności bieżące	(204 860)	(98 524)	64 928	10 870	37 096	(190 490)
Kredyty terminowe, w tym:	(1 187 981)	(311 476)	251 131	(16 877)	208 280	(1 056 923)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(157 515)	(38 664)	73 697	(19 847)	113 541	(28 788)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(1 030 466)	(272 812)	177 434	2 970	94 739	(1 028 135)
Pozostałe	(49 410)	(24 161)	19 367	-	210	(53 994)
KLIENCI BUDŻETOWI	(1 111)	(197)	565	(6)	-	(749)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 975 864)	(1 324 237)	956 853	(19 993)	545 746	(2 817 495)

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2015	Stan rezerw na 01.01.2015	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Stan rezerw na 31.12.2015
KLIENCI INDYWIDUALNI	(1 480 413)	(1 154 655)	932 620	169 578	368	(1 532 502)
Należności bieżące	(593 854)	(429 843)	260 277	80 195	183	(683 042)
Kredyty terminowe, w tym:	(886 559)	(724 812)	672 343	89 383	185	(849 460)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(541 352)	(454 401)	429 254	75 034	136	(491 329)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 309 059)	(751 328)	547 963	(6 538)	76 711	(1 442 251)
Należności bieżące	(241 111)	(150 230)	150 225	6 341	29 915	(204 860)
Kredyty terminowe, w tym:	(1 061 730)	(552 420)	396 823	(12 879)	42 225	(1 187 981)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(193 948)	(173 802)	205 938	(184)	4 481	(157 515)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(867 782)	(378 618)	190 885	(12 695)	37 744	(1 030 466)
Pozostałe	(7 007)	(48 678)	1 704	-	4 571	(49 410)
Przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	789	-	(789)	-	-	-
KLIENCI BUDŻETOWI	(1 369)	(8 462)	8 780	(64)	4	(1 111)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 790 841)	(1 914 445)	1 489 363	162 976	77 083	(2 975 864)

Kredyty i pożyczki obejmują należności z tytułu leasingu finansowego.

	31.12.2016	31.12.2015
Inwestycja leasingowa brutto z tytułu leasingu finansowego o terminie zapadalności:	7 667 168	6 496 455
- Do 1 roku	2 244 468	1 855 227
- Powyżej 1 roku i nie więcej niż 5 lat	4 590 979	3 794 792
- Powyżej 5 lat	831 721	846 436
Niezrealizowane przyszłe przychody finansowe z tytułu leasingu finansowego (wielkość ujemna)	(654 009)	(619 045)
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego	7 013 159	5 877 410
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego o terminie zapadalności:		
- Do 1 roku	2 005 193	1 645 833
- Powyżej 1 roku i nie więcej niż 5 lat	4 229 557	3 466 354
- Powyżej 5 lat	778 409	765 223
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego	7 013 159	5 877 410
Wartość odpisów z tytułu utraty wartości należności z tytułu leasingu finansowego	(196 644)	(181 350)
Wartość bilansowa netto należności z tytułu leasingu finansowego	6 816 515	5 696 060
Niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy	659 965	518 560

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31.12.2016		31.12.2015	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	77 405 640	91,52	74 325 196	91,30
Przeterminowane, bez utraty wartości	2 637 974	3,12	2 452 742	3,01
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	4 537 158	5,36	4 631 472	5,69
Razem brutto	84 580 772	100,00	81 409 410	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(2 817 495)	3,33	(2 975 864)	3,66
Razem netto	81 763 277	96,67	78 433 546	96,34

Kwota rozpoznanych rezerw na kredyty i pożyczki wynosi 2 817 495 tys. zł (31 grudnia 2015 r. – 2 975 864 tys. zł), z czego 2 591 065 tys. zł (31 grudnia 2015 r. – 2 728 666 tys. zł) reprezentuje rezerwy na kredyty i pożyczki udzielone klientom, dla których rozpoznano utratę wartości, a pozostała kwota 226 430 tys. zł reprezentuje rezerwę portfelową IBNI (31 grudnia 2015 r. – 247 198 tys. zł).

91,52% portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom nie należy ani do kategorii należności przeterminowanych ani z utratą wartości (31 grudnia 2015 r. – 91,30%).

Kredyty i pożyczki nieprzeterminowane, bez utraty wartości

Pod-portfel	31 grudnia 2016 r.			Klienci indywidualni					Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe	Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom									
1	159 577	10 247 838	10 334 730	91 092	44 111	637 508	-	20 439	167 180	-	11 367 745				
2	1 336 592	20 751 325	18 959 089	873 695	1 925 685	1 895 384	-	151 531	680 603	-	27 614 815				
3	1 010 228	3 766 119	2 153 346	580 802	1 420 445	9 010 926	-	6	343 154	-	16 131 680				
4	1 753 167	2 939 356	928 821	1 721 292	1 369 798	6 147 027	-	-	36 121	-	13 966 761				
5	685 038	1 125 769	495 591	429 849	127 158	2 718 618	-	-	260	-	5 086 692				
6	54 296	114 492	65 706	18 510	344	140 989	-	-	-	-	328 631				
7	125 959	292 173	182 398	20 358	6 552	598 960	-	-	-	-	1 044 002				
8	29 661	-	-	31 226	-	-	56 676	-	-	228 410	345 973				
pozostałe *)	-	-	-	-	-	-	-	1 482 743	-	-	1 482 743				
kategoria default	2 275	34 309	28 680	-	-	-	-	-	-	-	14	36 598			
Razem	5 156 793	39 271 381	33 148 361	3 766 824	4 894 093	21 149 412	56 676	1 654 719	1 227 318	228 424	77 405 640				

Pod-portfel	31 grudnia 2015 r.			Klienci indywidualni					Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe	Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom									
1	73 738	3 352 215	3 316 206	171 207	136 737	624 044	-	15 857	165 419	-	4 539 217				
2	986 459	23 503 360	22 619 385	563 181	1 572 989	1 331 849	-	16 541	910 399	-	28 884 778				
3	1 078 038	5 144 700	3 695 658	563 568	1 790 850	7 962 057	-	5	353 910	-	16 893 128				
4	1 676 851	3 390 676	1 247 163	1 710 080	1 928 327	5 850 244	-	-	87 106	-	14 643 284				
5	525 269	1 253 339	689 852	519 345	171 326	2 579 718	-	-	3 894	-	5 052 891				
6	50 144	174 278	103 723	18 332	143	250 948	-	-	-	-	493 845				
7	141 419	432 953	301 722	53 115	8 126	553 882	-	-	-	-	1 189 495				
8	-	-	-	5	-	-	1 031 029	-	-	183 355	1 214 389				
pozostałe *)	-	-	-	-	-	-	-	1 382 193	-	-	1 382 193				
kategoria default	3 733	28 243	25 152	-	-	-	-	-	-	-	31 976				
Razem	4 535 651	37 279 764	31 998 861	3 598 833	5 608 498	19 152 742	1 031 029	1 414 596	1 520 728	183 355	74 325 196				

*) pozostałe dotyczą spółek, które nie stosują systemów ratingowych analogicznych jak mBank.

Kredyty i pożyczki przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości

Kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane, lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości, przedstawiono poniżej w podziale na klasy aktywów. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż o 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości, chyba że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu.

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

31 grudnia 2016 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe			
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
do 30 dni	415 164	1 200 637	898 517	21 808	47 550	525 935	-	2 002	-	-	2 213 096
od 31 do 60 dni	44 472	195 280	130 215	3 402	1 275	40 241	-	-	912	-	285 582
od 61 do 90 dni	17 977	55 989	32 020	587	104	24 899	-	-	-	-	99 556
powyżej 90 dni	11 963	25 109	15 072	151	-	2 517	-	-	-	-	39 740
Razem	489 576	1 477 015	1 075 824	25 948	48 929	593 592	-	2 002	912	-	2 637 974

31 grudnia 2015 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe			
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
do 30 dni	411 472	1 151 230	911 808	11 989	8 405	482 428	-	-	-	-	2 065 524
od 31 do 60 dni	30 107	159 817	109 651	3 058	11 850	70 581	-	-	-	-	275 413
od 61 do 90 dni	12 780	35 116	20 866	845	-	24 808	-	-	-	-	73 549
powyżej 90 dni	8 568	13 992	7 547	76	-	15 620	-	-	-	-	38 256
Razem	462 927	1 360 155	1 049 872	15 968	20 255	593 437	-	-	-	-	2 452 742

Kredyty i pożyczki, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości

Wartość netto kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości wyniosła 1 946 093 tys. zł (31 grudnia 2015 r. – 1 902 806 tys. zł). Poniżej przedstawiono kwoty brutto kredytów i pożyczek, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości (przed uwzględnieniem przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych zabezpieczeń oraz oczekiwanych spłat), w podziale na klasy aktywów.

	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe			
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
31 grudnia 2016 r.											
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	812 000	1 743 064	1 144 928	332 633	94 160	1 487 711	-	67 590	-	-	4 537 158
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(562 478)	(808 180)	(476 237)	(178 169)	(26 537)	(962 707)	-	(52 994)	-	-	(2 591 065)
31 grudnia 2015 r.											
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	898 551	1 721 635	1 135 475	361 386	196 565	1 404 925	-	48 410	-	-	4 631 472
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(636 432)	(754 742)	(441 167)	(309 077)	(146 815)	(833 190)	-	(48 410)	-	-	(2 728 666)

Grupa stosuje konserwatywne podejście w obszarze weryfikacji wartości zabezpieczeń i ustalania dopuszczalnych poziomów wskaźnika LtV. Polityka w tym zakresie narzuca szczególnie istotne ograniczenia w przypadku transakcji cechujących się wyższą od średniej szkodowością (pożyczki i kredyty konsolidacyjne) oraz/lub zabezpieczanych na nieruchomościach o niskiej płynności (zlokalizowanych na rynkach słabo rozwiniętych).

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Finansowy efekt zabezpieczeń

W poniższej notce zaprezentowano wpływ wartości przyjętych przez Grupę zabezpieczeń związanych z udzielonymi przez Grupę kredytami i pożyczkami na poziom utworzonych rezerw.

Stan na 31 grudnia 2016 roku	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	3 085 112	(2 257)	(2 257)	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	84 580 772	(2 817 495)	(3 863 367)	1 045 872
Klienci indywidualni:	48 949 829	(1 515 339)	(1 797 447)	282 108
– Należności bieżące	6 458 369	(614 379)	(629 109)	14 730
– Kredyty terminowe, w tym:	42 491 460	(900 960)	(1 168 338)	267 378
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	35 369 113	(515 928)	(750 295)	234 367
Klienci korporacyjni:	32 393 302	(1 247 413)	(2 011 135)	763 722
– Należności bieżące	4 125 405	(190 490)	(208 214)	17 724
– Kredyty terminowe:	28 267 897	(1 056 923)	(1 802 921)	745 998
udzielone dużym klientom	5 037 182	(28 788)	(104 970)	76 182
udzielone średnim i małym klientom	23 230 715	(1 028 135)	(1 697 951)	669 816
Klienci budżetowi	1 228 230	(749)	(791)	42
Razem dane bilansowe	87 665 884	(2 819 752)	(3 865 624)	1 045 872
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	22 692 191	(30 847)	(38 643)	7 796
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	5 881 446	(12 588)	(17 601)	5 013
Razem dane pozabilansowe	28 573 637	(43 435)	(56 244)	12 809

Stan na 31 grudnia 2015 roku	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	1 899 033	(1 699)	(1 716)	17
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	81 409 410	(2 975 864)	(4 027 369)	1 051 505
Klienci indywidualni:	46 258 683	(1 532 502)	(1 877 982)	345 480
– Należności bieżące	5 897 129	(683 042)	(703 700)	20 658
– Kredyty terminowe, w tym:	40 361 554	(849 460)	(1 174 282)	324 822
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	34 184 208	(491 329)	(752 343)	261 014
Klienci korporacyjni:	30 952 609	(1 392 841)	(2 098 866)	706 025
– Należności bieżące	3 976 187	(204 860)	(371 874)	167 014
– Kredyty terminowe:	26 976 422	(1 187 981)	(1 726 992)	539 011
udzielone dużym klientom	5 825 318	(157 515)	(205 283)	47 768
udzielone średnim i małym klientom	21 151 104	(1 030 466)	(1 521 709)	491 243
Klienci budżetowi	1 520 728	(1 111)	(1 111)	-
Razem dane bilansowe	83 308 443	(2 977 563)	(4 029 085)	1 051 522
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	21 012 565	(30 060)	(36 185)	6 125
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	5 081 900	(15 546)	(19 696)	4 150
Razem dane pozabilansowe	26 094 465	(45 606)	(55 881)	10 275

23. Inwestycyjne papiery wartościowe

	31.12.2016			31.12.2015		
	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem inwestycyjne papiery wartościowe	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Inwestycyjne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem inwestycyjne papiery wartościowe
Dłużne papiery wartościowe:	24 652 766	6 674 486	31 327 252	25 141 089	5 396 481	30 537 570
Emitowane przez rząd	21 576 835	6 674 486	28 251 321	16 842 144	5 396 481	22 238 625
- obligacje rządowe	21 576 835	6 674 486	28 251 321	16 842 144	5 396 481	22 238 625
Emitowane przez bank centralny	1 816 077	-	1 816 077	7 442 384	-	7 442 384
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	1 259 854	-	1 259 854	856 561	-	856 561
- obligacje banków	140 880	-	140 880	233 158	-	233 158
- certyfikaty depozytowe	50 466	-	50 466	-	-	-
- obligacje korporacyjne	1 031 538	-	1 031 538	583 456	-	583 456
- obligacje komunalne	36 970	-	36 970	39 947	-	39 947
Kapitałowe papiery wartościowe:	66 100	-	66 100	199 379	-	199 379
Nie notowane	66 100	-	66 100	199 379	-	199 379
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem	24 718 866	6 674 486	31 393 352	25 340 468	5 396 481	30 736 949
Krótkoterminowe (do 1 roku)	4 684 730	58 224	4 742 954	11 196 419	90 975	11 287 394
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	20 034 136	6 616 262	26 650 398	14 144 049	5 305 506	19 449 555

Na dzień 31 grudnia 2016 roku kapitałowe papiery wartościowe obejmują wartość godziwą akcji uprzywilejowanych Visa Inc. w kwocie 38 392 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2015 roku kapitałowe papiery wartościowe obejmują wartość godziwą udziału w Visa Europe Ltd. w kwocie 167 243 tys. zł.

Zaprezentowana w nocie wartość kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej obejmuje rezerwy utworzone z tytułu utraty wartości w wysokości 19 135 tys. zł (31 grudnia 2015 r. – 19 754 tys. zł).

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła na dzień 31 grudnia 2016 r. 24 262 267 tys. zł, natomiast opartych na stopie zmiennej 7 064 985 tys. zł (31 grudnia 2015 r. odpowiednio: 25 018 609 tys. zł oraz 5 518 961 tys. zł).

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG), obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu w transakcjach sell buy back, obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie depozytu złożonego przez klienta.

Zgodnie z Ustawą z dnia 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji, na dzień 31 grudnia 2016 r. Grupa posiadała papiery skarbowe ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie 560 558 tys. zł o wartości nominalnej 547 142 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: wartość bilansowa – 568 248 tys. zł, wartość nominalna – 537 000 tys. zł), które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych.

Zyski i straty z inwestycyjnych papierów wartościowych oraz z inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Sprzedaż / wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	269 159	133 413
Wynik związany ze sprzedażą jednostek zależnych i stowarzyszonych	241	189 694
Utrata wartości inwestycyjnych kapitałowych papierów wartościowych	(7 677)	(200)
Utrata wartości inwestycji w jednostkach zależnych	(442)	(8 499)
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, razem	261 281	314 408

■ Zamknięcie transakcji przejęcia Visa Europe Limited (Visa Europe) przez Visa Inc.

W dniu 21 czerwca 2016 roku Bank otrzymał informację o zamknięciu transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. na warunkach opisanych poniżej.

W dniu 21 czerwca 2016 roku, w wyniku rozliczenia transakcji Bank otrzymał kwotę 46,5 mln EUR w gotówce, stanowiącą równowartość 204,2 mln zł (według średniego kursu NBP z dnia 21 czerwca 2016 roku) oraz uprzywilejowane akcje Visa Inc. Serii C (akcje uprzywilejowane) w liczbie 16 878 sztuk. Ponadto, na skutek zmienionych warunków rozliczenia transakcji wcześniej przewidywana płatność typu "earn-out" została zastąpiona przez zwiększenie kwoty płatnej w gotówce w II kwartale 2016 oraz odroczonej kwotą płatną w gotówce w II kwartale 2019 roku (odroczonej płatności). Łączna wysokość odroczonej płatności przypadająca na wszystkich uczestników Transakcji wyniesie 1,12 mld EUR, z czego na Bank przypada udział wynoszący 0,3582436136% tej kwoty. Odroczonej płatności może zostać skorygowana w przypadku, gdy w okresie poprzedzającym termin wypłaty przestanie istnieć któryś z podmiotów uprawnionych do otrzymania tej płatności lub w przypadku, gdy organ reprezentujący członków Visa Europe (Visa Europe Member Representative) uzna za zasadne zatrzymanie części gotówki w celu ochrony wartości akcyjnego komponentu rozliczenia transakcji. Akcje uprzywilejowane będą konwertowane na akcje zwykłe Visa Inc. Konwersja wszystkich akcji uprzywilejowanych nastąpi najpóźniej w 2028 roku. Obecny współczynnik konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe wynosi 13,952. Może on ulegać zmniejszeniu w okresie do 2028 roku, co jest uzależnione od wystąpienia ewentualnych zobowiązań z tytułu postępowań sądowych dotyczących opłat "interchange" w tym okresie. Akcje uprzywilejowane zostały zaklasyfikowane do inwestycyjnych papierów wartościowych i wycenione do wartości godziwej poprzez odniesienie do ceny rynkowej notowanych akcji zwykłych, z uwzględnieniem dyskonta biorącego pod uwagę nie płynność rynku akcji uprzywilejowanych oraz korekty wynikające z postępowań sądowych (bieżących lub potencjalnych), których stroną byłaby VISA Inc., mające wpływ na współczynnik konwersji.

W związku z rozliczeniem wyżej opisanej transakcji Grupa zrealizowała wynik w wysokości 251 732 tys. zł, który stanowi większość pozycji „Sprzedaż/wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży”.

W 2016 roku utrata wartości inwestycji w jednostkach zależnych dotyczy spółki Call Center Poland S.A., której 100% akcji Bank zbył w I kwartale 2016 roku.

W 2016 roku utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży dotyczy spółki Polski Standard Płatności Sp. z o.o.

W 2015 roku pozycja „Wynik związany ze sprzedażą jednostek zależnych i stowarzyszonych” obejmuje głównie wynik Grupy na sprzedaży 100% akcji BRE Ubezpieczenia TUIR S.A. w kwocie 194 348 tys. zł.

Ponadto w 2015 roku pozycja „Sprzedaż/wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży” obejmuje wynik zrealizowany na sprzedaży kapitałowych papierów wartościowych w kwocie 127 333 tys. zł, głównie akcji PZU w kwocie 124 994 tys. zł, oraz wynik na sprzedaży obligacji rządowych i listów zastawnych w kwocie 6 312 tys. zł.

W 2015 roku utrata wartości inwestycji w jednostki zależne dotyczy głównie odpisu aktualizującego wartość zaangażowania Grupy w spółce Call Center Poland S.A. w kwocie 8 096 tys. zł.

Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych

	31.12.2016	31.12.2015
Inwestycyjne papiery wartościowe		
Stan na początek okresu	30 736 949	27 678 614
Różnice kursowe	58 002	21 388
Zwiększenia	157 282 967	339 313 828
Zmniejszenia (sprzedaż, wykup, umorzenie)	(156 295 046)	(336 244 836)
Straty z tytułu utraty wartości inwestycyjnych kapitałowych i dłużnych papierów wartościowych	(8 119)	(8 709)
Zyski/straty z tytułu zmian wartości godziwej	(381 401)	(23 336)
Stan na koniec okresu	31 393 352	30 736 949

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości inwestycyjnych papierów wartościowych

	31.12.2016	31.12.2015
Rezerwy na kapitałowe papiery wartościowe		
- Nie notowane		
Stan na początek okresu	(19 754)	(12 007)
Utworzenie rezerwy	(8 119)	(8 709)
Kwoty spisane w ciężar rezerw	-	203
Kwoty odzyskane w czasie okresu sprawozdawczego	-	307
Reklasyfikacja	8 738	-
Zmiana zakresu konsolidacji	-	452
Stan na koniec okresu	(19 135)	(19 754)

24. Wartości niematerialne

	31.12.2016	31.12.2015
Wartość firmy	3 532	3 532
Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	347 524	347 357
- oprogramowanie komputerowe	268 308	249 964
Inne wartości niematerialne	4 082	5 154
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	227 525	163 006
Wartości niematerialne, razem	582 663	519 049

W 2016 roku i w 2015 roku Grupa wykonała testy na utratę wartości wartości niematerialnych w toku wytworzenia oraz wartości firmy. W wyniku testów nie stwierdzono utraty wartości.

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne razem
			nabyte oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2016 r.	39	1 028 560	749 173	22 227	163 006	4 728	1 218 560
Zwiększenia z tytułu	-	143 766	110 240	10	185 178	-	328 954
- zakupu	-	11 907	2 795	8	146 113	-	158 028
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	-	102 422	89 452	2	-	-	102 424
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	23 698	-	23 698
- innych zwiększeń	-	29 437	17 993	-	15 367	-	44 804
Zmniejszenia z tytułu	-	(55 977)	(55 642)	(403)	(120 659)	-	(177 039)
- likwidacji	-	(28 805)	(28 513)	(403)	-	-	(29 208)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(102 424)	-	(102 424)
- innych zmniejszeń	-	(27 172)	(27 129)	-	(18 235)	-	(45 407)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2016 r.	39	1 116 349	803 771	21 834	227 525	4 728	1 370 475
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2016 r.	(39)	(681 193)	(499 209)	(17 073)	-	-	(698 305)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(87 632)	(36 254)	(679)	-	-	(88 311)
- odpisów	-	(115 833)	(73 971)	(1 082)	-	-	(116 915)
- innych zwiększeń	-	(20 998)	(11 162)	-	-	-	(20 998)
- likwidacji	-	28 805	28 513	403	-	-	29 208
- innych zmniejszeń	-	20 394	20 366	-	-	-	20 394
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2016 r.	(39)	(768 825)	(535 463)	(17 752)	-	-	(786 616)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2016 r.	-	(10)	-	-	-	(1 196)	(1 206)
- zmniejszenie	-	10	-	-	-	-	10
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2016 r.	-	-	-	-	-	(1 196)	(1 196)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2016 r.	-	347 524	268 308	4 082	227 525	3 532	582 663

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2015 roku do 31.12.2015 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne razem
			nabyte oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2015 r.	224	986 375	747 854	22 370	94 601	4 728	1 108 298
Zwiększenia z tytułu	-	90 885	37 916	7	122 047	-	212 939
- zakupu	-	38 620	4 489	2	93 172	-	131 794
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	-	39 325	20 583	5	-	-	39 330
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	20 376	-	20 376
- innych zwiększeń	-	12 940	12 844	-	8 499	-	21 439
Zmniejszenia z tytułu	(185)	(48 700)	(36 597)	(150)	(53 642)	-	(102 677)
- likwidacji	(185)	(36 995)	(36 597)	-	-	-	(37 180)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(39 330)	-	(39 330)
- innych zmniejszeń	-	(11 705)	-	(150)	(14 312)	-	(26 167)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2015 r.	39	1 028 560	749 173	22 227	163 006	4 728	1 218 560
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2015 r.	(223)	(625 151)	(478 180)	(16 092)	-	-	(641 466)
Amortyzacja za okres z tytułu	184	(56 042)	(21 029)	(981)	-	-	(56 839)
- odpisów	(1)	(92 840)	(57 397)	(1 131)	-	-	(93 972)
- innych zwiększeń	-	(41)	(25)	150	-	-	109
- likwidacji	185	36 989	36 591	-	-	-	37 174
- innych zmniejszeń	-	(150)	(198)	-	-	-	(150)
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2015 r.	(39)	(681 193)	(499 209)	(17 073)	-	-	(698 305)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2015 r.	-	(10)	-	-	-	(1 196)	(1 206)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2015 r.	-	(10)	-	-	-	(1 196)	(1 206)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2015 r.	-	347 357	249 964	5 154	163 006	3 532	519 049

25. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2016	31.12.2015
Środki trwałe, w tym:	682 812	660 017
- grunty	1 335	1 335
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	186 928	193 652
- urządzenia	174 152	149 573
- środki transportu	239 399	231 210
- pozostałe środki trwałe	80 998	84 247
Środki trwałe w budowie	74 559	84 505
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	757 371	744 522

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2016 roku do 31.12.2016 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2016 r.	1 335	357 255	628 714	334 326	410 766	84 685	1 817 081
Zwiększenia z tytułu	-	2 135	103 764	100 289	31 726	89 228	327 142
- zakupu	-	284	32 887	93 766	4 782	75 070	206 789
- przejścia ze środków trwałych w budowie	-	1 809	54 654	75	21 200	-	77 738
- innych zwiększeń	-	42	16 223	6 448	5 744	14 158	42 615
Zmniejszenia z tytułu	-	(4 120)	(53 815)	(88 413)	(18 223)	(99 218)	(263 789)
- sprzedaży	-	(316)	(28 952)	(68 995)	(6 366)	-	(104 629)
- likwidacji	-	(238)	(9 014)	(131)	(10 256)	-	(19 639)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(77 738)	(77 738)
- innych zmniejszeń	-	(3 566)	(15 849)	(19 287)	(1 601)	(21 480)	(61 783)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2016 r.	1 335	355 270	678 663	346 202	424 269	74 695	1 880 434
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2016 r.	-	(105 464)	(479 141)	(103 083)	(326 388)	-	(1 014 076)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(3 739)	(25 370)	(3 720)	(16 752)	-	(49 581)
- odpisów	-	(7 034)	(61 158)	(57 077)	(29 658)	-	(154 927)
- innych zwiększeń	-	(38)	(11 506)	(507)	(4 857)	-	(16 908)
- sprzedaży	-	316	25 879	44 607	6 331	-	77 133
- likwidacji	-	52	8 971	66	9 906	-	18 995
- innych zmniejszeń	-	2 965	12 444	9 191	1 526	-	26 126
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2016 r.	-	(109 203)	(504 511)	(106 803)	(343 140)	-	(1 063 657)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2016 r.	-	(58 139)	-	(33)	(131)	(180)	(58 483)
- zwiększenie	-	(1 000)	-	-	-	-	(1 000)
- zmniejszenie	-	-	-	33	-	44	77
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2016 r.	-	(59 139)	-	-	(131)	(136)	(59 406)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2016 r.	1 335	186 928	174 152	239 399	80 998	74 559	757 371

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2015 roku do 31.12.2015 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu: 01.01.2015 r.	1 335	357 152	578 115	326 062	418 878	72 783	1 754 325
Zwiększenia z tytułu	-	666	88 409	87 155	20 160	101 417	297 807
- zakupu	-	146	33 427	81 826	5 856	84 469	205 724
- przejścia ze środków trwałych w budowie	-	82	53 984	-	13 706	-	67 772
- innych zwiększeń	-	438	998	5 329	598	16 948	24 311
Zmniejszenia z tytułu	-	(563)	(37 810)	(78 891)	(28 272)	(89 515)	(235 051)
- sprzedaży	-	-	(5 450)	(74 563)	(1 391)	-	(81 404)
- likwidacji	-	(562)	(19 899)	(818)	(13 375)	-	(34 654)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(67 772)	(67 772)
- innych zmniejszeń	-	(1)	(12 461)	(3 510)	(13 506)	(21 743)	(51 221)
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2015 r.	1 335	357 255	628 714	334 326	410 766	84 685	1 817 081
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2015 r.	-	(98 559)	(461 192)	(100 715)	(320 007)	-	(980 473)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(6 905)	(17 949)	(2 368)	(6 381)	-	(33 603)
- odpisów	-	(7 121)	(55 470)	(55 728)	(33 134)	-	(151 453)
- innych zwiększeń	-	(615)	(102)	(39)	(246)	-	(1 002)
- sprzedaży	-	-	5 372	50 173	1 373	-	56 918
- likwidacji	-	205	19 757	753	12 341	-	33 056
- innych zmniejszeń	-	626	12 494	2 473	13 285	-	28 878
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2015 r.	-	(105 464)	(479 141)	(103 083)	(326 388)	-	(1 014 076)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2015 r.	-	(56 139)	-	(25)	(131)	(180)	(56 475)
- zwiększenie	-	(2 000)	-	(13)	-	-	(2 013)
- zmniejszenie	-	-	-	5	-	-	5
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2015 r.	-	(58 139)	-	(33)	(131)	(180)	(58 483)
Wartość netto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu: 31.12.2015 r.	1 335	193 652	149 573	231 210	84 247	84 505	744 522

Wartość odzyskiwalną środków trwałych dotkniętych utratą wartości stanowi cena netto sprzedaży określona na podstawie ceny rynkowej podobnego aktywa.

W ramach swojej działalności jako leasingodawca Grupa mBanku wykazuje w środkach trwałych przedmioty oddane przez Grupę w leasing operacyjny podmiotom trzecim. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego, gdzie Grupa jest leasingodawcą, przedstawione są w poniższej tabeli.

	31.12.2016	31.12.2015
Minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego		
Do 1 roku	47 320	50 535
Powyżej 1 roku do 5 lat	44 575	57 800
Powyżej 5 lat	-	3
Razem	91 895	108 338

Grupa wykazuje koszty amortyzacji środków trwałych oddanych w leasing operacyjny w ramach przychodów netto z tytułu leasingu operacyjnego (Nota 10).

26. Inne aktywa

	31.12.2016	31.12.2015
Inne aktywa, w tym:	848 156	971 192
- dłużnicy	152 110	222 454
- rozrachunki międzybankowe	11 520	2 365
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe czynne	171 028	115 938
- przychody do otrzymania	55 792	56 315
- zapasy	354 737	298 791
- inne	102 969	275 329
Inne aktywa, razem	848 156	971 192
Krótkoterminowe (do 1 roku)	442 347	643 751
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	405 809	327 441

Wartość zapasów wynika przede wszystkim z działalności prowadzonej przez spółki mLocum i mLeasing.

W ciągu 2016 roku i w ciągu 2015 roku Grupa nie aktywowała kosztów finansowania zewnętrznego.

W 2016 roku pozycja „inne” obejmuje rozliczenia z tytułu operacji na papierach wartościowych w kwocie 28 402 tys. zł w ramach działalności Biura Maklerskiego.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku kwota 275 329 tys. zł innych aktywów obejmuje należności Domu Maklerskiego mBanku S.A. od Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych w wysokości 89 332 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku powyższa nota zawiera aktywa finansowe w kwocie 192 032 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: 314 151 tys. zł).

Pozostałe aktywa finansowe ujęte w nocie powyżej

	31.12.2016	31.12.2015
Pozostałe aktywa finansowe brutto, w tym:	206 105	321 778
- nieprzeterminowe	191 726	310 879
- przeterminowe od 1 do 90 dni	5 642	5 847
- przeterminowe powyżej 90 dni	8 737	5 052
- rezerwy na należności przeterminowane (wielkość ujemna)	(14 073)	(7 627)
Pozostałe aktywa finansowe netto	192 032	314 151

27. Zobowiązania wobec innych banków

	31.12.2016	31.12.2015
Środki na rachunkach bieżących	943 397	1 235 941
Depozyty terminowe	44 293	144 870
Kredyty i pożyczki otrzymane	6 964 907	9 374 045
Transakcje repo / sell buy back	114 322	778 145
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	361 725	427 026
Zobowiązania w drodze	1 280	2 053
Pozostałe	56 829	57 251
Zobowiązania wobec innych banków, razem	8 486 753	12 019 331
Krótkoterminowe (do 1 roku)	4 846 880	5 892 092
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	3 639 873	6 127 239

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość depozytów innych banków o stałym oprocentowaniu wyniosła 44 293 tys. zł (31 grudnia 2015 rok - 144 870 tys. zł i). W obu okresach brak depozytów o zmiennym oprocentowaniu.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Na dzień 31 grudnia 2016 i na dzień 31 grudnia 2015 roku kredyty i pożyczki otrzymane od banków były oprocentowane zmienną stopą procentową.

Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów otrzymanych od banków w 2016 roku wynosiło 0,68% (31 grudnia 2015 r. - 0,69%).

mBank nie dostarczył zabezpieczeń kredytów innym bankom. Grupa nie zarejestrowała żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu zaciągniętych pożyczek.

28. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2016	31.12.2015
Klienci indywidualni:	53 494 909	46 117 051
Środki na rachunkach bieżących	38 051 354	32 468 053
Depozyty terminowe	15 380 844	13 604 623
Inne zobowiązania (z tytułu)	62 711	44 375
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	31 098	22 205
- pozostałe	31 613	22 170
Klienci korporacyjni:	37 383 484	34 423 929
Środki na rachunkach bieżących	22 065 224	16 800 113
Depozyty terminowe	8 911 873	12 209 975
Kredyty i pożyczki otrzymane	4 201 768	3 634 064
Transakcje repo	1 600 487	1 093 712
Inne zobowiązania (z tytułu)	604 132	686 065
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	392 425	566 645
- pozostałe	211 707	119 420
Klienci sektora budżetowego:	539 569	599 886
Środki na rachunkach bieżących	466 078	468 038
Depozyty terminowe	65 507	131 104
Inne zobowiązania (z tytułu)	7 984	744
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	3	-
- pozostałe	7 981	744
Zobowiązania wobec klientów, razem	91 417 962	81 140 866
Krótkoterminowe (do 1 roku)	85 191 150	74 696 817
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	6 226 812	6 444 049

Na dzień 31 grudnia 2016 roku większość depozytów przyjętych od klientów indywidualnych i korporacyjnych stanowiły depozyty na stałą stopę procentową. Średnie oprocentowanie zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem transakcji repo) wynosiło 0,85% (31 grudnia 2015 r. - 1,08%).

Na dzień 31 grudnia 2016 kwota kredytów i pożyczek otrzymanych obejmuje kredyt otrzymany z EBI w kwocie 4 201 768 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: 3 634 064 tys. zł). Zabezpieczeniem kredytu są obligacje rządowe, które są wykazywane w Nocie 23 i w Nocie 37 jako aktywa zastawione.

29. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Stan na 31 grudnia 2016 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje krótkoterminowe	1 102 190				1 101 802
Obligacje (PLN)	86 000	2,09%	niezabezpieczone	02-01-2017	85 995
Obligacje (PLN)	100 000	2,10%	niezabezpieczone	04-01-2017	99 982
Obligacje (PLN)	50 000	1,94%	niezabezpieczone	05-01-2017	49 987
Obligacje (PLN)	25 000	1,93%	niezabezpieczone	09-01-2017	24 988
Obligacje (PLN)	10 000	2,12%	niezabezpieczone	10-01-2017	9 995
Obligacje (PLN)	10 000	2,12%	niezabezpieczone	11-01-2017	9 995
Obligacje (PLN)	25 000	1,92%	niezabezpieczone	12-01-2017	24 984
Obligacje (PLN)	18 000	1,92%	niezabezpieczone	16-01-2017	17 985
Obligacje (PLN)	20 000	1,96%	niezabezpieczone	17-01-2017	19 981
Obligacje (PLN)	10 000	2,12%	niezabezpieczone	20-01-2017	9 988
Obligacje (PLN)	18 000	2,01%	niezabezpieczone	30-01-2017	17 970
Obligacje (PLN)	15 000	2,12%	niezabezpieczone	03-02-2017	14 970
Obligacje (PLN)	12 000	2,12%	niezabezpieczone	09-02-2017	11 972
Obligacje (PLN)	30 000	2,01%	niezabezpieczone	09-02-2017	29 933
Obligacje (PLN)	17 000	2,13%	niezabezpieczone	16-02-2017	16 953
Obligacje (PLN)	10 000	2,04%	niezabezpieczone	17-02-2017	9 973
Obligacje (PLN)	70 000	2,04%	niezabezpieczone	21-02-2017	69 795
Obligacje (PLN)	11 000	2,09%	niezabezpieczone	21-02-2017	10 967
Obligacje (PLN)	3 600	2,10%	niezabezpieczone	21-02-2017	3 589
Obligacje (PLN)	37 200	2,13%	niezabezpieczone	02-03-2017	36 951
Obligacje (PLN)	15 000	2,13%	niezabezpieczone	13-03-2017	14 936
Obligacje (PLN)	22 000	2,13%	niezabezpieczone	21-03-2017	21 896
Obligacje (PLN)	30 000	2,13%	niezabezpieczone	24-03-2017	29 853
Obligacje (PLN)	20 000	2,15%	niezabezpieczone	04-04-2017	19 888
Obligacje (PLN)	39 900	2,20%	niezabezpieczone	20-04-2017	39 606
Listy zastawne (PLN)	200 000	3,09%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-04-2017	201 188
Listy zastawne (PLN)	153 250	2,79%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	16-06-2017	153 104
Listy zastawne (EUR)	44 240	1,696%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	19-10-2017	44 378
Emisje długoterminowe	11 522 883				11 558 587
Listy zastawne (EUR)	33 180	0,611%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-02-2018	33 202
Listy zastawne (PLN)	108 900	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-06-2018	107 954
Euroobligacje (CHF)	823 913	2,50%	gwarancja	08-10-2018	826 810
Listy zastawne (EUR)	221 200	0,817%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	22-10-2018	221 338
Listy zastawne (EUR)	88 480	1,115%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	22-10-2018	88 459
Euroobligacje (CZK)	81 862	2,320%	gwarancja	06-12-2018	81 994
Obligacje (PLN)	12 000	3,24%	niezabezpieczone	16-01-2019	12 030
Obligacje (PLN)	50 000	3,17%	niezabezpieczone	21-01-2019	50 055
Euroobligacje (EUR)	2 212 000	2,375%	gwarancja	01-04-2019	2 243 819
Listy zastawne (PLN)	80 000	2,81%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	21-06-2019	80 015
Listy zastawne (EUR)	221 200	0,559%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-10-2019	221 138
Listy zastawne (PLN)	47 900	2,91%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2020	48 737
Listy zastawne (PLN)	100 000	2,91%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2020	101 698
Listy zastawne (EUR)	221 200	0,373%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	24-06-2020	220 904
Listy zastawne (EUR)	132 720	2,75%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2020	132 936
Listy zastawne (PLN)	415 200	2,83%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	10-09-2020	415 014
Euroobligacje (EUR)	2 212 000	1,398%	gwarancja	26-09-2020	2 215 056
Listy zastawne (PLN)	300 000	2,93%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	05-03-2021	300 040
Listy zastawne (EUR)	221 200	0,556%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	21-06-2021	220 776
Listy zastawne (PLN)	255 000	2,88%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-09-2021	254 664
Euroobligacje (EUR)	2 212 000	2,00%	gwarancja	26-11-2021	2 202 780
Listy zastawne (EUR)	88 480	1,135%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	25-02-2022	88 701
Listy zastawne (PLN)	200 000	2,58%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2022	200 391
Listy zastawne (PLN)	283 200	2,72%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2022	285 582

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Listy zastawne (PLN)	200 000	2,72%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-02-2023	201 224
Listy zastawne (PLN)	250 000	2,67%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	16-10-2023	250 506
Listy zastawne (EUR)	48 664	1,285%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	24-04-2025	48 781
Listy zastawne (EUR)	57 512	1,18%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-09-2026	57 450
Listy zastawne (EUR)	154 840	1,183%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-09-2026	154 819
Listy zastawne (EUR)	35 392	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-02-2029	35 816
Listy zastawne (EUR)	66 360	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-03-2029	67 198
Listy zastawne (EUR)	88 480	3,20%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	30-05-2029	88 700
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					12 660 389

Stan na 31 grudnia 2015 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje krótkoterminowe	326 250				327 231
Listy zastawne (PLN)	145 750	2,95%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-04-2016	146 359
Listy zastawne (PLN)	149 500	3,59%	Publiczny rejestr listów zastawnych	28-09-2016	150 809
Listy zastawne (PLN)	31 000	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-11-2016	30 063
Emisje długoterminowe	8 590 656				8 618 964
Listy zastawne (PLN)	200 000	3,10%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-04-2017	201 054
Listy zastawne (PLN)	153 250	2,75%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	16-06-2017	152 918
Listy zastawne (EUR)	42 516	1,93%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	19-10-2017	42 747
Listy zastawne (EUR)	31 887	0,85%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-02-2018	31 958
Listy zastawne (PLN)	108 900	3,46%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-06-2018	107 881
Euroobligacje (CHF)	786 617	2,50%	gwarancja	08-10-2018	788 687
Listy zastawne (EUR)	212 580	1,08%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	22-10-2018	213 187
Listy zastawne (EUR)	85 032	1,12%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	22-10-2018	85 094
Euroobligacje (CZK)	78 849	2,32%	gwarancja	06-12-2018	78 977
Obligacje (PLN)	12 000	3,24%	niezabezpieczone	16-01-2019	11 813
Obligacje (PLN)	50 000	3,18%	niezabezpieczone	21-01-2019	49 803
Euroobligacje (EUR)	2 130 750	2,38%	gwarancja	01-04-2019	2 158 072
Listy zastawne (PLN)	80 000	2,77%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	21-06-2019	79 985
Listy zastawne (EUR)	212 580	0,82%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-10-2019	212 991
Listy zastawne (EUR)	212 580	0,56%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	24-06-2020	213 084
Listy zastawne (EUR)	127 548	2,75%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2020	127 653
Listy zastawne (PLN)	415 000	2,82%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	10-09-2020	415 782
Listy zastawne (PLN)	255 000	2,87%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	22-09-2021	255 215
Euroobligacje (EUR)	2 130 750	2,00%	gwarancja	26-11-2021	2 119 199
Listy zastawne (EUR)	85 230	1,14%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	25-02-2022	85 543
Listy zastawne (PLN)	200 000	2,59%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2022	200 919
Listy zastawne (PLN)	300 000	2,72%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2022	302 336
Listy zastawne (PLN)	200 000	2,73%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-02-2023	201 153
Listy zastawne (PLN)	250 000	2,68%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	16-10-2023	251 421
Listy zastawne (EUR)	46 768	1,29%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	24-04-2025	47 158
Listy zastawne (EUR)	34 013	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-02-2029	34 432
Listy zastawne (EUR)	63 774	3,50%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-03-2029	64 621
Listy zastawne (EUR)	85 032	3,20%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	30-05-2029	85 281
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					8 946 195

Grupa nie zarejestrowała żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu wyemitowanych papierów dłużnych.

Emisje w 2016 roku

- W 2016 roku mBank Hipoteczny S.A. (mBH) dokonał emisji długoterminowych listów zastawnych o wartości nominalnej 850 000 tys. zł, oraz o wartości nominalnej 168 000 tys. EUR (równowartość 743 232 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2016 roku). Ponadto spółka dokonała emisji długoterminowych obligacji o wartości nominalnej 768 000 tys. zł.
- W dniu 21 września 2016 roku spółka mFinance France S.A. (mFF) dokonała emisji euroobligacji o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR (równowartość 2 151 700 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 21 września 2016 roku) o terminie wykupu w dniu 26 września 2020 roku. Środki pochodzące z emisji zostały złożone przez mFF w mBanku na podstawie umowy z dnia 21 września 2016 roku

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

w kwocie 498 750 tys. EUR (równowartość 2 146 321 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 21 września 2016 roku), jako kaucja stanowiąca zabezpieczenie udzielonej przez mBank gwarancji płatności wszystkich kwot, jakie mogą być płatne z tytułu papierów dłużnych wyemitowanych w ramach Programu Emisji Euroobligacji.

Emisje w 2015 roku

W 2015 roku mBH dokonał emisji listów zastawnych o wartości nominalnej 1 205 000 tys. zł, oraz o wartości nominalnej 81 000 tys. EUR (równowartość 345 182 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 31 grudnia 2015 roku).

Zmiana stanu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2016	31.12.2015
Stan na początek okresu	8 946 195	10 341 742
Zwiększenia (emisja)	7 859 557	1 545 905
Zmniejszenia (wykup)	(4 226 595)	(3 056 217)
Różnice kursowe	266 976	88 980
Inne zmiany	(185 744)	25 785
Stan wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	12 660 389	8 946 195

W 2016 roku mBH dokonał wykupu obligacji o wartości 450 000 tys. zł wyemitowanych w 2011 roku i w 2012 roku w kwotach odpowiednio: 200 000 tys. zł i 250 000 tys. zł. Ponadto spółka dokonała wykupu krótkoterminowych obligacji wyemitowanych w 2016 roku o wartości nominalnej 3 127 700 tys. zł.

Wartość nominalna wierzytelności stanowiących zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych według stanu na 31 grudnia 2016 roku wyniosła 7 279 062 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: 5 403 757 tys. zł).

Wartość nominalna wierzytelności stanowiących zabezpieczenie emisji publicznych listów zastawnych według stanu na 31 grudnia 2016 roku wyniosła 322 753 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: 361 911 tys. zł).

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wartość hipotecznych listów zastawnych wyemitowanych w oparciu o te wierzytelności nie może przekroczyć kwoty odpowiadającej 60% bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości komercyjnej i 80% bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości mieszkalnych (według stanu na 31 grudnia 2015 roku limit refinansowania wierzytelności zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej wynosił 60% bankowo-hipotecznej wartości nieruchomości). Wartość ta, zgodnie z rejestrem zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 3 394 475 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: 4 342 172 tys. zł). Zarówno na 31 grudnia 2016 roku jak i na 31 grudnia 2015 roku hipoteczne listy zastawne były zabezpieczone wierzytelnościami zabezpieczonymi hipoteką wpisaną w księdze wieczystej na pierwszym miejscu.

Dodatkowo, mBH jest obowiązany utrzymywać, odrębnie dla hipotecznych listów zastawnych oraz publicznych listów zastawnych, nadwyżkę utworzoną ze środków stanowiących zabezpieczenie zastępcze, w wysokości nie niższej niż łączna kwota nominalnych wartości odsetek od znajdujących się w obrocie odpowiednio hipotecznych albo publicznych listów zastawnych przypadających do wypłaty w okresie kolejnych 6 miesięcy (zwaną dalej „nadwyżką”). Środki stanowiące nadwyżkę nie mogą stanowić podstawy emisji listów zastawnych. W odniesieniu do okresu porównawczego, tj. 31 grudnia 2015 roku, zabezpieczenie zastępcze mogło stanowić podstawę emisji listów zastawnych, do wysokości 10% kwoty zabezpieczonych hipoteką wierzytelności Banku. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku środki stanowiące zabezpieczenie zastępcze w postaci obligacji skarbowych, stanowiące dodatkową podstawę emisji hipotecznych listów zastawnych wyniosły 33 465 tys. zł, a nadwyżka wyniosła 56 535 tys. zł. Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku środki stanowiące zabezpieczenie zastępcze w postaci obligacji skarbowych wyniosły 60 000 tys. zł.

Do dnia 31 grudnia 2015 roku minimalny, wymagany prawem poziom zabezpieczenia listów zastawnych w obrocie był określony jako równowartość nominalnej kwoty wyemitowanych listów zastawnych. Od 1 stycznia 2016 roku mBH zobowiązany jest utrzymywać ustawowe nadzabezpieczenie listów zastawnych, zgodnie z którym suma nominalnych kwot wierzytelności została określona na poziomie nie niższym niż 110% łącznej kwoty nominalnych wartości znajdujących się w obrocie hipotecznych listów zastawnych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku poziom zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych wierzytelnościami wyniósł 138,52% natomiast łączny poziom zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych wyniósł 139,16%.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

W dniu 10 października 2015 roku spółka mFinance France S.A. dokonała terminowego wykupu euroobligacji o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR, wyemitowanych w dniu 4 października 2012 roku, w ramach Programu Emisji Euroobligacji.

W 2015 roku mBank dokonał wykupu 3 850 sztuk obligacji o wartości nominalnej 385 000 tys. zł, wyemitowanych w listopadzie 2012 roku.

Transakcje dotyczące obligacji Banku zaliczanych do zobowiązań podporządkowanych zostały opisane w Nocie 30 poniżej.

30. Zobowiązania podporządkowane

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2016 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 1,2%*	0,4598	08.03.2017	1 647 425
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 3,4%**	2,6612	nieokreślony ¹⁾	329 676
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%***	1,4668	nieokreślony ¹⁾	702 308
- Inwestorzy nie związani z Grupą mBanku	500 000	PLN	6M WIBOR + 2,25%	4,0000	20.12.2023	500 573
- Inwestorzy nie związani z Grupą mBanku	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	3,8600	17.01.2025	763 367
						3 943 349

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2015 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 1,2%*	0,3800	08.03.2017	1 576 159
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	0,6310	nieokreślony ¹⁾	315 213
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%***	1,4750	nieokreślony ¹⁾	672 003
- Inwestorzy nie związani z Grupą mBanku	500 000	PLN	6M WIBOR + 2,25%	4,0200	20.12.2023	500 567
- Inwestorzy nie związani z Grupą mBanku	750 000	PLN	6M WIBOR + 2,1%	3,8900	17.01.2025	763 373
						3 827 315

* marża w wysokości 0,7% obowiązywała dla pierwszych pięciu lat. Od czerwca 2012 roku obowiązuje marża w wysokości 1,2%.

** marża w wysokości 1,4% obowiązywała do 20 grudnia 2016 roku. Od 20 grudnia 2016 roku obowiązuje marża w wysokości 3,4%.

***marża w wysokości 2,2% obowiązuje do stycznia 2018 roku. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 4,2%.

¹⁾ Obligacje stają się wymagalne z inicjatywy Banku nie wcześniej niż po dwóch latach od daty emisji albo z inicjatywy Commerzbanku, nie wcześniej niż po pięciu latach od daty emisji, po uzyskaniu zgody KNF.

Efektywne oprocentowanie podane w tabelach powyżej oznacza oprocentowanie na dzień rozpoczęcia ostatniego okresu odsetkowego.

W 2016 roku i w 2015 roku Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatnościach rat odsetkowych ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

Zgodnie z decyzją z dnia 8 stycznia 2015 roku mBank uzyskał zezwolenie KNF na zaliczenie do kapitału Tier II kwoty 750 000 tys. zł, stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu przeprowadzonej w dniu 17 grudnia 2014 roku przez mBank emisji obligacji podporządkowanych na warunkach spełniających wymagania wynikające z postanowień Rozporządzenia CRR o łącznej wartości nominalnej 750 000 tys. zł z terminem wykupu 17 stycznia 2025 roku.

Zgodnie z decyzją z dnia 14 lutego 2014 roku mBank uzyskał zezwolenie KNF na zaliczenie do kapitału Tier II kwoty 500 000 tys. zł, stanowiącej zobowiązanie podporządkowane z tytułu przeprowadzonej w dniu 3 grudnia 2013 roku przez mBank emisji obligacji podporządkowanych na okres 10 lat i na warunkach spełniających wymagania wynikające z postanowień Rozporządzenia CRR o łącznej wartości nominalnej 500 000 tys. zł.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Zgodnie z Art. 484 ust. 5 Rozporządzenia CRR, zobowiązania podporządkowane z tytułu emisji obligacji o nieokreślonym terminie wymagalności uwzględniane są w kalkulacji kapitału Tier II przy zastosowaniu zasady praw nabytych i limitów w zakresie zasady praw nabytych w okresie przejściowym trwającym od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	31.12.2016	31.12.2015
Stan na początek okresu	3 827 315	4 127 724
Zmniejszenia (spłata, wcześniejszy wykup)	-	(637 661)
Różnice kursowe	115 635	337 144
Inne zmiany	399	108
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	3 943 349	3 827 315
Krótkoterminowe (do 1 roku)	1 664 119	16 799
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	2 279 230	3 810 516

W czerwcu 2015 roku Bank dokonał wcześniejszej spłaty pożyczki podporządkowanej w kwocie 90 mln CHF (równowartość 359 019 tys. zł po kursie z dnia 24 czerwca 2015 roku), zaciągniętej w dniu 24 czerwca 2008 roku z terminem wykupu 24 czerwca 2018 roku.

Ponadto w czerwcu 2015 roku Bank dokonał spłaty pożyczki podporządkowanej w kwocie 70 mln CHF (równowartość 278 719 tys. zł po kursie z dnia 18 czerwca 2015 roku), zaciągniętej w dniu 18 grudnia 2007 roku kwocie 120 000 tys. CHF z terminem wymagalności w dniu 18 grudnia 2017 roku i częściowo spłaconej w dniu 18 czerwca 2014 roku w kwocie 50 000 tys. CHF (równowartość 170 090 tys. zł po kursie z dnia 18 czerwca 2014 roku).

31. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2016	31.12.2015
Pozostałe zobowiązania (z tytułu)		
- zobowiązania z tytułu podatków	62 604	26 492
- rozrachunki międzybankowe	781 638	412 278
- wierzyciele	604 402	561 832
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	173 116	141 842
- przychody przyszłych okresów	313 611	303 608
- rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia	14 417	14 241
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	24 096	24 102
- rezerwy na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	155 200	151 083
- pozostałe	49 706	128 613
Pozostałe zobowiązania, razem	2 178 790	1 764 091

Na dzień 31 grudnia 2016 roku powyższa nota zawiera zobowiązania finansowe w kwocie 1 559 156 tys. zł (31 grudnia 2015 r.: 1 115 952 tys. zł), których wymagalność została zaprezentowana w Nocie 3.10.1. Pozostałe składniki omawianych zobowiązań, za wyjątkiem części rezerw na odprawy emerytalne wyliczanych aktuarialnie, mają, co do zasady, charakter krótkoterminowy.

Zmiana stanu rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia

	31.12.2016	31.12.2015
Rezerwa na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia		
Stan rezerw na początek okresu	14 241	12 012
- rezerwa emerytalno - rentowa	7 149	6 500
- rezerwa pośmiertna	4 381	3 386
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	2 711	2 126
Zmiana w okresie, z tytułu:	176	2 229
Odpis na rezerwę, w tym:	766	602
- rezerwa emerytalno - rentowa	525	314
- rezerwa pośmiertna	140	207
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	101	81
Koszt odsetkowy, w tym:	488	525
- rezerwa emerytalno - rentowa	309	166
- rezerwa pośmiertna	102	295
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	77	64
Zyski i straty aktuarialne ujmowane w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 16), w tym:	(344)	1 965
- rezerwa emerytalno - rentowa	(604)	728
- rezerwa pośmiertna	(199)	508
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	459	729
Świadczenia wypłacone, w tym:	(734)	(863)
- rezerwa emerytalno - rentowa	(375)	(559)
- rezerwa pośmiertna	-	(15)
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	(359)	(289)
Stan rezerw na koniec okresu	14 417	14 241
- rezerwa emerytalno - rentowa	7 004	7 149
- rezerwa pośmiertna	4 424	4 381
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	2 989	2 711
Krótkoterminowe (do 1 roku)	869	1 136
- rezerwa emerytalno - rentowa	568	865
- rezerwa pośmiertna	248	223
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	53	48
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	13 548	13 105
- rezerwa emerytalno - rentowa	6 436	6 284
- rezerwa pośmiertna	4 176	4 158
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	2 936	2 663

Stopa dyskonta jest jednym z kluczowych założeń używanych w wycenie aktuarialnej rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia. W przypadku, gdyby stopa dyskonta użyta przy wyliczeniu tych rezerw została obniżona o 0,5 p.p. wartość rezerw wzrosłaby o 662 tys. zł, a w przypadku podwyższenia stopy dyskonta o 0,5 p.p. wartość rezerw spadłaby o 503 tys. zł.

	31.12.2016	31.12.2015
Rozbicie zysków i strat aktuarialnych		
Zmiana założeń finansowych, w tym:	(1 323)	488
- rezerwa emerytalno - rentowa	(603)	193
- rezerwa pośmiertna	(392)	134
- rezerwa na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(328)	161
Zmiana założeń demograficznych, w tym:	270	489
- rezerwa emerytalno - rentowa	114	262
- rezerwa pośmiertna	130	(52)
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	26	279
Pozostałe zmiany, w tym:	709	988
- rezerwa emerytalno - rentowa	(115)	273
- rezerwa pośmiertna	63	426
- rezerwa na świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych	761	289

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

32. Rezerwy

	31.12.2016	31.12.2015
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe*	43 435	45 606
Na sprawy sporne	113 192	99 582
Pozostałe	26 127	80 228
Rezerwy, razem	182 754	225 416

* kwoty obejmują wycenę gwarancji finansowych

Na dzień 31 grudnia 2015 roku pozostałe rezerwy obejmują rezerwy na wpłatę na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców utworzone przez mBank i mBank Hipoteczny w kwotach odpowiednio 51 727 tys. zł i 350 tys. zł. Koszty rezerw zostały ujęte wyniku finansowym Grupy za 2015 rok w ogólnych kosztach administracyjnych (Nota 11). Płatności z tego tytułu zostały wniesione w dniu 18 lutego 2016 roku.

Szacunkowe terminy realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych zostały zaprezentowane w Nocie 36.

Szacunkowe terminy ewentualnej realizacji przepływów dotyczących rezerw na sprawy sporne oraz pozostałych rezerw, co do zasady, wynoszą powyżej 1 roku.

Zmiana stanu rezerw

	31.12.2016	31.12.2015
Stan na początek okresu (wg tytułów)	225 416	176 881
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	45 606	49 613
Na sprawy sporne	99 582	96 933
Pozostałe	80 228	30 335
Zmiana w okresie (z tytułu)	(42 662)	48 535
- odpis w koszty, w tym:	137 911	215 357
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 13)	114 184	146 689
- na sprawy sporne	19 684	8 762
- pozostałe	4 043	59 906
- rozwiązanie rezerw, w tym:	(119 387)	(150 761)
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 13)	(116 646)	(150 761)
- na sprawy sporne	(2 366)	-
- pozostałe	(375)	-
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	(61 488)	(16 167)
- przeniesienie do innych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej	-	37
- różnice kursowe	302	69
Stan na koniec okresu (wg tytułów)	182 754	225 416
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	43 435	45 606
Na sprawy sporne	113 192	99 582
Pozostałe	26 127	80 228

Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe

	31.12.2016	31.12.2015
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie pozabilansowe	28 541 249	26 066 206
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane portfelowo (wielkość ujemna)	(25 831)	(31 147)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	28 515 418	26 035 059
Zobowiązania, które utraciły wartość		
Zaangażowanie pozabilansowe	32 388	28 259
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane indywidualnie (wielkość ujemna)	(17 604)	(14 459)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	14 784	13 800

33. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego obliczane są w stosunku do wszystkich różnic przejściowych zgodnie z metodą bilansową przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego, która będzie obowiązywać w roku powstania obowiązku podatkowego (2016 r. i 2015 r.: 19%).

Aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego nie zalicza się do aktywów i zobowiązań krótkoterminowych.

Poniżej przedstawiono zmiany dotyczące aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2016	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2016
Odsetki naliczone	102 469	7 007	-	-	109 476
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	841	1 187	-	-	2 028
Wycena papierów wartościowych	43 856	(15 121)	16 185	-	44 920
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	228 699	46 113	-	-	274 812
Rezerwy na świadczenia pracownicze	35 258	887	(65)	-	36 080
Pozostałe rezerwy	43 463	(10 224)	-	-	33 239
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	26 823	(153)	-	-	26 670
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	263	(66)	-	-	197
Różnica między wartością bilansową i podatkową leasingu	203 207	57 230	-	-	260 437
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	93 373	(21 652)	-	29	71 750
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	778 252	65 208	16 120	29	859 609

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2016	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2016
Odsetki naliczone	(76 858)	(3 834)	-	-	(80 692)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(42 259)	(1 031)	564	-	(42 726)
Wycena papierów wartościowych	(152 689)	(1 750)	87 829	-	(66 610)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(38 812)	17 916	-	-	(20 896)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(50 089)	1 729	-	-	(48 360)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(33 781)	(8 343)	-	4	(42 120)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(413 145)	4 687	88 393	4	(320 061)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2015	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2015
Odsetki naliczone	76 855	12 255	-	13 359	102 469
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	2 599	(1 758)	-	-	841
Wycena papierów wartościowych	24 020	15 588	4 248	-	43 856
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	234 186	(5 487)	-	-	228 699
Rezerwy na świadczenia pracownicze	36 300	(1 415)	373	-	35 258
Pozostałe rezerwy	8 848	34 615	-	-	43 463
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	25 635	1 188	-	-	26 823
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	6 445	(6 182)	-	-	263
Różnica między wartością bilansową i podatkową leasingu	157 804	45 403	-	-	203 207
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	72 862	18 679	-	1 832	93 373
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	645 554	112 886	4 621	15 191	778 252

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2015	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2015
Odsetki naliczone	(57 998)	(5 507)	-	(13 353)	(76 858)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(32 125)	(10 884)	750	-	(42 259)
Wycena papierów wartościowych	(158 373)	5 910	(226)	-	(152 689)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(40 611)	1 799	-	-	(38 812)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(46 845)	(3 244)	-	-	(50 089)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(28 314)	(5 961)	-	494	(33 781)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(382 923)	(17 887)	524	(12 859)	(413 145)

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat	31.12.2016	31.12.2015
Odsetki naliczone	3 173	6 748
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	156	(12 642)
Wycena papierów wartościowych	(16 871)	21 498
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	46 113	(5 487)
Rezerwy na świadczenia pracownicze	887	(1 415)
Pozostałe rezerwy	(10 224)	34 615
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	(153)	1 188
Odsetki i prowizje pobrane z góry	17 916	1 799
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	1 729	(3 244)
Różnica między wartością bilansową i podatkową leasingu	57 230	45 403
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	(66)	(6 182)
Pozostałe różnice przejściowe	(29 995)	12 718
Razem podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat (Nota 14)	69 895	94 999

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały ujęte, ponieważ jest prawdopodobne, że w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania.

Poziom aktywa z tytułu podatku odroczonego za rok 2016 i za rok 2015 nie obejmuje strat podatkowych Oddziału zagranicznego na Słowacji. Ewentualne uwzględnienie, w latach kolejnych, w kalkulacji aktywa z tytułu podatku odroczonego strat Oddziału poniesionych w latach ubiegłych, będzie zależało od oceny kształtowania się podstawy opodatkowania w podatku dochodowym w przyszłości (z uwzględnieniem okresów przewidzianych na rozliczenie strat podatkowych). Prawo do rozliczenia strat podatkowych wygasa w okresie między 2017 rokiem a 2018 rokiem.

Grupa nie uwzględnia w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego także niewykorzystanych strat podatkowych poniesionych przez Garbary Sp. z o.o. oraz BDH Development Sp. z o.o. z uwagi na fakt, że nie jest prawdopodobne, iż w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania umożliwiający ich rozliczenie. Łącznie kwota niewykorzystanych strat podatkowych nie ujętych w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w Grupie wynosiła 53 755 tys. zł na koniec 2016 roku oraz 53 208 tys. zł na koniec 2015 roku. Prawo do rozliczenia strat podatkowych wygasa w okresie między 2017 a 2021 rokiem.

Grupa ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia w przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu. Na koniec 2016 Grupa nie ujęła w kalkulacji podatku odroczonego rozliczeń z tytułu różnic przejściowych w łącznej kwocie 908 414 tys. zł powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone oraz 986 494 tys. zł na koniec 2015 roku.

34. Biuro Maklerskie

W dniu 20 maja 2016 roku nastąpił podział Domu Maklerskiego mBanku S.A. oraz mWealth Management S.A., co zostało szczegółowo opisane w Nocie 1.

W związku z podziałem zastosowane zostało ujęcie prospektywne - rachunek zysków i strat oraz bilans Domu Maklerskiego mBanku S.A. i mWealth Management S.A. zostały włączone do danych finansowych mBanku od daty podziału, natomiast dane porównawcze nie zostały przekształcone.

W wyniku podziału Bank przejął składniki majątku obu spółek związane głównie z działalnością maklerską. Główne składniki przejętego majątku to: po stronie aktywów – kasa, środki pieniężne i ich ekwiwalenty, środki pieniężne klientów i należności od klientów z tytułu zawartych transakcji a po stronie pasywów – zobowiązania wobec klientów z tytułu zawartych transakcji i pozostałe zobowiązania. W efekcie suma bilansowa Bank na dzień podziału wzrosła o około 1,0 mld zł.

35. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Ponadto łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2016 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej również nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Bank monitoruje status wszystkich spraw sądowych wniesionych przeciwko Bankowi oraz poziom wymaganych rezerw.

Informacje na temat największych postępowań dotyczących zobowiązań warunkowych emitenta**1. Sprawa z powództwa Pekao SA (wcześniej Banku BPH SA) przeciwko Garbary Sp. z o.o. („Garbary”)**

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 lutego 2005 roku przez BPH. Wartość przedmiotu sporu określona została na kwotę 42 854 tys. zł. Przedmiotem sporu jest uznanie za bezskuteczne czynności związanych z zawiązaniem spółki Garbary oraz wniesieniem do niej aportu. Spór koncentruje się na określeniu wartości użytkowania wieczystego gruntu wraz z posadowionymi na nim budynkami, które zostały wniesione przez ZM Pozmeat SA jako aport do spółki Garbary na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym o wartości 100 000 tys. zł. W dniu 6 czerwca 2006 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział IX Gospodarczy wydał wyrok oddalający w całości powództwo powoda. Od wyroku Sądu Okręgowego powód wniósł apelację. Sąd Apelacyjny w dniu 6 lutego 2007 roku oddalił apelację powoda. Powód wniósł od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy w dniu 2 października 2007 roku uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w dniu 4 marca 2008 roku uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W dniu 16 września 2010 roku Sąd Okręgowy w całości oddalił powództwo. W dniu 19 października 2010 roku BPH złożył apelację od przedmiotowego wyroku. W dniu 24 lutego 2011 roku Sąd Apelacyjny wydał postanowienie o uchyleniu wyroku i umorzeniu postępowania z udziałem Banku Pekao SA (przystąpił do postępowania jako następca prawny BPH SA) z uwagi na brak legitymacji procesowej po stronie tego banku. Sprawa została zwrócona do sądu pierwszej instancji, w której była kontynuowana z udziałem Pekao SA (wcześniej BPH SA) w charakterze powoda. Bank Pekao SA (wcześniej BPH SA) wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego na wyżej wymienione postanowienie. W dniu 25 kwietnia 2012 roku Sąd Najwyższy uchylił wyżej wymienione postanowienie Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W dniu 9 kwietnia 2014 roku Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego i uznał za bezskuteczne w stosunku do Banku Pekao S.A. czynności związane z zawiązaniem spółki Garbary oraz wniesieniem do niej aportu. Bank wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego od wyżej wymienionego wyroku. W dniu 5 sierpnia 2015 roku Sąd Najwyższy wydał postanowienie o nieprzyjęciu skargi do rozpoznania. Analizowane są możliwości ugodowego zakończenia sporu, z uwzględnieniem uwarunkowań prawnych skutecznej egzekucji przedmiotowego orzeczenia.

2. Sprawa z powództwa Banku Pekao SA (wcześniej BPH SA) przeciwko Bankowi oraz Tele-Tech Investment Sp. z o.o. („TTI”)

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 listopada 2007 roku przez BPH o zapłatę odszkodowania w kwocie 34 880 tys. zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2004 roku do dnia zapłaty, z tytułu rzekomych czynów niedozwolonych polegających na tym, iż w sytuacji grożącej ZM Pozmeat SA niewypłacalności doszło do wyzbycia się przez ten podmiot na rzecz TTI istotnego składnika majątku w postaci wszystkich udziałów w kapitale zakładowym Garbary Sp. z o.o. (poprzednio Milenium Center Sp. z o.o.).

Bank złożył odpowiedź na pozew, w którym wniósł o oddalenie pozwu z powodu braku podstaw prawnych do jego uwzględnienia. Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2009 roku Sąd zawiesił postępowanie do czasu zakończenia postępowania upadłościowego spółki Pozmeat. W dniu 26 stycznia 2011 roku sąd wydał postanowienie o podjęciu zawieszono postępowania z uwagi na zakończenie postępowania upadłościowego. W dniu 5 czerwca 2012 roku Sąd ponownie zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia sprawy z powództwa Pekao SA (wcześniej BPH SA) przeciwko Garbary Sp. z o.o. W listopadzie 2015 roku zostało wydane postanowienie o podjęciu zawieszono postępowania.

3. Roszczenia klientów Interbrok

Od dnia 14 sierpnia 2008 roku do Banku zwróciło się 170 podmiotów, które były w przeszłości klientami spółki Interbrok Investment E. Drożdż i Spółka Spółka jawna (dalej zwana Interbrok), i za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Warszawie zaważwały Bank do próby ugodowej na łączną kwotę 385 520 tys. zł. Do Banku wpłynęło 9 pozwów o odszkodowania. Osiem z dziewięciu pozwów zostało złożonych przez byłych klientów Interbrok na łączną kwotę 800 tys. zł, z zastrzeżeniem iż roszczenia mogą ulec rozszerzeniu do łącznej kwoty 5 950 tys. zł. Powodowie zarzucili Bankowi pomocnictwo w sprzecznym z prawem działaniu Interbrok, które wyrządziło Powodom szkodę. W siedmiu z wymienionych spraw powództwa przeciwko Banku zostały oddalone i sprawy zostały prawomocnie zakończone. W ósmej sprawie powód cofnął pozew ze zrzeczeniem się roszczenia i Sąd Okręgowy umorzył postępowanie. W dziewiątej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosi 275 423 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Suma ta według żądania pozwu ma obejmować nabyte przez Powoda w drodze cesji wierzytelności przysługujące poszkodowanym w stosunku do Interbrok z tytułu pomniejszenia (wskutek upadłości Interbrok) wierzytelności o zwrot wpłaconych przez poszkodowanych depozytów przeznaczonych na inwestowanie na rynku forex. Powód odpowiedzialność Banku opiera na pomocnictwie Banku do czynu niedozwolonego Interbrok, polegającego na prowadzeniu

działalności maklerskiej bez zezwolenia. Aktualnie postępowanie w sprawie znajduje się na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji.

Bank wnosi o oddalenie powództwa w całości nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami. Analiza prawna wskazuje, iż brak jest istotnych przesłanek, które pozwalałyby na przyjęcie odpowiedzialności Banku w przedmiotowej sprawie.

4. Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A. dotyczący klauzuli zmiany oprocentowania

W dniu 4 lutego 2011 roku doręczono Bankowi pozew zbiorowy wniesiony do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 20 grudnia 2010 roku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów jako reprezentanta grupy 835 osób fizycznych - klientów bankowości detalicznej Banku. W pozwie zażądano ustalenia odpowiedzialności Banku za nienależyte wykonywanie umów o kredyty hipoteczne. W szczególności zarzucono, iż Bank niewłaściwie stosował postanowienia umów dotyczących zmiany oprocentowania, a mianowicie, że Bank nie obniżał oprocentowania kredytu, mimo iż zdaniem powoda był do tego zobowiązany. Bank nie zgadza się z powyższymi zarzutami. W dniu 18 lutego 2011 roku została złożona odpowiedź na pozew, w której Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W dniu 6 maja 2011 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił oddalić wniosek mBanku S.A. o odrzucenie pozwu oraz postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu grupowym. Na to postanowienie mBank S.A. w dniu 13 czerwca 2011 roku złożył zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Łodzi. W dniu 28 września 2011 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie mBanku S.A. Sprawa obecnie toczy się w trybie właściwym dla postępowania grupowego. W marcu 2012 roku zakończył się etap przystępowania nowych członków do postępowania grupowego. Na dzień 17 października 2012 roku skład grupy uprawomocnił się w liczbie 1247 członków. Sąd Okręgowy w Łodzi nie ustanowił również kaucji na rzecz mBanku S.A., o którą Bank wnosił. Bank w tej kwestii złożył zażalenie na to postanowienie. W dniu 29 listopada 2012 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił zażalenie Banku dotyczące ustanowienia kaucji. Postanowienie jest prawomocne i Powód nie ma obowiązku wnoszenia kaucji. W styczniu 2013 roku została wysłana ostateczna odpowiedź na pozew, a w dniu 15 lutego 2013 roku Powód odniósł się w piśmie procesowym do odpowiedzi na pozew. Postanowieniem z dnia 18 lutego 2013 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił skierować strony do mediacji. Pismem z dnia 26 lutego 2013 roku Miejski Rzecznik Konsumentów złożył sprzeciw wobec skierowania sprawy do mediacji. W dniu 22 czerwca 2013 roku odbyła się rozprawa, a w dniu 3 lipca 2013 roku Sąd ogłosił wyrok, w którym uwzględnił w całości powództwo uznając, iż Bank nienależycie wykonywał umowę przez co konsumenci ponieśli szkodę. W dniu 9 września 2013 roku Bank od powyższego wyroku wniósł apelację. Wyrokiem z dnia 30 kwietnia 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację mBanku podtrzymując w zasadzie stanowisko Sądu Okręgowego wyrażone w zaskarżonym wyroku. Po otrzymaniu pisemnego uzasadnienia wyroku mBank złożył skargę kasacyjną. Skarga kasacyjna została wniesiona do Sądu Najwyższego przez mBank 3 października 2014 roku. Postanowieniem z dnia 7 października 2014 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi wstrzymał skuteczność wyroku Sądu Okręgowego do czasu rozpoznania skargi kasacyjnej mBanku. W dniu 18 lutego 2015 roku Sąd Najwyższy przyjął do rozpoznania Skargę kasacyjną złożoną przez mBank. W dniu 14 maja 2015 roku Sąd Najwyższy wydał wyrok, w którym uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi. Postanowieniem z dnia 24 września 2015 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi dopuścił dowód z opinii biegłego w celu weryfikacji poprawności wykonywania przez mBank zmian oprocentowania kredytów hipotecznych objętych pozwem zbiorowym w okresie od 1 stycznia 2009 roku do 28 lutego 2010 roku.

Biegły sporządził opinię właściwą oraz uzupełniającą. Obecnie trwa wymiana stanowisk między stronami odnośnie opinii biegłego. właściwą oraz uzupełniającą. Obecnie trwa wymiana stanowisk między stronami odnośnie opinii biegłego. Ostatnia rozprawa odbyła się w dniu 24 lutego 2017 roku. Sprawa jest w toku.

5. Pozew zbiorowy przeciwko mBankowi S.A. dotyczący klauzul waloryzacyjnych

W dniu 4 kwietnia 2016 roku został wniesiony do Sądu Okręgowego w Łodzi przeciwko mBankowi pozew zbiorowy przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów jako reprezentanta grupy 390 osób fizycznych - klientów bankowości detalicznej mBanku, którzy zawarli z mBankiem umowy o kredyty hipoteczne waloryzowane kursem CHF. Pismem z dnia 23 maja 2016 roku powód rozszerzył listę członków grupy o kolejne 144 osoby. W pozwie zawarte zostały alternatywne roszczenia o ustalenie nieważności umów kredytowych w części tj. w zakresie postanowień odnoszących się do waloryzacji, bądź ustalenie, że przedmiotowe umowy są nieważne w całości, albo o ustalenie że postanowienia umowy odnoszące się do waloryzacji są nieważne w zakresie dopuszczającym waloryzację ponad 20% i poniżej 20% wartości kursu CHF z tabeli kursowej mBanku S.A. z dnia zawarcia odpowiednio każdej z umów kredytowych. Przedmiotowy pozew został mBankowi doręczony w dniu 13 czerwca 2016 roku. Na rozprawie w dniu 19 grudnia 2016 r. Sąd wydał postanowienie o dopuszczeniu do rozpoznania pozwu w postępowaniu grupowym jednocześnie oddalając wniosek Banku o ustanowienie kaucji. Bank wniósł zażalenia na powyższe postanowienia. Sprawa jest w toku.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Natomiast łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2016 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności emitenta również nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Podatki

W dniach od 13 czerwca 2016 roku do 13 września 2016 roku w spółce mFinance France trwała kontrola podatkowa prowadzona przez francuskie władze skarbowe w zakresie prawidłowości rozliczeń podatkowych (w tym CIT i VAT) za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku. Kontrola nie wykazała istotnych nieprawidłowości.

W dniach od 12 kwietnia 2016 roku do 17 czerwca 2016 roku w spółce mLeasing została przeprowadzona przez Pierwszy Mazowiecki Urząd Skarbowy w Warszawie kontrola w zakresie zasadności zwrotu podatku od towarów i usług za IV kwartał 2015 roku. Kontrola nie wykazała istotnych nieprawidłowości.

W dniu 29 stycznia 2016 roku spółka mLeasing Sp. z o.o. otrzymała zawiadomienie o zamiarze wszczęcia postępowania kontrolnego i upoważnienia do przeprowadzenia postępowania kontrolnego przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania podatku od towarów i usług za II kwartał 2014 roku. Celem kontroli jest również ustalenie czy Spółka jest instytucją obowiązaną w świetle ustawy z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, oraz w przypadku uzyskania przez kontrolowanego statusu instytucji obowiązanej kontrola wywiązywania się z obowiązków wyżej wymienionej ustawy. Postępowanie kontrolne jest w toku.

W dniach od 4 do 25 stycznia 2016 roku w spółce mLocum S.A. kontrolę przeprowadził inspektor kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie między innymi prawidłowości i rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne, zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego za lata 2012, 2013 i 2014. Kontrola nie wykazała istotnych nieprawidłowości.

W dniach od 1 grudnia 2015 roku do 11 stycznia 2016 roku w spółce Apartamenty Molo Rybackie Sp. z o.o. (wspólne przedsięwzięcie mLocum S.A. i Dalmor) Pierwszy Urząd Skarbowy w Gdyni przeprowadził kontrolę podatkową z zakresu prawidłowości rozliczenia podatku od towarów i usług w październiku 2015 w związku z wykazaniem zwrotu VAT. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

W dniach od 9 czerwca 2015 roku do 13 sierpnia 2015 roku w spółce mLeasing sp. z o.o. została przeprowadzona przez Prezydenta m. st. Warszawy kontrola podatkowa dotycząca podatku od nieruchomości w zakresie ustalenia stanu własności, stanu posiadania oraz podstaw opodatkowania gruntów, budynków i budowli położonych na terenie m. st. Warszawa. Kontrolą podatkową objęty był okres od 1 stycznia 2010 roku do 30 kwietnia 2015 roku. Kontrola nie wykazała istotnych nieprawidłowości.

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

36. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Grupy obejmują:

■ Zobowiązania do udzielenia kredytu

Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Grupa zobowiązana będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów lub innych świadczeń pieniężnych, zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

■ Gwarancje i inne produkty finansowe

Gwarancje zostały przedstawione w poniższej tabeli na podstawie najwcześniejszej umownej daty zapadalności.

■ Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

W przypadkach, gdy spółka z Grupy jest leasingobiorcą, minimalne przyszłe płatności z tytułu leasingu w ramach nieodwołalnych umów leasingu operacyjnego przedstawiono w tabeli zamieszczonej poniżej.

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane przez Grupę oraz wartość nominalną otwartych transakcji pochodnych Grupy na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

31.12.2016	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	24 003 543	6 019 295	1 270 051	31 292 889
Zobowiązania udzielone	22 783 597	4 915 354	982 775	28 681 726
1. Zobowiązania finansowe:	19 093 104	3 200 862	505 984	22 799 950
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	19 065 282	3 120 595	505 984	22 691 861
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	27 822	80 267	-	108 089
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	3 690 163	1 714 492	476 791	5 881 446
a) Akcepty bankowe	27 603	-	-	27 603
b) Gwarancje i akredytywy stand by	3 662 560	1 714 492	476 791	5 853 843
3. Pozostałe zobowiązania	330	-	-	330
Zobowiązania otrzymane:	1 219 946	1 103 941	287 276	2 611 163
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	24 579	-	-	24 579
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	1 195 367	1 103 941	287 276	2 586 584
2. Pochodne instrumenty finansowe	193 096 136	202 655 510	33 478 694	429 230 340
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	123 790 546	178 392 935	32 307 620	334 491 101
2. Walutowe instrumenty pochodne	67 957 593	20 144 772	178 595	88 280 960
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 347 997	4 117 803	992 479	6 458 279
Pozycje pozabilansowe razem	217 099 679	208 674 805	34 748 745	460 523 229

31.12.2015	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	22 375 462	4 127 590	1 423 931	27 926 983
Zobowiązania udzielone	21 533 811	3 559 763	1 086 854	26 180 428
1. Zobowiązania finansowe:	18 277 043	2 150 136	671 019	21 098 198
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	18 252 231	2 088 985	671 019	21 012 235
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	24 812	61 151	-	85 963
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	3 256 438	1 409 627	415 835	5 081 900
a) Akcepty bankowe	11 142	-	-	11 142
b) Gwarancje i akredytywy stand by	3 228 779	1 409 627	415 835	5 054 241
c) Akredytywy dokumentowe i handlowe	16 517	-	-	16 517
3. Pozostałe zobowiązania	330	-	-	330
Zobowiązania otrzymane:	841 651	567 827	337 077	1 746 555
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	841 651	567 827	337 077	1 746 555
2. Pochodne instrumenty finansowe	291 068 422	242 262 437	45 857 496	579 188 355
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	223 451 729	227 553 443	43 004 218	494 009 390
2. Walutowe instrumenty pochodne	66 595 247	12 656 451	1 872 328	81 124 026
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 021 446	2 052 543	980 950	4 054 939
Pozycje pozabilansowe razem	313 443 884	246 390 027	47 281 427	607 115 338

Wykazane powyżej zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego dotyczą w całości leasingu budynków.

Najważniejszą umową leasingu operacyjnego jest zawarta przez Bank umowa leasingu głównej siedziby Banku. Zgodnie z umową okres leasingu trwa do 31 grudnia 2020 roku. Umowa została zawarta na oznaczony okres czasu i co do zasady nie podlega przedterminowemu rozwiązaniu. Umowa przewiduje opcję kupna przedmiotu umowy na pisemny wniosek leasingobiorcy złożony leasingodawcy na co najmniej 6 miesięcy i nie więcej niż 12 miesięcy przed datą zakończenia umowy leasingu, a także prawo pierwokupu na warunkach zawartych w umowie. Na mocy umowy Bank zobowiązany jest do utrzymania przedmiotu leasingu w odpowiednim stanie.

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zaprezentowane są w Nocie 20.

Największy wpływ na wielkość zobowiązań finansowych udzielonych, poza zobowiązaniami udzielonymi przez Bank, miały zobowiązania udzielone przez mFaktoring i mBank Hipoteczny w wysokości odpowiednio 1 233 376 tys. zł i 1 283 422 tys. zł na dzień 31 grudnia 2016 roku (31 grudnia 2015 rok odpowiednio: 1 455 542 tys. zł i 990 932 tys. zł).

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

37. Aktywa zastawione

Na aktywach ustanawia się zabezpieczenia w związku z umowami odkupu papierów wartościowych oraz transakcji pochodnych zawartymi z innymi bankami oraz ustanawia się depozyty zabezpieczające w związku z zawarciem kontraktów giełdowych typu futures, opcjami i członkostwem w giełdach.

Zabezpieczenie może być również złożone w różnej formie (gotówka, papiery wartościowe, zastaw na aktywach itp.).

Analogicznie, na rzecz Grupy kontrahenci ustanawiają zabezpieczenia transakcji na swoich aktywach. Jeśli przedmiotem takiego zabezpieczenia są papiery wartościowe (w transakcji buy-sell-back), mogą one zostać ponownie użyte jako zabezpieczenie w transakcji przeciwstawnej (sell-buy-back).

Ponadto Grupa przyjmuje zabezpieczenia o charakterze rzeczowym (w formie zastawu bądź hipoteki) związane z transakcjami o charakterze kredytowym, takich jak udzielone kredyty, linie kredytowe, gwarancje bankowe.

W tabeli poniżej zaprezentowano zestawienie środków możliwych do zastawienia w rozbiciu na główne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy mBanku, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku i na 31 grudnia 2015 roku. Głównym składnikiem stanowiącym zabezpieczenie płynności Grupy mBanku z tytułu możliwych do ustanowienia zabezpieczeń są skarbowe papiery wartościowe.

31.12.2016

Pozycja (w tys. zł)	Aktywa			Zabezpieczenia przyjęte w formie papierów wartościowych związane z transakcjami buy sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia	Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
Papiery dłużne (Nota 19 i 23), w tym:	35 123 709	7 428 749	26 141 678	-	-	-	26 141 678
- Bony pieniężne NBP	1 816 077	-	1 816 077	-	-	-	1 816 077
- Papiery skarbowe	31 754 350	7 428 749	24 325 601	-	-	-	24 325 601
- Listy zastawne	-	-	-	-	-	-	-
- Pozostałe papiery nieskarbowe	1 553 282	-	-	-	-	-	-
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 18 i 22)	457 816	457 816	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	81 763 277	7 652 914	-	-	-	-	-
Zabezpieczenie rzeczowe	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	16 398 700	-	-	-	-	-	-
Razem	133 743 502	15 539 479	26 141 678	-	-	-	26 141 678

31.12.2015

Pozycja (w tys. zł)	Aktywa			Zabezpieczenia przyjęte w formie papierów wartościowych związane z transakcjami buy sell back			Środki możliwe do zastawienia (3+6)
	Aktywa ogółem	Aktywa zastawione	Aktywa możliwe do zastawienia	Przyjęte	Ponownie zastawione	Możliwe do zastawienia	
Papiery dłużne (Nota 19 i 23), w tym:	31 088 265	5 413 178	24 486 270	1 571 852	668 863	902 989	25 389 259
- Bony pieniężne NBP	7 442 384	-	7 442 384	-	-	-	7 442 384
- Papiery skarbowe	22 417 117	5 413 178	17 003 939	1 571 852	668 863	902 989	17 906 928
- Listy zastawne	-	-	-	-	-	-	-
- Pozostałe papiery nieskarbowe	1 228 764	-	39 947	-	-	-	39 947
Zabezpieczenie gotówkowe (pod transakcje pochodne) (Nota 18 i 22)	400 273	400 273	-	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	78 433 546	5 768 960	-	-	-	-	-
Zabezpieczenie rzeczowe	-	-	-	-	-	-	-
Pozostałe aktywa	13 600 937	-	-	-	-	-	-
Razem	123 523 021	11 582 411	24 486 270	1 571 852	668 863	902 989	25 389 259

mBank Hipoteczny S.A. zabezpiecza wyemitowane hipoteczne i publiczne listy zastawne wierzytelnościami z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek. Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość bilansowa netto kredytów wpisanych do rejestru hipotecznych i publicznych listów zastawnych, wykazanych powyżej jako aktywa zastawione, wynosiła 7 652 914 tys. zł (31 grudnia 2015 roku – 5 768 960 tys. zł).

Wartość papierów skarbowych wykazanych jako aktywa zastawione, poza zabezpieczeniem transakcji sell-buy-back, obejmuje zabezpieczenie zobowiązań Grupy z tytułu kredytu otrzymanego z EBI, zabezpieczenie z tytułu depozytu przyjętego od klienta oraz zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych (BFG).

38. Zarejestrowany kapitał akcyjny

Łączna liczba akcji zwykłych na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 42 280 127 sztuk (31 grudnia 2015 r.: 42 238 924 sztuki) o wartości nominalnej 4 zł na akcję. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA) NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2016 ROKU						
Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Rok rejestracji
zwykłe na okaziciela*	-	-	9 988 000	39 952 000	w całości opłacone gotówką	1986
imiennie zwykłe*	-	-	12 000	48 000	w całości opłacone gotówką	1986
zwykłe na okaziciela	-	-	2 500 000	10 000 000	w całości opłacone gotówką	1994
zwykłe na okaziciela	-	-	2 000 000	8 000 000	w całości opłacone gotówką	1995
zwykłe na okaziciela	-	-	4 500 000	18 000 000	w całości opłacone gotówką	1997
zwykłe na okaziciela	-	-	3 800 000	15 200 000	w całości opłacone gotówką	1998
zwykłe na okaziciela	-	-	170 500	682 000	w całości opłacone gotówką	2000
zwykłe na okaziciela	-	-	5 742 625	22 970 500	w całości opłacone gotówką	2004
zwykłe na okaziciela	-	-	270 847	1 083 388	w całości opłacone gotówką	2005
zwykłe na okaziciela	-	-	532 063	2 128 252	w całości opłacone gotówką	2006
zwykłe na okaziciela	-	-	144 633	578 532	w całości opłacone gotówką	2007
zwykłe na okaziciela	-	-	30 214	120 856	w całości opłacone gotówką	2008
zwykłe na okaziciela	-	-	12 395 792	49 583 168	w całości opłacone gotówką	2010
zwykłe na okaziciela	-	-	16 072	64 288	w całości opłacone gotówką	2011
zwykłe na okaziciela	-	-	36 230	144 920	w całości opłacone gotówką	2012
zwykłe na okaziciela	-	-	35 037	140 148	w całości opłacone gotówką	2013
zwykłe na okaziciela	-	-	36 044	144 176	w całości opłacone gotówką	2014
zwykłe na okaziciela	-	-	28 867	115 468	w całości opłacone gotówką	2015
zwykłe na okaziciela	-	-	41 203	164 812	w całości opłacone gotówką	2016
Liczba akcji, razem			42 280 127			
Zarejestrowany kapitał akcyjny, razem (w zł)				169 120 508		
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		4				

*Stan akcji na dzień bilansowy

W 2016 roku Krajowy depozyt Papierów Wartościowych (KDPW) dokonał rejestracji 41 203 akcji mBanku wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, w celu umożliwienia objęcia akcji mBanku osobom biorącym udział w programach motywacyjnych. W wyniku rejestracji akcji Banku kapitał zakładowy mBanku wzrósł w 2016 roku o kwotę 164 812 zł.

Akcjonariuszem posiadającym powyżej 5% kapitału zakładowego i ogółu głosów na Walnym Zgromadzeniu jest Commerzbank AG, który na dzień 31 grudnia 2016 roku posiadał 69,42% kapitału zakładowego i głosów na walnym zgromadzeniu mBanku S.A.

W 2016 roku nie było zmian w strukturze własności znacznych pakietów akcji Banku.

W dniu 20 marca 2015 roku Bank otrzymał od ING Otwarty Fundusz Emerytalny (obecnie Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny) (Fundusz) zawiadomienie o zwiększeniu stanu posiadania akcji mBanku S.A. powyżej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A.

Przed nabyciem akcji Fundusz posiadał 2 110 309 akcji mBanku S.A., co stanowiło 4,99% kapitału zakładowego mBanku S.A. i uprawniało do 2 110 309 głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A. W dniu 18 marca 2015 roku na rachunku Funduszu znajdowało się 2 130 699 akcji mBanku S.A., co stanowiło 5,05% kapitału zakładowego mBanku S.A. Akcje te uprawniały do 2 130 699 głosów na Walnym Zgromadzeniu mBanku S.A., co stanowiło 5,05% ogólnej liczby głosów.

39. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

Zwiększenie kapitału zapasowego w 2016 roku i w 2015 roku wynika z emisji akcji w ramach realizacji programów motywacyjnych, opisanych w Nocie 44.

40. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

	31.12.2016	31.12.2015
Pozostały kapitał zapasowy	4 944 689	4 883 602
Pozostałe kapitały rezerwowe	97 887	103 972
Fundusz ogólnego ryzyka	1 131 453	1 095 453
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	2 093 668	889 509
Wynik roku bieżącego	1 219 282	1 301 246
Zyski zatrzymane, razem	9 486 979	8 273 782

Zgodnie z polskimi przepisami prawa 8% zysku netto banku przenosi się na niepodlegający podziałowi kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on poziom jednej trzeciej kapitału akcyjnego banku.

Dodatkowo Grupa przenosi część zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka na pokrycie nieprzewidzianych ryzyk oraz przyszłych strat. Fundusz ogólnego ryzyka podlega podziałowi wyłącznie za zgodą akcjonariuszy wyrażoną w trakcie walnego zgromadzenia.

41. Inne pozycje kapitału własnego

	31.12.2016	31.12.2015
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(6 004)	(6 426)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe)	3 706	6 324
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe)	(9 710)	(12 750)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(3 068)	442 354
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych	70 216	361 479
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych	(91 302)	(1 881)
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych	1 307	168 075
Podatek odroczony	16 711	(85 319)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	(1 545)	859
Niezrealizowane zyski	1 065	1 061
Niezrealizowane straty	(2 972)	-
Podatek odroczony	362	(202)
Zyski i straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	(3 702)	(3 981)
Zyski aktuarialne programu emerytalnego określonych świadczeń	27	30
Straty aktuarialne programu emerytalnego określonych świadczeń	(4 597)	(4 944)
Podatek odroczony	868	933
Inne pozycje kapitału własnego razem	(14 319)	432 806

W 2015 roku niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych dotyczą głównie wyceny posiadanego udziału w Visa Europe Ltd.

Szczegółowe informacje dotyczące transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. zaprezentowano w Nocie 23.

42. Dywidenda na akcję

W dniu 24 marca 2016 roku XXIX Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku S.A. podjęło uchwałę dotyczącą podziału zysku za 2015 rok, która nie przewiduje wypłaty dywidendy za rok 2015.

43. Noty objaśniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych**Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych**

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31.12.2016	31.12.2015
Kasa, operacje z bankiem centralnym (Nota 17)	9 164 281	5 938 133
Należności od banków (Nota 18)	2 332 739	539 757
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 19)	3 503 029	178 492
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, razem	15 000 049	6 656 382

Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych.

Wyjaśnienie różnic pomiędzy zmianą stanu wynikającą z sald bilansowych a zmianą stanu wykazaną w przepływach środków pieniężnych z działalności operacyjnej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Należności od banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(1 185 521)	1 854 081
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(7 471)	(23 165)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	1 792 982	(412 771)
Zmiana stanu należności od banków, razem	599 990	1 418 145
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(3 243 093)	606 403
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(408)	(8 725)
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	3 324 537	(525 980)
Zmiana stanu papierów wartościowych, razem	81 036	71 698
Pochodne instrumenty finansowe - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(33 891)	(29 229)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	89 605	25 016
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	(2 967)	(3 948)
Zmiana stanu aktywów z tytułu pochodnych instrumentów finansowych, razem	52 747	(8 161)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (w tym różnice z rachunkowości zabezpieczeń) - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(3 329 601)	(3 850 865)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(53 955)	(12 945)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom, razem	(3 383 556)	(3 863 810)
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(656 403)	(3 058 335)
Wycena ujęta w pozostałych dochodach całkowitych	(547 452)	(153 849)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(37 540)	(164 567)
Sprzedaż kapitałowych papierów wartościowych	167 253	-
Wyłączenie zmiany środków z działalności inwestycyjnej	(2 000)	10 061
Utrata wartości inwestycyjnych papierów wartościowych	-	(8 086)
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych, razem	(1 076 142)	(3 374 776)
Zmiana stanu pozostałych aktywów (w tym aktywa przeznaczone do sprzedaży) - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	123 036	400 610
Niezrealizowane kasowo rozrachunki ujęte w rachunku zysków i strat	(25 648)	1 919
Wyłączenie z bilansu otwarcia sprzedanych aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	(570 907)
Zmiana stanu pozostałych aktywów, razem	97 388	(168 378)
Zobowiązania wobec innych banków - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(3 532 578)	(1 364 498)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(59 553)	22 036
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	2 405 209	1 955 373
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków, razem	(1 186 922)	612 911

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Zobowiązania wobec klientów - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	10 277 096	8 718 387
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(3 714)	128 459
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	(567 902)	(416 542)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów, razem	9 705 480	8 430 304
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	3 714 194	(1 395 547)
Różnica pomiędzy odsetkami naliczonymi a zrealizowanymi kasowo w okresie sprawozdawczym	(228 790)	15 268
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych z działalności finansowej	(2 570 191)	1 514 870
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych, razem	915 213	134 591
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw - zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	372 037	186 631
Wycena programów motywacyjnych ujęta w wyniku (Nota 11)	9 088	14 459
Wyłączenie z bilansu otwarcia sprzedanych aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	272 292
Wyłączenie zobowiązań z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	29 820	-
Nierozliczona część zobowiązania z tytułu długoterminowych umów powiązanych i dystrybucyjnych związanych ze sprzedażą BRE TUiR S.A.	-	166 500
Wycena aktuarialna rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia ujęta w pozostałych dochodach całkowitych (Nota 16)	344	(1 965)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań i rezerw, razem	411 289	637 917

Odsetki otrzymane i zapłacone wykazane w działalności operacyjnej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Przychody z tytułu odsetek otrzymanych z tytułu:		
Należności od banków	64 734	73 007
Kredytów i pożyczek udzielonych klientom	2 809 724	2 597 668
Dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	77 365	59 817
Inwestycyjnych papierów wartościowych	911 979	914 848
Instrumentów pochodnych zakasifikowanych do księgi bankowej	114 753	62 090
Instrumentów pochodnych w ramach rachunkowości zabezpieczeń	68 214	131 162
Pozostałe odsetki otrzymane	2 320	5 834
Przychody z tytułu odsetek otrzymanych, razem	4 049 089	3 844 426

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2016	2015
Koszty z tytułu odsetek zapłaconych z tytułu:		
Rozliczeń z bankami z tytułu przyjętych depozytów	(15 554)	(2 579)
Rozliczeń z klientami z tytułu przyjętych depozytów	(643 024)	(836 498)
Z tytułu emisji papierów wartościowych	(226 909)	(280 259)
Pozostałe odsetki zapłacone	(3 943)	(1 805)
Koszty z tytułu odsetek zapłaconych, razem	(889 430)	(1 121 141)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

Wpływy w ramach działalności inwestycyjnej obejmują głównie środki otrzymane przez Grupę w związku z rozliczeniem transakcji przejęcia akcji Visa Europe Limited przez Visa Inc.

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej dotyczą głównie rozliczeń z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych oraz rozliczeń długoterminowych kredytów otrzymanych od innych banków (Nota 27) i z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (Nota 28).

44. Programy motywacyjne oparte na akcjach**Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku**

W dniu 14 marca 2008 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku, podejmując stosowną uchwałę, wyraziło zgodę na przeprowadzenie przez mBank programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku. W ramach programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji mBanku S.A. oraz, jak pierwotnie planowano, objęcia akcji jednostki dominującej najwyższego szczebla, Commerzbanku AG.

W roku 2010 program został zmieniony w części dotyczącej akcji Commerzbanku w ten sposób, że Członkowie Zarządu mają możliwość uzyskania prawa do otrzymania ekwiwalentu pieniężnego odpowiadającego wartości akcji Commerzbanku obliczonej na podstawie średniej ceny giełdowej akcji w dniu, w którym powstało prawo do otrzymania ekwiwalentu.

Wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w ekwiwalencie pieniężnym opartym na akcjach Commerzbanku oraz wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w akcjach mBanku S.A. w ramach tego programu zostały już przyznane i rozliczone. Ostatnie rozliczenia z tytułu tego programu zostały zrealizowane w 2016 roku.

Obligacje zostały nabyte przez osoby uprawnione, a wynikające z obligacji prawa do objęcia akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału, zostały zrealizowane.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w środkach pieniężnych

Wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w ekwiwalencie pieniężnym opartym na akcjach Commerzbanku w ramach tego programu zostały już przyznane. Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu koszty wynikające z płatności opartych na akcjach Commerzbanku rozliczanych w gotówce były rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników. Zobowiązania Banku wynikające z nierozliczonej części programu wyceniane były do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do momentu jego rozliczenia. Ostatnie rozliczenia z tytułu tego programu zostały zrealizowane w 2016 roku.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w akcjach mBanku S.A. w ramach tego programu zostały już przyznane. Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach były rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi. Ostatnie rozliczenia tego programu zostały zrealizowane w 2016 roku.

Program oparty był na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku.

	31.12.2016		31.12.2015	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	181	-	3 650	-
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	181	4	3 469	4
Wygaste w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	-	-	181	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2016 wyniosła 329,60 zł (2015 r. – 399,40 zł).

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2012 roku

W dniu 7 grudnia 2012 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A., który zastąpił postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce mBank S.A. z 14 marca 2008 roku.

W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku, w tym akcjach fantomowych.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Premia gotówkowa w ramach programu została wypłacona za lata 2012-2013 i ujmowana była jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona była do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Premia bezgotówkowa, w ramach której Członkowie Zarządu mają prawo do objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji, została przyznana w ramach programu za lata 2012-2013. Prawo do nabycia obligacji będzie realizowane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członka Zarządu uprawnień do premii bezgotówkowej. Warunki otrzymania oraz wysokość odroczonej i jeszcze niewypłaconej transzy w ramach przyznanej premii bezgotówkowej uzależnione są od oceny sytuacji finansowej Banku przez Komisję ds. Wynagrodzeń oraz oceny pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż okres jednego roku obrotowego.

Rada Nadzorcza na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości lub zmniejszeniu prawa do nabycia obligacji z prawem pierwszeństwa do nabycia akcji Banku w całości lub części odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż jeden rok obrotowy (tj. za okres co najmniej 3 lat), który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko wtedy, gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny. Rada Nadzorcza, na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii za dany rok obrotowy, w zakresie odroczonej transzy jeszcze niewypłaconej, w sytuacji, o której mowa w art.142 ust.1 ustawy Prawo bankowe. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy o zarządzanie.

Obligacje będą mogły być nabywane przez osoby uprawnione w latach 2014-2021.

Poniższa tabela przedstawia liczbę opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2012 roku.

	31.12.2016		31.12.2015	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	19 363	-	33 352	-
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	13 982	4	13 989	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	5 381	-	19 363	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2016 wyniosła 329,60 zł (2015 r. – 399,40 zł).

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 40% kwoty bazowej za dany rok ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 60% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A.

Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu, koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach są nadal rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi. Ostatnie rozliczenia tego programu przypadają na 2017 rok.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce mBank S.A., który zastąpił postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce mBank S.A. z 7 grudnia 2012 roku.

W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku, w tym akcjach fantomowych.

Za podstawę nabycia prawa do premii oraz wyliczenia jej wysokości za dany rok obrotowy przyjmuje się wartość netto współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto Grupy mBanku i miesięczne wynagrodzenie Członka Zarządu należne mu na dzień 31 grudnia roku obrotowego, za który premia jest przyznawana. Równowartość 50% wysokości wyliczonej na podstawie wskaźnika ROE kwoty bazowej stanowi tzw. pierwszą część premii bazowej. W ramach pozostałej 50%-wej kwoty bazowej Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej jeżeli uzna, że Członek Zarządu wykonał ustalony roczny/wieloletni cel biznesowo-rozwojowy, może przyznać drugą część premii. Decyzja o przyznaniu drugiej części premii leży w wyłącznej gestii Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, która według własnej oceny i decyzji potwierdza osiągnięcie MBO, biorąc pod uwagę sytuację na rynkach finansowych w ostatnim/poprzednich okresach finansowych.

Suma pierwszej i drugiej części premii bazowej stanowi premię bazową dla Członka Zarządu za dany rok obrotowy. 40% kwoty premii bazowej stanowi premię nieodroczoną i zostaje wypłacone w roku ustalenia premii bazowej w następujący sposób: 50% w formie wypłaty gotówkowej i 50% w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji lub akcjach fantomowych.

60% kwoty premii bazowej stanowi premię odroczoną i zostaje wypłacone w trzech równych transzach w kolejnych trzech latach następujących po roku ustalenia wysokości premii bazowej w następujący sposób: 50% z każdej z odroczonych transz w formie wypłaty gotówkowej i 50% z każdej z odroczonych transz w formie wypłaty bezgotówkowej w akcjach Banku lub obligacjach z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji lub akcjach fantomowych.

Rada Nadzorcza na podstawie Rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż 1 rok finansowy/obrotowy, tj. za okres co najmniej 3 lat, który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny oraz w przypadku gdy co najmniej jeden z elementów zawartych w karcie wyników nie zostanie spełniony.

Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii nieodroczonej i odroczonej za dany rok finansowy/obrotowy, w tym również w zakresie odroczonej transzy jeszcze niewypłaconych, w sytuacji, o której mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie premii nieodroczonej i odroczonej, jak również jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również premii odroczonej i nieodroczonej, w tym odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy o zarządzanie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2014 roku.

	31.12.2016		31.12.2015	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	9 776	-	-	-
Przyznane w danym okresie	17 828	-	16 295	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	10 394	4	6 519	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	17 210	-	9 776	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2016 wyniosła 329,60 zł (2015 r. – 399,40 zł).

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A. Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2018 roku do 31 grudnia 2021 roku.

Program dla kluczowej kadry kierowniczej Grupy mBanku z 2008 roku

W dniu 27 października 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku przyjęło program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku.

Uczestnicy programu to:

- Dyrektorzy Banku,
- przedstawiciele kluczowej kadry.

Są to osoby odpowiedzialne za podejmowanie decyzji, które w istotny sposób wpływają na realizację strategii określonej przez Zarząd Banku, wyniki Grupy, trwałość i bezpieczeństwo prowadzenia biznesu oraz rozwój i tworzenie wartości dodanej organizacji.

W roku 2010 Zarząd Banku podjął decyzję o rozpoczęciu realizacji programu zatwierdzając listę osób uczestniczących w programie w odniesieniu do Transzy III. W ramach III Transzy przyznano 13 000 opcji. W roku 2011 w ramach IV i V Transzy programu przyznano odpowiednio 20 000 opcji i 19 990 opcji. Realizacja uprawnień rozpoczęła się w 2012 roku dla III Transzy, w 2013 roku dla IV Transzy i w 2014 roku dla transzy V. W 2011 roku podjęto decyzję o zawieszeniu programu i nieuruchamianiu pozostałych transz. Wszystkie obligacje przyznane w ramach tego programu zostały już nabyte przez osoby uprawnione.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Koszty programu dla kluczowej kadry kierowniczej obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach rozpoznane zostały w rachunku zysków i strat począwszy od dnia przyznania programu do dnia nabycia uprawnień, tj.:

- od 23.08.2010 r. do 30.04.2012 r. dla Transzy III,
- od 1.02.2011 r. do 30.04.2013 r. dla Transzy IV,
- od 1.02.2011 r. do 30.04.2014 r. dla Transzy V.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2008 roku.

	31.12.2016		31.12.2015	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	100	-	1 277	-
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	100	4	1 177	4
Wygaste w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	-	-	100	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	100	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2016 wyniosła 329,60 zł (2015 r. – 399,40 zł).

Program pracowniczy dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku

W dniu 11 kwietnia 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę zmieniającą regulamin programu pracowniczego, który zastąpił pracowniczy program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2008 roku.

Celem programu jest zapewnienie wzrostu wartości akcji Spółki poprzez związanie interesu kluczowej kadry Grupy mBanku SA z interesem Spółki i jej akcjonariuszy oraz wdrożenie w Grupie mBanku polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie mBanku zgodnie z uchwałą Komisji Nadzoru Finansowego.

Program będzie stosowany w odniesieniu do pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy mBanku, w szczególności Członków Zarządu strategicznych podmiotów zależnych, Dyrektorów Banku oraz kluczowej kadry mBanku, których decyzje w istotny sposób wpływają na realizację strategii określonej przez Zarząd Banku, wyniki Grupy mBanku, wzrost wartości Banku.

W okresie obowiązywania programu zostały przyznane prawa do nabycia obligacji w ramach VI transzy, które będą mogły być realizowane odpowiednio po upływie 12, 24 i 36 miesięcy od dnia przyznania tego prawa, stosownie do przyjętych w Grupie mBanku regulacji wewnętrznych określających zasady zmiennego wynagradzania pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka w Grupie mBanku.

Obligacje będą mogły być nabywane przez osoby uprawnione w czasie trwania programu, jednakże nie później niż do dnia 31 grudnia 2022 roku.

Zarząd Banku/Rada Nadzorcza spółki, w których jest przeprowadzany Program, może podjąć decyzję o wstrzymaniu realizacji Programu w całości bądź zmniejszeniu liczby obligacji lub liczby obligacji odroczonej w danej transzy dla osoby uprawnionej w przypadku wystąpienia sytuacji, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe, tj. powstania straty bilansowej bądź groźby jej nastąpienia, powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności, spełnienia przesłanek określonych w umowach z uczestnikami programu, będących podstawą świadczenia pracy lub innych usług na rzecz Banku oraz podmiotów zależnych.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty premii za dany rok ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez uczestników programu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu, koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku.

	31.12.2016		31.12.2015	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	1 486	-	2 233	-
Przyznane w danym okresie	-	-	-	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	744	4	747	4
Wygaste w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	742	-	1 486	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2016 wyniosła 329,60 zł (2015 r. – 399,40 zł).

Program pracowniczy dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku

W dniu 31 marca 2014 Rada Nadzorcza mBanku podjęła na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń uchwałę zmieniającą regulamin programu pracowniczego, który zastąpił pracowniczy program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2013 roku, przy czym względem osób, które nabyły obligacje lub którym zostały przyznane prawa do nabycia obligacji w transzach III, IV, V i VI program będzie przeprowadzany na dotychczasowych zasadach.

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Celem Programu jest zapewnienie wzrostu wartości akcji Spółki poprzez związanie interesu kluczowej kadry Grupy mBanku z interesem Spółki i jej akcjonariuszy oraz wdrożenie w Grupie mBanku polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Grupie mBank S.A.

Począwszy od VII Transzy przyznane osobie uprawnionej prawo do nabycia obligacji zostanie podzielone na cztery części, które będą mogły być realizowane odpowiednio: I część - obligacje nieodroczone, stanowiąca 50% z 60% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy w roku ustalenia tego prawa, a następnie kolejne trzy równe części - obligacje odroczone, stanowiące 50% z 40% kwoty premii uznaniowej przyznanej za dany rok obrotowy po upływie 12, 24 i 36 miesięcy od dnia przyznania tego prawa, stosownie do przyjętych w Grupie mBanku regulacji wewnętrznych określających zasady zmiennego wynagradzania pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka podmiotów w Grupie mBanku S.A.

Zarząd Banku/Rada Nadzorcza spółki, w której jest prowadzony Program, może podjąć decyzję o wstrzymaniu realizacji Programu w całości bądź zmniejszeniu liczby obligacji nieodroczonech lub odroczonech w danej transzy dla osoby uprawnionej w przypadku wystąpienia sytuacji, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy Prawo Bankowe, tj. powstania straty bilansowej bądź groźby jej nastąpienia, powstania niebezpieczeństwa niewypłacalności lub utraty płynności, spełnienia przesłanek określonych w umowach z uczestnikami programu, będących podstawą świadczenia pracy lub innych usług na rzecz Banku oraz podmiotów zależnych.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w gotówce. Ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach mBanku S.A.

Premia w równowartości 50% kwoty premii przyznanej za dany rok stanowi płatność rozliczaną w akcjach mBanku S.A.

Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Program oparty jest na bazie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych.

W dniu 2 marca 2015 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń wydłużyła czas trwania programu z 31 grudnia 2019 roku do 31 grudnia 2022 roku.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy mBanku z 2014 roku.

	31.12.2016		31.12.2015	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	2 322	-	-	-
Przyznane w danym okresie	24 789	-	5 288	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	15 802	4	2 966	4
Wygaste w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	11 309	-	2 322	-
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	206	-

*Średnia ważona cena akcji w roku 2016 wyniosła 329,60 zł (2015 r. – 399,40 zł).

Programy pracownicze w spółkach Grupy mBanku

Począwszy od II kwartału 2014 roku do momentu sprzedaży spółki BRE Ubezpieczenia TUiR S.A. w I kwartale 2015 roku, w Grupie funkcjonował program motywacyjny, w ramach którego kierownictwo i pracownicy BRE Ubezpieczenia TUiR S.A. mieli prawo do potencjalnych zysków kapitałowych dotyczących 4,99% akcji tej spółki. Program ten spełniał definicję rozliczanych w środkach pieniężnych płatności na bazie akcji. Ponadto funkcjonujący w mBanku Hipotecznym od września 2012 roku program motywacyjny, oparty na akcjach fantomowych tego banku, traktowany jest jako program motywacyjny zgodnie z MSR 19.

Podsumowanie wpływu opisanych programów na bilans i rachunek zysków i strat Grupy mBanku S.A.**Płatności oparte na akcjach – rozliczane w akcjach**

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu pozostałych kapitałów rezerwowych powstałych w związku z opisanymi powyżej programami motywacyjnymi dla płatności opartych na akcjach i rozliczanych w akcjach mBanku S.A.

	31.12.2016	31.12.2015
Programy motywacyjne		
Stan na początek okresu	32 976	30 256
- wartość usług świadczonych przez pracowników	9 088	14 459
- rozliczenie zrealizowanych opcji	(15 173)	(11 739)
Stan na koniec okresu	26 891	32 976

Płatności oparte na akcjach – rozliczane w gotówce

Program motywacyjny dla Zarządu Banku, w części odnoszącej się do akcji Commerzbanku nie ma wpływu na stan pozostałych kapitałów rezerwowych, jako że jego koszt jest księgowany w rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami. Wartość świadczonych usług przypadających na tę część programu wyniosła 135 tys. zł w 2016 roku (31 grudnia 2015 r.: 1 285 tys. zł) (Nota 11). Na dzień 31 grudnia 2016 roku wartość zobowiązania z tytułu tego programu wyniosła 0. Wszystkie rozliczenia z tytułu tego programu zostały już zrealizowane.

Płatności gotówkowe

Koszty z tytułu części gotówkowej omawianych programów są zaprezentowane w nocie 11 Ogólne koszty administracyjne.

45. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

mBank S.A. jest jednostką dominującą Grupy mBanku S.A., a Commerzbank AG jest jednostką dominującą najwyższego szczebla i jednocześnie bezpośrednią jednostką dominującą wobec mBanku S.A.

Wszystkie transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązаныmi były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Bank. Transakcje z podmiotami powiązаныmi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych.

Grupa świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej Banku oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące, między innymi, prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Zdaniem Banku transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotom powiązаныm z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, następuje na podstawie Regulaminów uchwalonych przez Radę Nadzorczą mBanku S.A.

Regulaminy określają szczegółowe zasady oraz limity zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń w stosunku do wyżej wymienionych osób i podmiotów, które są zgodne z przepisami wewnętrznymi Banku, określającymi kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, obowiązującymi dla klientów detalicznych i korporacyjnych Banku. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobie zajmującej kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotowi powiązаныmu z nimi kapitałowo lub organizacyjnie w kwocie przekraczającej limity ustanowione przez Prawo Bankowe powoduje, że decyzja o udzieleniu takiego produktu jest podejmowana w formie uchwały Zarządu i uchwały Rady Nadzorczej.

Warunki takich kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń, w tym zwłaszcza w odniesieniu do oprocentowania oraz prowizji i opłat, nie mogą być korzystniejsze od warunków stosowanych przez Bank odpowiednio dla klientów detalicznych lub korporacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia wartości transakcji Banku i spółek Grupy mBanku z Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowym personelem kierowniczym mBanku, Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz innymi osobami i podmiotami powiązаныmi, a także ze spółkami Grupy

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Commerzbank AG. Wartość transakcji obejmuje salda aktywów i zobowiązań oraz związane z nimi koszty i przychody według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku.

(w tys. zł)	Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowy personel kierowniczy mBanku, Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku		Inne osoby i podmioty powiązane*		Commerzbank AG		Pozostałe spółki Grupy Commerzbank AG (w tym spółki zależne od mBanku nieobjęte konsolidacją pełną)	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Stan na koniec okresu								
Sprawozdanie z sytuacji finansowej								
Aktywa	9 786	8 986	156	13 293	701 675	600 285	1 783	26 712
Zobowiązania	25 091	46 921	1 945	4 083	10 282 116	12 838 781	919 574	640 841
Rachunek zysków i strat								
Przychody z tytułu odsetek	365	944	5	34	125 233	174 384	789	1 305
Koszty z tytułu odsetek	(472)	(872)	(24)	(38)	(145 705)	(225 106)	(5 797)	(5 089)
Przychody z tytułu prowizji	57	220	6	51	-	-	27	44
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	85	18	20	67	72
Ogólne koszty administracyjne amortyzacja i pozostałe koszty operacyjne	-	-	-	(10)	(9 503)	(9 285)	(28)	(1)
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane								
Zobowiązania udzielone	1 341	827	114	1 574	1 295 444	1 357 006	14 448	23 711
Zobowiązania otrzymane	-	-	-	-	1 442 052	594 695	12 422	24 063

* Inne osoby i podmioty powiązane obejmują: bliskich członków rodzin Członków Rady Nadzorczej i Zarządu mBanku, kluczowego personelu kierowniczego mBanku, Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz podmioty kontrolowane lub współkontrolowane przez wyżej wymienione osoby.

W 2016 roku i w 2015 roku nie utworzono rezerw w związku z kredytami udzielonymi podmiotom powiązanym.

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku

Zarząd mBanku S.A. pracuje w siedmioosobowym składzie, który na koniec 2016 roku przedstawiał się następująco:

1. Cezary Stypułkowski – Prezes Zarządu,
2. Lidia Jabłonowska-Luba – Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem,
3. Przemysław Gdański – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej,
4. Christoph Heins – Wiceprezes Zarządu ds. Finansów,
5. Hans-Dieter Kemler – Wiceprezes Zarządu ds. Rynków Finansowych,
6. Cezary Kocik – Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej,
7. Jarosław Mastalerz – Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki.

Zmiany w składzie Zarządu mBanku S.A.

- W dniu 12 kwietnia 2016 roku mBank S.A. otrzymał od Pana Joerga Hessenmuellera informację o jego rezygnacji z funkcji Wiceprezesa Zarządu mBanku S.A. do spraw Finansów z dniem 30 czerwca 2016 roku. Przyczyną złożenia rezygnacji przez Pana Hessenmuellera było przyjęcie nowych obowiązków w ramach Grupy Commerzbanku.
- W dniu 10 czerwca 2016 roku Rada Nadzorcza mBanku S.A. podjęła uchwałę w sprawie powołania Pana Christopa Heinsa z dniem 1 lipca 2016 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu ds. Finansów mBanku S.A., na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Zarządu.
- W dniu 12 grudnia 2016 roku mBank S.A. powziął informację, iż Wiceprezes Zarządu mBanku S.A., Pan Hans-Dieter Kemler, zamierza w niedalekiej przyszłości złożyć rezygnację z pełnionych w Banku funkcji. Powodem rezygnacji Pana Kemlera jest zamiar podjęcia w przyszłości współpracy z niemieckim bankiem Landesbank Hessen Thuringen (Helaba) poprzez objęcie funkcji członka Zarządu odpowiedzialnego za rynki kapitałowe, skarb i zarządzanie aktywami.
- W dniu 16 lutego 2017 roku mBank S.A. powziął informację, iż Wiceprezes Zarządu Banku ds. Operacji i Informatyki, Pan Jarosław Mastalerz, zamierza w niedalekiej przyszłości złożyć rezygnację z pełnionych w Banku funkcji. Powodem rezygnacji Pana Mastalerza jest zamiar osobistego zaangażowania się w rozwijanie i komercjalizowanie nowoczesnych technologii w sektorze finansów, w ramach projektu realizowanego we współpracy z Bankiem.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2016 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2016 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2015 rok	Bonus odroczony*
1.	Cezary Stypułkowski	2 725 108	252 868	500 000	325 000
2.	Lidia Jabłonowska-Luba	1 500 000	170 504	280 000	180 000
3.	Przemysław Gdański	1 500 000	194 440	280 000	180 000
4.	Christoph Heins	841 392	368 824	-	-
5.	Hans-Dieter Kemler	1 509 926	348 238	280 000	180 000
6.	Cezary Kocik	1 500 000	185 316	300 000	200 000
7.	Jarosław Mastalerz	1 500 000	203 396	340 000	180 000
Razem		11 076 426	1 723 586	1 980 000	1 245 000

*W 2016 roku wypłacono I odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2014.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2016 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2016 roku (w zł)				Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku**
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2015 rok	Bonus odroczony*	
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2016 roku						
1.	Joerg Hessenmueller	781 500	93 768	300 000	190 000	-
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2012 roku						
2.	Christian Rhino	-	-	-	-	134 206

*W 2016 roku Pan Joerg Hessenmueller otrzymał I odroczoną transzę w ramach rozliczenia części gotówkowej bonusu za rok 2014.

** Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2016 Pan Christian Rhino otrzymał ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2012.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2015 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2015 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2014 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
1.	Cezary Stypułkowski	2 092 108	174 833	650 000	827 941
2.	Lidia Jabłonowska-Luba	1 219 483	228 872	360 000	-
3.	Przemysław Gdański	1 200 000	143 184	360 000	658 950
4.	Joerg Hessenmueller	1 263 000	166 535	380 000	-
5.	Hans-Dieter Kemler	1 218 561	366 354	360 000	688 900
6.	Cezary Kocik	1 200 000	156 825	400 000	-
7.	Jarosław Mastalerz	1 200 000	125 670	360 000	778 749
Razem		9 393 152	1 362 273	2 870 000	2 954 540

*Dla Pana Przemysława Gdańskiego, Pana Hansa - Dietera Kemlera, Pana Jarosława Mastalerza rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2015 wymienieni Członkowie Zarządu otrzymali ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2011. Dla Pana Cezarego Stypułkowskiego rozliczenie dotyczy odroczonej, opartej na akcjach Commerzbanku, części bonusu za rok 2011.

Ponadto w 2015 roku, w ramach rozliczenia programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku, uprawniony był Członek Zarządu Banku, Pan

Grupa mBanku S.A.

Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Christian Rhino, otrzymał ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej transzy programu motywacyjnego za 2012 rok w kwocie 213 065 zł.

Łączne kwoty wynagrodzeń Członków Zarządu Banku obejmują: wynagrodzenia zasadnicze, nagrody, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o zarządzanie, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji, koszty polis oraz koszty mieszkań.

Wymienione wyżej świadczenia mają charakter krótkoterminowy.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku może przysługiwać bonus za rok 2016, który byłby wypłacony w roku 2017. W związku z tym została utworzona rezerwa na wypłatę gotówkową bonusu za rok 2016 dla Członków Zarządu, która wynosiła 4 970 850 zł na dzień 31 grudnia 2016 roku. Ostateczną decyzję na temat wysokości tego bonusu podejmie Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku do dnia 1 marca 2017 roku.

W 2016 roku i w 2015 roku Członkowie Zarządu mBanku S.A. nie uzyskali wynagrodzenia z tytułu zasiadania w zarządach i radach nadzorczych spółek powiązanych.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Zarządu Banku pełniących funkcje w 2016 roku wyniosła 17 390 280 zł (2015: 16 579 965 zł).

Informacje dotyczące zasad wypłacania innych składników wynagrodzenia (odpraw) dla Członków Zarządu Banku

Od dnia powołania Członków Zarządu na nową kadencję, tj. od dnia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego wyniki finansowe za rok 2012, wszyscy Członkowie Zarządu w razie odwołania Zarządcy z funkcji Członka Zarządu przed upływem kadencji mają prawo do odprawy, której wysokość jest uzależniona od okresu pełnienia funkcji Członka Zarządu i wyliczana jest następująco: (i) 4 miesięczne wynagrodzenia, jeżeli Członek Zarządu pełnił funkcję Członka Zarządu przez okres krótszy niż 1 rok, (ii) 8 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres od 1 do 2 lat, (iii) 12 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres powyżej 2, ale mniej niż 5 lat albo (iv) 18 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres powyżej 5 lat. W razie nie powołania na kolejną kadencję Członkowie Zarządu mają prawo do odprawy w wysokości 12 miesięcznych wynagrodzeń.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej mBanku S.A. na koniec 2016 roku przedstawiał się następująco:

1. Maciej Leśny – Przewodniczący Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Audytu, Członek Komisji ds. Ryzyka, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
2. Dr Andre Carls – Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Wynagrodzeń, Członek Komisji ds. Audytu, Członek Komisji Prezydialnej,
3. Stephan Engels – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Audytu, Członek Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
4. Dr Marcus Chromik – Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Ryzyka,
5. Michael Mandel – Członek Rady Nadzorczej,
6. Thorsten Kanzler – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
7. Teresa Mokrysz – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej,
8. Waldemar Stawski – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Audytu,
9. Dr Agnieszka Słomka-Gołębiowska – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
10. Prof. Marek Wierzbowski – Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
11. Joerg Hessenmueller – Członek Rady Nadzorczej,
12. Wiesław Thor – Członek Rady Nadzorczej.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej mBanku S.A.

- W dniu 16 marca 2016 roku mBank S.A. otrzymał od Pana Martina Blessinga, Członka Rady Nadzorczej mBanku S.A. i Komisji Prezydialnej Rady Nadzorczej, pismo z rezygnacją z pełnionych funkcji. Rezygnacja nastąpiła z dniem 30 kwietnia 2016 roku.
- W dniu 24 marca 2016 roku Rada Nadzorcza mBanku S.A. podjęła uchwałę w sprawie powołania Pana Michaela Mandela z dniem 1 maja 2016 roku na Członka Rady Nadzorczej. Zastąpił on, do czasu zakończenia obecnej kadencji Rady Nadzorczej (tj. do dnia Walnego Zgromadzenia Banku zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Banku za rok obrotowy 2016), ustępującego ze stanowiska Pana Martina Blessinga.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

- W dniu 27 października 2016 roku Bank otrzymał od Pana Martina Zielke, Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Banku i Członka Komisji ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej oraz Członka Komisji Prezydialnej, pismo z rezygnacją z pełnionych funkcji. Rezygnacja nastąpiła z dniem 15 grudnia 2016 roku.
- W dniu 15 grudnia 2016 roku Rada Nadzorcza mBanku S.A. powołała Pana Joerga Hessenmuellera na stanowisko Członka Rady Nadzorczej mBanku S.A., w miejsce ustępującego Pana Martina Zielke, z dniem 16 grudnia 2016 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Rady Nadzorczej. W okresie od kwietnia 2012 roku do czerwca 2016 roku Pan Joerg Hessenmueller był Członkiem Zarządu mBanku S.A. odpowiedzialnym za obszar finansów. Od lipca 2016 roku jest Dyrektorem Zarządzającym w Grupie Commerzbanku, odpowiedzialnym za Group Management Development & Strategy.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych Członkom Rady Nadzorczej Banku, według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku i 31 grudnia 2015 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2016 roku (w zł)	Wynagrodzenie wypłacone w 2015 roku (w zł)
1.	Maciej Leśny	367 235	367 235
2.	Andre Carls	252 000	252 000
3.	Marcus Chromik	-	-
4.	Stephan Engels	-	-
5.	Joerg Hessenmueller	-	-
6.	Michael Mandel	-	-
7.	Thorsten Kanzler	216 000	216 000
8.	Teresa Mokrysz	220 225	220 225
9.	Agnieszka Słomka-Gołębiowska	221 435	221 435
10.	Waldemar Stawski	221 435	221 435
11.	Wiesław Thor	149 435	149 435
12.	Marek Wierzbowski	216 000	216 000
	Martin Zielke*	-	-
	Martin Blessing**	-	-
	Stefan Schmittmann***	-	-
	Razem	1 863 765	1 863 765

* Pan Martin Zielke złożył z dniem 15 grudnia 2016 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

** Pan Martin Blessing złożył z dniem 30 kwietnia 2016 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

*** Pan Stefan Schmittmann złożył z dniem 31 grudnia 2015 roku rezygnację z pełnionej funkcji

Zgodnie z brzmieniem par. 11 litera j) Statutu mBanku S.A., Walne Zgromadzenie ustala w formie uchwały zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej. W odniesieniu do wynagrodzeń członków Zarządu kompetencje w tym względzie posiada Rada Nadzorcza (par. 22 ust. 1 lit. e) Statutu mBanku S.A.).

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Rady Nadzorczej Banku, Członków Zarządu Banku oraz pozostałych członków kluczowego personelu kierowniczego Banku pełniących funkcje w 2016 roku wyniosła 24 397 959 zł (2015: 22 920 768 zł).

Informacje o stanie posiadania akcji Banku przez osoby zarządzające i nadzorujące

Na dzień 31 grudnia 2016 roku akcje Banku posiadało czterech Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 12 359 sztuk, Pan Przemysław Gdański – 3 500 sztuk, Pan Cezary Kocik – 1 394 sztuki i Pan Jarosław Mastalerz – 4 180 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2015 roku akcje Banku posiadało pięciu Członków Zarządu Banku: Pan Cezary Stypułkowski – 6 784 sztuki, Pani Lidia Jabłonowska-Luba – 818 sztuk, Pan Przemysław Gdański – 4 689 sztuk, Pan Joerg Hessenmueller – 1 254 sztuki i Pan Jarosław Mastalerz – 818 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie posiadali akcji Banku. Na dzień 31 grudnia 2015 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Rady Nadzorczej mBanku, Pan Wiesław Thor – 2 192 sztuki. Na dzień 31 grudnia 2015 roku pozostali Członkowie Rady Nadzorczej nie posiadali akcji Banku.

46. Przejęcie i zbycie

W dniu 20 maja 2016 roku nastąpił podział Domu Maklerskiego mBanku S.A. („mDM”) oraz podział mWealth Management S.A. („mWM”), co zostało szczegółowo opisane w Nocie 1 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Podział mDM oraz mWM został rozliczony w oparciu o wartości księgowe i nie miał wpływu na wynik netto mBanku oraz Grupy mBanku za 2016 rok ani na aktywa netto mBanku oraz Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2016 roku.

Ponadto, w 2016 roku Bank zbył akcje spółki zależnej, Call Center Poland S.A., o wartości 2 000 tys. zł.

47. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym mBank S.A. zawarł umowę, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego mBanku S.A. i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A. została zawarta w dniu 24 marca 2016 roku.

Wyboru nowego audytora do badania sprawozdań finansowych mBanku S.A. i skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy mBanku S.A. za 2016 rok dokonało w dniu 24 marca 2016 roku XXIX Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku S.A., działając na podstawie paragrafu 11 lit. n) Statutu Banku.

Łączna wysokość wynagrodzenia wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego mBanku S.A. wyniosła w 2016 roku 3 346 tys. zł brutto.

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz mBanku S.A. wyniosła w 2016 roku 464 tys. zł brutto.

W 2015 roku podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych mBanku była firma Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., a łączna wartość wynagrodzenia z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego mBanku S.A. wyniosła w 2015 roku 2 759 tys. zł brutto.

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia wypłaconego Ernst & Young Audyt Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz mBanku S.A. wyniosła w 2015 roku 1 007 tys. zł brutto.

48. Konsolidacja ostrożnościowa

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającym rozporządzenie (UE) nr 648/2012 ("Rozporządzenie CRR"), mBank jest istotną jednostką zależną unijnej instytucji dominującej, sporządzającą skonsolidowane ostrożnościowo dane finansowe w celu wypełnienia wymagań opisanych w MSR 1.135 „Prezentacja sprawozdań finansowych”.

Poniżej przedstawiono informacje finansowe, nie stanowiące miar regulowanych przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”).

Grupę Kapitałową mBanku S.A. („Grupa”) stanowią podmioty określone zgodnie z zasadami konsolidacji ostrożnościowej zawartymi w Rozporządzeniu CRR.

Podstawa sporządzenia skonsolidowanych ostrożnościowo danych finansowych

Skonsolidowane ostrożnościowo dane finansowe Grupy sporządzone zgodnie z zasadami konsolidacji ostrożnościowej określonymi w Rozporządzeniu CRR („skonsolidowane ostrożnościowo dane finansowe”) sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2016 roku i za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2015 roku.

Wykazany w skonsolidowanych ostrożnościowo danych finansowych skonsolidowany zysk z bieżącego okresu może być zaliczony do skonsolidowanego kapitału podstawowego Tier I w kalkulacji skonsolidowanego współczynnika kapitału podstawowego Tier I, skonsolidowanego współczynnika kapitału Tier I oraz skonsolidowanego łącznego współczynnika kapitałowego po uzyskaniu uprzedniego zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) lub po zatwierdzeniu przez walne zgromadzenie.

Podczas sporządzania skonsolidowanych ostrożnościowo danych finansowych Grupy zostały zastosowane te same zasady (polityki) rachunkowości, które zostały zastosowane podczas sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy mBanku S.A. za 2016 rok, sporządzonego zgodnie z MSSF, za wyjątkiem zasad konsolidacji przedstawionych poniżej.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Skonsolidowane ostrożnościowo dane finansowe obejmują Bank oraz następujące spółki:

Nazwa spółki	31.12.2016		31.12.2015	
	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji
mFinanse S.A. (poprzednio Aspiro S.A.)	100%	pełna	100%	pełna
Dom Maklerski mBanku S.A.	-	-	100%	pełna
mBank Hipoteczny S.A.	100%	pełna	100%	pełna
mCentrum Operacji Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
mFactoring S.A.	100%	pełna	100%	pełna
mLeasing Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
mWealth Management S.A.	-	-	100%	pełna
Tele-Tech Investment Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
mFinance France S.A.	99,998%	pełna	99,998%	pełna

Spółki Dom Maklerski mBanku S.A. oraz mWealth Management S.A. były konsolidowane do dnia ich podziału opisanego w Nocie 1.

Zakresem konsolidacji ostrożnościowej objęte są jednostki zdefiniowane w Rozporządzeniu CRR – jako instytucje, instytucje finansowe lub przedsiębiorstwa usług pomocniczych będące jednostkami zależnymi lub przedsiębiorstwami, w kapitale których utrzymywany jest udział kapitałowy, poza jednostkami, w których łączna kwota aktywów i pozycji pozabilansowych jest niższa od mniejszej z następujących dwóch kwot:

a) 10 mln EUR;

b) 1 % łącznej kwoty aktywów oraz pozycji pozabilansowych jednostki dominującej lub przedsiębiorstwa posiadającego udział kapitałowy.

Skonsolidowane dane finansowe łączą pozycje aktywów, zobowiązań, kapitału własnego, przychodów i kosztów jednostki dominującej i jednostek zależnych wyłączając wartość bilansową inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tej części kapitału własnego każdej z jednostek zależnych, która odpowiada udziałowi jednostki dominującej. Stąd powstaje wartość firmy. Jeżeli wartość firmy jest ujemna, ujmuje się ją bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Zysk lub strata i każdy składnik pozostałych całkowitych dochodów jest przypisywany do właścicieli Grupy oraz do udziałów niekontrolujących nawet wtedy, gdy w rezultacie udziały niekontrolujące przybierają wartość ujemną. Jeżeli Grupa utraci kontrolę nad jednostką zależną, to rozlicza wszelkie kwoty ujęte w pozostałych całkowitych dochodach związane z tą jednostką zależną na takich zasadach, jakie byłyby wymagane w przypadku, gdy Grupa bezpośrednio zbyła odnośne aktywa lub zobowiązania.

Transakcje, rozrachunki i niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Skonsolidowany ostrożnościowo rachunek zysków i strat

	Okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	Okres od 01.01.2015 do 31.12.2015 - przekształcony
Przychody z tytułu odsetek	3 872 570	3 655 896
Koszty odsetek	(1 039 997)	(1 149 114)
Wynik z tytułu odsetek	2 832 573	2 506 782
Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 550 843	1 448 741
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(643 864)	(535 835)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	906 979	912 906
Przychody z tytułu dywidend	35 921	17 540
Wynik na działalności handlowej, w tym:	244 636	292 020
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>	<i>270 451</i>	<i>288 558</i>
<i>Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń</i>	<i>(25 815)</i>	<i>3 462</i>
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, w tym:	241 026	329 836
<i>Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych</i>	<i>261 487</i>	<i>133 213</i>
<i>Wynik na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone</i>	<i>(20 461)</i>	<i>196 623</i>
Pozostałe przychody operacyjne	120 888	107 338
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(365 394)	(421 222)
Ogólne koszty administracyjne	(1 728 033)	(1 834 166)
Amortyzacja	(223 338)	(199 146)
Pozostałe koszty operacyjne	(106 077)	(99 105)
Wynik działalności operacyjnej	1 959 181	1 612 783
Podatki od pozycji bilansowych Grupy	(328 939)	(3 650)
Zysk brutto	1 630 242	1 609 133
Podatek dochodowy	(410 960)	(307 887)
Zysk netto	1 219 282	1 301 246
Zysk netto przypadający na:		
- akcjonariuszy mBanku S.A.	1 219 282	1 301 246
- udziały niekontrolujące	-	-

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Skonsolidowane ostrożnościowo sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	31.12.2016	31.12.2015 - przekształcone	01.01.2015 - przekształcone
Kasa, operacje z bankiem centralnym	9 164 281	5 938 132	3 054 548
Należności od banków	3 082 040	1 897 233	3 727 309
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	3 800 634	557 541	1 156 450
Pochodne instrumenty finansowe	1 808 847	3 349 328	4 865 517
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	81 787 015	78 464 673	74 697 423
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	130	461
Inwestycyjne papiery wartościowe	31 617 735	30 973 487	28 139 847
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	-	-	291 829
Wartości niematerialne	582 663	519 049	456 522
Rzeczowe aktywa trwale	752 910	739 978	708 103
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 314	1 721	61 336
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	540 392	357 207	238 980
Inne aktywa	554 962	702 967	509 114
AKTYWA RAZEM	133 692 793	123 501 446	117 907 439
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY			
Z o b o w i ą z a n i a			
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	8 486 752	12 019 331	13 383 829
Pochodne instrumenty finansowe	1 599 265	3 173 638	4 719 056
Zobowiązania wobec klientów	91 462 396	81 185 025	72 615 316
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	12 660 388	8 946 195	10 341 742
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	116 871	100 098	103 382
Zobowiązania przeznaczone do sprzedaży	-	-	91 793
Pozostałe zobowiązania	2 111 223	1 730 975	1 301 051
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego	104 878	50 126	1 441
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 208	981	1 980
Rezerwy	182 707	225 416	176 881
Zobowiązania podporządkowane	3 943 349	3 827 315	4 127 724
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	120 669 037	111 259 100	106 864 195
K a p i t a ł y			
Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy mBanku S.A.	13 023 756	12 242 346	11 043 242
Kapitał podstawowy:	3 551 096	3 535 758	3 523 903
- Zarejestrowany kapitał akcyjny	169 121	168 956	168 840
- Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	3 381 975	3 366 802	3 355 063
Zyski zatrzymane	9 486 979	8 273 782	6 969 816
- Wynik finansowy z lat ubiegłych	8 267 697	6 972 536	6 969 816
- Wynik roku bieżącego	1 219 282	1 301 246	-
Inne pozycje kapitału własnego	(14 319)	432 806	549 523
Udziały niekontrolujące	-	-	2
K a p i t a ł y r a z e m	13 023 756	12 242 346	11 043 244
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	133 692 793	123 501 446	117 907 439

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Przekształcenie danych porównawczych

Grupa dokonała przekształcenia skonsolidowanych ostrożnościowo danych porównawczych według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku i na dzień 1 stycznia 2015 roku w związku ze zmianą zasad rachunkowości dotyczącą stosowanej w sprawozdaniu jednostkowym metody wyceny inwestycji w jednostkach zależnych i stowarzyszonych oraz we wspólnych przedsięwzięciach. Począwszy od 1 stycznia 2016 roku akcje i udziały w spółkach, które nie są objęte konsolidacją ostrożnościową zostały wycenione według metody praw własności, którą Bank stosuje do wyceny tych aktywów w jednostkowym sprawozdaniu finansowym. Bank stosuje metodę praw własności w związku z wejściem w życie zmian do MSR 27 Jednostkowe sprawozdania finansowe, umożliwiających zastosowanie takiej metody wyceny (MSR 27.10(c)). Zakres konsolidacji ostrożnościowej różni się od zakresu konsolidacji zgodnej z MSSF, co powoduje że skonsolidowane ostrożnościowo dane finansowe uwzględniają wycenę niekonsolidowanych spółek zależnych, które w przeszłości wyceniane były metodą ceny nabycia a obecnie, po zmianie zasad rachunkowości przez mBank S.A., wyceniane są metodą praw własności.

Wpływ wprowadzonych zmian zasad rachunkowości na prezentowane skonsolidowane ostrożnościowo dane porównawcze Grupy przedstawiają poniższe zestawienia.

Przekształcenia w skonsolidowanym ostrożnościowo sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy mBanku S.A. na dzień 31 grudnia 2015 roku.

AKTYWA	31.12.2015 przed przekształceniem	Korekty	31.12.2015 po przekształceniu
Inwestycyjne papiery wartościowe	30 980 449	(6 962)	30 973 487
Pozostałe pozycje aktywów	92 527 959	-	92 527 959
AKTYWA RAZEM	123 508 408	(6 962)	123 501 446
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY			
Z o b o w i ą z a n i a			
Pozostałe zobowiązania	1 708 139	22 836	1 730 975
Pozostałe pozycje zobowiązań	109 528 125	-	109 528 125
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	111 236 264	22 836	111 259 100
K a p i t a ł y			
Kapitały przypadające na akcjonariuszy mBanku S.A.	12 272 144	(29 798)	12 242 346
Kapitał podstawowy	3 535 758	-	3 535 758
Zyski zatrzymane	8 303 580	(29 798)	8 273 782
- Wynik finansowy z lat ubiegłych	6 983 272	(10 736)	6 972 536
- Wynik roku bieżącego	1 320 308	(19 062)	1 301 246
Inne pozycje kapitału własnego	432 806	-	432 806
Udziały niekontrolujące	-	-	-
K a p i t a ł y r a z e m	12 272 144	(29 798)	12 242 346
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	123 508 408	(6 962)	123 501 446

Grupa mBanku S.A.

 Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
 Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Przekształcenia w skonsolidowanym ostrożnościowo rachunku zysków i strat Grupy mBanku S.A. za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku.

	Okres od 01.01.2015 do 31.12.2015 przed przekształceniem	Korekty	Okres od 01.01.2015 do 31.12.2015 - przekształcony
Przychody z tytułu odsetek	3 655 896	-	3 655 896
Koszty odsetek	(1 149 114)	-	(1 149 114)
Wynik z tytułu odsetek	2 506 782	-	2 506 782
Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 448 741	-	1 448 741
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(535 835)	-	(535 835)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	912 906	-	912 906
Przychody z tytułu dywidend	17 540	-	17 540
Wynik na działalności handlowej, w tym:	292 020	-	292 020
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>	288 558	-	288 558
<i>Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń</i>	3 462	-	3 462
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone, w tym:	348 898	(19 062)	329 836
<i>Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych</i>	133 213	-	133 213
<i>Wynik na inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone</i>	215 685	(19 062)	196 623
Pozostałe przychody operacyjne	107 338	-	107 338
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(421 222)	-	(421 222)
Ogólne koszty administracyjne	(1 837 816)	3 650	(1 834 166)
Amortyzacja	(199 146)	-	(199 146)
Pozostałe koszty operacyjne	(99 105)	-	(99 105)
Wynik działalności operacyjnej	1 628 195	(15 412)	1 612 783
Podatek od pozycji bilansowych Grupy	-	(3 650)	(3 650)
Zysk brutto	1 628 195	(19 062)	1 609 133
Podatek dochodowy	(307 887)	-	(307 887)
Zysk netto	1 320 308	(19 062)	1 301 246
Zysk netto przypadający na:			
- akcjonariuszy mBanku S.A.	1 320 308	(19 062)	1 301 246
- udziały niekontrolujące	-	-	-

Przekształcenia w skonsolidowanym ostrożnościowo sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy mBanku S.A. na dzień 1 stycznia 2015 roku (bilans otwarcia).

AKTYWA	01.01.2015 przed przekształceniem	Korekty	01.01.2015 po przekształceniu
Inwestycyjne papiery wartościowe	27 906 260	233 587	28 139 847
Pozostałe pozycje aktywów	89 767 592	-	89 767 592
AKTYWA RAZEM	117 673 852	233 587	117 907 439
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY			
Z o b o w i ą z a n i a			
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	106 864 195	-	106 864 195
K a p i t a ł y			
Kapitały przypadające na akcjonariuszy mBanku S.A.	10 809 655	233 587	11 043 242
Kapitał podstawowy	3 523 903		3 523 903
Zyski zatrzymane	6 736 229	233 587	6 969 816
- Wynik finansowy z lat ubiegłych	6 736 229	233 587	6 969 816
- Wynik roku bieżącego	-	-	-
Inne pozycje kapitału własnego	549 523	-	549 523
Udziały niekontrolujące	2	-	2
K a p i t a ł y r a z e m	10 809 657	233 587	11 043 244
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM	117 673 852	233 587	117 907 439

49. Adekwatność kapitałowa

Jedno z głównych zadań Banku polega na zapewnieniu odpowiedniego poziomu kapitału. W ramach polityki zarządzania kapitałem Grupy mBanku, mBank tworzy ramy i wytyczne dla jak najbardziej efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej, które:

- są zgodne z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi,
- zabezpieczają kontynuację realizacji celów finansowych zapewniających odpowiedni poziom zwrotu dla akcjonariuszy,
- zapewniają utrzymanie silnej bazy kapitałowej będącej podstawą wsparcia dla rozwoju biznesu.

Polityka zarządzania kapitałem w Grupie mBanku opiera się o dwa podstawowe filary:

- utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych, przy wykorzystaniu dostępnych metod i środków, między innymi takich jak zatrzymanie zysku netto, pożyczka podporządkowana czy emisja akcji,
- efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału, między innymi poprzez zastosowanie systemu mierników efektywności wykorzystania kapitału, ograniczenie działalności nie przynoszącej oczekiwanej stopy zwrotu oraz rozwój produktów o niższej absorpcji kapitału.

Efektywne wykorzystanie kapitału jest integralną częścią polityki zarządzania kapitałem zorientowanej na osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu z kapitału i dzięki temu stworzenia stabilnych podstaw zasilania bazy kapitałowej w przyszłych okresach. Pozwala to na utrzymanie współczynnika kapitału podstawowego Tier I (wyliczanego jako iloraz kapitału podstawowego Tier I i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko), współczynnika kapitału Tier I (wyliczonego jako iloraz kapitału Tier I i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) oraz łącznego współczynnika kapitałowego (wyliczanego jako iloraz funduszy własnych i łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko) na poziomie co najmniej wymaganym przez instytucję nadzorującą.

Kapitałowe cele strategiczne Grupy mBanku zorientowane są na utrzymanie zarówno łącznego współczynnika kapitałowego jak i współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie odpowiednio wyższym niż poziom wymagany przez instytucję nadzorującą. Pozwala to na rozwój biznesu przy jednoczesnym spełnieniu norm nadzorczych w dłuższej perspektywie.

Współczynniki kapitałowe

Pomiar adekwatności funduszy własnych, w tym między innymi kalkulacja współczynników kapitałowych i wskaźnika dźwigni finansowej, funduszy własnych, całkowitego wymogu kapitałowego Grupy mBanku oraz wymogu porównawczego, odbywała się w oparciu o następujące przepisy:

- Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012, z późniejszymi zmianami (Rozporządzenie CRR),
- Ustawy Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665) z późniejszymi zmianami,
- Ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 roku (Dz. U. 2015 poz. 1513) o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym,
- Rozporządzenia Wykonawczego Komisji (UE) NR 680/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 roku ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne dotyczące sprawozdawczości nadzorczej instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z późniejszymi zmianami (Rozporządzenie ITS).

W procesie wyliczania skonsolidowanych funduszy własnych i wymogów w zakresie funduszy własnych uwzględniane są spółki objęte konsolidacją ostrożnościową zgodnie z zasadami określonymi w Rozporządzeniu CRR.

Na poziom współczynników kapitałowych Grupy mBanku w 2016 roku wpływ miały następujące zdarzenia:

- zaliczenie do kapitału podstawowego Tier I pozostałej części zysku netto Grupy mBanku za 2015 rok niezaliczonej do kapitału podstawowego Tier I w 2015 roku na podstawie decyzji KNF otrzymanej w 2015 roku;
- zaliczenie do kapitału podstawowego Tier I zweryfikowanego zysku netto Grupy mBanku za I, II i III kwartał 2016 roku, pomniejszonego o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, zgodnie z decyzjami KNF, odpowiednio z dnia 21 czerwca 2016 roku, z dnia 7 września 2016 roku i z dnia 14 grudnia 2016 roku;

- zaklasyfikowanie instrumentów kapitałowych wyemitowanych w ramach programów motywacyjnych w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 lipca 2016 roku jako instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, zgodnie z decyzją KNF z dnia 29 grudnia 2016 roku;
- zmiana metody kalkulacji dodatkowych korekt wartości pomniejszających kapitał podstawowy Tier I;
- zmiana limitu uwzględniania w kalkulacji funduszy własnych niezrealizowanych zysków wycenianych według wartości godziwej z 40% w 2015 roku na 60% w 2016 roku;
- zmiana limitu uwzględniania w kalkulacji funduszy własnych instrumentów podporządkowanych podlegających zasadzie praw nabytych;
- dostosowanie sposobu ujmowania floora regulacyjnego do wymagań art. 500 Rozporządzenia CRR, uwzględniające przepisy Rozporządzenia ITS. Celem dostosowania było zapewnienie pełnej porównywalności, transparentności oraz zgodności prezentowanej w sprawozdawczości regulacyjnej i finansowej pozycji kapitałowej z praktyką stosowaną przez podmiot dominujący najwyższego szczebla (Commerzbank AG) oraz obserwowaną w krajach członkowskich UE. Poprzednio stosowana przez Bank metoda była zgodna z podejściem nadzorca lokalnego w przedmiotowym zakresie. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, w ramach korespondencji prowadzonej przez Bank w sprawie przedmiotowego dostosowania, wskazał na brak zachowania spójności z dotychczas stosowanym oraz wciąż oczekiwanym lokalnym podejściem nadzorczym do tematu szacowania poziomu funduszy własnych;
- rozszerzenia metody i zmiany w modelach AIRB
 - implementacja, po spełnieniu warunków zawieszających, zmienionego modelu wewnętrznego dla parametru LGD w obszarze korporacyjnym, na którą Bank otrzymał łączną zgodę Europejskiego Banku Centralnego oraz KNF zgodnie z decyzją z dnia 15 września 2016 roku;
 - otrzymanie 26 lipca 2016 roku potwierdzenia z Europejskiego Banku Centralnego oraz KNF wypełnienia przez Bank warunków o istotności wysokiej określonych w zgodzie warunkowej na stosowanie metody wewnętrznych ratingów do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego dla ekspozycji kredytowych spółki zależnej mLeasing S.A.;
- rozwój działalności biznesowej Grupy mBanku;
- osłabienie się złotego względem walut obcych.

W związku z wejściem w życie w 2015 roku Ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Ustawa), która transponuje przepisy Dyrektywy CRD IV do polskiego porządku prawnego, na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank zobowiązany jest dodatkowo utrzymywać fundusze własne na poziomie, który pozwoli pokryć wyznaczony na mocy przepisów ustawy bufor zabezpieczający (conservation buffer) w wysokości 1,25% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Wskaźnik bufora antycyklicznego dla ekspozycji kredytowych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który miał zastosowanie na koniec 2016 roku, zgodnie z artykułem 83 Ustawy, wyniósł 0%. Wskaźnik bufora antycyklicznego specyficznego dla Grupy mBank, wyznaczany zgodnie z przepisami Ustawy jako średnia ważona wskaźników bufora antycyklicznego mających zastosowanie w jurysdykcjach, w których odnośne ekspozycje kredytowe Grupy się znajdują, wyniósł 0% na dzień 31 grudnia 2016 roku.

W IV kwartale 2016 roku Bank otrzymał decyzję administracyjną KNF, zgodnie z którą Bank został uznany za instytucję o znaczeniu systemowym (O-SII). Na mocy decyzji KNF na Bank został nałożony bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym, którego wartość wynosi 0,5% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko obliczonej zgodnie z art. 92 ust. 3 Rozporządzenia CRR. Bufor ten powinien być utrzymywany zarówno na poziomie indywidualnym jak i skonsolidowanym.

Ostatecznie wymóg połączonego bufora wyznaczony dla Grupy na koniec 2016 roku wyniósł 1,75% łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko.

Dodatkowo w wyniku przeprowadzonej przez Urząd KNF w 2016 roku oceny ryzyka w ramach procesu badania i oceny nadzorczej (BION), w szczególności oceny ryzyka związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, Bank otrzymał indywidualne zalecenie, aby utrzymywać fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego na poziomie skonsolidowanym w wysokości 3,25% na poziomie łącznego współczynnika kapitałowego oraz 2,44% na poziomie współczynnika kapitału Tier I (na poziomie jednostkowym odpowiednio 3,81% i 2,86%).

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Wysoki poziom dodatkowego wymogu kapitałowego wynikał z zastosowanej przez KNF wobec wszystkich banków w Polsce jednakowej metodyki, która nie uwzględnia wskazań modeli wewnętrznych wykorzystywanych przez mBank do kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego. Metodyka ta zakłada wspólny dla wszystkich banków punkt wyjścia do ustalenia dodatkowego wymogu kapitałowego, polegający na zastosowaniu wagi ryzyka z metody standardowej (waga ryzyka 100%) obowiązującej w Polsce w kalkulacji wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego dla walutowych ekspozycji zabezpieczonych na nieruchomościach, stosowanej w bankach posługujących się metodą standardową. W efekcie, ponad połowa wyznaczonego przez KNF dodatkowego wymogu kapitałowego dla mBanku wynika z „dorównania” wymogu kapitałowego do poziomu wymogu kalkulowanego przy zastosowaniu metody standardowej. Drugi ważny element składowy, który miał wpływ na poziom dodatkowego wymogu kapitałowego w ramach drugiego filara związany był z nadzorczą oceną BION kwantyfikującą ryzyko przypisane do portfela walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, gdzie biorąc pod uwagę specyfikę portfela Banku, brane były pod uwagę następujące czynniki:

- udział w portfelu kredytów o LTV > 100%,
- poziom realizowanej przez Bank marży z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych,
- wrażliwość łącznego współczynnika kapitałowego Banku na zmiany kursów walut i stóp procentowych,
- przygotowanie Banku na przewalutowanie zadanej puli portfela kredytów.

Wartości wymagane współczynników kapitałowych uwzględniają łącznie następujące elementy:

- podstawowe wymaganie KNF w zakresie współczynników kapitałowych adresowane do banków w Polsce: 12% na poziomie funduszy własnych oraz 9% na poziomie kapitału Tier I;
- wymóg połączonego bufora - 1,75%;
- dodatkowy wymóg kapitałowy w filarze II ze względu na posiadany portfel kredytów hipotecznych w walutach obcych – 3,25%.

Współczynniki kapitałowe w ujęciu skonsolidowanym i jednostkowym znajdowały się powyżej wymaganych wartości na koniec 2016 roku i na koniec 2015 roku. W trakcie całego 2015 roku współczynniki kapitałowe mBanku oraz Grupy mBanku kształtowały się na poziomach przekraczających wartości wymagane w tym okresie. Współczynniki kapitałowe w ujęciu jednostkowym oraz skonsolidowany współczynnik kapitału podstawowego Tier I i skonsolidowany współczynnik kapitału Tier I kształtowały się powyżej wartości wymaganych w trakcie całego 2016 roku. Od początku stycznia 2016 roku skonsolidowany łączny współczynnik kapitałowy Grupy mBanku, zgodnie z obowiązującymi wówczas wymogami, powinien wynosić co najmniej 16,97%. Do dnia 24 marca 2016 roku, tj. do dnia w którym Zwyczajne Walne Zgromadzenie mBanku S.A. zatwierdziło skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy mBanku za 2015 rok oraz zdecydowało o niewypłaceniu dywidendy z zysku za 2015 rok, skonsolidowany łączny współczynnik kapitałowy Grupy mBanku kształtował się nieznacznie poniżej wymaganego poziomu. Od dnia 24 marca 2016 roku do końca 2016 roku skonsolidowany łączny współczynnik kapitałowy Grupy mBanku znajdował się powyżej wymaganego poziomu.

Grupa mBanku	31 grudnia 2016		31 grudnia 2015	
	Poziom wymagany	Poziom zaraportowany	Poziom wymagany	Poziom zaraportowany
Łączny współczynnik kapitałowy (TCR)	17,00%	20,29%	15,72%	17,25%
Współczynnik kapitału Tier 1 (Tier 1 ratio)	13,19%	17,32%	11,79%	14,29%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (CET 1 ratio)	12,57%	17,32%	-	14,29%

Bez dostosowania sposobu ujmowania floora regulacyjnego do wymagań art. 500 Rozporządzenia CRR współczynniki kapitałowe Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2016 roku kształtowałyby się następująco: łączny współczynnik kapitałowy = 18,35%, współczynnik kapitału podstawowego Tier I = 15,66%. Ponadto, gdyby Grupa dostosowała sposób ujmowania floora regulacyjnego na dzień 31 grudnia 2015 roku to współczynniki kapitałowe Grupy mBanku na ten dzień nie uległyby zmianie.

Obok rachunku współczynników kapitałowych i porównania ich z wartościami wymaganymi, z uwzględnieniem wspomnianych buforów kapitałowych oraz dodatkowego wymogu kapitałowego nakładanego w ramach II filara, drugim elementem kontroli adekwatności funduszy własnych Grupy jest weryfikacja, czy spełnione są wymagania wynikające z art. 500 Rozporządzenia CRR. W tym celu porównywana jest wartość funduszy własnych Grupy z wartością tzw. floora regulacyjnego, który stanowi

80% wartości całkowitego wymogu kapitałowego wyliczonego przy zastosowaniu metody standardowej do kalkulacji wymogu z tytułu ryzyka kredytowego. Tak przeprowadzona równoległa kalkulacja ma zapewnić, że fundusze własne Grupy w wyniku stosowania metody wewnętrznych ratingów nie będą zbyt niskie, tzn. nie spadną poniżej poziomu 80% funduszy własnych, jakie Grupa musiałaby utrzymywać stosując metodę standardową. Grupa posiada fundusze własne, które są istotnie wyższe niż poziom wyznaczony przez floor regulacyjny.

Fundusze własne

Zgodnie z Rozporządzeniem CRR, na skonsolidowane fundusze własne składa się skonsolidowany kapitał podstawowy Tier I, skonsolidowany kapitał dodatkowy Tier I oraz skonsolidowany kapitał Tier II, przy czym w Grupie mBanku nie identyfikuje się pozycji, które kwalifikowałyby się jako dodatkowy kapitał Tier I.

Kapitał podstawowy Tier I Grupy mBanku obejmuje:

- opłacone instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne,
- zyski zatrzymane w poprzednich latach,
- niezależnie zweryfikowane zyski z bieżącego okresu,
- inne skumulowane całkowite dochody,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusze ogólne ryzyka bankowego,
- pozycje pomniejszające kapitał podstawowy Tier I (zyski i straty wycenione według wartości godziwej wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami, korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny, wartości niematerialne, niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat, instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I, korekty regulacyjne dotyczące innych skumulowanych całkowitych dochodów oraz odpisy netto).

Kapitał Tier II Grupy mBanku obejmuje:

- instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne (zobowiązania podporządkowane o określonym terminie wymagalności),
- kwotę kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 5 Rozporządzenia CRR i powiązane azio emisyjne, przeznaczoną do wycofania z kapitału Tier II (zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności).

Skonsolidowane fundusze własne Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosły 13 244 239 tys. zł. Jednocześnie skonsolidowany kapitał podstawowy Tier I Grupy mBanku wyniósł 11 303 332 tys. zł

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko Grupy mBanku obejmuje:

- kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia,
- kwotę ekspozycji na ryzyko rynkowe, obejmującą ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów,
- kwotę ekspozycji na ryzyko operacyjne,
- kwotę ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej,
- kwoty innych ekspozycji na ryzyko, obejmujące kwoty wynikające z zastosowania floora nadzorczego.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku metoda AIRB stosowana była do wyliczania wymogów w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta dla:

- ekspozycji korporacyjnych mBanku,
- portfela detalicznych kredytów mBanku zabezpieczonych hipotecznie,
- ekspozycji mBanku z tytułu kredytowania specjalistycznego dla nieruchomości przychodowych (metoda IRB „slotting approach”),
- ekspozycji detalicznych mBanku niezabezpieczonych hipotecznie (zgoda warunkowa),
- ekspozycji detalicznych mBanku wobec mikrofirm zabezpieczonych hipotecznie (zgoda warunkowa),
- ekspozycji wobec banków komercyjnych (zgoda warunkowa),

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

- ekspozycji kredytowych spółki zależnej - mLeasing S.A.,
- ekspozycji z tytułu kredytowania specjalistycznego w zakresie nieruchomości przychodowych w mBanku Hipotecznym S.A. – spółce zależnej mBanku (metoda IRB „slotting approach”).

W przypadku portfeli objętych warunkową zgodą na stosowanie metody AIRB Grupa mBanku zobowiązana jest stosować tzw. floor nadzorczy, który oznacza konieczność uzupełnienia kwoty wymogu w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego do wartości wymogu obliczonej według metody standardowej w sytuacji, gdy wymóg w zakresie funduszy własnych z tytułu ryzyka kredytowego obliczony z wykorzystaniem metody AIRB byłby niższy niż wyliczony z wykorzystaniem metody standardowej.

W 2016 roku Grupa mBanku otrzymała potwierdzenia z Europejskiego Banku Centralnego oraz Komisji Nadzoru Finansowego wypełnienia warunków o istotności wysokiej określonych w zgodzie warunkowej na stosowanie metody wewnętrznych ratingów do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego dla ekspozycji kredytowych spółki zależnej mLeasing S.A. Pozwala to w pełni zastosować metodę wewnętrznych ratingów do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego dla portfela ekspozycji kredytowych mLeasing S.A.

W 2016 roku miała miejsce implementacja, po spełnieniu warunków zawieszających, zmienionego modelu wewnętrznego dla parametru LGD stosowanego dla ekspozycji korporacyjnych mBanku, na którą Grupa otrzymała łączną zgodę Europejskiego Banku Centralnego oraz KNF zgodnie z decyzją z dnia 15 września 2016 roku.

W przypadku ekspozycji detalicznych mBanku niezabezpieczonych hipotecznie, ekspozycji detalicznych mBanku zabezpieczonych hipotecznie (mikrofirmy) oraz ekspozycji wobec banków komercyjnych, określone przez nadzór warunki o istotności wysokiej zostały zrealizowane i Grupa aktualnie oczekuje na potwierdzenie ich realizacji ze strony nadzoru.

Łączna kwota ekspozycji na ryzyko Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniosła 65 259 977 tys. zł, w tym kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu ryzyka kredytowego, kredytowego kontrahenta oraz floora nadzorczego stanowiła 57 361 854 tys. zł.

Kapitał wewnętrzny

Wdrożony w Grupie mBanku proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), ma na celu utrzymanie funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka wynikającego z działalności Grupy mBanku.

W związku z tym, że całkowity wymóg kapitałowy Grupy mBanku wyznaczony zgodnie z Rozporządzeniem CRR jak również kapitał wewnętrzny oszacowany dla Grupy mBanku na podstawie Uchwały nr 258/2011 są niższe niż wartość funduszy własnych Grupy mBanku, na dzień 31 grudnia 2016 roku Grupa mBanku utrzymywała fundusze własne na poziomie zgodnym z wymaganiami Rozporządzenia CRR.

Kapitał wewnętrzny Grupy mBanku na dzień 31 grudnia 2016 roku wyniósł 4 524 006 tys. zł.

Adekwatność kapitałowa	31.12.2016	31.12.2015
Kapitał podstawowy Tier I	11 303 332	9 914 535
Fundusze własne	13 244 239	11 970 593
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem na ryzyko kredytowe, kredytowe kontrahenta, rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia:	57 223 519	59 069 848
- w tym przy zastosowaniu metody standardowej	12 466 389	11 718 792
- w tym przy zastosowaniu metody AIRB	44 755 625	47 350 835
- w tym kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	1 505	221
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko rozliczenia / dostawy	-	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko pozycji, ryzyko walutowe i ryzyko cen towarów	1 098 347	945 380
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne	6 586 472	6 362 805
Dodatkowa kwota ekspozycji na ryzyko stałych kosztów pośrednich	-	-
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko korekty wyceny kredytowej	213 304	262 151
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko dużych ekspozycji w portfelu handlowym	-	-
Kwoty innych ekspozycji na ryzyko	138 335	2 751 559
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	65 259 977	69 391 743
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	17,32%	14,29%
Łączny współczynnik kapitałowy	20,29%	17,25%
Kapitał wewnętrzny	4 524 006	4 385 686

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

FUNDUSZE WŁASNE	31.12.2016	31.12.2015
Fundusze własne	13 244 239	11 970 593
KAPITAŁ TIER I	11 303 332	9 914 535
Kapitał podstawowy Tier I	11 303 332	9 914 535
Instrumenty kapitałowe kwalifikujące się jako kapitał podstawowy Tier I	3 550 593	3 535 412
Oплаcone instrumenty kapitałowe	169 016	168 916
Ażio	3 381 975	3 366 802
(-) Instrumenty własne w kapitale podstawowym Tier I	(398)	(306)
Zyski zatrzymane	2 674 588	1 319 220
Zyski zatrzymane w poprzednich latach	2 211 205	1 017 782
Uznany zysk lub uznana strata	463 383	301 438
Inne skumulowane całkowite dochody	(14 319)	432 806
Pozostałe kapitały rezerwowe	4 925 039	4 870 037
Fundusze ogólne ryzyka bankowego	1 131 453	1 095 453
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	(43 746)	(70 999)
Zyski i straty wycenione według wartości godziwej, wynikające z własnego ryzyka kredytowego instytucji związanego z instrumentami pochodnymi będącymi zobowiązaniami	(5 880)	(4 418)
(-) Korekty wartości z tytułu wymogów w zakresie ostrożnej wyceny	(37 866)	(66 581)
(-) Wartości niematerialne	(547 658)	(484 409)
(-) Kwota brutto innych wartości niematerialnych	(582 663)	(519 049)
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane z innymi aktywami niematerialnymi	35 005	34 640
(-) Niedobór korekt ryzyka kredytowego wobec oczekiwanych strat według metody IRB	(310 101)	(300 203)
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	(22 838)	(269 197)
Elementy kapitału podstawowego Tier I lub odliczenia od kapitału podstawowego Tier I – inne	(39 679)	(213 585)
Kapitał dodatkowy Tier I	-	-
KAPITAŁ TIER II	1 940 907	2 056 058
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	1 250 000	1 250 000
Elementy kapitału Tier II lub odliczenia od kapitału Tier II – inne	-	-
Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale Tier II podlegających zasadzie praw nabytych i pożyczki podporządkowane	690 907	806 058

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Ryzyko kredytowe	31.12.2016	31.12.2015
Kwoty ekspozycji ważonych ryzykiem w odniesieniu do ryzyka kredytowego, ryzyka kredytowego kontrahenta, ryzyka rozmycia oraz dostaw z późniejszym terminem rozliczenia	57 223 519	59 069 848
Metoda standardowa	12 466 389	11 718 792
Kategorie ekspozycji według metody standardowej z wyłączeniem pozycji sekurytyzacyjnych	12 466 389	11 718 792
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	33 608	17 925
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	262 711	318 321
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	16 533	17 226
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	-	-
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	136 462	142 707
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	5 182 543	5 274 077
Ekspozycje detaliczne	1 286 578	1 095 739
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	4 935 420	4 102 617
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	266 369	260 550
Pozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	29 401	20 690
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	-	-
Ekspozycje z tytułu należności od instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	-	-
Ekspozycje związane z przedsiębiorstwami zbiorowego inwestowania	155	2 654
Ekspozycje kapitałowe	293 801	445 187
Inne pozycje	22 808	21 099
Metoda AIRB	44 755 625	47 350 835
Metody IRB w przypadku gdy nie są stosowane oszacowania własne LGD ani współczynniki konwersji	-	-
Metody IRB w przypadku gdy stosowane są oszacowania własne LGD lub współczynniki konwersji	41 773 094	44 998 439
Ekspozycje wobec rządów centralnych i banków centralnych	-	-
Ekspozycje wobec instytucji	1 601 493	2 267 332
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – MŚP	5 131 499	5 082 710
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – kredytowanie specjalistyczne	5 937 710	5 405 292
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw – inne	12 617 430	14 789 603
Ekspozycje detaliczne – wobec MŚP zabezpieczone nieruchomością	1 098 692	1 281 631
Ekspozycje detaliczne – wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP zabezpieczone nieruchomością	6 930 867	8 601 759
Kwalifikowane odnawialne ekspozycje detaliczne	-	-
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec MŚP	2 738 607	2 314 140
Ekspozycje detaliczne – inne ekspozycje wobec przedsiębiorstw niebędących MŚP	5 716 796	5 255 972
Ekspozycje kapitałowe według metody IRB	-	-
Pozycje sekurytyzacyjne według metody IRB	-	-
Inne aktywa niegenerujące zobowiązania kredytowego	2 982 531	2 352 396
Kwota ekspozycji na ryzyko z tytułu wkładu do funduszu kontrahenta centralnego na wypadek niewykonania zobowiązania	1 505	221

50. Pozostałe informacje

■ Propozycje dotyczące restrukturyzacji hipotecznych kredytów walutowych

W ostatnim czasie prowadzone były dyskusje dotyczące propozycji restrukturyzacji kredytów hipotecznych udzielonych w walutach obcych klientom indywidualnym, w tym rozwiązań przedstawionych przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Na posiedzeniu rozpoczynającym się w dniu 19 października 2016 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczął prace nad trzema projektami ustaw regulujących w różny sposób powyższą kwestię: przedstawionym przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej projektem *ustawy o zasadach zwrotu niektórych należności wynikających z umów kredytu i pożyczki* oraz poselskimi projektami *ustawy o restrukturyzacji kredytów denominowanych lub indeksowanych do waluty innej niż waluta polska* oraz *o wprowadzeniu zakazu udzielania takich kredytów* i *ustawy o szczególnych zasadach restrukturyzacji walutowych kredytów mieszkaniowych w związku ze zmianą kursu walut obcych do waluty polskiej*. Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania ostateczny kształt przedstawionych rozwiązań nie jest znany. W związku z tym Bank nie jest w stanie na chwilę obecną wiarygodnie oszacować prawdopodobieństwa wdrożenia powyższych rozwiązań jak również potencjalnego wpływu docelowych rozwiązań na sprawozdania finansowe Banku i Grupy mBanku.

51. Zdarzenia po dniu bilansowym

■ Rekomendacja Komitetu Stabilności Finansowej (KSF) dotycząca restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych w walutach obcych

W dniu 13 stycznia 2017 roku KSF przyjął uchwałę w sprawie rekomendacji dotyczącej restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych w walutach obcych. Uchwała ta zawiera szereg rekomendacji, z których najważniejsze to:

- podniesienie przez Ministra Finansów w drodze dedykowanego rozporządzenia wartości parametru LGD dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie na nieruchomości mieszkalnej, których zakup finansowany był kredytem w walucie obcej (narzędzie to będzie dotyczyło banków stosujących do kalkulacji wymogów kapitałowych metodę ratingów wewnętrznych, w tym mBanku S.A.);
- podniesienie przez KNF dodatkowych wymogów kapitałowych na pokrycie ryzyka wynikającego z portfela walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych w wyniku uwzględnienia kolejnych czynników ryzyka przy wyznaczaniu wysokości tego wymogu: ryzyka operacyjnego, ryzyka rynkowego oraz ryzyka zbiorowego niewykonywania zobowiązań;
- nałożenie przez Ministra Finansów bufora ryzyka systemowego w wysokości 3% z zastosowaniem do wszystkich ekspozycji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- podniesienie do poziomu 150% wagi ryzyka stosowanej przez banki do kalkulacji wymogów kapitałowych przy zastosowaniu metody standardowej dla walutowych ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach poprzez dedykowane rozporządzenie Ministra Finansów.

Na dzień publikacji niniejszego sprawozdania ostateczny sposób realizacji przedstawionych przez KSF rekomendacji nie jest znany. W związku z tym Bank nie jest w stanie na chwilę obecną oszacować potencjalnego wpływu docelowych rozwiązań na współczynniki kapitałowe oraz sprawozdania finansowe Banku i Grupy mBanku.

Grupa mBanku S.A.Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej za 2016 rok

(w tys. zł)

Podpisy Członków Zarządu mBanku S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko	Podpis
01.03.2017	Cezary Stypułkowski	Prezes Zarządu	
01.03.2017	Lidia Jabłonowska-Luba	Wiceprezes Zarządu ds. Zarządzania Ryzykiem	
01.03.2017	Przemysław Gdański	Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej	
01.03.2017	Christoph Heins	Wiceprezes Zarządu ds. Finansów	
01.03.2017	Hans-Dieter Kemler	Wiceprezes Zarządu ds. Rynków Finansowych	
01.03.2017	Cezary Kocik	Wiceprezes Zarządu ds. Bankowości Detalicznej	
01.03.2017	Jarosław Mastalerz	Wiceprezes Zarządu ds. Operacji i Informatyki	